

ILLIBERÁLIS • INKORREKT • IGAZ

ORIANA FALLACI

AZ UTOLSÓ INTERJÚ
- AZ APOKALIPSZIS

A harag-trilógia

Oriana Fallaci
Az utolsó interjú
- Az Apokalipszis

Művelt Nép Könyvkiadó

Budapest

A mű eredeti címe:
Oriana Faliad intervista sé stessa. Lapocalisse

Fordította Földvári Katalin

Szerkesztette Morvay Péter

Copyright © 2004 RCS Libri S.p.A, Milán
Cover photo© RCS/ph Giuseppe Colombo
Hungárián translation © Földvári Katalin, 2016
© Művelt Nép Könyvkiadó, 2016

ISBN 978 615 5617 09 6

AZ OLVASÓKHOZ

Minden egyes nappal hosszabbra nyúlik a lista, amely elrabort személyekről szól, akiket lefejeztek vagy elvágta a torkukat, vagy akiknek olyan szerencsájuk volt, hogy egyszerűen tarkón lótték őket, és így egyre nehezebb ajánlót írni nekik egy könyv elé. Mire a könyv eljut a nyomdába, még többüket rabolják el és fejezik le vagy vágják el a torkát. És mire a könyv az olvasókhoz kerül, megint másokat rabolnak el, és fejeznek le vagy vágják el a torkukat.

Az értelem erejét a madridi áldozatoknak ajánlottam, és két hónapra rá kénytelen voltam kibővíteni az ajánlást Nick Berg, Paul Johnson, Kim Sun, két amerikai és egy dél-koreai nevével, akiket a Dániel Pearl újságíróval bevezetett rituálé folytatásaként fogazott késsel fejeztek le Allah mészárosai. Kénytelen voltam tovább bővíteni Fabrizio Quattrochi és Antonio Amato szakács és Matteo Vanzan tengerészgyalogos nevével, vagyis azokkal az olaszokkal, akiket az Irgalmas-és-Dühös-Isten nevében mészároltak le. És azt hittem, hogy ez most egy időre elegendő is lesz. Csakhogy két héttel később ismét beindult a pokoli gyilkosságsorozat. Rájöttem, hogy egy teljes lista elkészítéséhez folyamatosan frissítenem kéne a listát minden egyes kiadáshoz, ami lehetetlen, fel kellett tehát hagynom vele.

Ezúttal is ez fog történni, ne legyenek illúzióid. Ennek tudatában ajánlom az én kis trilógiám utolsó könyvét minden olyan személynek, akiket múlt év júniusától mostanáig, 2004 novemberéig öltek meg Allah mészárosai, mint az antik korok barbárjai az emberáldozatokat, vérszomjas isteneiknek áldozva. Az egyetlen különbség, hogy az antik korok emberáldozati ünnepeiről nem készült filmfelvétel. Ha magunk elé akarjuk képzelni, rá kell magunkat bízni a régészet tudományára. A maiakról viszont készül filmfelvétel. Szinte mindig. És ezeknek legalább egy részletét közvetíteni szokta az a csatorna, amit én az al-Kaida Információs Minisztériumának szoktam hívni, vagyis az *al-Dzsazíra* nevű televízió. A teljes verziót pedig azok az internetes oldalak, amelyek Szent Háborúra buzdítanak. És bárki

meg is vásárolhatja ezeket Bagdadban a piacon, ahol azokról a hátborzongató rémségekről készült videók, amit az iszlamisták találtak fel, valódi bestsellernek számítanak. Egyetlen utcai standon hatszázötven példány kelt el tizenkét óra leforgása alatt. Ebből levonható az a következtetés, hogy az iraki főváros jóra való családjai körében kedvelt időtöltés gyönyörködni abban az előadásban, amiben egy bekötött szemű ember előtt az Irgalmas és Dühös Isten nevében felolvassák a halálos ítéletet elmaszkírozott, azonfelül kafiába burkolózott hóhérok, aztán elmetszik a torkát vagy lenyiszálják a fejét egy fogazott késsel. És annál jobb, ha az áldozat, mielőtt a kés átvágja a hangszálait, kétségbeesetten könyörög és kiabál, ahogy Kim Sun^[1] tette: „Nem akarok meghalni. Kérem, ne tegyék ezt, nem akarok meghalni.” Egyébként az a videó, amelyen Quattrocchi^[2] látható, aki olyan méltósággal halt meg, mint egy hős a Risorgimento korszakából, soha nem került forgalomba. Soha nem tették fel a Szent Háborúra buzdító internetes oldalakra. Az *al-Dzsazíra* soha nem sugározta, sőt azt is megtagadta, hogy kiadja a felvételt a mi hatóságainknak. (Vajon csupán azt akarták elkerülni, hogy az „ellenállók” rossz színben tűnjenek fel, és a rajongók, ahelyett hogy lázba jönnének, szégyent érezzenek Quattrocchi esete miatt, vagy talán azért, mert a filmkockákon feltűnik olyasvalaki is, akit nem kéne ott látnunk? Egy kollaboráns antiglobalista, példának okáért. Vagy egy olyan al-Kaida-tag, aki minden gyanú felett állt, akiről ezt nem is gyanítottuk, aki beintegrálódott a társadalmunkba, szabályos Tartózkodási Engedéllyel és szabályos iMunkavállalási Szerződéssel, állítása szerint a mérsékelt iszlám követője, mindeközben pedig fel-alá ingázik Róma és Bagdad között.)

A legújabb lista tehát azzal az amerikaival kezdődik, akit legutóbb már nem jutott időm megemlíteni: a tizenkilenc éves tengerészgyalogos, Keith Matthew Maupin, akivel egy tarkólövés végzett 2004. június 28-án. Aztán két bolgárral folytatódik: Georgi Lazov kamionsofőrt július 13-án fejezték le, július 14-én pedig lelőtték a kollégáját, Ivailo Kepovot. Két pakisztánival bővül tovább: a műszerész Azad Husszein Khan, akinek a torkát metszették el július 26-án, és a sofőrje, Sajid Naeem, akit vele egy napon öltek meg.

Felkerült listára a török Murát Yuce is, akinek augusztus 2-án vágták el a torkát, és a kollégája, Osman Alisán, akit augusztus 5-én fejeztek le. (A kamionosokat könnyű túsul ejteni, elég, ha sebtében felállítanak egy ál-ellenőrző pontot az útvonalukon.) Az olasz újságíróval, Enzo Baldonival folytatódik a lista, akiről nem tudni, hogyan és mikor gyilkolták meg, de úgy tűnik, rúgások és revolvergolyók végeztek vele augusztus 26-án, mert megpróbált ellenszegülni.

A listára került még az a tizenkét nepáli, akiket augusztus 31-én mészároltak le, csak mert Irakba mentek dolgozni, hogy némi pénz keressenek azzal, hogy vécét pucolnak mások után. A nép tizenkét gyermeke (mindegyikük buddhista), akik a videofelvételen egyetlen pillanatra sem hajtják le a fejüket. Nem esnek kétségbe, nem könyörögnek, büszke higgadtsággal várokoznak a kivégzésükre. És akiket a mi tévécsatornáink másodjára is kivégeztek pár gyorsan lepergő képsorral. És az újságjaink, amelyek annyira sem törődtek velük, hogy feltüntessék a nevüket. De én utánanézttem, mindegyiküknek. Meg is találtam őket, íme. Azt, akit lefejeztek, úgy hívták, Lalan Singh Koiri, azokat, akiket a gépfegyver kaszabolt le, hason fekvé a földön, úgy hívták: Budán Shah, Ramesh Khada, Mangal Limbu, Prakash Adhikari, Sanajana és Manói Khumar Thakur (ők ketten testvérek voltak), Rajendra és Gyanendra Kumat Shresta (ők ketten szintén testvérek voltak), Jhok és Jit és Mangal Bahadur Thapa (ők hárman unokatestvérek voltak). A koruk huszonkettő és huszonkilenc év között volt.

A listához tartozik még az a százötven gyermek és az a százkilencvenkilenc felnőtt (többségükben tanítók, tanítónők és szülők), akiket szeptember elsejének reggele és szeptember harmadika hajnala között pusztítottak el a csecsen „gerillák”, Abdullah Shamil Abu Idris, egykor Samil Baszajev vezetésével, három arab férfi és két nő közreműködésével a beszláni iskolában. A gyerekeket, akik két napot és két éjszakát töltöttek reménytelenül a robbanószerkezetek és a kalasnyikovok között, amelyeket rájuk szegeztek. Akik úgy tudták túlélni az elviselhetetlen hőséget, az éhséget és a szomjúságot, hogy a saját vizeletüket itták. Akik úgy

néztek ki, amikor cipő nélkül, félmeztelenül, félig összeesve kiszöktek a tornateremből, mint az ágról szakadt madárkák, akik egy olyan fáról rebbentek fel, amire egy seregnyi keselyű rontott rá. Még szökés közben is lőtték őket ezek a szakállas keselyűk, mintha valami kacsavadászaton lennének. (A kislányokat viszont egy mellékhelyiségben lőtték le, miután megerőszakolták őket, egyiket a másik után. Vadállatok, akiknek az imámjai olyan nagy hévvel papolnak erkölcsről, szemérmességről, erényről!) A listához tartozik Nasser Juma egyiptomi sofőr is, akit szeptember 5-én fejeztek le, mint feltételezett kémeket. Ide tartozik még az a három kurd is, akiket szeptember 19-én fejeztek le hűtlenségért és árulásért. (Három ismeretlen katona, akikről mindössze annyit tudunk, hogy Kurdisztán Demokratikus Pártjához tartoztak. Az internetes oldalak viszont bemutatnak róluk egy felvételt, amin látható, ahogy a hóhér összekötözi a kezüket, arccal előre a földre löki őket, szép lassan lenyiszálja a fejüket, és miután ezzel végzett, a hátukra helyezi a levágott fejet. Amit öntapadós szalaggal odaragaszt.)

A listához tartozik még az a három nyugati mérnök, akiket Bagdadban a házukból raboltak el, reggelizés közben: az amerikai Eugene Armstrong, akit szeptember 20-án fejeztek le, az amerikai Jack Hensley, akit szeptember 21-én fejeztek le, az angol Kenneth Bigley, akit október 7-én fejeztek le. Az a szegény Bigley, akit láncra kötötték, mint egy kutyát, és bezárták egy kutyaketrebe, könyörgött Blairnek, hogy mentse meg, és egyre csak sírt és sírt. És akinek egy adott pillanatban sikerült megszöknie az egyik őr segítségével, aki elcsábult a beígért dollároktól. De pár percbe sem telt, máris újra elkapták. A megvesztegetett őrnek elvágta a torkát, neki meg levágták a fejét. Ez volt az ikszedik borzalom, amihez még hozzá kell tenni Nadia Abdulwahhab Matlak iraki rendőrnőt is, akit szeptember 27-én lőttek le, eretnokség és kémkedés vádjával. Aztán ott volt még az iraki mérnök, Bareh Daoud Ibrahim, akit október 2-án fejeztek le, mert egy amerikai cégnél volt alkalmazásban, és Ajad Anwar Wali iraki kereskedő (aki Olaszországban élt, olasz nőt vett feleségül), akit ugyanazon a napon lőttek le, török sofőrjével, Yalmaz Dabjával együtt. Ki kell egészíteni a listát a honfitársával, Maher Kemallal is,

akit szintén azért fejeztek le október 10-én a sofőrjével, Luqman Husszeinnel együtt, mert amerikai érdekeltségeknek dolgozott. És aztán ott volt az a negyvenkilenc újonc, akiket október 20-án gyilkoltak meg, tarkón lőtték őket, egyenként. Pár napra rá egy újabb vérengzés, harminchét másikat gyilkoltak le hasonló körülmények között, valamint huszonkét rendőrt, az egyiküket lefejezték, a többieket szinte egyszerre kaszálták le gépfegyverrel. (Azóta már el is veszítettük a fonalat a kivégzett újoncok számáról. A rendőrökéről is. Az első két eset óta a rituálé szinte naponta ismétlődött és ismétlődik továbbra is, azaz mára már sok százra rúghat a számuk.) És kerüljön fel a listára Liqaa Abdul Razzaq újságíró is, akit revolverrel végeztek ki kémkedés vádjával. És álljon itt az a harmincnégy gyermek, akiket Bagdadban egy autóban elhelyezett bomba repített a levegőbe, miközben sorban álltak vízért és cukorkáért, amit a Tengerészgyalogságnál osztogattak. Fel kell kerülnie a listára annak a fiataljapán turistának, Shosei Kodánakneve is, akit október 31-én fejeztek le, mert az az igen rossz ötlete támadt, hogy elmegy Irakba, hogy-saját-szemével-lássa-mi-folyik-ott. Fel kell kerülnie a listára annak a nagyon fiatal piemonti testvérpárnak, Jessica és Sabrina Rinaudónak a neve is, akiket egy iszlamista bomba szaggatott szét az egyiptomi Tabában, másik huszonkilenc turistával (szinte mind izraeli) együtt, akik hozzájuk hasonlóan egy kis vakációra mentek a Vörös-tengerhez.

Nekik is ajánlom ezt a könyvet, igen. Rajtuk kívül ajánlom még a holland rendezőnek, Theo van Goghnak is: múlt év november 2-án gyilkolta őt meg Amszterdamban egy remekül integrálódott marokkói, egy kettős állampolgár. (Rá a végén még hosszabban ki fogok térni.) Ajánlom Margaret Hasszannak, annak az Ötvenkilenc éves hölgynek is, aki Irakban egy humanitárius szervezetet, a „Care International”-t irányította, az irakiaknak szentelt harminc évet az életéből, és akit Allah mészárosai október 19-én hurcoltak el Bagdadból, ahol iraki férjével élt, és akit november közepén valószínűleg egy tarkólövessel öltek meg. Azért mondom, hogy „valószínűleg”, mert az *al-Dzsazíra* nem akarta adásba adni a kivégzéséről készült videót, és mert vannak, akik attól tartanak, hogy

az övé volt annak a szőke hajú nőnek a teste, akire a tengerészgyalogosok találtak rá Falludzában. Egy karok és lábak nélküli (gondosan megcsönkített) test, az arcát borzalmas erejű ütéssel roncsolták össze a felismerhetetlenségig, és ott volt a tarkójában a szokásos golyó. És ha ez a szegény test esetleg mégsem az övé lenne, kiterjesztem az ajánlásomat erre a szőke hajú nőre is, akinek már soha nem tudjuk meg a nevét. Ajánlom annak az ezerkétszázhuszonhat amerikai katonának is, akik úgy mond „a háború vége” óta mostanáig, 2004 novemberéig vesztették életüket, és azoknak, akik naponta halnak meg Irakban úgy, hogy senki nem siratja őket, mivel az amerikai halottak az égvilágon senkit sem érdekelnek. Sőt akadnak, és nem is kevesen, akik egyenesen örülnek a haláluknak, mint azok a szadisták, akik Bagdadban azzal szórakoznak, hogy a fejnyiszálók által kereskedelmi forgalomba hozott videókat nézegetik. Ajánlom annak a több tucat túsznak is, akiknek hosszú hónapok óta nyoma veszett, akik a kivégzésükre várakoznak, vagy már ki is végezték őket, anélkül hogy az *al-Dzsazíra* vagy az internetes oldalak leereszkednének odáig, hogy beszámoljanak róla. És a listához tartozik még az a két francia újságíró is, akik már-már azon a ponton voltak, hogy a kormányuk kitartó tárgyalásainak köszönhetően haza fognak térni. Ám erre a pontra mégsem jutottak el, és jelenleg senki sem tudja, merre lehetnek. Itt azonban megálljt parancsolok magamnak, mert a könyvnek nyomdába kell kerülnie.

Ami tehát ezután következik, az egy szakmai és erkölcsi számvetés.

* * *

Ahogy azt már sokan tudják az előző könyveim olvasói közül, ez az interjú saját magammal nem azt a célt szolgálja, hogy valamilyen céltalan kíváncsiságot elégítsen ki az életemmel és a személyemmel kapcsolatban. Amikor megengedek magamnak valamilyen személyes kitérőt, például a betegségem drámájáról, ez kizárólag arra szolgál, hogy bevezessek vagy alátámasszak vele egy témát. Vagyis a Nyugat erkölcsi rákbetegségét az Iszlám durva erejével szemben, ami ismét

tűzvészt szabadított Trójára azzal, hogy háborút hirdetett ellenünk. Ebbe a témába már belefogtam *A Harag és a Büszkeségben*, aztán továbbvittem *Az értelem* erejében, és most ebben az interjúban bizonyos értelemben a végére járok *Oriana Fallaci - Az utolsó interjú* címmel. (Kicsit megváltoztattam, lerövidítettem azt a címet, hogy *Oriana Fallaci beszélgetése Oriana Fallacival*, grafikai okokból, meg azért is, hogy enyhítsek a névismétlésből adódó kellemetlenségen.) Ez a könyv tehát, még inkább, mint az előzők, átdolgozott, átgondolt és kibővített. Az előző kettőhöz képest több kiegészítést és megjegyzést és széljegyzetet és hosszabb kitérőket tartalmaz. Tartozik hozzá egy Utóirat is, ami több mint egyharmadával hosszabbítja meg az eredeti szöveget. Szinte egy negyedik könyvet tesz ki, amit *Az Apokalipszisnek* neveztem el.

Azért adtam neki ezt a címet, mert miközben megőriztem az öninterjú formátumot, tehát továbbra is az öninterjú irodalmi eszközével éltem, az Utóirat *Az Apokalipszis* egyik bekezdésére épül. Arra a félelmetes Apokalipsziszre, amit János apostol írt a Krisztus utáni első században, vagyis Domitianus uralkodása alatt: annak a császárnak az idején, aki a kereszténység felemelkedésével egyidőben kívánta meg, hogy istenként imádják. Néhányan csodálkozni fognak, hogy egy olyan ateista (jóllehet keresztény ateista), mint én, egy vallási szövegben talál inspirációt ahhoz, hogy megvonja a mérlegét annak a harcnak, amelyet immár három éve folytat. De *Az Apokalipszis* előre szól arról a harcról, amit a keresztényeknek kell majd folytatniuk, hogy legyőzhessék a Hétfejű Fenevadat és a cinkosait, ami valójában egyetlen cinkost jelent. A másik fenevad, amelynek olyan a szarva, mint a bárányé, a hangja pedig olyan, mint a sárkányé. Nos, az úgynevezett civilizációk-összeütközése, más néven a Nyugat és az Iszlám összeütközése nem más, mint az a harc, amiről János evangélista beszél. És ezen nem változtat az, hogy János a földi valóságot áthelyezi egy mennyei világba, és metaforákon, allegóriákon és rejtvényeken keresztül juttatja kifejezésre, én pedig a magam részéről a magam kis Apokalipszisében megmaradok két lábbal ebben a földi valóságban. Semmi találós kérdés, semmi rejtvény, semmi hátsó szándék. Csak

nagyon egyértelmű tények. Nyilvánvaló események. Egy olyan világ félreérthetetlenül kirajzolódó képe, amelyben megvalósulni látszik egy kétezer éves prófécia.

Tudom, hogy a Fenevad cinkosai nem örülnek majd ennek. Tudom, hogy a bárányhoz hasonló szarvaikat és a sárkányhoz hasonló hangjukat használni fogják ellenem, a tőlük megszokott indulattal és a már ismert aljassággal. (Neves újságok állnak a rendelkezésükre, vagy amelyek valaha nevesek voltak.

Igénytelen tévécsatornáik is vannak, amelyek valaha talán igényesek voltak, van ricinusolajuk, vannak weboldalaik, és van egy politikai gépezetük, amely soha nem bocsát meg. Nekem viszont csak a könyveim vannak.) Tudom, hogy a Fenevad a legkevésbé sem fog örülni az én törvényes hamisítványomnak. Tüdöm, hogy az én kis Apokalipszisem meg fogja sokszorozni a már megszokott fenyegetések számát. „*Nous allons vous trouver*. Meg fogjuk találni önt”, „*We shall get you*. El fogunk kapni”, „*Te la faremo pagare*. Ezért még megfizetsz.” Tudom, hogy képesek a tettek mezejére lépni. Theo van Gogh megtanított erre. (Abban a kisfilmben, ami miatt olyan barbár módon megölték, a kisfilmben, ami a muzulmán nőkről szólt, pontosan azt mondta, amit én mondok.) De ez nem ijeszt meg, nem veszi el tőle a kedvem. Már megvítam azt a háborút, amit fontos volt megvívni. Ezt már nem lehet kitörölni, még akkor sem, ha minden egyes könyvemet elégetik az 1938-as Berlin egyik terén. És bármilyen árat kell is fizetni érte, én folytatni fogom a harcot.

Oriana Fallaci

2004. november

* * *

Oriana Fallaci: *Nagyon fáradtnak tűnik. Megviseltnek látszik és le is van soványodva. Hogy van?*

Oriana Fallaci: Rosszul, köszönöm. De azért ne aggódjon. A fejem teljesen rendben van. Az én esetemben azt a mottót, hogy „Mens

sana in corpore sano”, ép testben ép lélek, az helyettesíti, hogy „Mens sana in corpore infirmo”, megnyomorodott testben ép lélek. Mert érvelek, írok, küzdök, ahogy eddig, és még annál is inkább. Olyan, mintha az értelmem teljesen külön életet élne a testemtől. Vagy mintha a test rendellenessége az értelmet erősítené. Nagyon érdekes jelenség. Az orvosoknak tanulmányozniuk kéne, hogy feltárják, létezik-e valamiféle verseny az idegrendszer és a betegség között, és a végén feltenni a kérdést: képes-e az agy ellenőrzés alatt tartani, féken tud-e tartani egy rakás megbolondult sejtet? Képes-e az értelem ellenállni a halálnak, el tudja-e állni az útját, képes-e késleltetni? Én azt hiszem, igen. Nem véletlenül állítom azt, hogy a lélek egyfajta kémiai képlet. Nos, lehet, hogy ebben a képletben előfordulnak antitestek, amelyek nem hagyják, hogy ezek a megbolondult sejtek felülkerekedjenek, és ezzel biztosítanak a számomra, pillanatnyilag legalábbis, egyfajta immunitást.

Ennek örülök, és máris tisztázzunk valamit. Ez az interjú semmiben sem fog hasonlítani azokhoz, amit a földi hatalmasságokkal készítettünk. A „titkospartner” történetének nyomdokait sem fogja követni, amelyben az alteregója révén, aki elrejtőzik a hajóján^[3], Joseph Conrad elkezd kutakodni a saját lelkiismeretében és megkísérli megérteni saját magát. Az én szerepem ezúttal egyszerűen az lesz, hogy rövid kérdéseket tegyek fel önnek, amivel beszédre ösztönzöm. Rendben?

Rendben, egyúttal a magam részéről is szeretnék tisztázni még két-három dolgot. Először is: utálok az interjúkat. Mindig is utáltam, kezdve azokkal, amiket mi készítettünk az úgynevezett földi hatalmasságokkal. Egy interjú akkor jó, ha el tud érni, el tud hatolni az interjúalany szívéig. És ettől mindig feszélyezve éreztem magam egy kicsit. Másodszor: különösen azokat az interjúkat utáltam, amiket velem készítettek. Nemegyszer kiforgatták a mondandómat, annyira átgyúrták, hogy a jelentése is megváltozott, hozzáírtak a szöveghez kérdéseket, amiket nem volt bátorságuk feltenni nekem, következésképpen olyan válaszokat írtak le, amiket sose mondtam, aztán meg elbújtak a Sajtó Szabadságának szent és megszenteltelentelt elve mögé. Egy bizonyos ponton aztán azt

mondtam, hogy elég, ne tovább. Nem adtam több interjút, és amikor megjelent *A Harag és a Büszkeség*, azután pedig *Az értelem ereje*, igyekeztem nem mutatkozni és ügyeltem arra, hogy tartsam a szám. Tudja, a kapcsolat az újságírással mindig is eléggé komplikált volt. Mondhatnám úgy is, hogy fájdalmas. Az én szememben az újságírás soha nem ütötte meg a platóni ideálnak azt a mércéjét, amit erről a mesterségről gondolok. És ha neki szenteltem is az életem nagy részét, ha neki köszönhetem is azt a kiváltságot, hogy szű módjára beleáshattam magam a korszakom Történelmébe, sokkal inkább élvezem az irodalmi élet magányát. Nem véletlen, hogy életem legboldogabb éveit nem akkor éltem át, amikor keresztül-kasul utaztam a világban és különféle újságoknak írtam, hanem amikor egyedül maradtam saját magammal, és a regényeimet írtam. Például és legfőképp azt a regényt, amit Szeptember Tizenegyedike szakított félbe.

Akkor miért volt mégis hajlandó találkozni velem?

Mert már a nyakamban liheg az elmúlás. Az Orvostudomány kimondta: „Asszonyom, ön nem fog meggyógyulni.” Ha számításba veszem ezt a kinyilatkoztatást, akkor az agy antitestei ellenére sincs már hátra sok időm. Viszont sok mondanivalóm lenne még, és egy interjú tűnt a leghatékonyabb eszköznek ahhoz, hogy legalább egy részét el tudjam mondani.

És mi lenne a harmadik ok?

Elmondom. A felkérés, hogy készítsünk egy interjút Fallaci és Faliad között, több évtized óta kerülget engem. Száz ízben is megkerestek már ezzel, százszor. Minden létező nyelven, minden országban. És minden egyes alkalommal kivédtem egy kurta köszönöm-nemmel. Nekem nincsenek titkos partnereim, akik elrejtőztek a hajóm fedélzetén. Nincs szükségem arra, hogy rajtuk keresztül kutakodjam a lelkiismeretemben. A lelkiismeretem kristálytisztán kiviláglik mindabból, amit leírok, azokból a gondolatokból, amiket az írásaimban mindenfajta képmutatás nélkül kifejték. Röviden, nem lelem örömet abban, hogy belemerüljek a saját önarcképembe. Az sincs ínyemre, hogy átengedjem az arcomat fotósoknak, operatőröknek, az emberek kíváncsiságának. Fájjalom,

hogy a múltban megtettem párszor, és minden egyes alkalommal, amikor viszontlátom azokat a nyavalyás fotókat, felhorkanok. Még olyankor is, ha egy könyv borítóján pillantom meg. Már beléptem az Életet Bearanyló Korba, amit a szótárak az öregedés szóval illetnek. Visszavonult életet élek, nagyon egyszerű, azaz nagyon spártai életet, és féltőn óvom a magánéletemet. Igaz, az írásaiban felhasználok személyes utalásokat. Élményeket, amelyek hozzám tartoznak, adalékokat, amelyek velem kapcsolatosak. Ez az interjú azzal a drámai felütéssel indult, hogy a létezésemet ma a betegség határozza meg. De azon túl, hogy nem szoktam a betegséget a véka alá rejteni, majd meg is mondom, hogy miért, azért beszéltem most róla, hogy bevezessek egy számomra fontos témát. És ez a téma nem Fallaci, hanem Olaszország. A Nyugat, Európa, Olaszország sokkal betegebb nálam. Politikai interjút fogunk készíteni, drága barátnóm. Tudja, ugye?

Tudom, mégha itt-ott fogok is próbálkozni azzal, hogy ezt az egyezséget ne tartsam be ezer százalékgig. Fogjunk is hozzá. Magázódjunk továbbra is, vagy térjünk át a tegeződésre?

Maradjunk a magázódásnál, ha kérhetem. Nem szeretem megadni magam a jakobinus módinak. És végtére is ön a múltamhoz tartozik. Én pedig a jelenemhez tartozom. Ha összekeverednénk, az olyan traumát okozna önnek, amire nincsen felkészülve. Hol kezdjük?

Kezdjük azzal a nyolcszázezer példánnyal vagy még inkább az ikszedik kiadással, amit a könyve, Az értelem ereje megért, amelyhez ön egy újabb hosszú ajánlást írt. Ezúttal már nem csupán a madridi halottaknak ajánlja, hanem az olasz, amerikai, angol, kanadai, dán, francia, lengyel, német, bolgár, japán, orosz, koreai, iraki, egyszóval az iszlám terrorizmus minden áldozatának. Valamint azoknak a jószándékú embereknek, akik nem gyászolják őket kellőképpen. Nos, ez egy igen erőteljes ajánlás. Kérlelhetetlen és heves.

Nem. Igazságos és szükségszerű. Mivel gyalázatos dolgok történtek ez alatt a négy hónap alatt, vagyis azóta, hogy megjelent *Az értelem ereje*. Vérengzések nap mint nap, emberrablások, kivégzések... Ehhez jönnek még a csonkítások és a lefejezések. Gyalázatos dolgok, mégis

sokszor közöny fogadja őket, vagy az olyasféle szokványos hazugságok, mint amikor „iraki ellenállásról” beszélnek. Tehát már nem találtam elegendőnek csak a madridi halottaknak ajánlani. És csak azt sajnálom, hogy nem voltam elég kemény, hogy a felháborodásomat csillapította a megfontolás. Túl sokan vannak, akik hallgatnak. Akik ugyanúgy gondolkodnak, mint én, de félnek ugyanazt mondani, amit én. Akik kényelemből vagy lustaságból inkább trükköznek, úgy tesznek, mintha nem látnák azt, amit ők is ugyanúgy látnak, mint én. És a hallgatásuk ugyanaz a hallgatás, a félelmük ugyanaz a félelem., a trükközésük ugyanaz a trükközés, mint amivel a kilencszázas évek Húszas, majd a Harmincas éveiben a nagyszüleik fogadták a fasizmust, a nemzetiszocializmust és a bolsevizmust. Szinte kirobbant belőlem az új ajánlás, mint egy tüszentés. És ha bizonyos emberek kérlelhetetlenek, hevesnek találták, nem érdekel. Hozzászóltam már az értetlenséghez, a perekhez, az autodafékhoz, az „Égessük-meg-az-eretneket”-hez. Elég, ha kinyitom a számat, máris rámtámadnak a cikkecskéikkel, a szalagcímeikkel, sőt egyenesen vezércikkekkel. Még ha csupán egy tréfás kis megjegyzést teszek valamelyik futballista aranyköpésére. Már divat lett belőle. Én azonban folytatom az utolsó leheletemig. A legfontosabb, hogy azok, akik olvassák, elgondolkodjanak és legyen bátorságuk, aminek ma még híján vannak. Bátorságuk, hogy együtt sírjanak velem, és végre elkezdjenek ellenállni.

Sírjanak? A Harag és a Büszkeségben azt írta, hogy kislány kora óta nem képes sírni...

Nem. Azt írtam, hogy azóta nem könnyekkel sírok, hogy nem ázom el a könnyektől, de könnyek nélkül sokkal többet sírok, mint azok, akik a párnájukba temetik az arcukat és aztán vizesre sírják. Másképp sírok. Krisztusom! Annyit sírtam könnyek nélkül ezekben az utóbbi hónapokban, hogy teljesen dehidratálódtam. Sírtam, amikor azok a vadállatok, akiket „harcosoknak” neveznek vagy „iraki ellenállóknak”, elvágták a pacifista Nick Berg torkát. Akik, miközben Nick Berg ordított, mint egy vágóhídra vitt borjú, halai henteskéssel lenyiszálták a fejét, a gerincvelővel együtt lerángatták róla, és mindezt megmutatták nekünk egy videofelvételen, nagy boldogan.

Sírtam akkor is, amikor ugyanezt tették az amerikai mérnökkel, Paul Johnsonnal, mielőtt lefényképezték, fejével a mellkasán. Sírtam akkor is, amikor végigcsinálták ugyanezt a gyalázatot a dél-koreai Kim Sunnal, aki könyörgött, hogy ne öljék meg. Sírtam, mint a záporosó, amikor lefejezték Dániel Pearl, a kollégámat a *Wall Street Journal*tól. Sírtam, igen, mint a záporosó, amikor meggyilkolták Fabrizio Quattrocchi. Amikor úgy halt meg, hogy közben azt mondta a hóhérának: „Most megmutatom neked, hogyan hal meg egy olasz,” Sírtam akkor is, amikor a mi gyáva hatóságaink megtagadták tőle az állami temetést, és a ravatalozót is a Campidoglio-ban^[4], amit máskor komikus színészeknek is felajánlanak. Sírtam akkor is, amikor a három másik tús családja, akiket vele együtt ejtettek fogságba, nem ment el, hogy tiszteletét tegye előtte abban a kápolnában, amit a Genovai Klarissák (apácák) ajánlottak fel a gyászoló virrasztáshoz. Az úgynevezett Baloldal politikusai sem mentek el, amikor látták, hogy nem a baloldalhoz tartozó személyről van szó. Így aztán a temetését kisajátították a másik oldal maffiavezérei. Azok, akik Mussolini nevét tetováltatták a nyakukra. Sírtam akkor is, amikor ezek a vadállatok lefejezték Guéorgui Lazovot, a bolgár túszt, akinek a fej nélküli testét a Tigris-folyóban találták meg, de a szeme sem rebtent senkinek. Mintha már hozzászoktunk volna az ilyesmihez. És aztán sírtam, amikor Yunes Mohammed Alinak, az iraki túsznak, aki mosodát működtetett Moszulban az amerikai bázison, levágták a két kezét és kivájták az egyik szemét, pedig húszezer dollár váltságdíjat vágtak érte zsebre. Sírtam, ahogy sírok minden egyes alkalommal, amikor Allah fiai elvágják az áldozataik torkát, vagy vérfürdőt rendeznek, amelyben a saját gyermekeik és a saját testvéreik halnak meg. És mennyire szerettem volna sírni, amikor az olyanok, akiket kollaboránsoknak nevezek, vagyis az árulók, meg akarták akadályozni a köztársaságunk ünnepét, a Festa della Repubblica-t. Vagy mennyire szerettem volna sírni akkor, amikor a szélső Baloldalhoz tartozó úgynevezett Engedetlenek ordítózták vagy a falakra mázolták Rómában, hogy „Tíz, száz, ezer Nassíria”. Gazemberek.

És ezért tette ki azt a hatalmas trikolórt az ablakába?

Igen, ezért is. Azon az éjszakán tettem oda, amelyiken megtudtam, hogy Fabrizio Quattrocchi megölték, istenem, micso-

da éjszaka volt. Télies hideg tombolt Toszkánában. Szakadt az eső, dörgött az ég, a szél olyan erősen fújt, hogy bárkit felkapott volna, én meg olyan beteg voltam, mint még soha. Rettenetesen fájt a tüdőm, a légcsövem, a nyelőcsövem, ahová bevackolta magát a Földönkívüli. Még az ágyból sem tudtam kikelni. Csak a fogaimat tudtam csikorgatni. De amint a tudomásomra jutott, hogy Quattrocchi megölték, felkeltem. Elővettem a trikolórt a szekrényből, odavonszoltam magam az ablakhoz, a széllel dacolva kiakasztottam az erkély rácsaira csipeszekkel, miközben bőrig áztam. Másnap reggel telefonáltam három munkás barátomnak, az Enel^[5] munkásainak, „Fiúk, szükségem lenne a segítségetekre, hogy rendesen ki tudjam akasztani ezt a nemzeti zászlót, amit most csipeszek tartanak, mert nem volt hozzá rendes zászlónyelem.” Azonnal jöttek. „Máris ott vagyunk, Fallaci!” Az egyikük már hozta is a zászlónyelet. A felesége tudta nélkül elhozta otthonról, a hálószobából, ahol a függöny volt ráakasztva, és kétpercenként ismételtette: „Ha észreveszi, el fog válni tőlem!” Én még rosszabbul voltam, mint előző éjjel. Hevesebb volt a fájdalom és nem figyeltem, hogyan teszik rá a nyélre és hogyan szögezik oda a zászlót. De amikor végeztek a munkával, kimentem, hogy megnézzem, és meg voltam hatva. Nézze csak, hát nem szép? Ha valaki hozzá mer nyúlni, fenékbe lövöm a vadászpuskámmal. Ej! még ha az én Olaszországom csak egy idealizált Olaszország is, amely nem létezik, ami talán csak a Risorgimento idején létezett, jaj annak, aki a hazafias büszkeségemet bántja.

De a trikolór alatt ott látok két kis amerikai zászlót is.

Úgy bizony. Két kis vízhatlan papírból készült zászló, húszszor tizenöt centi, amit két kis olasz zászlóval együtt akkor vettem New Yorkban, amikor D'Alema^[6] Amerikába jött, hogy nagy meghatottság közepette látogatását tegye Bili Clintonnál. Az amerikai zászlókat két hónappal később tettem ki, vagyis aznap, amikor megtudtam, hogy a Delta Air Force katonái kiszabadították a három olasz és az egy lengyel túszt. Odatettem őket, és ott is maradnak, köszönetem jeléül,

ahogy azt a jólneveltség diktálja. Cupertino^[7]n kívül senki nem mondott nyilvánosan köszönetet. Még Berlusconi sem. A Köztársaság elnöke sem. Mindketten azt mondták, hogy ennek az akciónak a sikere az olasz Titkosszolgálatnak köszönhető, amit erősen kétlek, és amikor felsorolták, kik vettek részt a bűvőhely elleni rajtaütésnél, meg sem említették az amerikaiakat. Egyfolytában a „Szövetséges Haderőket” emlegették, amiből arra lehetett következtetni, hogy ez a haderő mindenféle nemzetiségű katonát magába foglal. Nyilván olaszokat és lengyeleket is. Nem véletlen, hogy mielőtt kivettem volna a két amerikai zászlócskát, lengyel zászlót is kerestem, és csak azért nem került oda a trikolór mellé, mert végül nem találtam. De volt rosszabb is: amikor leszálltak a repülőgépről, ami hazahozta őket, egyik olasz túszt sem mondott köszönetet az amerikaiaknak. Mindenkinek köszönetet mondtak. Még az újságíróknak is. Ki tudja, miért. De az amerikaiaknak nem. Mintha kimondottan utasítást kaptak volna erre, a Parlament elnökéhez és a Köztársasági elnökhöz hasonlóan ők is csak Szövetséges Haderőkről beszéltek. Ami még ennél is rosszabb: amikor a következő napok során arról meséltek, hogy mik voltak a Delta Force egységének első szavai, mindvégig azt hangoztatták, hogy mielőtt megszabadították volna őket a láncoktól, a szabadítók azt mondták nekik: „*Don't worry, we are friends*. Ne aggódjanak, a barátait vagyunk.” Alig akartam elhinni. A Delta Force nem úgy szokott bemutatkozni, hogy „*We are friends*, a barátait vagyunk”. Azt szokták mondani, „*We are Americans*, amerikaiak vagyunk”. Ezt írja elő a szabályzat. És ami, ha lehet, még rosszabb: ha a *Corriere della Sera* nem hozta volna le azt a fotót, amelyen a Delta Force látható, amint éppen levágják a bilincset egy fogóval, még ma is kétséges lenne, hogy vajon tényleg ők szabadították-e ki a mieinket és a lengyel túszt. Akkor még ma is elhinnénk azokat a szövegeket, amivel maguknak tulajdonították ezt az akciót és úgy viselkedtek, mintha azok az „amerikai-imperialisták” elbitorolták volna tőlük. És ezt annyira ízléstelennek találom, hogy a magam részéről mostantól ott fogom tartani az erkélyemen azt a két kis zászlót. Most visszatérhetek azokra, akik nem sírnak és nem állnak ellen?

Egy pillanat. Először lenne egy kérdésem a Földönkívülivel kapcsolatban, aki, hogy az ön szavaival éljek, bevackolta magát a tüdejébe, légcsövébe, nyelőcsövébe. Tudom, hogy a Földönkívüli alatt a rákot érti, és mégha zavarba ejtő is némiképp, arra kérem, beszéljen egy kicsit erről...

Nem, nem, hiszen folyton erről beszélek. Teljesen nyíltan. Mindenkiel. Azért beszélek róla, hogy ledöntsem azt a tabut, ami akkor tudatosult bennem, amikor először kerített hatalmába a betegség, és a sebész, aki megoperált, azt mondta, „Adok önnek egy tanácsot. Ne beszéljen erről senkinek.” El voltam képedve. És annyira meg voltam sértve, hogy nem is jutott erőm azt felelni neki, „Mit képzelsz?!? Nem érzem magam hibásnak azért, mert rákom van, és nem is tartom szégyennek! Kínosnak sem érzem, hiszen nem egy fertőző betegségről van szó.” Heteken át rágódtam a megjegyzésén, képtelen voltam megérteni. Aztán megértettem. Mert amikor elmondtam, hogy rákom van, sokan úgy néztek rám, mintha pestises lennék, ahogy

Manzoni leírja a *Jegyeseekben*. Vagy mintha már a föld alatt lennék. Rémületbe estek, összezavarodtak. Már-már ellenségessé váltak. Voltak, akik egész egyszerűen nem köszöntek többé. Úgy értem: eltűntek, és ha kerestem őket, nem lehetett őket megtalálni. Ekkor kezdtem el a Földönkívüliként emlegetni. Manapság már nemigen történik meg, egyetértek. De azért figyelje csak meg: nagyon ritkán nevezik a nevén. Az újságokban például úgy mondják, „gyógyíthatatlan betegség”. Gianni-és-Umberto-Agnelli-gyógyíthatatlan-betegségben-haltak-meg. Jacqueline-Kennedy-gyógyíthatatlan-betegségben-halálozott-el. Ez élteti ezt a tabut, és tartja fenn ezt a hazugságot. Az istenért, nem igaz, hogy a rákból nem lehet meggyógyulni! Gyakran meggyógyulnak belőle. És ha nem is gyógyulnak meg, még sokáig élnek. Én már vagy tizenegy éve élek együtt vele. És az agyamban lévő antitesteknek köszönhetően talán kitartok még egy darabig. Most visszatérhetek azokra az emberekre, akik nem sírnak és nem állnak ellen?

Várjon még egy pillanatot, kérem. Az imént azt felelte nekem, hogy azért „is” beszél róla, hogy ledöntse a tabut. Ez arra enged

következtetni, hogy van más oka is. Mi az?

Hogy meggyőzzem azokat, akik ugyanabban szenvednek, mint én, hogy ne kövessék a példámat. Az én hibám, hogy tizenegy év után ismét kiújult. Az én hibám. Teljes mértékben. Szeptember Tizenegyediké után felhagytam a kezelésével. Hogy onkológushoz járjak, hogy vizsgálatokat végezzenek. A Boston kórház igazgatója, ahol akkoriban felügyelték az egészségi állapotomat, még egy mérges hangvételi levelet is küldött nekem, amelyben azt írta: „*Mrs. Faliad, you are putting at jeopardy the reputation of my equipe.* Ön veszélyezteti a csapatom jó hírnevét.” De nem volt időm elmenni Bostonba. Először ott volt a cikk, A Harag és a Büszkeség, aztán a felfordulás, ami követte. Aztán a hasonló című könyv, és a felfordulás, ami megkétszereződött. Aztán meg a fordítások... Miután megjelent Olaszországban, elkezdtem lefordítani angolra és franciára, valamint ellenőrizni, mondatról mondatra, a spanyol fordítást. Nem bízom meg a fordítóknak, köztem és köztük mindig heves viszály dúl, és azokra a nyelvekre, amelyeket ismerek, inkább én fordítom saját magamat. Aztán ott volt a per Franciaországban, ahol megvádoltak vallási rasszizmussal, gyűlölet szításával és idegengyűlölettel. Aztán jöttek az antiglobalisták, akik be akartak menni Firenze Történelmi Negyedébe, hogy bemázolják a műemlékeket, ezért aztán vissza kellett térnem Olaszországba, hogy megakadályozzam őket ebben. Aztán jött a háború Irakban, ahová úgy volt, hogy én is elmegyek, de aztán mégsem tudtam elmenni, mert nem lehet hadi járművekre szállni vagy gépfegyverek golyózápora alatt futni, ha a tested már nem engedelmeskedik neked. Több mint két éven át ezeknek az ügyeknek szenteltem az életem minden egyes percét, és ezek elfeledtették velem a Földönkívülit, aki ott szunnyadt bennem. Istenem, micsoda butaság volt. Micsoda öngyilkosság. Valójában persze azzal követtem el igazán öngyilkosságot, hogy kerültem az orvosokat, hogy megírhasam *Az Értelem erejét*. Nem véletlen, hogy a nővérem, Paola rögeszmésen gyűlöli ezt a könyvet, és ha meglát belőle egy példányt, már fújja is: „Átkozott könyv. Te vagy ezért a felelős.”

Ezt magyarázza el egy kicsit világosabban.

Nos, nem terveztem, hogy még egy könyvet írok rólunk és az iszlámról. Gyötört engem az én-gyermekem gondolata, vagyis a félbeszakított regényé, égtem a vágytól, hogy elővegyem a fiókomból, tehát mindössze egy Utóiratot akartam írni *A Harag és a Büszkeséghez*. Csakhogy a kísértés, hogy újra beizzítsam a prédikációt, felülírta ezt a vágyamat, szükségét éreztem, hogy kibővítssem egy újabb, még jobban kidolgozott gondolatmenettel, és ez szinte kötelességként nehezedett a lelkiismeretemre. *Az értelem ereje* magától nőtt ki a kezeim közül, és amikor könyvet írok, úgy viselkedem, mint egy terhes asszony, aki kizárólag a szíve alatt növekvő magzatra tud gondolni, semmi másra. Csak ő számít. Persze hogy észrevettem, hogy a Földönkívüli felébredt. Írtam és köhögtem, írtam és köhögtem. Száraz, rosszindulatú köhögés volt, pont olyan, mint ami elvitte az apámat tüdőrákban pár hónappal korábban. De ahelyett, hogy Bostonba rohantam volna, vagy kerestem volna magamnak egy orvost New Yorkban, folytattam a munkát. Ha elmegyek és megerősítik, hogy valóban felébredt, mondtam magamnak, akkor meg fognak operálni. Ha megoperálnak, az félbe fogja szakítani a terhességemet. Az vetéléshez fog vezetni. Egyszóval, annak az asszonynak a helyzetében találtam magam, akinek döntenie kell a saját élete és a gyermeke élete között. És én a gyermeket választottam. Optimistán, persze. Valahogy úgy, mint a háborúk során, például Vietnamban, amikor úgy döntöttem, követem a harcoló egységeket, és tudtam, hogy akár meg is halhatok, de ez egyfajta fogadás volt, amiben én a túlélésre tettem a tétet. Azt mondtam magamnak: egyszer-már-végigcsináltam-most-majd-újra-végigcsinálom. Nos hát, ezt a fogadást elveszítettem. Amikor múlt márciusban Olaszországba jöttem, hogy megnézzem, hogy haladnak a nyomdai munkálatok *Az értelem ereje* kiadásához, a milánói sebész azt mondta: „Túl késő megoperálni.” És tovább küldött az onkológushoz, aki a kemoterápiát intézte. Ami az én esetemben nem segít. De most hadd folytassam a gondolatmenetemet. Azért ragaszkodom hozzá, mert az én könny nélküli sírásom egy másik rákbetegséggel kapcsolatos. Ami sokkal tragikusabb, és sokkal gyógyíthatatlanabb, mint az enyém.

Olyan rákbetegség, arain nem segít a sebészi beavatkozás, se a kemoterápia, se a sugárkezelés. Az újfajta nácifasizmus rákja, az újfajta bolsevizmusé, az újfajta kollaborációé, amit azoknak a hamis pacifizmusa, hamis jószágoskodása, tudatlansága, közönyössége, tétlensége táplál, akik nem gondolkodnak vagy nem félnek. A Nyugat rákbetegsége, Európáé, és különösen Olaszországé. Az a rákbetegség, amitől sokkal jobban szenvedek, mint a sajátomtól. Olyannyira szenvedek tőle, hogy vannak pillanatok, amikor nem tudom, hogy a gyötrelmem a testem fájdalmából vagy a lelkem fájdalmából ered. Erre egy újabb viharos éjszakán ébredtem rá. Boszorkányszombat volt, tele ördögökkel, boszorkányokkal, fantomokkal, akik orgiaszerű táncot lejtettek az esőben, és tánc közben tört döftek a szívembe. Az arcomba nevettek, gúnyt úztek belőlem. Egyszóval azon az éjszakán, amikor tudomásomra jutott mindaz a szörnyűség, amit Abu Ghraiban követtek el.

Én is ide szerettem volna valahogy kilyukadni.

Ebben biztos vagyok. És nem örülök neki. Mert az újságok és a tévécsatornák csak a hasznot látták meg az Abu Ghraib-ügyben. Egyetlen nap sem telt el úgy, hogy ne mártogatták volna bele a kenyerüket ebbe a szószba. És hogy még szaftosabb legyen a mártogatáshoz való szósz, ezzel az üggyel párhuzamosan elkezdtek bagatellizálni mindazt a borzalmat, ami a másik oldalon történt. Itt el kell mondanom, hogy bizonyos ügyekben senkitől nem tűröm el, hogy kioktasson engem civilizáltságból. Magam is ezt tanítottam egész életemben. A könyveimen keresztül, a haditudósításaimmal, a viselkedésemmel a mindennapok során. Mert én jó nevelésben részesültem, nem úgy, mint azok a képmutatók, akik egyoldalúan játsszák a moralistát, és azzal kész is. Tizennégy-tizenöt éves lehettem, amikor Firenzében a Ponté alle Mossén azt láttam, hogy az anyám ütlegetni kezd egy pimasz némbert, aki komiszkodik a német hadifoglyokkal. Foglyokkal, akiket láncra verve zsúfoltak össze egy teherautó platóján. A teherautó a járda mellett állt, és az a némbert, közelebből egy volt fasiszta körzeti párttitkár felesége (ez a kis részlet sokat elárul az olaszok köpönyegforgató képességéről) elkezdte pofozni és ököllel ütni őket. Nos, nem ismerek olyan

asszonyt, aki akkoriban jobban gyűlölte volna a németeket az anyámnál. Egy nappal korábban még az Ellenállásban vett részt, emlékszik, nem? Ugyanakkor nem ismerek nála illedelmesebb asszonyt sem, vagyis az anyámtól a legkevésbé sem volt várható ilyen nyílt agresszivitás. És mégis, amint észrevette, hogy senki nem reagál a lincshangulatra, dühös macskaként vetette rá magát arra a nőre. Megragadta a gallérját és dühödten ütlegetni kezdte. Az arcát, a fejét, a gyomrát. És ütlegetés közben azt kiabálta: „Nyavalyás, hiéna, hitvány alak! Nem nyúlunk egy láncra vert emberhez! A láncra vert ember szent, még akkor is, ha olyan disznó, mint te!” Soha nem fogom elfelejteni. Soha. Igazából azon az éjszakán, amikor a boszorkányok, ördögök és fantomok táncoltak az esőben és gúnyoltak engem, ugyanúgy szenvedtem, mint Quattrocchi meggyilkolásakor, és olyasmikre gondoltam azokkal az amerikai katonákkal kapcsolatban, ami még az antiamerikanizmust professzionális szinten művelőknek sem fordulna meg a fejében. Rumsfeld úrral^[8] kapcsolatban, aki minden valószínűség szerint tudott minderről, szintűgy. Úgy éreztem magam, mint akit elárultak, átverték, becsaptak. Úgy éreztem magam, mint az a feleség, aki a férjét egy másik nővel találja az ágyban, és el akar válni tőle. Ott akartam hagyni az otthonomat New Yorkban és visszaküldeni Rumsfeldnek az Állandó Tartózkodási Engedélyemet. És ha véletlenül összetalálkozom azzal a nyomorulttal, aki katonanői egyenruhában lefotóztatta magát egy iraki fogollyal, akit pórázon tartott, ugyanúgy ütlegetni kezdtem volna, ahogy az anyám annak idején a volt fasiszta körzeti párttitkár feleségét. Képes lettem volna agyonütni.

Nem készítene előbb interjút vele, hogy megtudja tőle a miérteket?

Ki van zárva. És azt sem tudakolnám meg tőle, hogy a fogoly vajon Szaddám Húszéin banditái közé tartozott-e. Hogy gyilkolta-e gázzal a kurdokat, hogy a honfitársai közül megkínzott vagy megölt-e bárkit. Hogy a letartóztatása előtti napig vajon nem azzal szórakozott-e, hogy megcsonkítja a tengerészgyalogosok holttestét, hogy levágja a lábukat, karjukat és a nemi szerveiket, hogy aztán mutogassa az

éljenző csőcselék előtt. És azt sem ismételném magamban, hogy mióta csak világ a világ, mindig is történtek olyan dolgok, mint Abu Ghraiban. Minden hadseregben, mindenféle társadalomban, minden történelmi korban. Nem is kell túl messzire visszanyúlnunk, gondoljunk csak azokra a muzulmánokra, akik maronita keresztényeket feszítettek keresztre Libanonban. De előbb levágták a végtagjaikat és kivájták a szemüket, ezt se felejtsük el. Gondoljunk csak azokra a hátborzongató kínzásokra, amit az észak-vietnamiak követtek el a foglyul ejtett amerikaiakon a börtöntáborokban. Gondoljunk a vietkongokra, akik darabokra vágták a katolikus montagnardok^[9] újszülötteit, mielőtt bedobálták őket a falu vezetőjének kunyhójába. Gondoljunk a Vörös Khmerekre, akik áthajtottak a rendőrökön a dzsipjeikkel. És akik a következő módszerrel gyilkolták meg Sean Flynn^[10] kollégánkat, Erről Flynn fiát: egy fához kötözték, felvágták, még élve, a nyakától a csípőjéig, kitépték a máját, és... Még máj nélkül is nagyon, nagyon sokáig tartott Seannak meghalni. Azok a képmutatók, akik most egyoldalúan játsszák a moralista szerepét, erről nemigen beszéltek, sőt valójában egyáltalán nem is beszéltek róla. Ó igen, nekiestem volna annak a nyavalyásnak anélkül, hogy mindezt felsoroltam volna magamban. És anélkül, hogy emlékeztetem volna saját magamat, hogy ha mi követünk el valamilyen vétket, mi szégyenkezni szoktunk. Allah fiai viszont nem. Mi a vétkeink ellen büntetőeljárásokat indítunk, elítéljük őket. Allah fiai pedig nem.^[11]

De aztán napról napra tovább forgattam magamban mindazt, amit itt elmondtam. Amit a libanoni muzulmánok borzalmas tetteiről mondtam, a vietkongok szörnyűségeiről és az észak-vietnamiakéről Vietnamban, a Vörös Khmerekéről Kambodzsában, és arra jöttem rá, hogy bármilyen fajhoz, vallási és politikai meggyőződéshez tartoznak is, az emberek bármire képesek. A gonoszkodás mintha a vérükben lenne, a kegyetlenkedés mintha a természetükhöz tartozna, léhát ha én most magam mögött hagynám az otthonomat New Yorkban, ha visszaadnám az Állandó Tartózkodási Engedélyemet, nem csupán nagyon igazságtalan lennék az amerikaiakkal szemben, akik még nálam is jobban elárulva, átverve és becsapva érezték magukat,

hanem még ráadásul azoknak a malmára hajtánám vele a vizet, akik nem átnak egy kalap alá venni egy levágott fejet egy zsákba bújtatott fejjel, egy pórázon tartott iraki fotóját Nick Berg videójával, akit Allah nevében lefejeztek. Most rajtam a sor, hogy feltegyek egy-két kérdést. Miért fogalmaztak a vezércikkek Nick Berg lefejezéséről annyira óvatosan? Hogyan fordulhatott elő, hogy azt a négy újságíró, akik publikálták vagy leadták azokat a képsorokat, amelyen a levágott és a helyéről kiszakított fej látható, feljelentette az egyik kollégájuk a bíróságon, és fegyelmi eljárással fenyegette meg őket? Hogyan fordulhatott elő, hogy a sajtó és a televízió nem adott ugyanannyi teret, ugyanolyan súlyt a túsok lefejezésének, mint amennyit Abu Ghraib szörnyűségeinek adott és továbbra is ad?

Erről ne engem kérdezzen. Én ugyanúgy gondolkodom erről, mint ön, és azért vagyok itt, hogy én ösztönözzem beszédre, emlékszik, ugye?

Nick Bergnek még adtak teret és jelentőséget. Feltételezem azért, mert ő volt az első. Paul Johnson és Kim Sun már kevesebbet kapott. És Gheorghii Lazovnak már szinte egyáltalán nem jutott. Krisztusom! Senki sem tagadhatja le, hogy Európában, és különösen Olaszországban a Rosszat kétféle mércével mérik. Senki nem tagadhatja, hogy a médiáink mindig találnak valamilyen igazolást a Nyugat ellenségei számára. Senki sem tagadhatja, hogy az iszlám szörnyűségeit mindig valamiféle csend veszi körül, egy *de* vagy *de azért* kezdetű megjegyzés követi. És a kérdésekre a válasz pontosan az újfajta náci-fasizmus, az újfajta bolsevizmus, az újfajta kollaboráció gyógyíthatatlan rákbetegsége. Különösen az olyan emberek kollaborációja, akik azt ordítják és azt írják fel a falakra, hogy „Tíz-száz-ezer-Nasszíriát”. Akik olyan kérést tesznek közzé az interneten, hogy „Tíz Eurót az Iraki Ellenállás számára”. Akik a felvonulásaik során autókat égetnek és betörnek a McDonald's ablakait. Akik a gyűléseiken úgy beszélnek Bushról, mintha valami bűnöző lenne, hóhér, gyilkos, akit a Hágai Bíróság elé kéne idézni. Röviden szólva egy olyan Baloldal kollaborációja, akik a vörös zászlót a sokszínű zászlóra cserélték. És akik ezt a sokszínű zászlót kizárólag az Iszlám kedvéért lobogtatják. És végezetül azoknak a kollaborációja, akik

puszta jószándékból álltak be mögéjük. Vagy egyszerűen befogják a szemüket, fülüket, szájukat, és gyávaságból hallgatnak.

A jószándék kifejezés nagyon lényeges. Ami azt illeti, és ezt örömmel megismétlem, ön a jószándékú embereknek is címezte Az értelem ereje legújabb ajánlását.

Abban a reményben címeztem nekik, hogy rátalálnak az értelemre. Az értelem mellett némi józan észre és némi méltóságra is. Mert a jószándék nem elegendő a bűn eltörléséhez. Sem pedig a félelem megszüntetéséhez. A kilencszázas évek Harmincas Éveiben, azokban az években, amelyekben a náci fasizmus rákja elkezdte felemészteni Olaszországot és Németországot, nagyon sokan jószándékból kollaboráltak. Az az óceányi tömeg, amely ellepte a piazza Veneziát és az Alexanderplatzot, nem csak hithű követőkből meg ütlegelőkből állt. Voltak közöttük hiszékenyek meg esztelenek is, akik azt hitték, mennyei mannára leltek. Vagy minden méltóságot nélkülöző birkák: „Nekem-családom-van.” Nélkülük nem boldogult volna Hitler és Mussolini. És az is nyilvánvaló, hogy ennek a kettősnek a sikeréhez legnagyobb mértékben a demokrácia gyengeségei, a politikusok vaksága vagy ostobasága, az európai kormányok cinizmusa járult hozzá. Olaszországban a Feketeingesek husángokkal fenyegetőztek, diktatúrát működtettek, Európa meg csendben maradt. Németországban az SS Barnaíngesei ugyanezt tették, és Európa csendben maradt. Rómában Mussolini hirdette az elmebeteg gondolatait és kirohanásokat intézett a plutokrata-demokráciák ellen, és Európa hallgatott. Berlinben Hitler felállította a Különleges Bíróságokat, rasszista törvényeket iktatott be, koncentrációs táborokat létesített Auschwitzban és Dachauban, megvalósította a terjeszkedésről dédelgetett álmait Lengyelországban, és Európa csendes volt. Vagy engedékeny. A Vatikán is csendben maradt, ami azt illeti. Hallgatott XII. Pius is, uralkodóhoz illő ábrázattal. Nem véletlenül szentelt fel a katolikus Egyház több zászlót azokban az években, mint ahány cigarettát én egész életemben elszívtam, így érkezünk el 1938-hoz, ahhoz az évhez, amelynek során Hitler lerohanta Ausztriát és megkötötte a Müncheneri Egyezményt. Sőt, ebben az évben Európa olyasmint tett, ami a hallgatásánál is rosszabb

volt: Anglia elküldte hozzá Chamberlaint, Franciaország pedig Daladiert. Mindketten letolták a gatyájukat, és... Hát senki nem emlékszik már?

Ne legyen igazságtalan... A Fondazione Magna Carta^[12], összefogva a „Riformista”^[13]-val, egy konferenciát is rendezett ebben a témában.

Ez igaz, és a Szenátus elnöke, Marcello Pera azt mondta, hogy a Európai Unió egén München Szelleme lebeg, sőt süvít. 1938 szelleme, a behódolás szelleme, és (teszem én hozzá) az öncsonkítás és a gyávaság szelleme. Azt mondta, olyankor süvít, amikor Európa felvonulást rendez a békéért anélkül, hogy azt tudakolná, mi lesz ennek az ára és ki fogja majd megfizetni. Vagy amikor Európa Amerika ellen fordul, magára hagyja Izraelt, és (teszem hozzá) igazolást keres a kamikázéknak. Vagy amikor Amerikával ellentétben nem vállalja fel a Nyugat védelmének felelősségét és (teszem hozzá én) átengedi az ellenségnek. Vagy amikor felháborodik, még ha jogosan is, néhány tengerészgyalogos gáztette miatt Trakban, és bagatellizálja, sőt el is feledkezik Szaddám Húszéin és az iszlám terroristák szörnyűségeiről. Vagy amikor elhiszi, vagy úgy tesz, mintha elhinné, hogy az ENSZ Biztonsági Tanácsa egy világméretű és demokratikus kormány, hogy az ENSZ Közgyűlése egy világméretű és demokratikus Parlament, nem pedig egy olyan intézmény, amely mára alkalmatlanná vált. Egy hazugság terméke és jelképe (teszem hozzá én), ami már nem működik. Ezen a konferencián Pera említést tett az okokról is, jobban mondva néhányról az okok közül, amelyek lehetővé teszik, hogy süvítsen ez a szellem. Azt mondta, hogy Európa az iszlámmal kapcsolatban olyan vétkeket tulajdonít magának, sőt olyasm miatt ostromozza magát, amit nem követett el. Azt hiszi, hogy ezekért a vétkekért azzal kell vezekelnie, hogy eltúri a terrorizmus válaszcspását, vagyis egyfajta történelmi visszavágásnak tartja. Azt mondta, hogy Európa úgy tekint a békére, amiben hatvan éve sütkérezik, és amit melleleg Amerika szavatol, mint egyfajta isteni és természeti ajándékra, nem tekinti értéknek, amit meg kell őriznie, ha szükséges akár erővel is. És ennek köszönhetően (teszem hozzá én), Eurábia megalkotta a multikulturális pacifizmus maszlagát, a

„jobb” kifejezést lecserélte a „másfele-különböző” szavakra, elkezdte hangoztatni, hogy nem létezik olyan, hogy egy kultúra jobb a másiknál. Olyan sem létezik, hogy egy elv vagy egy érték jobb, csupán sokszínűség létezik és különbségek a szokások terén. Ezáltal kriminalizálódott, sőt kriminalizálódik az, aki értékítéletet fogalmaz meg, aki rámutat az érdemekre és érdemtelenésekre, aki megkülönbözteti egymástól a Jót és a Rosszat, és a Rosszat a nevének nevezi. Vagyis végeredményben azt mondta, amit én három éve ismételtetek, mindhiába. Hogy Európa félelemben él, és hogy az iszlám terrorizmusnak pontosan meghatározott célja van: a Nyugat elpusztítása, vagyis az elveink, az értékeink, a hagyományaink, a civilizációnk megsemmisítése. De éppúgy, mint az én esetemben, az ő szava is a semmibe hullott.

Miért?

Mert senki vagy majdnem senki nem kapta fel. Mert az ő esetében is azonnal működésbe hozták a Csend Összeesküvését az ostoba Jobboldal és a hazug Baloldal szolgái, az értelmiségiek és az újságok és a tévé, egyszóval a Politikailag Korrektek önkényurai. Úgy intézték, hogy a téma tabuvá váljon. És mert harminc éve, amióta a CEE^[14] eladta magát az Iszlámnak és a muzulmán országok az olajukért cserébe ránk kényszerítették a bevándorlóikat, már a Történelmet sem ismerjük. Vagy csak egy hamisított változatát ismerjük, amit már megcsontkítottak, átírtak azok a szélhámosok, akikről az úgynevezett Euro-Arab Párbeszéd kapcsán már szót ejtettem *Az értelem erejében*. Ami azt eredményezi, hogy éppen úgy, ahogy semmit sem tudunk már a Keresztes háborúink mibenlétéről, vagy az ottománok terjeszkedéséről és gyarmatosításáról meg a janicsárok kegyetlenségéről, úgy azt sem tudjuk már, hogy mi történt 1938-ban. Hogy mi is volt a Müncheni Egyezmény, vajon mit kell érteni München-Szelleme alatt.

És mit kell érteni alatta?

Nos, azt kell érteni alatta, hogy nem hajlandóak szembeszállni és megállítani egy Hitlert, aki az elpusztításukra készül. Arra a gyáva elhatározásra utal, hogy ennek a Hitlernek válaszképpen

bűnrészességet, sőt behódolást ajánlanak. Az ellenállástól, a védekezéstől, a küzdelemtől való félelmet értjük alatta. (Míg fel nem ocsúdik egy Churchill, hogy aztán háború szításával vádolják...) Tudja, ugye, hogy amikor Churchill bírálta Hitler Németországát a „Step by Step” című röpiratában, a munkáspártiak háborús uszítónak nevezték? Ha tudatlanok vagyunk ezekkel a tényekkel kapcsolatban, a legtöbben nem fogják megérteni, miben áll a hasonlóság a tegnap és a ma között. A tegnap náci-fasizmusa és a ma úgynevezett iszlamizációs törekvései, azaz náci-iszlamizmusa között. Na igen! Néha azt kérdezem magamtól, hogy nem irigyelnem kéne-e inkább őket. Mert amióta ezen a hasonlóságon morfondírozok, nem jön álom a szememre. Ez a fajta hasonlóság növeli a lelkemben a fájdalmat. A fájdalmat, amiről nem tudom megállapítani, hogy a szenvedés a testemből vagy a lelkemből származik-e, az én Földönkívülim okozza, vagy az a másik rákbetegség Eurábiában, amit ismét eladott Chamberlain és Daladier. A sokszínű zászló hívei, akik a pacifizmusukkal az ellenséget támogatják, a semmirekellők, akik a nagy jószágoskodásukkal segédkezet nyújtanak nekik ahhoz, hogy ránk erőszakolják a Koránt. És dühödten kiabálok: „Mennyi ricinusolajat kell leeróltetni a torkunkon, hogy felfogjuk végre, Eurábia, vagyis az Európai Unió az 1938-as Európa?!” Ó, bár még csak kilencéves voltam, mégis tisztán emlékszem 1938-ra. Jól emlékszem arra a szeptember végi estére, amikor a papa levegő után kapkodva ért haza: „Az az eszement Chamberlain és az az áruló Daladier eladták a Szudéták földjét Hitlernek!” És amikor megkérdeztem tőle, kik azok a Szudéták, azt felelte: „Egy nép, akiknek hamarosan mi is a sorsára fogunk jutni.” Emlékszem arra a novemberi estére is, amikor a mamával egy bizonyos Kristályéjszakáról kezdtünk el beszélgetni. Ami egy kicsit zavaros volt számomra, mivel az én szememben a kristály szép poharakat jelentett, és nem értettem, miért akarják a nácik a Szudéták földje után a szép kristálypoharakat is összetörni. De aztán az apukám elmagyarázta nekem, hogy nem szép kristálypoharakat akarnak összetörni. Zsidó kereskedők boltjainak a kirakatát törik be, a könyveiket elégetik, őket meg letartóztatják. Éreztem, ahogy a lábamból kifut az erő. Elena Rubicek, a tanítónőm, zsidó volt. És ha

őt is letartóztatták már? Nos, később valóban letartóztatták. 1944-ben, a salói köztársaságiak^[15]. A nyolcvanéves édesanyjával együtt. Mindketten Dachauban végezték. Egy krematórium kemencéjében.

Emlékszik Hitler látogatására is Firenzében? Az is 1938-ban történt.

Hogy emlékszem-e! Május volt, de olyan forróság, mintha augusztus dereka lenne, és Febe nagynénikém elvitt engem a városközpontba fagylaltozni. Onnan aztán átmentünk a piazza Santissima Anunziatára, az egyik térre, amerre a menet készült elvonulni. Egyszer csak a nap vakító fényénél megpillantottunk egy fekete automobilt, közeledni, amelyben két alak állt. A kövérebbik úgy festett, mint valami karneváli figura. A fején hatalmas kalap, fehér tollal, a mellkasa meg tele kitüntetésekkel. Ő volt Mussolini. A másik egy alacsony emberke volt furcsa fekete bajusszal. És Mussolinivei ellentétben, aki a fehér toll alatt olyan mogorva képet vágott, mint egy harapós kutya, ő kegyes jóindulattal mosolygott. Ami nagyon vigasztalóan hatott rám, különösen Elena Rubiceket, a tanítónőmet illetően, és hazatérve boldogan lelkendeztem: „Mama! Láttam Hitlert! Nagyon kedvesnek tűnt!” Az anyukám megsemmisítő pillantást vetett rám és megfenyegetett a kezében lévő fakanállal: „Te buta kis liba! Máskor nem engedlek el Febe nénikéddel sehová!” Nagyon meglepelt az is, hogy milyen sok ember volt a piazza Santissima Anunziatán, és mindenki örömittasan tapsolt. „Duce, Duce! Führer, Führer!” Ami azt illeti, az egész város vigadozva vette ki részét az ünneplésből. A firenzei arisztokrácia meghívta vacsorára a furcsa fekete bajszos emberkét, vacsora után pedig a márkinék, grófnék, bárónék leporolták a családi ékszereiket és a Teatro Communale, a városi színház felé vették az útjukat, ahol koncertet rendeztek a tiszteletére, és úgy hajbókolnak előtte, mint a cseléd lányok. Hódoltak neki. „*Mein Führer, mein Führer.*” Eh! A vér nem válik vízzé. Ők azoknak a márkinéknak, grófnéknak, bárónéknak a nagymamáik vagy dédnagymamáik, akik ma a sokszínű zászlókat lobogtatják, amerikaellenesek, a DS^[16]-re vagy még annál is inkább balra szavaznak, mert annyira sikkes a Baloldalra szavazni, és a Tepidariumba^[17] járnak. Abba az az ezer nyolcszáz éves évekből

származó elegáns üvegpálotába, ahol a kommunista milliárdosok szoktak esküvők alkalmából fogadást rendezni. Nemrégiben is éppen itt rendeztek meg egy fogadást, amelyen bonbonos konfetti helyett az Emergency jelentkezési lapjait szórták szét, ez az az egyesület, amelyik azt hiszi magáról, hogy a Delta Force ellopta előle a dicsőséget.

De ilyenek vannak a Jobboldalon is.

Méghogy a Jobboldalon. Ha valaki manapság a felszínen akar maradni, annak a Baloldalhoz kell csatlakoznia. És nem csak azért, mert gazdaságilag és politikailag ez éri meg, mert állást biztosít a számára, mert így juthat hatalomhoz, hanem azért is, mert most ez a divat. Úgy bizony, hölgyeim s uraim, manapság divat a Baloldalhoz csatlakozni. Olyasféle divat, mint hosszú szoknyát vagy miniszoknyát hordani, Cortinába^[18] járni vagy nem járni oda. Konformizmus, megegyezés kérdése. Különösen a bankárok és a mágnások között és a feltételezett értelmiség körében, akik olyan helyeket látogatnak, mint a Tepidarium. Újságírók és újságírók és lapigazgatók körében, akik azzal, hogy játsszák az iszlámbarátot és az amerikaellenest, eszméletlen összegeket vágnak zsebre. Divattervezők körében, akik darabonként ötvenezer euróért árulják a rongyaikat, és az árából ódon kastélyokat vásárolnak maguknak és akár egy cgcsz emeletet meg tudnak venni a Bloomingdale'sben. A Confindustria^[19] körében, amelyik összeszűri a levelet a Cgil^[20]-lél, amit Amerikában úgy hívnak, „the Caviar Left”. Kaviár Baloldal. Ah! Én már semmit nem értek. Gyerekkoromban a kommunisták azt akarták, hogy a gazdagok szégyelljék magukat azért, hogy gazdagok. Azt tartották, hogy a magántulajdon lopás. Ma, ha nem vagy gazdag, köpnek rád. És nem egyszer még a régi idők gazdagjainál is gazdagabbak. Imádják a luxust és fölösleges dolgokért akarnak harcolni. Erről egyébként írtam már *Az értelem erejében: a Jobboldal és a Baloldal ma már ugyanannak az arcnak a kétféle ábrázata.*

Amikor én Baloldalról és Jobboldalról beszélek, nem úgy említem őket, mintha ez két ellentétes és ellenséges oldal lenne, mintha az egyik a visszafejlődés, a másik meg a fejlődés jelképe lenne: úgy

említem a kétféle formációt, mint két futballcsapatot, akik a Hatalom labdáját kergetik, emiatt tűnik úgy, mintha egymással szembenálló csoportosulásokról lenne szó. De ha közelebbről nézed őket, rájössz, hogy különböző színű mezt viselnek ugyan, mégis teljesen egységes képet alkotnak: egyetlen csapatról van szó, amelyik saját maga ellen harcol. A csúnya Jobboldal, a reakciós és korlátolt, feudális Jobboldal Nyugaton már nem létezik. Vagy csak az Iszlámban létezik. Ez maga az Iszlám.

És hogyan reagált ez a két focicsapat a második könyvére róluk és az Iszlámról?

Ha leszámítjuk a Liga játékosait, akik nagyon elégedettek voltak, mivel azok ellen keltem ki, akik szavazati jogot szeretnének adni a bevándorlóknak, hallgatást fogadtak: úgy bizony. Mindenekelőtt a vörös mezések csatárainak soraiban, a Minculpop^[21] határozott utasítására: „Hallgassátok agyon. Ne vegyetek tudomást róla, mintha csak valami bolond vénasszony lenne, aki már maga sem tudja, mit akar.” Vagy: „Maximum annyit mondjatok, én-nem-olvastam-de-nem-is-fogom-elolvasni.” (Ez a kedvenc mondásuk.) Így aztán ezúttal elmaradt a szokásos gyalázkodás, rágalmazás, a „Fuck-you-Fallaci” feliratok. Istenem, micsoda megkönnyebbülés. És micsoda jótétemény. Mert ez megkímélte az olaszokat a már szokásos agymosástól és kedvezett a könyv sikerének is. Egy sokkal gyorsabb sikernek, mint *A Harag és a Büszkeség* esetében. Akkor nagyjából egy évbe telt, mire elérte az egymillió eladott példányt. *Az értelem erejéből ezzel szemben* alig négy hónap alatt nyolcszázezer példány kelt el. Ez azt jelzi, hogy ezúttal sokkal hamarabb elérhetjük az egymillió példányt, mint akkor. Ráadásul szinte végig az első helyen maradt a sikerlistán. A „szinte” arra a hétre vonatkozik, amikor Wojtyła pápa könyve megelőzött, de aztán hamar visszakerültem a helyemre.

Gratulálok. Önnek, néma pápának. Apropos, ha egy ilyen nehéznek tűnő könyvről van szó, mindig kíváncsi vagyok rá, vajon kik az olvasói?

Általában mindig ugyanazok. Döntő többségében olyanok, akiket a dölyfös Caviar Left, a Kaviár Baloldal némi megvetéssel csak úgy szokott emlegetni, „a-nép-egyszerű-fiai”. Pár napja azt mondtam magamnak itthon, Toszkánában: „Elég már a betegségből és a fekvésből. Fel akarok kelni, el akarok menni itthonról.” Fel is keltem, felhívtam a nővéremet, Paolát, és elvittem vele magam a zöldbabárushoz, hogy vegyek magamnak Spanyolországból származó zöldbabot. Tudja, azokat a nagy kövér zöldbabokat, amit egy örökkévalóságig tart megfőzni, de aztán olyan zamatos, mintha beefsteak lenne. „Adjon belőle vagy egy kilót.” Mivel a Földönkívüli visszatérése miatt rettenetesen le voltam fogyva, azt hittem, vagyis inkább reméltem, hogy a kereskedő nem fog rám ismerni. Az a jóember azonban rögtön felismert. „A mindenit neki, maga az, a Fallaci? Drága Fallaci, olvastam az új könyvét, és adok én a zöldbabból, de nem ám egy kilót, inkább másfelet adok! És ingyen.” Erre aztán a többi vásárló is felismert és elkezdtek ölelgetni. „Köszönjük, gratulálunk, köszönjük! De jó volna, ha most nálam lenne a könyve és dedikáltathatnám!” A zöldbab után a benzinkútra mentem, ahol benzinen kívül újságot is árulnak. Egy régi kommunista a benzinkutas, aki ma már hozzáérni sem hajlandó a *l'Unitához*[\[22\]](#). Az állványra is úgy tuszkolja fel az öklével, és ha valaki venni akar belőle, csak odaveti: „Vegye csak el.” Kértem tőle a napilapokat, és már fizetni akartam, amikor észrevettem, hogy nincs elég aprópénzem. Hiányzott még nyolcvan cent. De akkor ő is felismert, és „Ó, hát maga az! olvasta ám a feleségem a könyvét! Azt mondja, szobrot köllene állítanunk az Orianának. Szóval nem kell nekem az aprója. Vigye csak az újságokat, ajándékba adom.” így megint ingyen portékához jutottam. Az újságok után elindultam dróthálót vásárolni, hogy körbekerítsem vele a csirkeólat, ahová újabban folyton betört a róka. És az eladónő nem ismert fel. De amikor Paola kiejtette a keresztnevemet, kitört az ováció. „Oriana?!? Esténként a maga könyvét szoktam olvasni, alig bírom letenni. De maga az igazi Oriana, vagy egy másik Oriana, akit Orianának hívnak?” Mindössze annyi volt a különbség, hogy a csirkeólathoz való dróthálót ki kellett fizetnem, még hozzá jó drágán. Ami meg a leveleket illeti, amiket kapni szoktam...

Kik írnak önnek?

Mindenféle emberek, beleértve azokat, akiket a dölyfösök a „nép-egyszerű-fiainak” neveznek. Mindenesetre gyönyörűen írnak olaszul. Ellentétben sok politikussal és némely újságíróval meg televíziós műsorvezetővel, hibátlanul használják a Consecutio Temporum igeidő-egyeztetést, és soha nem tévesztik össze a kijelentő módot a feltételes móddal. Avagy a feltételes módot a felszólító móddal. Nézze ezt a levelet, egy fiatalasszonytól jött, aki szerint, igazán kedves tőle, én valamiféle Honanya vagyok. Hallgassa csak, mit ír a végén: „Nem vagyok túl művelt. Nem értek a politikához. Önt olvasva azonban felnyílt a szemem a dolgok állásával kapcsolatban, és beleborzongtam. De úgy gondolom, hogy a mi nyugati elveink, ame-

lyek lényegében a Tízparancsolat elvei, helyesek. És azt kérdelem magamtól: vajon kötelesek vagyunk ölbe tett kézzel várni, hogy a Fenevad felfaljon minket? Talán nem igaz, hogy van egy fenevad, ami még a Fenevadnál is rosszabb, az a fenevad, amelyik egyszerűen csak tétlenül hagyja, hogy felfalják?” És hallgassa csak ezt. Egy harmincnégy éves, nős, kétgyermekes bolognai kamionsofőrtől érkezett. „Kedves Asszonyom, éppen most olvastam ki *Az értelem erejét*: ez az egyetlen könyv, amit a szeretteimnek is megvettem ajándékba. És már azóta akarok írni önnek, amióta elolvastam *A Harag és a Büszkeséget*. Olyasféle érzések kavarnak bennem, mint amikor az Érik a gyümölcsöt olvastam Steinbecktől. Úgyhogy most nem halogattam tovább, tollat ragadtam, és hol máshol kezdhethném, mint Szeptember Tizenegynél. Még most is érzem azt a fájdalmat, ami akkor égett bennem, amikor láttam azokat a palesztinokat, akik ujjonganak, miközben New Yorkot még porfelhő borítja. És hogy ne jutnának eszembe azok a siralmas olaszok, akik rátámadtak önre? A szárnalmas antiglobalista kabócáktól fogva a Politikailag Korrektekig. A baloldali értelmiségiektől fogva a papokig. Hogy mennyien kikeltek ön ellen, Oriana! Ne törődjön velük. Ezt szokták csinálni, mindig ezt csinálják, mert *muszáj* kritizálniuk magát. *Muszáj* azt mondaniuk, hogy Fallaci téved. De a szívük mélyén titokban ugyanazt gondolják, mint maga. Az emberek szeretik magát, nagyon is, és én szívesen felkeresném magát. Szeretnék bekopogtatni az ajtaján, a

feleségemmel együtt, és hoznánk magának rengeteg virágot meg rengeteg tortellinit^[23].”

Olyan nem volt, aki sértegette?

Mostanáig csak két ilyen levél érkezett, itt vannak. Amint látja, nem írták rá a feladó nevét a borítékra: az esetek kilencvenkilenc százalékában nem szokták ráírni, akik sértegetnek. Aláírás sincs. Gyáva kukacok! Egyikük viszont kettejük közül közvetve komiszkodik velem. Megbízásból. A feladója bánatos hangon arról számol be nekem, hogy képtelen rávenni a kollégáit és a diákjait a Veronai Egyetemen, hogy elolvassák *Az értelem erejét* Úgy tűnik, azért nem hajlandóak elolvasni, mert szerintük én egy fasiszta vagyok. Ah! Ha sok ilyen ember akad a Veronai Egyetemen, akkor nem sok reményünk lehet a következő generáció felől. Mindegy, a többi levél megvigasztal engem. A csudába, és én még azt hittem, hogy az olaszok nagy része egy Alberto Sordi^[24], pedig...

Csak zárójelben: nem kedvelte Alberto Sordit?

Nem. Zavarbaejtőnek találtam azokat a figurákat, akiknek kölcsönözni szokta az arcát és a testét. Ha jól belegondolunk, az általa megformált figurák alapján véve mind egy és ugyanazt a karaktert képviselték. A pipogya, tanulatlan, furfangos, sőt szélhámos olaszt. Aki emellett élvhajhász, kárörvendő, egoista, ahhoz szokott, hogy kiszolgálja a hatalmasokat és durván bánjon az elesettekkel. Ergo, nem derített jókedvre. És nem is hatódtam meg tőle. Ráadásul az is bosszantott, hogy akik rajongtak ezért a karakterért, szimbólumot gyártottak belőle, amit tisztelni kell. Édes istenem! Az angoloknak ott van Robin Hood, a hős, aki rabol a gazdagoktól, hogy odaadja a szegényeknek. A svájciak Teli Vilmost tisztelik hősként, aki az elnyomottakért küzd és az ő védelmükben még azt a kockázatot is vállalja, hogy esetleg megöli a saját fiát. A skandinávok a Mikulás legendáját ápolják, egy kedves idős bácsiét, aki ajándékot hoz a gyerekeknek. A franciák Mariannáért rajonganak, egy gyönyörű, nagykeblű, harcos leányzóért, akinek már a látványa is büszkeséggel tölti el őket. Az amerikaiaknak ott van Mickey Egér, aki nem túri, hogy packázzanak vele, és minden

alkalommal úgy küzd, mint egy Rambo. Az olaszok viszont Alberto Sordit emelték fel. Avagy az általa megformált puhány karaktert.

Zárójel bezárva, térjünk tehát vissza a levelekhez. írnak a fiatalok is?

De még mennyire. Ami azt illeti, amikor ránézek arra a több száz levélre, amiket még felbontani sem volt időm, és valószínűleg nem is fogok már felbontani, mély szomorúság tölt el, és arra gondolok: milyen kár! Ki tudja, ezek közül hány érkezett tőlük. Ki tudja, hány szívmengető sortól fosztom meg magam azzal, hogy csak ott állnak. Nézze csak: manapság mindenki udvarol a fiataloknak. Mindenki. A Jobboldal, a Baloldal, a Centrum, a sajtó, a televízió, a mozi, a kereskedelem, az Egyház. Én nem. Habár jól tudom, milyen nehéz fiatalnak lenni, sokszor egyenesen fájdalmas, egyáltalán nem udvarolok nekik. Inkább rendre utasítom őket, és azzal a komolysággal bánok velük, amire szükségük van. Úgy, ahogy ötven, hatvan évvel ezelőtt velem bántak a felnőttek. És nagyon helyesen tették. Ezenkívül nem felejttem el azt sem, hogy az utcai erőszak jó részét ők követik el. Hogy a vörös és fekete és zöld bandaharcok jó része nekik tudható be, hogy az ő soraikból ordítazzák a „Tíz-száz-ezer-Nasszíria” obszcén szlogenjét. De azok, akik nekem írnak, nem ebbe a kategóriába tartoznak. És még ha időnként mesélnek is nekem olyan dolgokról, amivel fájdalmat okoznak, a leveleik igazán szívmengetőek. Annyira frissek, annyira őszinték, annyira vigasztalóak. Hallgassa csak ezt. Egy húszéves fiútól jött Padovából, aki a tegeződéshez szokott. „Kedves Oriana, én egy átlagos fickó vagyok. Szombatonként eljárók a diszkóba, időnként elszívok egy-egy spanglit, és egészen tegnapig lelkesen lobogtattam a sokszínű zászlót. Dühös pacifistákkal vagyok körülvéve, egyszóval korábban bele se lapoztam egyik könyvedbe se. Az egyetemen azt mondják, hogy nem-kell-Fallacit-olvasni és a professzoraim, akik baloldaliak, még azt is mondják rólad, hogy még-a-nevét-sem-érdemes-a-szánkra-venni. A barátóm viszont teljesen odavan érted. Múlt májusban a kezembe nyomta a legutóbbi két könyvedet. Annyit fűzött hozzá, hogy ha nem olvasom el őket, elejétől a végéig, faképnél fog hagyni engem. Elolvastam, és megértettem, hogy olyan emberek között éltem, akik a

bolondját járatták velem. Olyan emberek között, akik kiforgatják a tényeket a valódi jelentésükből és jelentőségükből. Tehát most köszönetet mondok neked, és tudatom veled, hogy már én is úgy gondolkodom erről, mint te. Látom, amit eddig nem láttam, az úgynevezett pacifistákra úgy tekintek, mint háborúskodókra, és ha valaki csúnyán beszél előttem Fallaciról, hát nagyon begurulok.”

Olvasson fel még egyet.

Máris. Ez Virgiliótól érkezett, egy mélyen gondolkodó tizenhét éves fiútól Castelflorentinóból, aki végzős diák a gimnáziumban, valamint egy figyelemre méltó esszé szerzője *A Harag és a Büszkeség* témájában. Kézzel írta, gyöngybetűkkel, és annyira tetszik, hogy legszívesebben az egészet felolvasnám önnek. De nagyon hosszú, hét teljes oldal, úgyhogy csak az első két oldalra szorítkozom. íme. „Drága Asszonyom, nagyon köszönöm, hogy nevén nevezi a dolgokat. Köszönöm, hogy van hozzá bátorsága. Manapság elég kényelmetlen, ha az embernek saját véleménye van. Nekünk, fiataloknak is, tudta ezt? Jaj neked, ha elhagyod a Politikai Korrektek által kijelölt véleményösvényt, vagyis azt a hódolattal teli hangnemet, amit a korrektül gondolkodók megütnek Allah fiaival kapcsolatban. Jaj neked, ha olyan megfigyelésekre vetemedsz, hogy a muzulmán országokban kizárt dolog templomokat építeni, és hogy a keresztényeket és a buddhistákat és a zsidókat, tehát a hitetlenkutyákat előszeretettel mészárolják le. Jaj neked, ha azt mered hangoztatni, hogy az Iszlám allergiás az értékrendünkre, és kiváltképp a szabadság fogalmára. A legkevesebb, hogy rasszistának kiáltanak ki. Képzeld csak, nemrégiben tartottak egy vitát az osztályunkban, hogy jobban megértsük az etika és erkölcs mibenlétét, a Jó és a Rossz fogalmát, Én a tálibok példáját hoztam fel, akik megölik azokat az asszonyokat, akik kifestik a körmüket, és a korrektül-gondolkodók halálosan megsértődtek rám. Az egyikük felháborodottan kiabált velem, hogy nem tartom tiszteletben azt a fontos alapelvet, hogy soha nem ítélezhetünk mások viselkedése, szokásai, vallása felett. Egy másik meg lehordott a sárga földig, mondván: »Nehogy már elfelejtsük, hogy a keresztények Keresztes háborúkat folytattak!« Ezen viszont én bosszantottam föl magam,

mert megelégettem már, hogy a kereszties lovagokat folyton sötétlelkű gyilkosokként emlegetik, Rettenetes Szaladint meg úgy tüntetik fel, mint valami frakkos úriembert. Épp elégszer láttam, hogy a Keresztiesekkel igazolják a visszaéléseket, az erőszakoskodásokat, a íbjtogatásokat, a lefejezéseket. És egyébként is, ki kezdte a Kereszties háborúkat? Ki volt az, aki ellopta a Szent Sírt? Ki rohanta le fél Európát a félhold jele alatt, ki hódította meg a fél világot szablyával? Ki basáskodik most is nálunk? Vajon a Történelem csupán vélemény kérdése?!? Nekem kezd úgy tűnni. Tegnap este vacsoránál a családi barátaink arról beszélgettek, hogy 1945-ben Franciaországot és Németországot nem az amerikaiak szabadították fel, hanem a Szovjetunió, és majdnem lenyeltek engem keresztbe, amikor közbevettem, hogy Sztálin és Hitler hasonlóak voltak.” Ó, tényleg nagyon érdekes levelet írt ez a Virgilio. De a legérdekesebb benne a *marsalás frittelle*, azaz a likőrös fánk története volt.

A likőrös fánk története?

Igen, mert nagyon beszédesen példázza azt a feltételezett beilleszkedést, amivel azt próbálják igazolni, hogy létezik egy olyan Iszlám, ami élesen elkülöníthető a terrorizmus Iszlámjától, Egy békés, haladó, mérsékelt Iszlám, amely mint ilyen, kész arra, hogy megértse a mi kultúránkat, hogy tiszteletben tartsa a szabadságunkat. Tehát, van Virgiliónak egy húga, aki általános iskolás, és egy nagymamája, aki toszkán módra készíti a rizses fánkot. Vagyis kever bele egy kanálka likőrt is. Nemrégiben a kishúga vitt belőle az iskolába, megkínálta vele az osztálytársait, és van az osztálytársai között egy muzulmán kisfiú is. Ennek a muzulmán kisfiúnak különösen ízlett a fánk, és aznap, amikor hazatért az iskolából, lelkenedezve újságolta otthon: „Mama, te is készítesz nekem likőrös rizsfánkot? Ettem ilyet ma délelőtt az iskolában, és...” Szentséges ég. Másnap megjelent a gyerek apja az iskola igazgatónőjénél, a Koránt lobogtatva. Azt mondta, hogy Allah előtt utálatos likőrös fánkkal kínálni az ő fiát, és miután kieroszakolt egy bocsánatkérést, megtiltotta az igazgatónőnek, hogy engedélyezze a diákoknak, hogy ilyen tisztátalan ételeket hozzanak be az iskolába.

Ennek kapcsán Virgilio emlékeztetett arra, hogy az óvodákban már nem állítanak betlehemet, hogy a termekben leveszik a falról a feszületet, hogy az iskolai menza menüjéről lekerült a disznóhúst. Azután felteszi a sorsdöntő kérdést: „Kinek is kell beilleszkedni, nekünk vagy nekik?”

Úgy tűnik, nekünk. Ebben egyetértünk. És most mondja csak, nincs senki az olvasói között, aki szemrehányást tett volna önnek?

De, vannak. Például az az intelligens orvos Rómából, aki ezt a faxot küldte nekem: „Épp most fejeztem be *Az értelem erejét*, azt a könyvet, amit szó szerint faltam azokban a rövid szünetekben, amit a munkám lehetővé tesz, és amely ésszerűsíti azokat a fogalmakat, érzéseket, félelmeket, bizonytalanságokat, amelyektől eddig csapongóan és zaklatottan gyötrődtem. Mostanra minden sokkal világosabbá vált. De a bensőmben egyre csak torlódnak a kérdések. Az első kérdésem: mit tehetek én? Oldalról oldalra kerestem az ön válaszát erre a kérdésre. És nem találtam. Így azt mondom: ha mi mindannyian, akik bezárkózunk a saját mindennapi életünkbe, ilyen kevés figyelmet szentelünk annak, ami körülöttünk zajlik, ha az ön megállapításait csupán filozófiai eszmefuttatásnak tekintjük, és miután elolvastuk, ismét lehajtott fejjel folytatjuk az életünket, hogyan lesz képes a kultúránk a túlélésre? A demokráciákban az állampolgárok úgy határoztak, hogy mások által képviseltetik magukat, azonban az ön megállapításainak fényében (amelyeket magam is osztok) nem tudjuk, kit bízhatnánk meg azzal, hogy elkötelezetten képviselje a Nyugat érdekeit. Akkor most mit tegyünk? Maradjunk távol a szavazástól? Jelentkezzünk mi magunk képviselőnek, hátrahagyva a polgári foglalkozásunkat? Remélem, válaszol nekem.” Ah, szívesen megtenném. De nem tudok. És az igazi oka ennek még csak nem is az, hogy túl sok levelet kapok. A világ minden sarkából érkeznek levelek, mindenféle nyelven, és ha mindegyikre válaszolnék, másra már nem is jutna időm. A munkámmal kell törődnöm, azokkal a dolgokkal, amiket még el akarok mondani, mielőtt elmegyek. .. De ebben az esetben az igazi ok, amiért nem válaszolok ennek a kedves és intelligens orvosnak, az, hogy magam sem tudom a választ.

Valóban nem tudja?

Nem, mivel a demokrácia korlátairól és hazugságairól van

szó. A demokráciának nincs alternatívája. Ha lemondunk róla, ha hagyjuk kimúlni, a szabadságnak is búcsút inthetünk, mi meg minimum egy gulágon vagy egy lágerben vagy a süllyesztőben találjuk magunkat. Egyszóval vagy a börtönben vagy a föld alatt. De amikor a szánkra vesszük a Demokrácia szót, azt is jól tudjuk, hogy a demokrácia több sebből is vérzik. Jól tudjuk, hogy kétségbeejtően tökéletlen és bizonyos értelemben hazug is. Ezt már *Az értelem erejében* is kifejezésre juttattam. Tocqueville segítségével. Aki egyike azoknak, akik értenek ehhez a kérdéshez. Két alapelv van, állítja Tocqueville, amelyen a demokrácia nyugszik: az Egyenlőség fogalma és a Szabadság fogalma. Csakhogy az emberek messze jobban értékelik az egyenlőséget a szabadságnál, és a szabadságnak gyakorta semmilyen jelentőséget nem tulajdonítanak. Túlságosan sok áldozatba, önfegyelembe kerül, és talán nem az az igazság, hogy még a rabszolgaság kötelékében is lehetséges egyelőnek lenni? És mintha mindez még nem volna elég, nem is értik igazán az egyenlőség fogalmát. Vagy úgy tesznek, mintha nem értenék. Valójában az Egyenlőség a demokráciában a jogi egyenlőségre vonatkozik, arra az egyenlőségre, ami a „Törvény Előtti Egyenlőség” szent alapelvéből következik. Nem intellektuális vagy erkölcsi egyenlőséget, nem az érték és érdem terén való egyenlőséget jelenti. Nem azt, hogy egyforma érdeme van egy intelligens és egy ostoba embernek, vagy azonos értéke egy becsületes és egy becstelen embernek. Ilyesfajta egyenlőség nem létezik. Ha létezne, maga az Élet nem létezne. Nem létezne az egyéniség, nem létezne a verseny. Mindaz, ami az Olimpiai Játékokat, a bajnokságokat mozgatja, a focimeccseket, amit az olaszok oly sokra tartanak. És mind egyformák lennének, mint az egyféle modell alapján gyártott autók, amelyek a futószalagról jönnek le. A gond az, hogy a demokrácia hozzásegíti a tudatlanokat és a tudálékosokat, hogy letagadják ezt a nyilvánvaló igazságot. Szavazatokkal segíti hozzá őket, amelyek megszámlálhatóak ugyan, de nem mérhetőek, vagyis csak a mennyiségüket mérik, a minőségüket nem. Az ékesszólás és a demagógia és a populizmus

révén segíti őket hozzá. Az eredmény, hogy bármelyik bugris vagy bármilyen alkalmatlan alak jelentkezhetsz képviselőnek és meg is választhatják. Van, hogy mindent elsöprő többséggel. És mivel nem lehet mindenki Leonardo da Vinci vagy Szent Ferenc, gyakran előfordul, hogy alkalmatlan alakok és bugrisok képviselik a szavazókat. Ami azt illeti, hát nem éppen ők a fő felelősei annak a katasztrófának, amiben ma élünk? Nem éppen ők azok, akik kiszolgáltatták, és most is kiszolgáltatják a mi civilizációnkat egy nem-civilizációnak?

Igen, de elég szomorú az, ahogy ön és Tocqueville megítélik a helyzetet...

Az, mivel megmutatja, hogy a demokrácia korlátai a mi korlátaink. Hogy a demokrácia hazugságai a mi hazugságaink. És ez megfoszt a reménytől. Hogyan boldogulok tehát azokkal, akik azt vetik a szememre, hogy nem adok nekik választ, nem kínálok javaslatot a megoldáshoz? Nézze, valójában nem boldogulok velük. Csupán annyit tudok javasolni nekik, hogy ne hallgassanak, ne féljenek, ne adják fel, ne engedjék, hogy kimossák az agyukat. És még azt is javaslom, hogy emlékezzenek Alekos Panagulis szavaira. Alighogy kiengedték a börtönből Boiatiban, ahol öt éven át egy aprócska cellába volt bezárva, mint halálraítélt, Alekos azonnal látni akarta a Parthenónt^[25]. Elvittem, hogy megnézhesse, ő meg zokogásban tört ki és zokogva ismételte: „Kurva demokrácia, de mégiscsak demokrácia...”

Alekos Panagulist idézte. Ezzel egy olyan témát érintett, amit magamtól nem mertem volna felhozni, de ha már így alakult, beszéljünk róla. Az ön magánéletéről igen keveset tudunk. Inkább csak koholmányokat, hamis elképzeléseket, feltételezéseket ismerünk, amelyeket ön arra sem méltatott, hogy megcáfolja őket. Alekosról és a szerelmükről viszont írt egy regényt, „Un uomo” (Egy férfi) címmel. És ebből mindent megtudunk. Vagyis inkább mindent, csak azt nem, hogy miért nem teszi be többé a lábát Görögországba. Miért nem fedte fel soha ennek a döntésének az okát?

Azért, mert ez a döntés több méltatlan dolog, nemtelen és méltatlan körülmény együtteséből fakad, ami a halála után történt. Így mindig undorodtam attól, hogy beszéljek ezekről, és remélem, sosem fogok arra kényszerülni, hogy beszélnem kelljen róla, hogy neveket kelljen megemlítenem és a szereplőket megneveznem. Ott volt például a gyűrű esete, amit levettem az ujjamról, hogy ráhúzzam az övére a ravatalon; és akkor egy hang, felzaklatva attól a gondolattól, hogy egy ilyen drága ékszert eltemessenek vele együtt, tiltakozni kezdett: „*Ta diamanta, A gyémántodat ne! Jaj, ne!*” Egy gyűrű volt, egy gyémánttal díszített jegygyűrű. A rá következő hónapok során kihantolták Alekos földi maradványait, fogalmam sincs, miért. A tanúk elborzadt tekintetétől kísérve leszedték róla a gyűrűt, és már csak emiatt is megfogadtam, hogy soha többé nem térek vissza Görögországba. Egy alkalommal a repülőgépem Hongkongból jövet leszállt Athénban három órára, és az utasok a várakozás idejére kiszálltak. Én nem. Hogy a lábam ne érintsen görög földet, inkább a fedélzeten maradtam. Egyedül. Még Alekos sírjára sem vittem soha virágot. Minden május elsején, vagyis a halála évfordulóján küldök neki harminchét szál vörös rózsát, az igaz. (Harminchét éves volt, amikor meggyilkolták.) De soha nem vittem oda én magam a virágot. Firenzében a családi sírhelyünkre elhelyeztem a számára egy emlékkövet, így van. Abba a sarkába, ahová én fogok majd kerülni. De az ő sírját még soha nem láttam, és már nem is fogom látni. Nem akarom látni. Egyébként is, mi értelme volna? Ott csak a kannibálok által összetört csontjai vannak, akik visszaszerezték a jaja-gyémántod!-at, és azok keselyűk, akik most pólókat árulnak azzal a felirattal, hogy a-hős-aki-Glyfaldánál-halt-meg. A lelke a szívemben él. És most elég. Térjünk vissza a beszélgetésünkhöz a demokráciáról, aminek a maga hibái, a maga vétkei ellenére sincs alternatívája.

Máris. Spongyát rá. Abban a reményben, hogy sikerül elfeledtetni önnel ezt a rémes históriát, felteszek egy kényes kérdést: kire adta legutóbb a szavazatát? Kire szavazott?

Már megmondtam, fekete-fehéren *A Harag és a Büszkeségben*. Senkire. Nem találtam magamra senkiben és nem bízom rá senkire

azt a fáradságos feladatot, hogy képviseljen engem. A népszavazásoknál ellenben mindig szavazok, vagyis amikor valamilyen törvényt kell elfogadni vagy elutasítani, nem egy nőt vagy egy férfit. Hibázom, jól tudom. Rossz példát mutatok, tudom. Montanelli^[26] mindig azt mondta, hogy amikor nem ismerünk magunkra senkiben, fogjuk be az orrunkat és úgy szavazzunk. A legkevésbé rosszra. Értem én. Értem azt is, hogy azzal, hogy nem fogom be az orrom, az ellenségnek teszek szívességet. Ami azt illeti, a legutóbbi önkormányzati szavazáson gondoltam rá, hogy befogom az orrom és szavazok Firenze baloldali polgármestere ellen, aki a Régió baloldali elnökével együtt elajándékozta a várost a külföldieknek. Akik úgy viselkednek a Bin Ládenért rajongó Allah fiaival, a Pratot^[27] uraló kínaiakkal, a szomáliakkal és nigériakkal, akik ellepték a történelmi negyedeket és engedély nélküli árusítóhelyeket állítottak fel, a románokkal és albánokkal, akik rendszeresen fosztogatják az éjszaka leple alatt a toszkán házakat, mint azok a márkinek, grófnék, bárónék, akik 1938-ban Hitlernek hódoltak. „*Mein Führer, mein Führer*” A végén aztán mégse fogtam be az én szegény orromat. Nem ment. Nem megy. Úgy tűnik, igazuk van azoknak, akik azzal vádolnak, hogy feketének és fehérnek látom a dolgokat.

És arra, hogy részt vegyen a politikában, hogy közvetlenül politizáljon, nem a választásokon, soha nem gondolt?

De igen, egy ízben gondoltam rá. Nekem a véremben van a politika. Egy politikával átitatott családból származom, mindent a politika fényében szemlélek, már kislány koromban is részt vettem a politikában. Kamaszkoromtól lelkesedem érte. Igen, harminc évvel ezelőtt Pietro Nenni^[28] szenátort akart belőlem csinálni, és ragaszkodott hozzá, hogy rajta legyek a PSI^[29] listáján független jelöltként. „Örömöt okozna vele! Garantálom, hogy meg fogják választani!” Egy pillanatra megkísértett a gondolat. De aztán visszautasítottam. „Sajnálom, Nenni. Nem tehetem, nem tehetem.” Amellett, hogy a PSI-t Craxi^[30] irányította, és Craxi és köztem mindig is meglehetősen fagyos volt a kapcsolat, megakadályozott ebben az a manicheizmus, azaz fekete-fehér látásmód is, ami abban

is megakadályozott, hogy egy olyan jelképre szavazzak, amelyben nem ismerek magamra. És a kísértés nem kelt életre többé. Nézze, az én szememben a politika kifejezés nem szitokszó. Számomra ez a szó szent. Egy nemes szerepvállalás, egyfajta kötelesség. Nem arra való, hogy előremozdítsuk általa a karrierünket, hogy meg nem érdemelt kiváltságokhoz jussunk, hogy a hiúságunkat Jegyezzessük vagy kielégítsük vele a mohóságunkat vagy az uralkodási vágyunkat. És amióta világ a világ, a politika szinte mindig olyanok kezében volt, akik nem úgy gondolkodtak erről, ahogy én. „A politikában”, mondta nekem egy nap a lengyel miniszterelnök, Mieczyslaw Rakowski^[31], „még egy angyal is ringyóvá válik”. Nos, nem hinném, hogy belőlem ringyó vált volna a Parlamentben. De túl sokan vannak, akik számára a politika csak eszköz a karrierjük előremozdításához, meg nem érdemelt előjogokhoz akarnak általa jutni, a hiúságukat akarják legyezgetni, a mohóságukat és a hatalom utáni vágyukat akarják kielégíteni. Maguk alá gyűrtek volna és én semmit nem használtam volna. Viszont ha írok, azzal tudok használni. Sokféle módja van annak, hogy nemes szerepvállalásként, egyfajta kötelességként foglalkozzunk a politikával. Én az írással teszem ezt.

Akkor hogy érezte magát, amikor La Malfa és Sgarbi^[32] nyilvánosan felajánlották önnek, hogy szerepeljen az európai uniós választási listán;¹

Nem volt róla tudomásom. Azokban a napokban történt, amikor az orvosok megerősítették, hogy a Földönkívüli újra felébredt, és már túl késő megoperálni. Nem olvastam az újságokat, nem volt kapcsolatom a külvilággal, egészen mással voltam elfoglalva. Aztán megtudtam, és rosszul érintett. Azt gondoltam, hogy a nyilvánosságra hozatal előtt velem kellett volna beszélniük, felhívni engem, hogy örülnék-e neki egyáltalán. Azt is gondoltam, hogy nem kellett volna megvárniuk, amíg kiadják *Az értelem erejét* azzal, hogy átalakuljanak a „Szépség Pártjából” a „Szépség és Értelem Pártjává”. Ha megtették volna, megspórolták volna maguknak a fáradságot, hogy azzal kelljen igazolni magukat, mennyire megtetszett Spadolininek^[33] az „Értelem” kifejezés. Mindenesetre kikerültem a hiábavaló vitát. Hallgattam inkább, nem akartam, hogy a nevem

összekeveredjen azzal a nyegleséggel, aminek átadták magukat. Talán azért engedték el magukat ennyire, mert nem ismertek engem Igazán. Sgarbival mindössze egyszer találkoztam, nagyjából két éve. Amikor New Yorkban járt látogatóban, találkoztát kért tőlem, és én meghívtam őt magamhoz, két feltétellel: hogy nem ír erről holmi cikkecskét, és nem fáraszt engem a már legendássá vált késésével. Percre pontosan érkezett, sőt vagy öt perccel korábban, és az a két vagy három óra, amit együtt töltöttünk, kedvemre való volt. Valóban intelligens, és szimpatikus is. Ráadásul igen művelt, előttem legalábbis annak mutatta magát, és olyan be nem vallott szemérmességgel van megáldva, amit igazán irigylek tőle. De aztán mégis megírta a cikkecskéjét. Mi több: kettőt is írt. Ami Giorgio La Maifát illeti, őt is csak egy alkalommal láttam. Húsz vagy harminc évvel ezelőtt, az ENSZ olaszországi nagykövetének rezidenciáján. Egy nagy, vörös díványon ült, durcásan, és arra sem méltatott, hogy rám pillantson. Még arra a kérdésemre sem válaszolt, amivel beszélgetést próbáltam vele kezdeményezni. Elégge meglepett, mert az apját, Ugo La Maifát kislány korom óta ismertem, és rendkívül udvarias és okos embernek ismertem. *C'est tout* - ennyi.

És ha felajánlottak volna egy olyan pozíciót, amiért nem feltétlenül szükséges belépnie a politikába, egy örökös szenátori széket?

Elképzelhetetlen. Elgondolhatatlan. Az örökös szenátori kinevezések a Köztársasági Elnök jogköréhez tartoznak. És Ciampi^[34] jobban kedveli nálam Mike Bongiorno-t vagy Stefania Sandrellit^[35], hála istennek.

Térjünk vissza a választásokhoz, a legutóbbi választási kampányhoz... Tudom, hogy egy bizonyos pontig naprakészen követte az eseményeket.

Sajnos így van. Azzal, hogy ágyhoz kötött engem a Földönkívüli, heteken át lehetővé tette számomra az effajta mazochizmust. És olvastam, láttam, hallottam olyan dolgokat, amiktől felfordult a gyomrom, szinte begörcsölt tőle. Mert fájdalmas bizonyítéka, demonstrálása volt annak, hogy ezt a rákot nem gyógyítja semmilyen

sebészeti beavatkozás, semmilyen sugárkezelés vagy kemoterápia. Legkevésbé a hetvenkedést. Az udvariasság teljes hiányát, a kannibalizmust, amivel az ellenfelével bánik az a focicsapat, amelyik a Baloldal mezét viseli. Először is: hogyan lehetséges, hogy a kommunisták a televíziós vitákban nem engedik szóhoz jutni az ellenfelet?!? Az útitársaik, az új-Kerenskijek^[36], akik a szekerüket tolják, például az az elviselhetetlen és fura alak a Zöldektől, aki biszexuálisnak mondja magát, úgyszintén. A Margherita^[37] hívei szintúgy. Amint az ellenfél kinyitja a száját, máris közbevágunk. És még ha az, akit így elhallgattattak, mindennek ellenére folytatni szeretné, esetleg kiharcolná magának a szólás jogát, túlharsogják, mint a kutyák, akik igyekeznek hangosabban ugatni a másikonál. „Elnézést, most én jövök”, ellenkezik a túlharsogott fél, „Én sem szakítottam félbe önt, engedje, hogy én válaszoljak”. De a másik könyörtelenül ugat tovább. És a műsorvezető nem lép közbe, hiszen a műsorvezetők kilencven százaléka szintén a vörös mezes csapatban játszik. Mindegyikük. Beleértve a Berlusconi tulajdonában lévő csatornákat is. Egyik este megnéztem egy vitát, amelyben Rutelli és Tremonti^[38] vettek részt. Nos, pár évvel ezelőttig azt hittem, hogy Rutelli liberálisabb az útitársainál. Amikor kiadták *A Harag és a Büszkeséget*, azt nyilatkozta rólam a *New York* TVmesban, hogy én egész életemben a polgári elkötelezettséget képviseltem, és meg kell engem hallgatni, még akkor is, ha ő nem ért velem egyet. De aki a sántikálásban gyakorolja magát, előbb-utóbb valóban sántítani kezd. Ezen az estén nem egyszerűen felszólalt, hanem egy néptribunushoz illő, véget érni nem akaró beszédet adott elő. Mint egy Fidel Castro. Mi, nézők, ezek után szerettük volna hallani, mit válaszol erre Tremonti. Ám amikor ő következett volna, Rutelli félbeszakította, a szokásos módon. „Kérlek, most én jövök. Most én jövök”, csipogta a nagyon jólnevelt Tremonti. Hát, mindhiába. Pár szó után az az ember, ki a *New York Times* hasábjain megvédte az én eretnekséghez való jogomat, ismét elkezdte túlkiabálni őt. Továbbra is anélkül, hogy a műsorvezető közbelépett volna. És az ellenfele hangocskája szép lassan beleveszett egy újabb Fidel Castró-i

szózatba, ami egészen a műsoridő végéig tartott, és nem tudtuk meg, mit is akart mondani.

Ez minden választási kampány során előfordul, sajnos. És nem csupán Olaszországban.

Különösen Olaszországban fordul elő. Olaszországban, ami megszülte a Vörös Hetet és ami átadta magát Mussolininek, a szocialista párt egykori tagjának, valamint az *Avanti!* igazgatójának. Olaszországban, amelyik feltalálta a Feketeingeseket, az ellenlábások ütlegetését, a ricinusolajjal történő tisztogatást. Olaszországban, ahol kitalálták azt a mondást, „Jár még erre a Bajszos! (azaz Sztálin)”. És ahol ma eltúriuk a csuklyások arroganciáját. Év elején követtem az amerikai demokrata párti előválasztásokat, és igen: igaz, hogy a választási kampányok a legrosszabbat hozzák ki a Hatalomra vágyókból. És igaz, hogy mindenféle disznóságra felhatalmazva érzik magukat. És igaz, hogy Amerikában is a lehető legriasztóbb módon dül a választási kannibalizmus. De a mi jelöltjeink mellett az ottani előválasztás szereplői úriembereknek tűnnek. Tiszteletreméltó méltóságos uraknak. A mieink pedig... Soha nem fogom elfelejteni a már-tiszták-a-kezeink^[39] egyikének szavait, amelyekkel a tévé mikrofonjai előtt a csapataink visszavonását kommentálta Irakból. „Az amerikaiak megbecstelenítették az irakiak feleségeit, húgait, lányait, gyerekeit”, mondta. És, ha esetleg kételkedne a szavaimban, ha a saját fülével mégsem azt hallotta, amit én, keresse csak ki a felvételeket, amit számos újságíró rögzített az elé tartott mikrofonokkal. És mindezt olyan bizonyossággal mondta, hogy már szinte magam előtt láttam az uniformisba öltözött pedofilok hordáit Bagdad utcáin, a tengerészgyalogosokat, akik mennek, hogy szörnyű kínzásoknak vessék alá az asszonyokat és a gyerekeket. És elképedve és felháborodva kérdeztem magamtól: tudja egyáltalán ez az ember, hogy mit beszél? Ismeri egyáltalán a megbecstelenítés kifejezés jelentését? Talán nem. Kárt okozott az olasz nyelvnek, mert visszaélt a mondatszerkezet adta lehetőségekkel és a szavak meg az igék Összeválogatásával. Aztán azt kérdeztem magamban: vajon hány olasz hitt neki? És a következtetés: bizonyos dolgok egyáltalán nem használnak a politikai műveltségüknek. Ami azt illeti, amikor hallom

a csuklyások ordítózását, hogy „Tíz-száz-ezer-Nasszíriát”, a megvetésem némi szánalommal vegyül. Azt kérdem magamtól: tettesek ezek vagy áldozatok? Az ő hibájuk ez, vagy egy olyan politikai rétegé, amelyik megrontja őket a faragatlanságával, az alkalmatlanságával, a demagógiájával, az ötlettelenségével?

Tudják önről, hogy Berlinguert^[40] kedvelte.

Kedveltem, igen. És jó kapcsolatban voltam vele. Én liberális vagyok. Ahhoz, hogy elfogadjak egy személyt, hogy tisztelni tudjam, nem tartom szükségesnek, hogy az illető pontosan ugyanúgy gondolkodjon, ahogy én gondolkodom! Máskülönben hogy tudtam volna értékelni Pietro Nennit? Hogyan mutathattam volna bármiféle szimpátiát Giorgio Amendola^[41] irányába? Hogyan tudtam volna együtt vacsorázni Pajettával^[42], aki (ahogy *Az értelem erejében* elmeséltem) képes lett volna a pártja iránti engedelmességből lelőni engem? Kedveltem Berlinguert, mert igazi úriember volt. Egy valódi arisztokrata, a szó legjobb értelmében. Komoly, megfontolt, elegáns, és még figyelmes is. Az a fajta, aki felhív telefonon, ha lázas vagy, hogy jobbulást kívánjon. Egyszer nagyon megszenvedtem egy maláriás rohamot. Megtudta és felhívott. „Nekem is volt ilyen egyszer, igazi kínszenvedés. De ön jól bírja a szenvedést, tudom én jól. Maradjon csak meg ilyennek. A túrésre nagy szükség van az életben.” Rendben van, ő is esett túlzásokba, ha nyilvános szónoklatról volt szó. Eltorzult arccal üvöltözött és olyan volt, mint Jekyll doktor, aki éppen átváltozik Mister Hyde-á. De nem hiszem, hogy valaha is képes lett volna parancsot adni Pajettának, hogy lőjön le engem. Benne volt valahol mélyen a liberalizmus, ilyen volt a lelkialkata. Egy nap vittem neki egy ajándékot. Egy szép kis tizenhetedik századi rajzot, amely a püspökök egyik pápaválasztó gyűlését ábrázolta. Stockholmban vettem egy régiségkereskedőnél, és egy kissé provokatív mondat kíséretében adtam át neki: „Azért vettem meg, mert az ön Központi Gyűlésére emlékeztetett” Olyan szívből jövő nevetésben tört ki, amelyet még nem hallottam, és azt felelte erre: „Nahát, milyen igaza van.” Azonfelül nem volt hiú, és nagyképű sem. Ami elég ritka erény a kommunisták között. A kommunisták mind keresztapának hiszik magukat, egy ostoba

felsőbbrendűség tudatában tekintenek le a másokra. És akarja tudni, hogy miben volt más Berlinguer ilyen értelemben is? Jó pár évvel a halála előtt interjút készítettem vele a *Corriere* és a *Washington Post* számára, és egy ponton azt mondtam neki: „A Hidegháború idején megkérdezte egy újságíró Titótól: ‘Ha nem Jugoszláviában születik, hanem Amerikában, akkor most mi lenne ön?’ És Tito azt felelte: ‘Egy ultramilliárdos amerikai, természetesen.’ Berlinguer úr, most önnek is felteszem ezt a kérdést, Jugoszlávia helyett Olaszországgal.” Hosszan hallgatott, aztán azt válaszolta: „Egy kis egyetemi tanár, mondjuk filozófiaprofesszor, valahol egy kis főiskolán, egy amerikai kisvárosban.”

Ismeri Fassinót?

Egy kicsit. 2002 késő nyarán találkoztam vele, amikor az antiglobalisták be akartak törni Firenze Történelmi Negyedébe, hogy megrongálják a műemlékeket, és a világ legrosszabb polgármestere és világ legrosszabb régióigazgatója a kisujját sem mozdította erre. Sőt, átengedte nekik a Basso-erődöt, az állampolgárok költségén, ahol egy este néhány banda megkísérelt tüzet gyújtani a könyveimből. Hogy elégezzék, ahogy 1933-ban, Berlinben a nácik elégették a zsidók könyveit. Nos, nem kis erőfeszítésembe került, hogy megakadályozzam ezeket az úriembereket, hogy bejussanak a Történelmi Negyedbe. Ezt említettem már, amikor arról beszéltem, mi volt az oka annak, hogy abban az évben nem akartam tudomást venni a Földönkívülről. Tehát Olaszországba jöttem, és rengeteg úgynevezett illetékest megkerestem. Baloldalon, Jobboldalon egyaránt. Az egyikük Passino^[43] volt, aki eljött Paola nővérem lakására Milánóban. Igen, kíváncsiság volt bennem, amikor eljött. Végtére is ő volt az az ember, aki akkoriban Berlinguer helyére került, elvállalt egy olyan feladatot, amiben az elődei csúfosan elbuktak. Ezzel a kíváncsisággal nyitottam neki ajtót. És egy nagyon-nagyon hosszúra nőtt és nagyon-nagyon szikár fiatalember állt előttem, hegyes orral, galambszürke öltönyben, és aggodalmas képet vágott, még a szemeiben is aggodalom volt, mintha csak Carlo Alberto tekintetét látnám. Aztán...

Arról a Carlo Albertóról beszél, vagyis Károly-Albertről, Savoya és Carignan hercegéről, Piemonte és Szardínia királyáról, aki az 1848-as Alapokmány adományozója?

Pontosan. Ugyanolyan magas, ugyanolyan girhes, ugyanolyan bizonytalan arckifejezéssel. Már csak a tizenkilencedik században divatos szakáll hiányzott, meg a kék uniformis, az oldalán fityegő karddal. Az jutott eszembe róla: Jézusom, egy újabb piemonti. Lehet, hogy az egyik felmenője együtt hált Carlo Albertóval? Nagy nőcsábász volt Őfelsége. Szegény Habsburg-Lotaringiai Mária-Teréziát nem egyszer felszarvazta, és egy ilyen mérvű hasonlóság akár egy ilyen eset gyümölcse is lehet. Carlo Albertóra emlékeztetett az előkelő udvariassággal enyhített fennhéjázó modora is, és nagyon meglepődtem, amikor az első pár szó után megkérdezte tőlem: „Mi lenne, ha inkább tegeződnénk?” Erre a kérdésre az volt a válaszom, hogy én egy régimódi nő vagyok: a tegeződés nálam régi barátok, egykori harcostársak, és gyerekek számára van fenntartva. Válaszképpen egy nemtörődöm mozdulattal széttárta a karját, mint aki azt mondja ezzel: „Akkor úgy kell neked.” Nézze, mindamellet, hogy továbbra is úgy vélem, hogy elsősorban a belügyminiszter, vagyis Pisanu^[44] érdeme volt Firenze műemlékeinek megmentése, azt gondolom, része volt benne az ő tisztességtudásának is. (Azért beszélek „megmentésről”, mivel a véget nem érő *felvonulási* menetet az „*Oriana puttana*, Oriana egy lotyó” felirataival és a „Fallaci, te vagy a terrorista” transzparenszeivel átirányították a mellékutcákra. Nem engedélyezték számukra a belépést a Történelmi Negyedbe, olyannyira, hogy csupán néhány elszabadult ripacs jutott be, akik beérték annyival, hogy összemázoltak pár falat meg egypár lehúzott redőnyt nekem címzett ocsmányságokkal.) De aztán a választási kampány során ez a tisztességtudás már nem nyilvánult meg, és a viselkedése nem tűnt számomra különösebben királyinak. Az ellenfeleit egyszerűen leugatta, akárcsak a társai, a televíziós viták során minden előkelőséget nélkülözve szakította őket félbe, és innentől fogva csak a bizonytalanságával emlékeztetett Carlo Albertóra. Hogy mindig tétovázott, folyton meggondolta magát. Főképp az Irakba küldött olasz csapatok visszavonásával

kapcsolatban. Azt mondta például, Hogy „Zapatero nem egyenlő a Bibliával”, aztán mégis beállt Zapatero^[45] mögé, aki egy igazi jómadár mindenféle kvalitás nélkül, és nem ér egy fabatkát sem. Ami azt illeti, Fassino következetlensége már abban megmutatkozott, amikor az antiglobalisták nyelvezetét használva kezdte becsmérelni Busht, elkezdte őt és az amerikaiakat „bűnöződnek tekinteni, de csak hogy utána elismerje, hogy az amerikaiak értünk haltak meg, pontosabban azért, hogy felszabadítsanak minket a nácifasizmus alól. Carlo Alberto is híresen ingatag volt. Ötpercenként változtatta a véleményét, akár az osztrákokról, akár a Risorgimento forradalmáiról volt szó, megfoghatatlan volt, akár egy síkos hal.

Valóban nem akad senki a Baloldalon, aki bizalmat ébresztene önben?

Attól tartok, nem. Minél jobban töröm a fejem, annál inkább rájövök, hogy a maguk módján ugyan, de mindegyikük egyforma. Kezdve azokkal, akik letagadják a Történelmet, vagyis újraírják, és ezzel félretájékoztatják a fiatalokat, hazugságokkal tömik a fejüket. Vegyük példának okáért azt a piperkocót, aki Yul Brynner^[46] módjára leborotválja a fejét. Aki az Olasz Kommunista Párthoz tartozik, és hasonlóan ahhoz az idegesítően pökhendi zöldpártihoz, aki biszexuálisként határozza meg magát, a folytonos magamutogatási vágyával fáraszt bennünket. Hogy fölösleges és ostoba dolgokat hangoztathasson, a társához hasonlóan. Emlékszik, mit mondott abban a szánalmas választási vitában, amit a piazza Navonán szervezett meg Sgarbi és La Malfa? Azt mondta: „Olaszországot Firenzétől északra a kommunista partizánok szabadították fel.” Egyből felment bennem a pumpa. Pancser, kiabáltam, ezt akarod majd bemésélni a csuklyás haverjaidnak?!? Még a közelmúlt történelmével sem vagy tisztában? Ha pedig hazudsz, miközben tudod, hogy ez hazugság, van képed olyasmiről hazudni, amit még a Veronai Egyetemen tanuló diákok is ismernek?!? Firenzét nem a kommunista partizánok szabadították fel, az istenért! A Szövetségesek Nyolcadik és Ötödik Hadteste szabadította fel 1944. augusztus 11-én! Ahogy az északi és középső országrész többi területét is! A Tirrén-tengertől az Adriáig a németek

felállították a Gusztáv-vonalat^[47], amit még vagy kilenc hónapon keresztül tartani tudtak. És azért, hogy felszabadítsa La Speziát, Bolognát, Modenát, Cesenát, Reggio Emiliát és így tovább, hatvanhétezer angol és kanadai és amerikai adta az életét, meghaltak, megsebesültek vagy eltűntek. Hatvanhétezren! Legalább köszönje meg nekik, bunkókám! Hálátlan! Ami az északot illeti, azt mi magunk szabadítottuk fel, ez igaz, fellázdunk nem sokkal azt követően, hogy a Gusztáv-vonal összeomlott. Csak hát akkor már a németek visszavonulót fújtak, menekültek az utánuk nyomuló amerikaiak előretörése előtt. Ha ez az előretörés nem történt volna meg, nem lázdunk volna fel. Még csak nem is gondoltunk volna ilyesmire. És ahogy Firenzében, és Olaszország-szerte mindenütt, nem csupán kommunisták harcoltak, aztán annyi. Mi is ott voltunk abban a Nemzeti Felszabadítási Bizottságban, amit Ferruccio Parri irányított, aki velünk együtt az Igazság és Szabadság pártjához, azaz az Azione (Akció) Párthoz tartozott, nem a kommunista párthoz. És jó sokan voltunk, a mindenit. Ott voltak a kereszténydemokrata ellenállók is, például azok, akiket Enrico Mattéi vezetett. Ahogy voltak liberális ellenállók is, vagy éppen royalisták, királypságpártiak is, akiket Edgardo Sogno vezetett. Aki úgy harcolt az Ellenállásban, mint kevesen. És köszönetképpen a kommunisták besározták, lejáratták, üldözték és letartóztatták, akár egy bünözöt. Voltak köztünk carabinieri, vagyis rendőrök is, meg katonák abból a hadseregből, amely darabjaira hullott szeptember 8-án, te okatlan! Beszélj inkább a tömegsírokról. Vagy azokról a nem-kommunista ellenállókról, akiket a kommunista ellenállók agyonlöttek Toszkánában és Lombardiában!

Csak nyugalom, ne izgassa fel magát...

Szent és sérthetetlen jogom van ahhoz, hogy dühös legyek. Mert én ott voltam. Egy tizennégy-tizen öt éves kis statiszta. Egy kis copfos epizódszereplő. De ott voltam. És nem kell elolvasnom azokat a könyveket a Történelemlről, amiket a Yul Brynner módjára kopaszra nyírt alak nem olvasott, hogy az arcába vágassam az igazságot, amit most el akar ferdíteni. Ott voltam, igen, ott voltam. Firenzében, 1944. augusztus 11-én és 12-én és 13-án, és az volt a feladatom, hogy

ellátmányt vigyek az ellenállóknak, akik az Arno túloldaláról segítették a szövetségeseket a németek és a Salói Köztársaság utóvédjének felszámolásában. A Wehrmacht addigra felrobbantotta a hidakat, a város két részre szakadt, át kellett tehát kelnem a folyón a Pescia de Santa Rosánál, ahol akkor augusztusban egy nagyjából harminc centiméter széles részen száraz lábbal át lehetett jutni. Átvetettem a vállamon a tölténytartót, amelyben gépfegyverekhez való töltények voltak, és az orvlövészek golyózápóra alatt, akik a tetőkről lőttek rám, átkeltem a folyón, a mindent neki! És nem kommunista ellenálló voltam. Az Igazság és Szabadság ellenállója voltam. Akiknek a muníciót vittem, azok se kommunista ellenállók voltak. Az Igazság és Szabadság ellenállói voltak. Ahogy azok a halottak is, akikbe a harmadik átkelésem során az Arno partján belebotlottam. Ötöt közülük a Monté Giovin ismertem meg pár hónappal korábban. Abban a zónában, ahová az amerikaiak ejtőernyővel dobták le a fegyvereket, amiket egy ízben elloptak előlünk a kommunista partizánok. A Rosselli Brigád tagjai voltak ezek a halottak, és alig voltak idősebbek nálam: az istenért! Dühös vagyok, igenis dühös. Mert már fél évszázada kísérleteznek azzal a kommunisták, hogy teljesen kitulajdonítsák maguknak az Ellenállást, hogy elhitessék, hogy kizárólag ők álltak ellen, azzal kész. Még arra is képesek, amikor a tereken ünneplik magukat, hogy elhessegessek azokat, akik nem vörös zászlóval érkeznek ünnepelni. Pár évvel ezelőtt ez történt Milánóban is. Ami azt illeti, Vietnámban is ezt tették. A vietnami Nemzeti Felszabadítási Front különféle politikai beállítottságú férfiakat és nőket egyesített: Délen nem csupán a kommunisták harcoltak, aztán annyi. Voltak köztük buddhisták, katolikusok, liberálisok is. De róluk soha nem esik szó. Már 1967-ben is, abban az évben, amikor először mentem Vietnámba, csak a vietkongokról (vietnami kommunisták) esett szó, senki másról. Elkezdett közszájon forogni a Vietkong kifejezés, sőt a szótárba is bekerült, és a végén már magába olvasztott mindenki mást, tudja, miért? Mert addigra a kommunisták már kisajátították az FLN-t^[48], vagyis az Ellenállást. Pont úgy, ahogy az olasz kommunisták közül is megkísérelték ugyanezt, és ahogy máig is próbálkoznak ezzel

Olaszországban. Ez tehát nem pusztán a Történelem megsértése: sértés a többi halott számára. Mint amikor azt hangoztatják, hogy a német koncentrációs táborokban csak zsidók haltak meg, azzal kész is, mintha a nem-zsidók, a lengyel katolikusok, az orosz hadifoglyok, a cigányok, a homoszexuálisok, a különféle nemzetiségű és vallású antifasiszták, köztük Savoyai Mafalda és a lánya, Nenni, akik Dachauban haltak meg, valamiféle nyári táborozáson vettek volna ott részt. Amúgy egész más okok miatt nem kedvelem igazán a baloldaliakat.

És mik ezek?

Amiről a két legutóbbi könyvemben beszéltem. Amit mindenki ismer. Az intellektuális terrorizmus, amiben ugyanazt a stratégiát alkalmazzák, amivel ez a Baloldal már hatvan éve kisajátít magának mindenféle Ellenállást. Az az agymosás, aminek alávetik az embereket, amikor azzal hitegetik őket, hogy aki nem az ő focicsapatukban játszik, az idióta, mi több, maradi, reakciós, hitvány, és pokolra fog jutni. Aztán a kulturális hegemonia, ami ennek köszönhetően meghonosodott a társadalom minden szegmensében. Az iskolákban, az egyetemeken. Az újságoknál, a televízióknál. A kiadóknál, a zenei világban, a moziban. A hadseregben. A carabinieri között a rendőrségen. Aztán a bíróságokon. Gondoljunk csak a vörös bíróságokra, amiket a Baloldal állított fel, a békebírókra, akik a feszületet ellenző muzulmánoknak adnak igazat, a bírókra, akik szabadon engedik a börtönből a terrorizmussal gyanúsított személyeket, vagy viccbe illő büntetéseket szabnak ki rájuk. És akik azt hangoztatják: „A Turco-Napolitano-féle törvény^[49] jó volt, a Bossi-Fini-féle^[50] törvény igazságtalan.” Az isten szerelmére, csak a Katolikus Egyháznak sikerült ehhez fogható kulturális hegemoniát létrehozni. Vissza kell mennünk egészen addig a zsarnokságig, addig az agymosásig, az Inkvizícióig, amivel a Katolikus Egyház butított és ijesztgetett bennünket évszázadokon át, hogy találjunk egy párhuzamot arra, amiben az elmúlt hatvan évben élünk, egész Európában, de különösen Olaszországban. Még Hitler és Mussolini diktatúrája is csak húsz évig tartott. Ez meg már hatvan éve tart, és a Kétezres években döbbenetes csúcsokat ért el. Gondoljunk csak a

sokszínű zászlókra, amik felváltották a vörös zászlókat. Ez lett a Madonna új lobogója, a sokszínű zászló. És jaj neked, ha te is kiteszed a sajátodat, mint például én a nemzeti trikólórt. Ez ma már eretnekségnek számít. Fasisztának tartanak, háborús uszító vagy, ha a mi nemzetiszínű zászlónkat teszed ki az ablakodba. Azt tudja, hogy ma már szinte sehol nem árulnak ilyet?!? Tudja, hogy nagyon sok kereskedő fél attól, mondom fél, hogy árusítsa?!? Tudja, hogy végül egy katonai holmikat árusító boltba kellett elmennem ahhoz, hogy ilyet találjak?!? Katonai holmik! És ezzel még nincs vége.

Jaj nekem, kijön most sorra?

Most jön az ál-pacifizmus: az a kártya, amit a Baloldal azóta is kijátszik, amióta a Szovjetuniónak sikerült ráerőltetnie, ahol szóban ugyan a Pacifizmus uralkodott, ám ahol Május Elsején ágyúk, harci kocsik, rakéták, bombák tömkelegével ünnepeltek, díszlépésben masírozó csapatokkal, amik Hitler csapataira emlékeztettek. Az a kártya, amit a legutóbbi választásokon még hajmeresztőbb képmutatással játszott ki a saját nem-vezetői és harcos pacifistái által, akik a Béke nevében még Fassinót is sértegették a nyakukba kötött sokszínű kendőikben. És istennek hála, hogy aznap a hozzájuk mindig lojális tévé híradójában ezúttal láthattuk, ahogy egy rendőr felháborodottan odasistergi az egyik „pacifistának”, aki újságíróként mikrofont tartott elé: „Kisasszony, más dolog a béke, és más dolog a pacifizmus.” Most jön az a vérmes amerikaellenesség, amivel az a Baloldal öblögeti a torkát, amelyik kiszolgálta a Szovjetuniót is. És most jön az az arcátlan iszlámbarátság, vagyis sigrid-hunkiánizmus, amit az antiszemitizmussal már amúgy is megfertőzött Baloldal minden szégyen nélkül a magáévá tett. Az a sigrid-hunkiánizmus, amiről *Az értelem erejében* beszéltem a náci Sigrid Hunke^[51] és a könyve, *Allah Napja Ragyog a Nyugat felett* kapcsán. Egyszóval most jön az a nyugat-ellenesség, amivel a Baloldal mazochista módon beszennyezi magát. Hogy támogatja a kultúránk, a civilizációnk ellenségeit. Hogy „harcosoknak” meg „ellenállóknak” nevezi a terroristákat. Hogy előnyhöz juttatja őket azzal, hogy bagatellizálja vagy tudomást sem vesz a vérfürdőikről. Hogy a segítségükre siet, mert soha nem ítéli el megfelelő szigorral a

szélsőségeit. Vagy szóban ugyan elhatárolja magát, ugyanakkor helyiségeket bocsát a rendelkezésükre, ahol a Csuklyások sajtótájékoztatókat tarthatnak. Most jön az a számító cinizmus, amivel valójában táplálja az iszlám inváziót, amivel ránk erőszakolja a „szíveslátás” képmutató szlogenjét, amivel felbátorítja és védelmébe veszi az illegális bevándorlókat, amivel minden lehetséges módon propagálja az úgynevezett iszlám kultúrát. Miért, talán nem Prodi kormánya, majd D’Alema^[52] kormánya idején történt, hogy ez a propaganda berobbant és az invázió elhatalmasodott rajtunk?

És a másik oldalról, a mostani kormány részéről?

Ne akarja, hogy megint dühbe guruljak. Mit tett ez a másik oldal, hogy megakadályozza, hogy Európa átváltozzon Eurábiává, vagyis az Iszlám gyarmatává, Olaszországból pedig ennek a gyarmatnak az előretolt helyőrsége váljon?!? Mit tett annak érdekében, hogy legalább Olaszországban eloltsa azt a tüzet, amit Trójai Tűzvésznek hívunk?!? Eltekintve a Liga egynémely csatározásától, amelyek végül mindig azzal végződnek, hogy kompromisszumot kötnek, eltekintve a Bossi-Fini-féle nem kielégítő törvénytől, amelyen Fini saját maga ejtett foltot az alkotmányellenes javaslatával, amikor szavazati jogot kínált fel a külföldiek számára, a válaszom: nagyon keveset. Némileg talán csökkent a partraszállók száma, elismerem. De folytatják, tántoríthatatlanul. Nyáron akár ezrével naponta. És ha egy-egy hajónak nem sikerül partot érnie, a mi Parti Őrségünk siet a segítségére. Akár nemzetközi vizeken is... A politikai menedékjog kiterjesztésével ugyanez a helyzet. Az illegálisok megsaporodásával, és az ügyetlenkedéssel vagy félszegséggel, amivel a Hatóságok ezt kezelik, úgyszintén. A mecsetek szép csendben itt is, ott is kibújnak a földből, és a bevándorlók elbizakodottsága oly mértékben növekszik, hogy már senki sem csinál ügyet belőle. Mondja csak: ki kapja ma fel a fejét arra a hírre, hogy Colle Val d’Elsán, vagyis Simoné Martini és Duccio Boninsegna és Ambrogio Lorenzetti^[53] földjén egy huszonnégy méter magas mecsetet készülnek építeni minarettel egyetemben? Egy olyan magas mecsetet, aminél csak a római óriásmecset magasabb, aminek a visszáságáról már beszéltem *Az értelem erejében*. Ki háborodik fel manapság azon a marokkói férfin,

aki a Büntető Törvénykönyvvel dacolva két vagy három feleséget tart, és rám is burkát szeretne húzni? Ki dühöng manapság azon az albánon, aki prostituált hálózatot tart fenn, és aki részegen rátámad a járókelőkre és legyilkolja őket? Ki szegül manapság szembe azzal a szudánival, aki levizeli a műemlékeinket és drogot terjeszt a templomok megszentelt sarkaiban? Ki tiltakozik manapság az ellen a szomáliai ellen, aki azért, hogy megmentse a női körülmetelés barbár hagyományát, kitalálja a szelíd-körülmetélést és egy közkórház közreműködésével népszerűsíti? Ki az, aki felzaklatja magát manapság egy algériai férfi miatt, aki nekitámad a carabinieriinek, aki épp le akarja őt tartóztatni, vagy zsarolni kezdi? „Idefigyelj-ha-közelebb-jössz-összevagdosom-magam-ezzel-a-pengével, aztán-azt-mondom-hogy-te-vagdostál-össze-és-börtönbe-kerülsz”, hajtogatják szinte egyöntetűen az ehhez hasonló helyzetekben. Ki csodálkozik manapság az úgynevezett független újságok hasábjain megjelenő könnyfakasztó cikkeken, vagy az olyan elképesztő értelmetlenségeken, mint amit a *l'Unitá*ban írtak, hogy ők bizony még Bin Ládennek is tartózkodási engedélyt adnának? Az emberek már beletörődtek. Hozzászórtak, elnyomta őket az álom. Passzívan eltűrik az ilyesmit, elfogadják, ugyanúgy, mint az évszakok váltakozását. És ebben részint a Másik Oldal a hibás.

Egy pillanatra kilépek a szerepemből, mint egyetértő hallgatóság, és azt mondom: mi voltunk azok, akik a vietnami háború idején ugyanúgy beszámoltunk mind az egyik, mind a másik oldal mesterkedéseiről. Mi voltunk azok, akik elmondtuk az igazságot mind Hanoiról, mind Saigonról. Értem tehát az ön salamonifelháborodását. De azért nem lehet mindenkit egyforma mértékben elítélni. Nem lehet mindenkinek ugyanolyan mérvű hibát tulajdonítani.

Ebben egyetérttek. A baj az, hogy sokféle módon lehet előnyben részesíteni az ellenséget, akaratlagon és önkéntelenül is. Az egyik a csend, a tehetetlenkedés, vagy a kétértelműség, amivel a Másik Oldal viselkedik. Figyelje csak meg őket közelebbről, a Másik Oldalhoz tartozókat. A nálunk uraskodó külföldiek felé mindig is kétértelműen viszonyultak. Vagy olyan se hús, se hal módon, tesznek egy lépést

előre, aztán kettőt hátra, vagy meg sem szólalnak. De azt tudja, hogy a legutóbbi választásokon senki nem ejtett szót a bevándorlásról, a bevándorlással kapcsolatos problémákról?!? Senki. Még a Liga sem. Ez a téma összekapcsolódott Európával, most is össze van vele kapcsolódva, ilyen módon az Európai Parlamenti képviselőket is érinti, igaz vagy sem? Érintette, érinti a városainkat, tehát a megválasztandó polgármestereinket is, igaz vagy sem? Szerintem ez ma a legkézenfekvőbb téma. A legsürgetőbb. A legdrámaibb. Ők azonban csak Irakról fecserésztek, visszavonjuk vagy ne vonjuk vissza a csapatainkat, bevonjuk-e ebbe az ENSZ-t, vagy ne vonjuk be. És a nálunk uraskodó külföldiekről, akik akkor és úgy szállnak partra, ahogy akarnak, és minden tekintetben a bolondját járatták velünk, hallgattak, mint a sír. Mintha aláírtak volna valamiféle egyezményt az egymással szemben álló felek. Eh! Talán alá is írtak valami ilyesfélét. Mert a nyilvánosság előtt marakodnak egymással. Vagy hagyják, hogy megmarják őket. De a magánéletben elcsendesednek. Együtt iszogatnak, eljárnak vacsorázni, együtt mennek ki a meccsre, együtt járnak strandra. Veregetik egymás vállát, „kollégaként” kezelik egymást. Egyik este láttam a tévében egy jelentőségtes kis jelenetet. Két férfit láthattunk a Montecitorio téren, együtt sétálgattak. Séta közben barátságosan, mondhatnám bensőségesen beszélgettek, időnként egymásra mosolyogtak, mint egy jegyespár. Meresztgettem a szemem, hogy felismerjem őket, és találják ki, kik voltak azok: az UDC^[54] titkára és az Olasz Kommunisták titkára. Na, biztos vagyok benne, hogy erre sokan azt mondanák: „Ilyen a civilizált viselkedés.” Én nem. Az én erkölcsi felfogásom, az én erkölcsi érzékem számára nem elfogadható, hogy két olyan személy, akik a választóiktól ilyen radikálisan eltérő irányra kaptak bizalmat, együtt sétálgassanak és nevetgéljenek egymással, mint egy jegyespár: „Láttad? Ezeknek az idiotáknak fel se tűnt, hogy ki se nyitottuk a szánkat bevándorlás-ügyben.” És akkor még nem is említettük azokat a hibákat mulasztásokat, amivel a Másik Oldalon a kedvemet szegik, vagy egyenesen felháborítanak.

Például?

Például, ahogy már mondtam is, de szívesen megismétlem, az a tény, hogy nem volt elegendő vér a pucájukban ahhoz, hogy kieszközljék az állami temetést Quattrocchi számára. Például az a tény, hogy nem sikerült megszerezniük azt a videót, amit cenzúrázott az al-Kaida lakája, vagyis az *al-Dzsazíra* elnevezésű kétes hírű televíziós csatorna. Vajon miért? Netán a honfitársunk volt az a hóhér, akinek Quattrocchi a mi nyelvünkön mondta, „Most megmutatom, hogyan hal meg egy olasz”? Talán ez a bűntárs a Vörös Brigádokhoz vagy a Csuklyásokhoz vagy bizonyos antiglobalistákhoz volt köthető? A Másik Oldal nyilván kinyomozta ezt. Nyilván arra is rájöttek, hogy ki rejtőzött a közlemény mögött, amiben a maradék három túsز kiszabadításáról esett szó, és amelyben Mohamed Zöld Brigádja nekitámadt Berlusconi-nak, és amiben követelték és el is érték, hogy a pacifisták tüntetést rendezzenek. Mindezt épp a választási kampány alatt. Kérdés: kinek a sugallatára írta Mohamed Zöld Brigádja ezt a közleményt? Ki szövegezte meg számukra? Van még rosszabb. Ki állította össze, vagy kinek a javaslata volt az az üzenet, amelyben Bin Ládén olasz nyelven értesített bennünket arról, hogy a legközelebbi célpontja Berlusconi-Olaszországa-lesz-aki-a-Fehér-Ház-cselédje satöbbi? Még a nyelvezete is hasonlított a Vörös Brigádok, a Csuklyások és egynémely antiglobalista csoport nyelvezetéhez. És én kizártnak tartom, hogy Bin Ládén ilyen behatóan ismerje az olasz politikát. Kizártnak tartom, hogy Berlusconi jobban érdekelje, mint Bush vagy Blair. Ergo, ezekben az üzenetekben valakinek a mieink közül van benne a keze. És ismétlem: a Másik Oldal szereplői nyilván felfedezték, rájöttek. Ők viszont nem fogják ezt se felfedni, se elmondani.

Látom már, nem sok sikerrel járt az a próbálkozásom, hogy megfékezzem az ön salamoni ítélezését azáltal, hogy emlékeztettem, nem lehet mindenkit egyformán elítélni...

A helyzet az, hogy nem tudom magamévá tenni az ön érvelését. A piros vagy rózsaszín vagy zöld vagy sokszínűben játszó focicsapatok meccsét nézve dühbe gurulok, a fehér vagy fekete vagy kék mezű focicsapatok meg elkeserítenek. Még esztétikai szempontból is. Az egyikük pont olyan, mint Jolly, akit Jack Nicholson alakított a

Batman című filmben. A hideg mosolyában van valami kísérteties. Vajon tényleg fogorvos volt eredetileg? Jesszusom. Inkább viselném el, hogy fájjon a fogam, mint hogy ő matasson a számban! Nagyon jót mulattam, amikor a *Liberó*^[55] a címlapján hozta le a fotóját, azzal a címmel: „Ennek az alaknak a kezében vagyunk.” Van még valaki, aki a falu bolondjának látszik. Olyan kevés értelem süt le az arcáról, szegénykének, olyan lecsüngő ajkai vannak, hogy legszívesebben befizetném egy plasztikai sebészetre. Ami pedig kijön a száján, hát: nemrégiben kishíján megütötte a bokáját, amikor olyasvalamit dünnyögött, ami úgy hangzott, mintha azt mondaná, Mussolini a Haza Atyja volt. Van még valaki, ő meg egy westernfilm banditafőnökéhez hasonlít. Ha westernfilmeket rendeznék, rögvést felajánlanám neki a főgonosz szerepét. Ráadásul rossz emlékeket ébreszt bennem. Annak az emlékét, amikor kislány voltam és a politikát ricinusolajjal irányították. Ideológiai szempontból egyébként az ő pártja innen eredeztethető, és akárcsak az egykori kommunisták esetében, nem hinném, hogy bizonyos gyökerek egykönnyen felszívódnak. Ami a csapat egykori kereszténydemokrata játékosait illeti, édes istenem. Mind a Mortadellára, vagyis Prodira emlékeztetnek. Soha nem sikerül rájönni, melyik oldalon állnak, és mit is akarnak. A hatalmon kívül, természetesen. Felfedeztem, hogy tíz év leforgása alatt az Európai Unió leendő biztosa ötször cserélt címet. 1994-ben egy PPI nevezetű helyen lakott: Partito Popolare Italiano (Olasz Munkáspárt). 1995-ben egy olyan helyen, amit CDU-nak hívtak: Cristiani Democratici Uniti (Egyesült Kereszténydemokraták). 1998-ban egy UDR nevű helyen: Unione Democratica per la Repubblica (Demokrata Unió a Köztársaságért). (Dehát nem volt már köztársaságunk?) 1999-ben egy Gruppo Misto (Vegyes Csoport) nevű hely volt a negyedik. 2002-ben pedig egy ötödik helyen, amit még ma is UDC-nek hívnak: Unione dei Democratici Cristiani e di Centro (Kereszténydemokrata és Centrumdemokrata Unió), ó, tudom én jól, azzal, hogy ezeket emlegetem, szívességet teszek a Carlo Alberto-dublőrnek, meg annak a magamutogató Yul Brynner-módjára leborotvált fejű alaknak, és magának a Mortadellának is. Tudom, azzal, hogy Salamont játszom,

elbizonytalanítom azokat, akik felteszik nekem a kérdést, amire nem tudom a választ: „Na és akkor kit kéne támogatni, kire kéne szavazni?” És tiszta szívből sajnálom. De ami engem illet, soha nem leszek képes a kettős mércét alkalmazni.

Ami elvezet minket egyenesen Berlusconihoz^[56].

Igen, de ettől még nem kezdem el nyalogatni a szájam szélét. Nem fogom magam rávetni, mint a karikatúristák, akik képesek San Sebastian^[57] gyártani belőle, csak hogy a DS (Baloldali Demokraták) kedvében járjanak. Sosem voltam Berlusconi támogatója. *A Harag és a Büszkeségben* egy kíméletlen, majdhogynem kegyetlen fejezetecskét szenteltem neki, aztán még *Az értelem erejében* is meghúzogattam egy kicsit a fülét. De a Maramaidója sem leszek. Vagyis olyan, mint az az érzéketlen és durva zsoldos katona, aki 1530-ban Firenze ostroma alatt meggyilkolta a sebesült és leláncolt Francesco Ferruccit. Ő pedig mielőtt kilehelte volna a lelkét, megvetően odavetette neki: „Maramaldo, egy halott embert öltél meg.”

Eszerint ön olyannak látja Berlusconit, mint egy haldoklót, vagy mint halottat?

Nem, halottnak azért nem. Még nem. A Baloldal nem nyerte meg a legutóbbi választásokat. Franciaországban és Németországban nagy csinnadratta közepette elveszítette az európai választásokat, Olaszországban pedig éppen csak elérte a Jobbközép szintjét. Ami a helyhatósági választásokat illeti, azt a szélsőségesek nyerték meg, akikkel az l'Ulivónak (Olajfa)^[58] el kell majd rendeznie a számlát. És már látom is magam előtt a baromfiudvarban szálldosó tollpihéket, tarajokat és bóbitákat: lehetséges vajon, hogy a Bertinottik és Cossutták^[59] valaha is képesek lesznek megemészteni a Mortadellát? 1998-ban Bertinotti faképnél hagyta őt, erre még ma is büszke. Maramaidóval vontam párhuzamot, mivel Berlusconi megsebesült, komolyan megsérült, és le van láncolva. A saját maga börtönébe van zárva. A saját baklövésai, a saját gyarlóságai börtönébe. Az első gyarlósága az alázat kétségbeejtő hiánya. Az első tévedése, hogy nem látta át, hogy az olaszok kétségbeesésből választották őt, nem

meggyőződésből. Vagyis azért, mert nem tudták már elviselni a Baloldal hasznavehetetlenségét és pimaszságát, a kiábrándító Prodijaival, az önhitt D'Alemaival, a lestrapált sigrid-hunkiánusaival. Ezért aztán 1994-ben Berlusconi beindította a fantáziájukat, jól emlékszem, hogyan reagált a tévében arra a hírre, hogy megnyerte a választásokat. Meglepettnek tűnt, leesett az álla. Az volt az arcára írva: „Édes jó istenem, tényleg velem történik ez?!?” Sőt, bizonyos értelemben ki is mondta. Már nem emlékszem pontosan a szavaira, de lényegében azt mondta, hogy a politika nem az ő szakterülete, ő egy egyszerű vállalkozó, mindazonáltal mindent megtesz majd, hogy megbirkózzon a feladattal, és ha mégsem sikerülne, akkor hazamegy. Egy kicsit megijesztettek a szavai, ugyanakkor tetszett is. Nem véletlen, hogy az jutott eszembe: „Fiatalember, ha attól tartasz, hogy nem fog sikerülni, miért indultál el egyáltalán?” Aztán, egy kicsit megszédülve ezeknek a szavaknak az ösztönös ártatlanságától: „A mindentit! Hát beszélt eddig valaha is így bárki?!?”

Térjünk vissza a sebesülésekhez és a láncokhoz, amelyek gátolják őt.

Azt mondtam, hogy benne él a saját börtönében, és a saját hűtlenkedő szövetségeseinek a börtönében. Az ő kicsinyeskedésük, kelepcéik, árulásaik, zsarolásaik, jövőbeli pálfordulásaik börtönében. És megsebesült, súlyosan megsebesítette az ellenfelei kannibalizmusa, akik csak hablatyolnak a demokráciáról, de a szívük mélyén éppen annyira demokraták, amennyire én muzulmán vagyok. Berlusconi már ezer sebből vérzik, kész San Sebastianót sikerült belőle faragniuk. Mindenfelől belemélyesztették a fogait az ellenségei. A vörös bírák. A polgármesterek, akik már hatvan éve személyes hűbéresei Kari Marxnak. A bankárok, akik a Nép akaratával szembeszegülve őrizgetik az egykori PCI (Kommunista Párt) milliárdjait. Az újságszerkesztők, akik arról ábrándoznak, hogy fejfelé lógatják fel egy kámpóra a piazza Loretón. A televíziós csatornák, amiket teljesen fölöslegesen vett meg. A harcos pacifisták, az internetes oldalak, amelyek mindenféle rágalmakat képesek elhíresztelni. Az Alkotmányos Olümposz, ahol mindig is nyilvánvalóvá tették, hogy nem szívlelik, hiszen semmiért nem

tartoznak neki hálával, ők mindent a Baloldalnak köszönhetnek, akit mindig lelkiismeretesen szolgáltak. Még az Iparegyesület is, a Confindustria, amely a Kaviár Baloldal kommunistáit leszámítva mindig arra hajlik, amerre a számára legkifizetődőbb szél fúj. Úgyhogy ne is csodálkozzon azon, ha az újdonsült elnöke úgy mutatkozott be azon az ünnepségen, amelyet a Cgil (Szakszervezetek) szervezett Serravalle Pistoiesé^[60]-ben, mint valami Agnelli^[61], és hogy az alkalmazottai éppúgy megtapsolták, mint Togliattit^[62] vagy Berlinguert. Végül pedig az a tény is megsebesítette, hogy nem tartozik a politikai maffiához, és hogy bizonyos értelemben parvenünek, felkapaszkodottnak számít. A parvenüket, vagyis az újonnan érkezőket, a self-made embereket kedvelni szokták Amerikában, ahol a modern demokráciát feltalálták. Európában nem, itt még a Francia Forradalom sem tudta kioltani az emberek lelkébe ivódott szolgálalkúséget az arisztokrácia iránt. Rendben van, az ezernyolcszázados évek végétől fogva Európa történelmét elárasztották a hatalomhoz kapcsolódó parvenük és az újonnan érkezők és a self-made emberek. De mindegyikük pályafutása, Napóleonétól fogva, akinek ahhoz, hogy valódi elfogadásra találjon, előbb királyt majd császárt kellett magából csinálnia, rendszerint rövid életű volt. Olaszországban meg különösen könnyen megy a megbuktatásuk, mivel az olaszok csapodárok. Türelmetlenek és csapodárok. Egyik nap szeretnek téged, másnap már gyűlölnék, egyik nap az egekig magasztalnak, másnap már félrelöknek. Ráadásul, az amerikai tömegekkel ellentétben, rendkívül irigyek azokra, akiknek sok pénze van. Végül pedig a hiányos politikai műveltség vagy a restség vagy a simulékonyság arra viszi őket, hogy soha ne vállalják fel a személyes felelősségüket. Mindig az éppen regnáló kormányt teszik felelőssé. Rabló kormány, mondják akkor is, ha esik az eső.

Térjünk rá agyarlóságokra.

Olyan gyarlóságokról van szó, amelyek az alázat hiányából erednek. Berlusconi nem ostoba ember: azok az ostobák, akik ostobának tartják őt. Berlusconi nagyon is intelligens férfi. Ha nem lenne intelligens, nem tudta volna elérni azt az óriási sikert, amit vállalkozóként ért el, és amit összehozott politikusként. Nem került

volna a harminc leggazdagabb ember közé a világon. Gazdagabb, mint Szaúd-Arábia királya, gazdagabb, mint az Emírátságok sejkje, Zayid Bin Sultan Al-Nahyan. Jóval gazdagabb, mint Erzsébet királyné és mint Bush. Ezt állította a múlt februári *Forbes* magazin, ami ilyen ügyekben nem szokott tévedni. Ha nem volna intelligens, nem tudott volna kitalálni egy olyan pártot, amelyik alig öt hónap után első nekifutásra megnyeri a választásokat, vagyis megüti a főnyereményt, amivel még saját magát is meglepte 1994-ben. A valódi siker nem a véletlen vagy a szerencse műve. Az érdem gyümölcse, az intelligencia szülötte. Csakhogy ez a szegény Berlusconi egyben őrjítően beképzelt is. Azt hiszi, mindig ügyesebb másoknál. Hogy ő a legtehetségesebb, a legélelmesebb, valóságos lángész, aki bármilyen problémát képes megoldani. Beleértve azt a problémát, hogy egymaga elkormányoz egy egész országot. És egy ország kormányzása valóban a létező legnehezebb feladat. Először is nagy alázat kell hozzá. Személyesen nem ismerem Berlusconit. De az elmúlt évek során alaposan megfigyeltem. Elemeztem mindent, amit tett, és amit mondott, és minden egyes alkalommal ugyanarra a következtetésre jutottam: ez az ember túlságosan beképzelt. Beképzeltőbb, mint a kommunisták, akik a legbeképzeltőbb emberek a Földön. Az ízlésbeli vétségei is a beképzeltségéből fakadnak. Arra gondolok, amit múlt évben követett el, amikor ahelyett, hogy elment volna Irakba, hogy köszönetet mondjon a katonáinknak, arcfelvarratásra ment. Magamba roskadtam. Ijedtemben felkiáltottam: „A fenébe is, mindenki elment Irakba! Végül még az a tökfilkó Charles is Angliából, ő meg eddig nem ment el, most meg arra vesztegeti. az idejét, hogy a ráncait simítgassa, mint Glória Swanson az *Alkony sugárút* című filmben.” Aztán arra jutottam: a csudába is, Brúnó nagybátyámnak igaza lehetett, amikor intelligensidiótákról, sőt idióta-intelligensekről beszélt! És persze magától értetődik, hogy a legfőbb baklövéséhez képest ez az ízlésbeli kihágás csupán csip-csup ügy. Jelentéktelen apróság.

És mi lenne a legnagyobb baklövése ön szerint?

Az a tény, hogy csupa hasznavehetetlen emberrel veszi körül magát, mivel azt hiszi magáról, hogy képes bármit megoldani

egymaga. Középszerű emberekkel, Bólogató Jánosokkal, vagyis csupa olyan figurával, akik mindenre igent mondanak neki. Amíg-engem-láttok-nem-kell-félnetek, gondolja ő. Napóleon is egy beképzelt alak volt. Ő volt a beképzeltség istene, ikonikus figurája. És mégis kiválogatta magának a legjobbakat a legjobbak közül. A legjobb tábornokokat, a legjobb diplomátákat, a legjobb jogászokat, a legjobb tudósokat, a legjobb építészeket, a legjobb művészeket, a legjobb tanácsnokokat. Még ha olyan visszataszító alakok voltak is, mint Talleyrand. („*Monsieur Talleyrand, vous êtes une merde dans un bas de soie.* Ön egy darab szar, selyembe csomagolva”, mondogatta neki.) Berlusconi nem ilyen. És amikor véletlenül valakit szélnek ereszt, habozás nélkül elfoglalja a posztját. Ő lesz a Külügyminiszter, a Környezetvédelmi miniszter, a Gazdasági miniszter, az Oktatásügyi miniszter, a Sportminiszter, az Igazságügyminiszter, az Egészségügyi miniszter, a Szociális Ügyek minisztere, az Esélyegyenlőség minisztere. Rosszabb. Ha valami isteni szerencse folytán olyasvalakibe botlik, akinek helyén van az esze, aki képes a saját fejével gondolkodni, így vagy úgy elüldözi maga mellől. Volt egy ilyen tanácsnoka, ami azt illeti. Giuliano Ferrara. Én nem kedveltem különösképpen Ferrarát. Nem azért, mert az én ízlésemhez képest túlságosan hájas, hanem azért, mert alattomos. A kommunista pártból jön, és szunnyad még benne valami a bolsevik érzésből. Ezen felül nem bírja elviselni mások győzelmét, és jóllehet több dologban is hasonlóképpen gondolkozik, mint én, otrombaságokat írt le vagy engedett megjelenni rólam. Hamis, becsületsértő otrombaságokat. Nem véletlenül pereltem be, és ha Olaszországban az igazságszolgáltatás rendesen működne, el is ítélték volna legalább életfogytiglanra. De azt senki nem tagadhatja, hogy intelligens. Hogy művelt, hogy az elméje ragyogóan forog, és hogy kevesen értenek úgy a politikához, mint ő. Nos: úgy tűnik, Berlusconi ejtette őt. Vagyis inkább úgy intézte, hogy Ferrara ejtse őt. Úgy tűnik, nemigen hallgatott rá, és a végén Ferraránál elszakadt a cérna. Azt mondta neki: „Csinálj, amit akarsz, menj a pokolba.”

És a Tremonti-ügyről^[63] mit gondol?

Nem szoktam olyasmiről beszélni, amihez nem értek. És a gazdaság, a pénzügyek nem az én asztalom. Azt sem értem, hogy mi a pénz, a bankok, a tőzsde, és sorolhatnám. Vagyis csak annyit értek belőle, hogy egész Eurábiában rosszul megy a gazdaság a Pénzügyi Klubnak köszönhetően, azaz annak, amit Európai Uniónak hívunk. Az átkozott euró miatt, ami sokkal többbe kerül, mint a dollár, így aztán egyetlen szem paradicsomért szinte annyit fizetünk, mint egy drágakőért, és az európai árukból kevesebb kel el, mint az amerikaiakból. Ha két üzletben ugyanazt az árut különböző árért kínálják, oda fogsz menni, ahol kevesebbe kerül: vagy tévedek? így aztán nem tudhatom, hogy vajon Berlusconi-kormányában Tremonti professzor egyfajta Adam Smith volt-e, a Közgazdaság egyik Einsteinje, aki előtt tízszeres kalaplevétellel kell tisztelegnünk. De azt tudom, hogy az elbocsátása, amiről mindössze egy felmondólevélben értesítették, felháborított. A gyengeség jelét láttam ebben a gesztusban, azzal az ellenzékkal szemben, amelyik elvileg kormányoz, és közben mindenki mást megakadályoz a kormányzásban, még olyankor is, ha az az emberek javát szolgálná. Mint az adó esetében, amit Berlusconi csökkenteni akart és azok a fecsegők nem engedték neki csökkenteni. Én ebben az elbocsátásban egyenesen mazochizmust látok. És igazán örülnék, ha a Tremontinak tulajdonított szellemes riposzt hiteles lenne.

Milyen riposzt?

„Kedves Berlusca, ezüst tálcán kínálom fel a fejemet. Most aztán te is légy tökök.”

Nem rossz. És most térjünk vissza a Jaccuse-ünkhöz.

Nos, szerintem Berlusconi nem volt tanuló típus. Jogi diplomája van, igen, de a diploma nem elegendő: több tudatlan diplomással találkoztam, mint nem diplomással. A tudatlanság nagyon elterjedt a politikai életben, ezt tudjuk. Elég, ha arra gondolunk, mit művelnek a mondattannal: ez az én rögeszmém. De nem lehet úgy egyszemélyben gyakorolni a kormányzás feladatát, hogy valaki nincs tisztában a politikai alapjaival. Kezdetnek mindjárt ott a Történelem és a Filozófia. És én nagyon csodálkoznék, ha kiderülne, hogy Berlusconi szakértője a Történelemnek és a Filozófiának. Azon kívül

nekem úgy tűnik, hogy a Hatalomról meglehetősen frivol elképzelései vannak. Felszínes elképzelései. Hogy az ő számára a Hatalom annyit jelent, mint fent ülni egy trón tetején. És nem egy olyan trón tetején, ahonnan morális vagy intellektuális tekintéllyel uralkodik, hanem politikai tekintéllyel. Túlságosan izgalomba jön, ha Bush vagy Putyin mellett találja magát Még amellet a két senkiházi mellett is, akit Schrödernek és Chiracnak hívnak. Az örök mosoly a képén ilyenkor egészen a füléig ér, vagyis inkább a tarkójáig, minden porcikája remeg az izgalomtól, és egyszeriben elfeledkezik a beképzeltségéről, olyan, mintha azt mondaná: „Nézzétek csak, kikkel vagyok együtt!” Mintha még egy icipicit meg is lenne riadva. Pont mint egy parvenü, aki elolvad a rangtól és a pozíciótól, nem a lényeg érdekli, hanem végre úgy érzi, befogadták. Beérkezett. Röviden, nem fogja fel, hogy az esetek döntő többségében az az ember, aki fenn ül a politikai tekintély trónján, csupán egy szerencsétlen flótás, aki történetesen nyert a lottón. Ferrara nyilván elfelejtette ezt elmagyarázni Berlusconi-nak. Ha találkozónék vele, amire nem vágyom, mert akkor halálra vitatkoznánk magunkat, én elmagyaráznám neki. Elmondanám, hogy több hatalmon lévő emberrel volt dolgom, mint amennyit ő valaha is látott. És amikor interjút készítettem velük, gyakran az egész napot együtt töltöttük, és nyugodtan kijelenthetem, hogy tízből öt esetben szerencsétlen flótásokról volt szó, tehát fel sem merült, hogy megfélemlítve érezzem magamat a jelenlétükben. Ami azt illeti, az esetek többségében inkább ők érezték magukat megfélemlítve tőlem... Vagy olyan figurák voltak, akiket nem lehetett komolyan venni. Gondoljon csak Kissingerre, aki megkapta a nevetséges Nobel-békedíjat, egy olyan Békéért, amit soha nem sikerült megvalósítania. És aki velem is játszott a kisdéd játékaival, például amikor letagadta a híres cowboyos mondását, meg amikor azt mondta nekem, hogy a fotókon szép nőnek tűnök, de a valóságban csak egy rút kiskacsa vagyok. „*A little ugly duck.*” Ezen felül azt írta velem kapcsolatban a memoárjában, a *Mémoires de la Maison Blanche*-ban^[64] hogy a „hiúsága” vitte rá, hogy beleegyezzen a találkozásunkba, mert ő is az én listámra akart kerülni a „Hatalmasok Olümposzán”. A következő

könyvében meg azt írta rólam, hogy vele undok voltam, Le Duc Thóval^[65] viszont nagyon kedves voltam. Tökfilkó! Le Duc Ihóval soha nem készítettem interjút. Soha nem is találkoztam vele. Még távolról sem láttam. Barátném, mondjuk csak ki kerek perec: azok a politikusok, akiket komolyan lehet venni, olyan kevesen vannak, hogy egy kezemen is elég ujj van ahhoz, hogy megszámloljam őket. Khomeini, Teng Hsziao-ping, Golda Meir, talán Indira Ghandi. És még róluk is elmondható, hogy a lottón sikerült nyerniük.

Ismét felfüggesztem a szerepemet, mint egyetértő hallgatóság, és azt mondom: én úgy gondolom, Berlusconi legnagyobb vétké az volt, hogy nem tudta megnyitni, meg se próbálta megnyitni az utat egy olyan vezetői rétegszámára, amelyik szembehelyezkedne a Baloldal despotizmusával és kulturális hegemoniájával. Egy hegemoniával, ami mindenekelőtt egy elavult ideológiára támaszkodik. Elavult demagógiára, elavult retorikára. Egy olyan berendezkedésre, amin már túljutottunk a kommunizmus bukásával és egy korábban soha nem ismert jólét megjelenésével. Vagyis ez már egy agyoncsépelet, idejétmúlt hegemonia, amit már csak a tudatlanság és az arrogancia tart egyben.

Már a Katolikus Egyház kulturális hegemoniája is agyoncsépelet és idejétmúlt volt, amikor Firenzében felvirágozott a Reneszánsz. Csakhogy Savonarola^[66] a markában tartott jónéhány polgárt, és hála a tudatlanságnak és az arroganciának, ez a hegemonia hosszú évszázadokon keresztül kitartott. Ellenállt, amikor megjelent a Felvilágosodás, a Francia Forradalom, Napóleon. Ezért a válaszom az: még ha olyan legény lett volna is a talpán, akiben megvan az a fajta intelligencia, ami ahhoz kell, hogy megnyissa az utat egyfajta Reneszánsz felé, még ha ő maga lett volna Nagyszerű Lorenzo^[67], és minden pénzét arra költi, hogy Arisztotelészekkel, Platónokkal, Leonardo da Vincikkel és Galileikkal töltsen meg a Palazzo Chigit^[68], Berlusconi még Észak-Koreával sem tudott volna mit kezdeni. Mert nem jutott volna rá ideje. A Baloldal több mint egy évszázadot fektetett abba, hogy kiépítse a saját hegemoniáját a saját, egyházra hasonlító felépítése révén, ilyen pedig Berlusconinak nem áll a rendelkezésére. És hetvennégy évet fektetett bele a Szovjetunió

hatalmas pártfogása, és mindenféle ragyogó elmék hozzájárulása. Berlusconi esetében a ragyogó elmék hiányát még az is tetézte, hogy mindössze néhány év állt a rendelkezésére. Ha 1994-et vesszük kiindulópontnak, vagyis azt az évet, amikor első ízben került kormányra, de a Liga árulásának köszönhetően mindössze kilenc hónapig maradhatott, akkor tíz éve volt. Ha 2001-től számítjuk, vagyis amikor ismét megnyerte a választásokat, akkor három éve. Tényleg elég kevés ahhoz, hogy véghez vigye mindazt, amit ön, és nem csak ön, felhánytorgat neki, amiért nem vitte véghez. Mindezekon felül Berlusconi liberális ember. A szabadsághoz, ebben bizonyos vagyok, őszintén ragaszkodik. Hogy ezt elhiggyük, elég, ha megfigyeljük azt a türelmet, amivel elviseli a saját tulajdonában lévő televíziós csatornák ellenségességét. Az egyetlen kivétel az volt, amikor egyikük egészen odáig ment, hogy nevetségessé tette őt. És hát az illiberalizmus ellen nemigen lehet ugyanazzal a türelemmel felvenni a harcot, amire a szabadsághoz szükség van.

Mit gondol, mennyi ideig lesz képes kitartani Berlusconi?

Ki tudja! Abban a változások nélküli dzsungelben, amit az olasz politika jelent, Berlusconi meglehetősen bizarr zárójelet képvisel. Hogy ez a zárójel egy nap múlva, egy hónap múlva, két év múlva vagy hét év múlva zárul be, nem tudom. Tett azért pár jó dolgot. Nem utánozta Zapatero cinikus populizmusát. A külpolitikában több bátorságot mutatott, mint ahogy akkoriban hittem, amikor azzal vádoltam, hogy nincs elég mersze, és az orra alá dörgöltem az anyám példáját, aki majdnem felnyársalta azt az alakot, akitől azt hallotta, Asszonyom, ma-reggel-hatkor-agyon-fogjuk-lőni-a-férjét. Némileg még az iszlám hordák előrenyomulását is lassítani tudta, újra mondom. És dulcis in fundo, végezetül jöjjön a java: sikerült megőriznie a szabadságot. De tudom azt is, hogy a gyilkolni kész Maramaidókat nem a szétzilálódott ellenlábasai között találjuk. Inkább az őszintétlen szövetségesei között. Azok között a figurák között, akik a piazza Montecitorián sétálgatnak, karöltve az ellenzékkel. Akik egy maréknyi szavazatért már elfordítják a fejüket és szurkálni kezdik őt a zsarolásaikkal. Akik cserébe azért, hogy ne árulják el, újabb bársonyszékeket követelnek tőle. Ők azok, akik

készek lennének legyilkolni. Vagy elüldözni őt Szent Ilona-szigetére. Aztán megünnepelnék egy olyan Bécsi Kongresszussal, ami lényegében megegyezne azzal az 1815-ös kongresszussal, amivel Metternich megpecsételte a Restaurációt, és akkor mindannyian csöbörből vödörbe kerülnénk. De most már elég. Elfáradtam, nem érzem jól magam. Interjút akartunk készíteni, de lassan már könny lesz belőle.

Valóban. Eddig nem is tűnt felt Támaszkodjon még egy kicsit az antitesteire, és engedje, hogy nógassam még pár kérdéssel. Példának okáért: kedveli ön Busht?

Ha nem árasztanak el úgy sértésekkel és vádaskodásokkal, gyalázkodásokkal és átkozódásokkal, mintha legszívesebben egy Egyetemes Özönvizet szabadítanának rá (ami mellett Berlusconi keresztre feszítése gyerekjátéknak tűnik), elütném a választ egy vicces válasszal: „Nem. Inkább a feleségét kedvelem.” És ez igaz is, *by the way*. Kedvelem a feleségét, nagyon is, mert szakasztott olyan, mint az anyám. Annyira hasonlít rá, hogy amikor megpillantom a tévé képernyőjén, felkiáltok: „Te meg mit keresel ott, *mammaV*” Véleményem szerint Laura Busht sejtről sejtre az anyámról kiónozták, mielőtt az anyám meghalt. Ugyanaz az arc, vagyis ugyanolyan száj, ugyanolyan orr, ugyanolyan orca, ugyanolyan szemek, ugyanolyan haj. Ugyanaz a testalkat, vagyis ugyanaz a magasság, ugyanaz a súly, ugyanolyan csípő, ugyanolyan lábak. Ugyanaz a hang, ugyanaz a mosoly, ugyanaz a nevetés, ugyanúgy mozog és ugyanúgy öltözik. És ugyanaz a szeretet él benne az iskola iránt. Laura Bush egy hivatására büszke tanítónő. Anyám mindig azon sajnálkozott, hogy nem lett belőle tanítónő, és szerette volna, hogy belőlem az legyen. De a sértések, vádaskodások és rágalmak özöne nem engedi, megtiltja nekem, hogy így feleljek a kérdésére, és soha nem fogok olyasmit mondani Bushról, ami azok alá adná a lovat, akik Antikrisztusként igyekeznek őt lefesteni. Nem egy szárnyaló tehetség, egyetérték. És nem is túl szimpatikus, inkább ellenszenves, és eléggé tudatlan. Ami azt illeti, leginkább azért örültem, hogy ő került a Fehér Házba, mert ezzel elkerülhető volt, hogy az a sótlan Al Gore kerüljön oda. De Európa nem-vezető vezetői

sem szárnyaló tehetségek, az olaszok különösen nem. A legtöbbjük inkább egy lúd, amelyik csak csapkodni képes a szárnyaival. A mai kor szükölködik vezetőkben, ezt tudjuk. Ha belegondolunk abba, hogy az az iszákos Jelcin egy cár volt, és hogy az a bugris szentfazék Walesa a Szabadság jelképe volt, levegő után kapkodunk. A Kilencszázas évek első felében még előfordultak igazi vezetők. Gondoljunk csak Leninre, Sztálinra, Hitlerre, sajnos. Vagy Churchillre, Rooseveltre, Mao Ce-tungra, Titóra, Mahatma Gandhira. A második felében viszont mindössze három akadt: Wojtyła, Khomeini és Bin Ládén. És az egészben az a legrosszabb, hogy nem a laicitás, hanem a vallás nemzette őket. A vallás, ami nélkül az emberek többsége, úgy tűnik, nem tud megenni. Amit akkor is gyakorolni fognak, ha felmennek a Holdra vagy a Marsra. A vallás, amire mindig hivatkoznunk kell, amikor csak szóba kerülnek az elvek, az értékek, az erkölcs, a gondolkodásmód. Olyannyira, hogy amikor azt mondom, ateista vagyok, akkor azt is világossá kell tennem, hogy keresztény ateista vagyok, és a keresztényjiég védelmére kelek...

Egy pillanat. A három vezető közé, akiket az elmúlt évtizedek produkáltak, oda sorolja Bin Ládén is?

Ó igen. Természetesen. Ide figyeljen: a háború, amelyet az Iszlám vív a Nyugat ellen, nem vele kezdődött. Az Atlantióceánnak ezen az oldalán már ötven éve megjelent az Iszlám Testvériséggel, a másik oldalán negyven évvel ezelőtt a Fekete Muszlimokkal, aztán több mint húsz évvel ezelőtt Khomeinivel az egész világon kitört ez a háború. Vagyis akkor, amikor kihajították az ablakon Reza Pahlavi sahot, iszlamizálták Iránt, Teheránban túsul ejtették az amerikaiakat, és elkezdődött mindaz, ami ezeket követte. Khomeini nélkül nem lett volna Bin Ládén. Nem lett volna Szeptember Tizenegyediké és ma nem lenne Eurábia. Mert Bin Ládén Khomeini örökségébe ült bele. És senki nem tagadhatja, hogy az a hóhér egy autentikus vezető. A Rossz zsenije, igen, de főnök, ez kétségbevonhatatlan és elvitathatatlan: igazi Napóleon, mi több, az Iszlám Napóleonja. Minden létező szempontból. Ideológiai, politikai, vallási, katonai, stratégiai szempontból. Annak az abnormális

képességének köszönhetően, hogy a Nyugat felé tudja irányítani az Iszlám gyűlöletét. Annak a démonikus tehetségének köszönhetően, amivel ennek a gyűlöletnek formát ad, megtervezi, minden nap újabb szörnyűségekkel ad neki lendületet. A sötét intelligenciájából, a morbid fantáziájából, a komolyságából következően. Olyannyira, hogy Wojtylával és a már halott Khomeinivel ellentétben nincs szüksége arra, hogy folyton tömegrendezvényeket tartson, és minden nap mutogassa magát a tévében. A háborút, amit hivatalosan is meghirdetett Szeptember Tizenegyedikével, úgy is irányítani tudja, ha közben állandóan arculatot vált, hónapokig nem hallatja a hangját, barlangokba rejtőzik el. És azért is, mert az előnyére tudja fordítani mindazt, ami Khomeininek még nem állt rendelkezésére: az internetünket, a számítógépeinket, a mobiltelefonjainkat, valamint a diplomásokat, akiket mi képeztünk ki neki, a saját egyetemeinken. Vagyis a technológiánk és az ostobaságunk. Az intellektuális diadalunk és az erkölcsi rákbetegségünk. Egyszóval a mi ellentmondásos öngyilkosságunk...

Emberi és politikai kíváncsiságból kérdezem: érdekelné egy Bin Ládennel készített interjú?

Igen. Ő az egyetlen olyan személy a világon, akinek a kedvéért megszegném azt az ígéretemet, hogy soha többé nem lesz dolgom az újságírással. És biztos vagyok benne, hogy számomra, és az ő számára is, felejthetetlen találkozás, vagyis inkább összecsapás lenne. Kár, hogy neki jobban tetszik az az ötlet, hogy megölessen. Kár, hogy azok a halálos fenyegetések, amelyeknek az árnyékában élek három éve, az Ő keze nyomát viselik. Hát igen! Ebben az értelemben Khomeini intelligensebb volt, amikor megengedte, hogy hat teljes órán keresztül kérdezzem, és közben a hajam szála se görbült. Szegény öreg mindössze néhány buta megjegyzésre szorítkozott, amiket az interjúmat követően mondott el egy Kóban felvett videón: azzal vádolt, hogy én azzal vádoltam meg őt, hogy levágatja a nők melleit. Amikor viszont nyolc hónappal később visszatértem Teheránba, hogy interjút készítsék az akkori miniszterelnökkel, Baniszadrral^[69], alighogy földet ért a repülőgépem, máris

letartóztattak a mudzsahedek, akik bezártak egy óriási kartondobozba.

Ó, igen, emlékszem. Erről érdemes lenne beszélni...

Nem érdemes. Mi ketten sose csaptunk nagy hírverést a rosszul elsült szakmai kalandjaink körül. Nem abból a fajtából valók vagyunk, akik hőst meg hősnőt csinálnak magukból, mert elmentek egy háborúban álló országba és sikerült összeszedniük pár karcolást anélkül, hogy kitették volna a lábukat a szállodából. Az egyetlen balul elsült kaland, amiről beszéltünk, az volt, ami Mexikóvárosban történt, ahol átlyukasztották a bőrömet és utána bedobtak egy halottasházba. És akkor is csak azért beszéltünk erről, mert már mindenki tudomást szerzett róla. Mert mindenhol lehozták azt a híres fotót, ami arról a pillanatról készült, amikor találat ért minket. Ami pedig a mudzsahedeket illeti, az ő szemszögükből nézve érthető számomra az ok, ami miatt letartóztattak. Khomeini több millió iráni előtt mondta azt rólam, hogy rossz vagyok, ezek után nem tartottak érdemesnek arra, hogy Baniszadrral is interjút készítsék: így van, vagy nem? Aztán meg az is tény, hogy öt percembe se került, hogy lyukat vájjak a kartonfalba. Úgy káromkodtam, mint egy matróz, miközben kimásztam onnan, mocskos-gazemberek-így, mocskos-gazemberek-úgy, és hogy meg ne süketüljenek tőlem, házi őrizetbe voltak kénytelenek helyezni, vagyis kaptam egy szobát a Sheratonban.

Térjünk vissza Bin Ládenhez. És mit mondana Bin Ládennek, ha interjút készíthetne vele?

Meg fog lepődni. Először is a gyerekkoráról és a kamaszkoráról kérdezném. Arról, hogy az apja nagyon gazdag volt és nagyon közel állt Fejszál királyhoz, mégsem vehetett részt a szaúdi Királyi Udvar ünnepein. Teljesen meg vagyok győződve arról, hogy itt van a kulcsa személyiségéhez: a gyerekkorában és a kamaszkorában. Valaminek történnie kellett az élete első szakaszában, ami feltüzeltelte a hiúságát és a megalomániását. Mert én nem hiszem, hogy a vallás mollája, az Allahba vetett hit adta meg számára az első lökést. Ehhez túl intelligens a fickó. Arra gyanakszom, hogy ez a molla az ő esetében az az igény volt, hogy egyéniségként tudjon kiemelkedni.

Pontosan úgy, mint Napóleon esetében és minden nagy vezető esetében, akiket az Emberiség Történelme adott nekünk, Jézus Krisztust kivéve. Tudja, ahhoz, hogy megértsük őket, nem elegendő ismerni a kort, amiben éltek, vagy a körülményeket, amelyek lehetővé tették, hogy megszerezzék maguknak a Hatalmat: kell hozzá pszichológia is. Megkérdezném őt például arról a napról, amikor alig tizenhat évesen elment a királyi palotához, hogy találkozzon a játszótársával, vagyis a herceggel. De mivel Fejszál király meghalt, ő már nem léphetett be a palotába. Tágulj-innét, tágulj-innét, most-hogy-Őfelsége-meghalt-az-apád-itt-nem-számít-többé-senkinék.

Kérdezném az anyjáról, aki szír volt, talán a második vagy a harmadik feleség, és akinek nagy tervei voltak a fiával kapcsolatban. Aztán kérdezném arról a korszakáról is, amikor európaiasan öltözött, a Bond Streeten vásárolta a zakóit és nyakkendőit és ingeit, és éjszakai bárókat látogatott. Whiskyt meg sört ivott, és szép lányokkal vette körül magát. Végül megkérdezném őt a magánrepülőgépéről, egy nem is tudom hány személyes, hihetetlenül fényűző sugárhajtású gépről, amivel London és Szudán között repdesett, azután, hogy megalapította az al-Kaidát. De azt tudta, hogy szerintem egyszer láttam is Bin Ládent?

Mikor? Hol?

A Nyolcvanas Években, Bejrútban. Amikor Arafat uralta Bejrút nyugati részét, az izraeliek meg a keleti részből lőtték őt. Lehet, hogy tévedek, de...

Az a valószínűtlenül magas és önérzetes fiatalember, aki makulátlan dzsellabát viselt és lassú léptekkel sétálgatott fel-alá annak a nagy szállónak a halljában, ahová éppen akkor költöztettek át minket? Aki kétszer vagy háromszor megkerülte a kanapénkat és közben mogorván méregetett, azaz zord ellenszenvvel?

Pontosan. El is kezdtünk gondolkodni: ennek meg mi baja lehet velünk? Talán a Khomeinivel készült interjú lehet az oka, talán felismert minket a Khomeinivel közösen készített fotóról? Aztán, mivel furcsán rossz érzés fogott el, felálltunk és arrébb mentünk.

Hmmm... Most, hogy magamban újra végiggondolom, én is azt hiszem, hogy ő lehetett. De térjünk át a harmadik vezetőre, akit a Kilencszázas évek második fele adott nekünk: Wojtylára.

Jaj nekem, már megint Wojtyla. Bármiről beszélünk is, valahogy mindig Wojtylára terelődik a szó... Milyen igaz, hogy minden út Rómába vezet. Nem, hagyjuk Wojtylát. Nem akarom megszegni a vele kapcsolatos ígéreteimet. Egyébként Wojtyla soha nem akarta, hogy interjút készítssek vele. Még azt az udvariatlan gesztust sem akarta így helyrehozni, amit akkor követett el ellenem, amikor még Krakkó püspöke volt, és lefordította és folytatásokban publikálta a *Levél egy meg nem született gyermekhez* című könyvemet a krakkói havilapjában, írtam neki, hogy ha valakinek a művét lefordítjuk és publikáljuk, ehhez kérni kell a szerző hozzájárulását, és hogy minden szerzőt véd a copyright, azaz a szerzői jog, ő azonban a titkárságán keresztül visszaüzent, hogy Lengyelországban nem létezik copyright. Azért mondom, hogy hagyjuk, mert az ő esetében az interjúból panaszkodás lenne. Kifakadás. Sok Nyugat ellen elkövetett vétekért volt felelős és felel ma is. Vétek mindenekelőtt az, hogy soha nem emel szót az ellenségeinkkel szemben. Hogy soha nem ítéli el világosan és egyértelműen a gáztetteiket. Hogy még azokat sem ítéli el, akik elvágják a torkunkat vagy levágják fejünket. Hogy még azokat sem szólja meg, akik eltávolítják az iskolákból a fészületeket vagy kihajigálják a kórházak ablakán, Röviden, felelős azért, hogy nem véd meg minket, és az ökumenizmus nevében, az Egy Isten nevében az ENSZ nemtelen hallgatását utánozza. Most korlátozások nélküli befogadásról prédikál, vagyis megkönnyíti a terjeszkedésüket, a gyarmatosításukat, a rasszizmusukat. Olyan rasszizmust, amit senki nem merészelne annak mondani. Ha a mai Európa valójában Eurábia, ha ennek az Eurábiának az előretolt helyőrsége Olaszország, ezt Wojtylának is köszönhetjük. És a Caritasának, a Sant'Egidio Társaságának, az előjáróinak, a papjainak, a Comboni barátjainak: az új janicsároknak a sokszínű tunikákban és sálakban. Így kell megvédeni a kereszténységet?!? Én ateista keresztényként beleborzongok, amikor Tauran bíboros^[70], a Vatikán Külkapcsolatokért felelős minisztere így kommentál négy bagdadi

keresztény templom ellen elkövetett merényletet: „Az a benyomásom, hogy ez a kísérlet arra irányult, hogy a propaganda hatására a tudatlan és befolyásolható tömegek a keresztényeket egy olyan Nyugat szövetségeseiként lássák, amire ellenségként tekintenek.” Említést sem tesz azokról a keresztényekről, akiket elüldöznek, elkergetnek, mint „disznókat”, és menekülnek Irakból, Szíriából, Jordániából. (Két hét leforgása alatt több mint negyvenezren.)

Beleborzongok, amikor egy katolikus olasz nő és egy muzulmán török házasságkötésekor egy piemonti városka papja a Kúria egyetértésével megengedi az imámnak, hogy a plébániáján az oltárt a Korán felolvasására használja. Az imám meg a Korán felolvasását követően Mohamed dicséretét és az „Allah akbar”-jait kiáltozza az oltárnál. Ó igen: Wojtyła, még ha nem is szándékosan, de nagy károkat okozott a Nyugatnak. A kereszténységnek, Jézus Krisztusnak, meg a Madonnának, akihez olyan nagy hévvel imádkozik. És nincs mit csodálkozni azon, hogy az Európai Unió kollaborációja egy olyan Alkotmány megfogalmazásához vezetett, amelyik nem vesz tudomást a keresztény gyökerekről.

De én tudom, hogy több dolog is van, amit értékel Wojtylában.

Igen, értékelem benne, hogy nagyban hozzájárult a Szovjetunió bukásához. Értékelem a makacsságát, azt a makacsságot, amivel ellenáll még a hibáinak is. Értékelem azt a tényt, hogy az ő korában, mi több, az ő siralmas egészségügyi állapotában olyan elszántan dolgozik tovább^[71]. Hogy folytatja az írást, példának okáért. Az írás rendkívül fárasztó foglalatosság, még fizikai értelemben is. Olyan mesterség, ami elnyúvi az embert, kimeríti. Engem is, pedig sokkal fiatalabb vagyok nála, és a magam módján reagálok a betegségre, ahogy már elmondtam, képzelheti akkor, milyen hatással van rá, aki már betöltötte a nyolcvannégyet, ráadásul olyan betegségben szenved, amitől reszket, mint a nyárfalevél... Még ha úgy véljük is, hogy a földi hatalom iránti nosztalgiát jelzi, hogy tengernyi tömegek előtt jelenik meg, én értékelem azt is, hogy folytatja az utazásait. Egyenesen meg voltam hatva, amikor láttam, ahogy Lourdes-ban az ájulás szélén fakó hangon egy pohár vizet kér.

Közel éreztem magamhoz, szinte testvéri közelségben, és szívesen lettem volna ott, hogy átadjam neki azt a pohár vizet.

Én úgyszintén. És most, hogy tisztáztuk az álláspontunkat a három vezetőt illetően, folytassuk a beszélgetésünket Bushról. Bushról, akinek leginkább a felesége tetszik önnek, mert annyira hasonlít a mammánkra.

Ott tartottam, hogy Bush nem egy szárnyaló tehetség. Nem egy vezéralkat. És lévén, hogy se nem szárnyaló tehetség, se nem igazi vezéralkat, már Irak előtt is több ízben kicsúszott a lába alól a talaj. Kezdjük azzal, hogy akárcsak Berlusconi, rosszul válogatta össze maga köré az embereket. Középszerű Minisztert választott, azaz a jellegtelen Powellt^[72]. Egy problematikus Védelmi minisztert, azaz Rumsfeldet^[73]. Egy kényelmetlen Főtanácsadót a Nemzetbiztonság élére, vagyis azt a Condoleezza Rice-t, aki egyáltalán nem ostoba, sőt inkább rendkívül intelligens, csak hogy ugyanabból a fából van faragva, mint Rumsfeld, és ez veszélyes lehet. Mindennek tetejébe a CIA és az FBI élére olyan vezetők kerültek, akiket be lehetne perelni alkalmatlanság és a kontárság miatt. Ezek az emberek vitték el Busht Irakba, ahol nem sikerült megtalálniuk a vegyi és biológiai fegyvereket, valószínűleg azért, mert ezeket gyorsan elrejtették Szíriában vagy valamelyik svájci bankban, és... De tennék még két észrevételt azzal a gyűlöletkampánnyal kapcsolatban, amit a republikánus Bush vont magára az iraki háború miatt.

Tegyen csak, tegyen.

Első Számú Észrevétel: az olasz, sőt európai Baloldal szónokai, akik a szavaikkal meglincselik Busht az iraki háború miatt, elfelejtik, vagy úgy tesznek, mintha elfelejtenék, hogy Vietnamban a háborút két demokrata elnök vezényelte le. A vietnami háborút az egekig magasztalt John Kennedy indította el, nem a republikánusok. A demokrata Lyndon Johnson vitte tovább, aki az egekig magasztalt John Kennedy örökébe lépett. És Nixon fejezte be, aki republikánus volt. Második Számú Észrevétel: amikor az amerikai demokrata párt szónokai támadják Busht az iraki háború miatt, elfelejtik, vagy úgy tesznek, mintha elfelejtenék, hogy ők is a beleegyezésüket adták

hozzá. Kezdve a feledékeny John Kerry-vel^[74], aki előtt ott hajlong az európai Baloldal, különösen az olasz Baloldal, akinek a kedvéért a Fassinók és a Rutellik a hitelességük érdekében elmentek a Bostoni Konferenciára, hogy aztán ott elfogadhatatlan marhaságokat hangoztassanak. John Kerry előtt, aki pont úgy a beleegyezését adta a vietnami háborúhoz, ahogy a beleegyezését adta volna az iraki háborúhoz. Aki a vietnami háborúban három szép kis kitüntetést is begyűjtött, azaz három Bíbor Szívet, és aki egykori Tengerészgyalogosként így lépett a Konferencián összegyűltek elé: „John Forbes Kerry, szolgálatára.” Amit egy idétlen katonai szalutálás követett. Magyarán, ezek a szónokok mindkét esetben jobban tennék, ha befognák a csőrüket, vagy legalább némi szégyenérzetet mutatnának. És ezzel térjünk vissza Búshoz. Nem, még Szeptember Tizenegyedikét követően sem brillírozott. Igen, Irakon félrecsúszott. Ugyanakkor vannak érdemei is. Kezdjük mindjárt azzal, hogy meglehetősen bátor férfinak bizonyult, és tett egyet s mást, hogy megküzdjön azzal a terrorizmussal, ami ellen a csókdobálás és a keblünkre ölelés, vagyis a Wojtyla által hirdetett szeressük-egymást nem hat. Hogy következetes ember, olyan fickó, aki hisz a saját döntéseiben és nem hagyja magát zsarolásokkal vagy fenyegetésekkel sarokba szorítani. És hogy becsületes ember, mondhatnak róla bármit Hollywood semmirekellő rendezői. A magánéletében is. Róla nem tudom elképzelni, hogy nevetségessé tegye a Fehér Házat, ahogy Clinton tette a szánalmas és elképesztő médiafigyelmet kiérdemlő házasságtörésének idején azzal a duci leánnyal. Nem tudom elképzelni Busht, amint felszarvazza Laurát az Ovális Irodában, abban az irodában, ahol az Egyesült Államok elnökei a saját országuk, sőt a világ sorsáról döntenek, és előfordul, hogy embereket küldenek el meghalni. Nem tudom elképzelni Busht, amint elkezd kigombolni a nadrágját azon a szent helyen egy duci leányzó kedvéért, aztán a kamera felé emelje a mutatóujját, és mélyen a szemünkbe nézve azt mondja: „Nem ismerem ezt a nőt.” Vannak dolgok, amik véleményem szerint lényegesek. Nagyon is lényegesek.

És Kerryről mit gondol, azon kívül, amit már elmondott?

Mit gondolhatnék egy elnökjelöltről, aki nem tud egyebet nyújtani, mint azt, hogy a neve kezdőbetűi megegyeznek John Fitzgerald Kennedyével: JFK. És akit ezért talált ki, ezért pártfogolt, ezért erőltetett ránk a legrosszabb politikus, akit az elmúlt harminc év produkált Amerikában: Ted Kennedy^[75]. Kennedy Chappaquiddickből, azaz abból az öbölből, ahol egy baleset következtében az autójával a vízbe zuhant, ő maga a felszínre úszott, és a botrány elkerülése érdekében a fiatal titkárnőt, akivel a baleset idején együtt volt, hagyta megfulladni. Kerry nem egyéb egy ócska opportunistánál, egy köpönyegforgatónál. Elég, ha felidézzük, hogy miután begyűjtötte magának azt a három szép kis kitüntetést és elvállalta a hős szerepét (amit mostanra több veterán is vitat, akik vele együtt voltak Vietnamban), fellépett az NBC *Meet the Press, Találkozó a Sajtóval* című televíziós műsorában és játszotta a bűnbánót: „Vietnamban mindenféle szörnyűséget elkövettünk. Falvakat égettünk fel, *Keresd-és-Rombolj* küldetéseket teljesítettünk, és én magam is megszegtem a genfi egyezmény minden előírását. Megsértettem azokat az elveket, amelyeknek a nevében lefolytatták a nürnbergi pert.” De a három kitüntetést, a három Bíbor Szívet nem adta vissza. Amiket most arra használ, hogy hősként pózolhasson. A tetejébe elég bizonytalan ember, eléggé határozatlan. Egy kis Carlo Alberto Colorádóból. És az Egyesült Államok elnöke nem engedheti meg magának, hogy egy kis Carlo Alberto legyen Colorádóból: ehhez legalább olyan típusú embernek kell lennie, mint Bush. Végül pedig csak a szája jár, elképzelése sincs arról, mit kéne tennie ahhoz, hogy kirántsa Amerikát az iraki sárból. Az egyetlen dolog, amit Irakról mondott, annyi volt: „Legalább 2006-ig ott kell maradnunk.” Ó, nagyon jól megfigyeltem a múlt télen, az előválasztási kampány során. Még annál is jobban megfigyeltem a Konferencián, ahol a katonai szalutálást követően olyan beszédet mondott, ami egész egyszerűen fájdalmas volt. A megtört bűnbánó televíziós hősének szerepéből kiesve elmondta, hogy erősebb hadsereget szeretne, és ha elnök lesz, negyvenezer katonával fogja megemelni a hadsereg létszámát. Azt mondta, hogy soha nem fog lemondani az erő alkalmazásáról, és hogy az első köszönetnyilvánítása a hadseregnek

fog szólni. És Amerika elképzelhető vagy elképzelhetetlen kivonulásáról Irakból már megint hallgatott. Már megint! Rá is igaz, hogy ha győz, csöbörből vödörbe kerülünk. És lehet, hogy vissza fogjuk sírni Clintont.

Clintont? Épp az imént illetve nagyon is kemény szavakkal Clintont.

Valóban. Nem is kedvelem Clintont. Soha nem tetszett nekem. Sem mint férfi, sem mint elnök. Nem tetszik az örökösen pirosuló orra, ami olyan, mint Bronlow úré Dickens regényében, a *Twist Olivérben*. Nem tetszik a gunyoros kis félmosolya, nem tetszik benne az a populista hajlam, hogy szereti nyilvános helyeken fújni a trombitáját, nem tetszik a túlzott magabiztossága, sőt pökhendisége. És nem tetszik az, ahogy a második elnöki mandátuma alatt viselkedett. Kezdve azzal a súlyos felelősséggel, ami Szeptember Tizenegyediké miatt nehezedik rá. De leginkább az nem tetszik, ahogy azzal a duci leányzóval történt románca során viselkedett mint férfi és mint elnök. Amikor a mutatóujját a kamera felé emelte, mereven belenézett és azt mondta Én-nem-ismerem-ezt-a-nőt, azzal valóban sikerült feldúlnia, és felkiáltottam: „Te meg miféle szerzet vagy?!?” Ha azt mondta volna: „Hölgyeim és uraim, az én duci barátnőm nem tartozik magukra, ez csak a mi kettőnk problémája Hillaryval”, még meg is tapsoltam volna. Vagy inkább: akkor csak azt hánytam volna a szemére, hogy visszaélt az Ovális Irodával. A magánélete nem tartozik ránk, és egy elnök akkor is lehet jó elnök, ha megcsalja a feleségét. Sok elnök volt gyógyíthatatlan nőcsábász. Köztük is az első John Kennedy, aki gyakorlatilag az összes útjába kerülő szoknyás illetővel megcsalta Jacqueline-t, és aki még Marilyn Monroe-val is csúnyán viselkedett. Kihasználta, mint valami call-girlt, aztán meg átpasszolta a bátyjának, Tednek, az a szegény lány meg a végén öngyilkos lett. Több tucat könyv és ezernyi cikk született erről a ronda históriáról, nem? De ahelyett, hogy Clinton azt mondta volna, amit ilyenkor mondani kell, ő mondta, amit mondott. Soha nem fogom megérteni, hogy az amerikaiak ezek után miért választották meg őt újra. Azonban az igazán súlyos probléma nem ez volt. Hanem az a felelősség, amiről az előbb beszéltem. A mindenit

neki, Clinton nagyon is jól tudta, ki az a Bin Ládén. Nagyon is jól tudta, hogy a vérfürdő mögött Nairobian és Dar es-Salaamban Bin Ládén állt. Nagyon is jól tudta, hogy ha nem állítja őt meg sürgősen, ebből háború lesz. És akkoriban Bin Ládén még nem bujkált barlangokban. Országról országra járt, könnyű lett volna elkapni. És mégsem állította meg. Indított pár ostoba és fölösleges légitámadást, kilőtt két-három rakétát, teljesen téves célpontokra (az egyik egy gyógyszergyártó üzemre esett, ami egy derék fickóé volt, aki éveken át perelte emiatt), ezen kívül a kisujját sem mozdította. Továbbra is a szexuális túltengéseire pazarolta az idejét, Bin Ládén meg zavartalanul folytathatta, amit elkezdett. Clinton örökösen pirosló orra előtt készült Szeptember Tizenegyedikére. A piti politikus tipikus esete, aki csak a saját mandátuma végéig lát el. „Aprés moi le déluge.” Utánam-az-özönvíz. Nem, az én véleményem szerint Bili Clinton nem volt jó elnök. Nem úgy fog bevonulni a Történelembe, mint egy jó elnök. De most elég. Nem jó érzés így acsarkodni Clintonra.

Miért?

Mert megtudtam, hogy ő sokkal nagyvonalúbb volt irányomban, mint én őiránta.

Ki mondta ezt?

A Cohen nővérek, Naomi, Adina és Judy, az Argosy Bookstore három tulajdonosa. Az antikvár könyvesbolté, ahová New Yorkban mindig betérek, valahányszor kedvem támad kimozdulni és belemerülni náluk azokba a poros kötetekbe, amelyek tengernyi élvezetet rejtenek számomra... Shakespeare csodálatosan illusztrálva, Arisztotelész görög és latin nyelvű összehasonlító szövegei, Orvostudományi Értekezések az Ezerhatszáz évesekből származó orvosi rendelvényekkel... A sztori a következő. Naomi, Adina és Judy igencsak kedvelnek engem, talán mert a szenvedélyem a régi könyvek iránt rengeteg pénzbe kerül és ez a pénz többnyire az ő zsebükbe vándorol. Hogy megmutassák, mennyire kedvelnek engem, az én könyveimből is tartanak a boltjukban. A bolt központi termében tartják őket, egészen közel a bejárathoz, mintha csak évszázadokkal korábban megjelent könyvekről lenne szó, és úgy egy évvel ezelőtt

megjelent ott Bili Clinton, vagy húsz testőr kíséretében. A bejáratnál meglátta *A Harag és a Büszkeséget*, ami éppen akkor jelent meg angol nyelven, és csodálkozva felkiáltott: „*Look at that*, nahát! Megvan maguknál a *The Rage and the Pridel* Hillary odavan érte. Folyton emlegeti, minden szavával mélységesen egyetért.” „És ön, Elnök úr?” kérdezte Naomi, aki hármójuk közül a legközvetlenebb. - „Eh! Faliad azt írja, hogy sosem táplált semmiféle gyengéd érzelmet irányomban... Sok minden másban viszont teljesen igaza van”, felelte Clinton. Aztán viccelődve: „Igaz, hogy egy nagyon kemény nő> hogy nehéz természete van?” Naomi, akinek talán eszébe jutott, milyen ügyetlenül próbáltam lejjebb alkudni a Shakespeare meg az Arisztotelész kötetek árát, azt felelte neki, hogy nem: én vagyok a világ legkedvesebb, legjámborabb teremtménye. De Clinton nem hitte el, és azt mondta, hogy neki kedvére valók az olyan nehéztermészetű emberek, amilyen én vagyok. Még akkor is, ha csúnyákat mondanak Clintonra.

És Hillaryhoz mit szól?

Régebben ő sem volt túlságosan szimpatikus. De mióta megtudtam, hogy egyetért velem, és ha csak titokban is, de osztja az Iszlámmal kapcsolatos nézeteimet és minden-szavával-mélyen-egyetért, azt remélem, hogy akár az Egyesült Államok elnöke is lehet belőle. És nagy valószínűséggel lesz is. Itt az ideje, hogy egy nő kerüljön az Ovális Irodába.

Irakról milyen mondanivalója van?

Az, amit leírtam *Az értelem erejében*, és amit már korábban is elmondtam, abban a cikkben, ami a háború előestéjén jelent meg a *Wall Street Journalban*, és amelyben kifejeztem a kétségeimet a háború időszerűségét illetően. Abban a cikkben, amelyikben elmagyarázom, hogy én hagynám az irakiakat főni a saját levükben, vagyis Szaddám Húszéin levében. Értsük meg egymást: nagyon is örülök, hogy Szaddám Huszeint eltávolították az útból. És még ha a nürnbergi perek keltenek is rossz érzéseket bennem, olyan érzéseket, amelyek visszanyúlnak azokhoz az időkhöz, amikor a régi rómaiak a győztes harci szekereik mögé láncolva vonszolták maguk után a legyőzötteket, nem fogok könnyeket ejteni felette, amikor majd

elítélik^[76]. Legfeljebb annyit fogok dörmögni az orrom alatt: „Ezt aztán alaposan elhagyta a szerencséje. Tudja, hány Szaddám Huszeinek sikerült ágyban, párnák közt meghalni, és hányan fognak még így meghalni?” Csak éppen túl nagy árat fizettünk azért, hogy eltávolíthassuk őt az útból. Az iszlám terrorizmus megsokszorozódott, a halottak újabb halottakat szültek, egyre csak szülik a halottakat, egyre több halottat szülnek. És ahogy abban a cikkben megjósoltam, előbb vagy utóbb egy Iraki Iszlám Államot fogunk találni a helyén. Vagyis egy olyan országot, amelyben a mollák és az imámok előírják a burka viselését, megkövezik azokat a nőket, akik fodrászhoz mennek, stadionokban akasztják majd fel az embereket. Ilyen erővel akár a helyén is lehetett volna hagyni Szaddám Huszeint. Nézze, soha nem fogok belefáradni abba, hogy megismételjem: a demokráciát nem lehet ajándékba adni, mint egy tábla csokoládét. A demokráciát ki kell vívni. A kivívásához pedig akarni kell. Ahhoz, hogy akarjuk, tudnunk kell, hogy mi az. Az irakiak nem tudják. Érteni még kevésbé értik. Következésképpen nem akarják. Nem is annyira azért, mert a huszonnégy éve tartó keménykezű diktatúra aláásta a műveltségüket, sokkal inkább azért, mert muzulmánok: hozzá vannak szoktatva a teokráciához, és tehetetlenek ahhoz, hogy döntsenek a saját sorsuk felől. A teokrácia nem tanít meg gondolkodni, választani, döntéseket hozni a saját sorsunkról. Arra tanít, hogy engedelmeskedj, vesd alá magad, szolgálj azt az istent, aki teljhatalommal bíró úr, önkényúr az életük minden perce és minden területe felett, rosszabb despota, mint Szaddám Húszéin. Lehet, hogy egy vagy két évszázad alatt meg fog változni. A világ mostanában nagyon gyorsan fejlődik. De ma még ez a valóság, és ha ezt nem ismerjük be, az demagógia. Megnéztem tegnap egy dokumentumfilmet, amelyben egy művelt és intelligens asszony, egy bagdadi építész nő, aki Korán idézetekkel díszített ruhát viselt, azt mondta: „*i hope so much that we will reach democracy. Islamic style, ofcourse.* Nagyon remélem, hogy nálunk is lesz demokrácia. Egy Iszlám típusú demokrácia, természetesen.” *Iszlám típusú.* Vagyis egy molláktól, imámoktól, Mohamed törvényeitől és egy teljhatalmú istentől irányított demokrácia. Azzal áztatni

magunkat, hogy a választások képesek megváltoztatni a dolgokat Irakban, számárság.

Szamárság?!?

Szamárság. Ezt mutatja az a tömeg, amelyik Bagdadban az utcákon éljenez, amikor meglátja egy egyenruhás amerikai megcsonkított, megkínzott holttestét. „Watahya, éljen, Watahya!” Ezt mutatják azok a „gerillaharcosok”, akik nap mint nap lemészárolják az átmeneti kormány valamelyik miniszterét vagy a miniszterelnökét, és százával méészárolják le az újoncokat. Ezt mutatják azok a barbárok, akik az Irgalmas Allah nevében lefejezik a túsokat, és erről jut eszembe: végig tudta nézni azt a videót, amelyiken Paul Johnson lefejezése látható, az amerikai mérnöké, akit múlt év júniusában raboltak el? Én nem. De elmeséltem magamnak valakivel, aki látta, és... Nos, Johnson egy heverőn fekszik, amit lepedővel takartak le. És sír. Abban a narancssárga kezeslábasban van, amit a halálraítélt túsokra szoktak adni, a kezei kötéllel össze vannak kötve, és csak sír. Sírva mormol valamit, amit nem lehet érteni. Talán kegyelemért könyörög. A hóhér viszont fehér inget visel, valami orvosi vagy ápolói öltözéket. És mivel hátulról filmezik, vagyis úgy, hogy ne legyen felismerhető, csak a jobb kezét látjuk, amiben egy harminc centis fogazott kést tart, és a bal kezét, amelynek a csuklóján egy csodaszép aranyóra van. Nyugodt léptekkel közelít Johnsonhoz, aki még mindig sír. A bal kezével, a csuklóján a csodaszép aranyórával, megragadja a könnyektől áztatott arcot. A jobb kezével rányomja a nyakára a kést, és elkezdi fűrészelni vele. Lassan, komótosan. Sietség nélkül. És ügyet sem vet az áldozat üvöltözésére, ami hamarosan hörgéssé válik, majd bugyborékolássá, végül elhal. A szobát közben egy lemezjátszóról lágy énekszó tölti be. Egy női hang azt énekli: „Robbantsátok fel őket, robbantsátok fel őket! Öljétek meg, ahol rájuk találtok! Pusztítsátok el őket!” Ami Johnson fejét illeti, azt a szegény fejet, ami az újságok fotóin a hasán volt, tudja, hol találták meg? A mélyhűtőben, az egyik al-Kaida vezér házában, akit Rijadban tartóztattak le. Elvitte magával. Mint valami győzelmi trófeát.

Miért mesélte nekem el ezt az iszonyatot, és ráadásul ilyen kimerítő részletességgel, miért?

Hogy elborzasszam. Hogy megrettentsem, hogy megbotránkoztassam. És azért is> hogy megértessem önnel, miért gyűlölöm őket éppen annyira, mint amennyire ők gyűlölnek engem. Ah! Nevetnem kell azokon a szólamokon, amik azt hirdetik: „A terrorizmust nem lehet fegyverekkel legyőzni.”

De éppen ön írta azt, hogy ez a háború egyfajta kulturális háború, nem katonai...

Ezt azzal az alattomos, látszólag békés invázióval kapcsolatban írtam, amivel most igázzák le Európát, a fenébe is! A szaporodásukkal kapcsolatban írtam, amit a behajózásokkal és az Anyaméh-Stratégiájukkal valósítanak meg. Azzal az arroganciával kapcsolatban írtam, amivel ránk erőltetik a szokásaikat, letiltatják például a disznóhúst a menzáink menüjéről vagy megtiltják a mi gyerekeinknek, hogy megkínálják a likőrös fánkkal az ő gyerekeiket. Hogy akar akkor szembeszállni a terrorizmusukkal, vagyis egy olyan terrorizmussal, ami a torkunkat vágja el, a fejünket vágja le, százszor, ezerszer is a levegőbe röpít minket? Tényleg a keblünkre öleléssel, csókdobálással, megbocsátással, a Wojtyla pápa-féle szeressük egymást-tal? Talán most már az is tilos, hogy megvédjük magunkat azoktól, akik le akarnak gyilkolni minket?!?

Rendben. És most felejtsük el a fogazott kést, a fejet a mélyhűtőben, és beszéljünk Európáról.

Miféle Európáról? Európa nincs többé. Eurábia van. Mit ért ön Európa alatt? Egy úgynevezett Európai Uniót, aminek a nevetséges és fondorlatos Alkotmánya félretolja, magyarán tagadja a mi keresztény gyökereinket, a lényegünket? Az Európai Unió nem egyéb, mint egy gazdasági klub, ahogy én nevezem. Egy klub, amire ennek a kontinensnek az örökös urai vágytak, vagyis Franciaország és Németország. Egy hazugság, amire azért van szükség, hogy az az átkozott euró továbbra is megmaradjon, és hogy fenntarthassák az amerikaellenességet, a Nyugat gyűlöletét. Ürügy arra, hogy pimaszul magas fizetéseket és adómentességet adjanak Európa-parlamenti képviselőknek, mint azok a hivatalnokok az Európai Bizottságban, akik Brüsszelben élik világukat. Egy trükk, aminek a révén a zsebünkben turkálhatnak és génmódosított élelmiszerekkel tömhetik

tele a szervezetünket. Olyan hússal, ami már nem is hús, hallal, ami már nem is hal, zöldséggel, ami már nem is zöldség, parmezán sajttal, ami már nem is parmezán sajt, tejjel, ami már nem is tejből van, borral, ami már nem is borból készül. Így aztán azon túl, hogy az újabb generációk már anélkül kényszerülnek felnőni, hogy megismerhetnék az Igazság ízét, már az igazi ételek ízét sem ismerhetik meg. És a lélek rákbetegségével együtt elkapják a test rákbetegségét is, Mindenekelőtt azonban olyan eszköz, amivel egyre több betolakodót tud beengedni a térségeinkre, aztán hagyja, hogy szabadon mozogjanak nálunk. Gondoljon csak a Cap Anamur esetére, a német hajóra, amelyet beengedtek a mi felségvizeinkre, hogy politikai menedéket biztosítsanak harminchét szudáninak, akik valójában nem szudániak voltak, nem szerencsétlen flótások, akik a szörnyű rabszolgatartó rezsim elől menekültek el Khartumból, hanem szerencsevadászok, akik Ghánából és Nigériából érkeztek. A Parti Őrség három héten át feltartóztatta a hajót, ezalatt az Igazságügy miniszter, Roberto Castelli azt mondogatta Németországnak: „Mi közünk van nekünk ehhez az egészhez? Nemzetközi vizeken vannak. Egy német hajó fedélzetén, aminek a legénysége is, a kapitánya is német. A politikai menedékjogot tehát önöktől kell kérniük. Adják meg nekik önök.” Csakhogy Németország, az a Németország, amelyiknek nem akarózott megfogni a kurd Öcalant^[77], amikor felette lebegett egy érvényes német elfogatóparancs, azt felelte erre: köszönjük-nem. És minekutána az olasz kollaboránsok az egekig magasztalták a hajóskapitányt, aki sokszínűként elkötelezett támogatója az illegális bevándorlóknak, más szóval egy kizsákmányoló, aki fejenként ezer dollárt kér el azoktól a dörzsölt alakoktól, hogy felengedje őket a hajójára, és minekutána a könnyfakasztó újságírók „humanitárius” cikkeket írtak a harminchét dörzsölt alakról, Pisanu miniszter végül engedett. Porto Empedoclehez^[78] hozatta őket, partra szállhattak, és a Centro Accoglienza di Agrigento befogadóközpontnál elszállásolták őket. De azért, végső elkeseredésében vagy töredelmesen, felemlegette Montale két nagyon ideillő verssorát^[79]: „A

jótekonyságnak ez az áradata, ami most ránk zúdul, egy utolsó szélhámosság.”

Látom, egyre kevésbé hisz Európában...

Hittem benne, amikor még valóban Európa volt, amikor még nem Eurázia volt. Kislány korom óra hittem benne, édes jó istenem. Nem a semmiért nőttem fel az európai föderalizmus elvein. Olyannyira hittem benne, hogy ha Amerikában egy taxisofőr a nemzetiségem felől kérdezett, azt feleltem neki: „európai”. Nem azt, hogy „olasz”. Azt mondtam: „európai”. Most már csak annyit mondok, hogy „olasz”, és kész. Még verbális szinten sem kívánok kötődni a Hazugsághoz. Főleg nem egy olyan hazugsághoz, ami már úgysem tart sokáig. Mert (ahogy már elmondtam *A Harag és a Büszkeségben*, de elmondom újra, hátha eljut végre a tudatáig azoknak, akik a süketet játsszák) a nemzetek nem fogják tudni felszámolni a saját nyelvüket, a saját múltjukat, az önérzetüket, a törvényeiket, a szokásaikat, a Hazájukat, hogy egy Nagy-Haza egyik mozaikköve lehessen belőlük. Egy Nagy-Nemzet, egy Nagy-Állam mozaikköve, amelyben vagy negyvenféle nyelvet beszélnek, de számítani csak a francia, a német és az arab számít. Akinek nem kedvére való a francia, a német és az arab, előbb vagy utóbb fel fog lázadni. Ezt mutatja az a tény is, hogy az európai választásokon sok országban gyakorlatilag egyáltalán nem mentek el szavazni... Drága barátném, nem fog sokáig tartani. Előbb vagy utóbb szét fog hullani. És mivel akkor én már nem leszek ezen a világon, már most dühösen rágom a körmömet, mert nem méltatlankodhatok majd: „Én megmondtam nektek. Megmondtam előre.”

Már csak azért is, mert ez a megvalósíthatatlan Nagy-ÁUam, ez a megvalósíthatatlan Nagy-Nemzet, ez a megvalósíthatatlan Nagy-Haza szolgálhatott volna valamire: arra, hogy ne háborúzzunk többé, ne öljük egymást...

Ó, lesz majd, aki gondoskodik arról, hogy ez az egyetlen áldása is megsemmisüljön. Milyen Nagy-Haza az, amelynek még egy hadserege sincs, amivel megvédhetné magát? Szeretném tudni, ezúttal ki fogja visszaszorítani Dicsőséges Szulejmánt vagy Kara Musztafát.

Nos, ezen a ponton már bajosnak tűnik felhozni az ENSZ témáját.

Az ENSZ-t? Még hogy az ENSZ-t?!? Az ENSZ minden képmutatás summája, magába sűrít minden álságosságot. Ingyenélők bandája, akik New Yorkban mindenféle törvényszegést megengednek maguknak, hiszen diplomáciai mentességet élveznek. Elmaradott és intrikus személyek maffiája, akik az orrunknál fogva vezetnek minket. Elég, ha arra gondolunk, hogy az ENSZ engedélyezte Allah fiainak, hogy ne kelljen aláírniuk az Emberi Jogok Nyilatkozatát, hogy az ő esetükben ezt az „Emberi Jogok Nyilatkozata az Iszlámban” válthassa fel. Másképpen szólva azoknak a borzalmaknak a listája, amelyeket a Korán engedélyez vagy előír. Iszlám-Típusú-Demokrácia... Iszlám-Típusú-Emberi-Jogok... Méghogy az ENSZ?!? Az ENSZ, amelynek a zömében semmirekellő Főtítkárai közül az egyik Kurt Waldheim^[80] lehetett, egy olyan alak, akire még ma is annak a vádnak az árnyéka vetül, hogy a Weermacht tisztjeként részt vett zsidók letartóztatásában? Egy olyan alak, aki a dupla mandátumi ideje alatt egyetlen lehetőséget sem szalasztott el, hogy Izraelt büntesse és szemérmetlenül kedvezzon az araboknak? Ahhoz már rosszhiszeműség kell, hogy így nyávogjunk: „Forduljunk-az-ENSZ-hez, küldjünk-ENSZ-csapatokat-Irakba.” Tett egyáltalán valaha is valamit ez az ENSZ, azon kívül, hogy milliárdokat költött el, és a Humanitáriusság és a Béke szólamainak bevételeiből éli világát? Megmozdította valaha is a kisujját ez az ENSZ, hogy bezárassa a gulágokat és megvédelmezze Sztálin áldozatait? Kinyitotta valaha is a száját, hogy megállítsa Mao Ce-Tung kíméletlen diktatúráját, hogy elítélje a maoistákat, akik lerombolták Lhasa évezredes templomait és lemészárolták a buddhista szerzeteseket, meg a tibeti polgárokat? Megállították valaha azt a népirtást, amit Kambodzsában vittek véghez Pol Pot Vörös Khmerjei? Megdorgálták valaha is azt a kannibál Bokassát, amikor a Közép-afrikai Köztársaság elnökeként megfőzette az ellenlábasait, és megette őket pástétomban? Kiközösítette-e valaha Szudán ultra-iszlám rabszolgatartó rezsimjét? Kritizálta-e valaha is a tálibokat Afganisztánban? Harminc évvel ezelőtt a csapatai az aprócska Ciprus görög lakosait sem tudták megvédeni, sem véget vetni a ciprusi nők, idősek és gyerekek

megerőszakolásának, amit a török katonák folytattak. És most sem próbálják megállítani azt a népirtást, amit a Janjaweedek, a „lovas ördögök” visznek véghez a fekete bőrű keresztények ellen Darfurban, vagyis az arab-barát muzulmán milícia az ultramuzulmán Szudánban.

Hát igen: Darfur... Az ENSZ-t annyira lefoglalta, hogy barátságosnak mutatkozzon az Iszlámmal, hogy nem jutott ideje Darfural foglalkozni.

Édes istenem, alig két év leforgása alatt ötvenezer fekete bőrűt mészároltak le Darfurban, döntő többségében keresztényeket. Csaknem százezren kerültek Kalma borzalmas menekülttáborába. Körülbelül kétszázezren menekültek át Csádba, a végén kénytelenek voltak lezárni a határokat. És több mint egymillióan menekültek Szudán más részeire, ahol nem kérnek belőlük, nem tolerálják azokat, akik Jézus Krisztushoz imádkoznak, vagy Buddhához, vagy Jehovához vagy Visnu istenséghez. Jönnek a Jajaweedek, lóháton vagy teveháton, és alighogy megérkeznek, lemészárolják, akit érnek. Férfiakat, nőket, öregeket, újszülötteket, kecskéket, malacokat. Csak a fiatal lányokat kímélik meg, akiket megerőszakolhatnak vagy magukkal hurcolhatnak, hogy eladják őket a rabszolga-kereskedőknek, ahogy ajaj -mama-a-törökök idejében tették. Aztán, nehogy véletlenül egy túlélő visszatérjen és újjáépítse a falut, felégetik a kunyhókat. Lerombolják a táborokat, megmérgezik a kutakat, és a Szudáni Felszabadítási Hadsereg lázadói tehetetlenek velük szemben. Nos, mindenki tudja, hogy itt etnikai tisztogatásról, népirtásról van szó. De az ENSZ soha nem beszél etnikai tisztogatásról, népirtásról. Ha megtenné, be kellene tartania az Alapokmányát. El kellene küldenie a csapatait, meg kellene védenie a keresztényeket. Ezzel pedig megbántaná a muzulmánokat. Így tehát Kofi Annán megelégszik azzal, hogy a száját jártatja, Khartum-tüzet-szüntess, Khartum-vessen-véget-az-erőszaknak, vagy elküldi a hivatalnokait, akik szétosztanak némi ételt a menekültek között, amit (rendszerint) az amerikaiak bocsátanak a rendelkezésükre. Ami azt illeti, az Európai Unió sem tekinti népirtásnak. Az ő mortadelláik azt hangoztatják, hogy egy „igen összetett helyzet” alakult ki, egy

„polgárháború”, egy „humanitárius krízis”. És a sokszínű hívei között, a pacifistái között egy lélek sem akad, aki legalább egy kis tüntetést szervezne vagy rendezne egy fáklyás felvonulást a feketékért Darfurban. Ami az ENSZ szerepét illeti, amit betölthetne, vagy nem tölthetne be Irakban, Krisztusom! Hosszú hónapokon keresztül zajlott a Jobboldal és a Baloldal komédiája, amelyben folyamatosan azt szajkózták, hogy forduljunk-az-ENSZ-hez, küldjünk-Irakba-ENSZ-csapatokat. Kofi Annán válasza erre az volt: „Nagyon sajnálom, de nem küldök. Túl veszélyes.”

Beszéljünk akkor Kofi Annanról.

Nem szimpatikus nekem ez a Kofi Annán^[81]. Nem tetszik nekem ez a Kofi Annán. Kofi Annán nem az, akinek látszik. Vagyis nem egy nyájas uralkodó nyakkendőben, nem egy részrehajlástól mentes afrikai úriember, egy anti-Waldheim. Kezdetben keltett bennem némi reményt, még bizonyos külsőségeket is értékeltem vele kapcsolatban. Az eleganciáját, a választékos beszédstílusát, a kifinomultságát. A meggyőző, mély hangját, az enyhe Vénuszi bandzsítását. De aztán jobban megfigyeltem, meghallgattam, és felfedeztem, hogy az enyhe Vénuszi bandzsítás mögött rejtőzik valami kétszínűség. Valami őszintétlenség, valami álnokság. És most már értem, Blair miért ellenőriztette a telefonhívásait. Vajon honnan nézi valójában Kofi Annán a dolgokat, miközben jobb szemét az egyik pontra irányítja, a bal szemét pedig egy másik pontra szegezi? Biztosan nem a Nyugat szemszögéből, hiába tartozik egy evangéliumi egyházhoz és tanult Minnesotában, aztán Genfben, majd Bostonban: minden állásfoglalásában az Iszlámnak kedvez. Akárcsak Kurt Waldheim, mindig megtalálja a módját, hogy a nyugatiakat hibáztathassa, az ellenségeinek pedig igazat adjon. Netán ő is Sigrid Hunke tanítványa? Eh! Lehetséges, hogy csak egy hidegfejű számító, aki engedelmeskedik egy olyan Közgyűlésnek, amit a Harmadik Világ országai uralnak, azaz a leglobbanékonyabb és legfelkészületlenebb muzulmánok. Vagy egyszerűen egy amerikaellenes, aki Nobel-díjra ácsingózik, amit mostanában csak amerikaellenesek kaphatnak meg, más senki. A mindenit neki, az ENSZ soha nem állt ki világosan és egyértelműen a muzulmán terroristák által elkövetett emberrablások

és gyilkosságok ellen. Soha. És Kofi Annán úr úgyszintén. A Közgyűlés soha nem tette indexre Bin Ládent és a fejnyiszálóit. Soha. És Kofi Annán úr úgyszintén. Kofi Annán úr soha nem győzködte a Harmadik Világ országait, hogy szavazzanak azok ellen a vérfürdők ellen, amiket a Hamasz kamikazéi visznek véghez Izraelben. Soha. Sőt hagyja, hogy a Harmadik Világ országai együtt szavazzanak Nasszer Al-Kidwával, a palesztin megfigyelővel. És akkor még nem említettük azt a tizenhárom ENSZ tisztségviselőt, akiket az elmúlt négy év során, vagyis az Új Intifáda alatt letartóztattak az izraeli hatóságok, mert együttműködtek a Hamasszal. Nem utolsósorban ott volt annak az ENSZ mentőautónak az esete, amit egy izraeli kémrepülő azon kapott Gázában, hogy nem egy hordágyon fekvő sebesültet szállít, hanem Kasszám-rakétákkal van megrakodva. Vagy a dán Peter Hansen esete, aki az UNRWA, azaz az ENSZ kötelékébe tartozó humanitárius egyesület ügyvezető igazgatója, és nemrégiben beismerte, hogy fizetéseket folyósított Hamasz-híveknek. Szükséges ezt is megismételnem? Ahol amerikaellenesség van, ott nyugatellenesség van. Ahol nyugat ellenesség van, ott iszlámbarátság van. És ahol iszlámbarátság van, ott antiszemitizmus van. Valójában az ENSZ soha nem ítélte el az Európát megfertőző antiszemitizmust. Ellenben 1975-ben kijelentette, hogy a cionizmus rasszizmusnak számít, és múlt év júliusában szavazott az Antikamikaze Fal ellen, amit Saron^[82] kezdett építeni a palesztin területekkel határos részen. Illegálisnak nyilvánította, azt mondta, hogy le kell bontani, és hogy a palesztinokat ezért kárpótlás illeti. És Kofi Annán úr a következő szavakkal kommentálta mindezt: „A mi szavazatunkat nem lehet figyelmen kívül hagyni. A mi szavazatunknak komoly erkölcsi értéke van.”

Maga az Európai Unió is a Fal ellen szavazott...

Magától értetődő, Mit várhatunk egy Eurábiától, amelyik úgy támogatja Arafatot, mintha egy Giuseppe Garibaldi vagy egy George Washington lenne, és szinte több pénzt juttat neki, mint Szaúd-Arábia vagy az Emirátusok? Mit várhatunk egy Eurábiától, amelyben az Európai Bizottság elnöke, azaz a mi Mortadellánk antiszemita felhangokkal terhelt ostobaságokkal járhatja le magát? Mit várhatunk

egy Eurábiától, amelyik befogadja és védelmébe veszi az al-Kaida és a Hamasz terroristáit, amelyik hagyja, hogy Franciaország és Németország kézen fogva irányítgassa? Egy olyan Németország, ahol Hitler szövetségre lépett Arafat nagybácsikájával, vagyis a jeruzsálemi Nagymuftival^[83], és karöltve megalakították az „Iszlám SS”-t. Egy olyan Németország, ahol az *Allah Napja Ragyog a Nyugat felett* még ma is bestsellernek számít. Egy olyan Németország, ahol 1983-ban a Külügyminiszter, Hans-Dietrich Genscher azzal nyitotta meg a Hamburgi Szimpóziumot, hogy kijelentette az Iszlámról, hogy „Világítótorony. Világosság, amely évszázadokon át megvilágította Európát, hozzásegítette Európát, hogy a háta mögött hagyhassa a barbárságot”. Egy olyan Franciaország, ahol a legutóbbi Felvonuláson a Békéért, egy felvonuláson, amelyen részt vett a francia Baloldal minden prominens értelmiségi alakja, a kafiás pacifisták kiléptek a sorból, és véresre vertek öt kipát viselő zsidó fiatalembert. Öt diákot, akik éppen arra sétáltak szép nyugodtan a járdán. Egy olyan Franciaország, ahol 2001 és 2003 között csupán Párizsban ötszázötvennégy antiszemita incidens történt. Ahol a Wiesenthal Jelentés, amit Párizs főrabbija adott Chirac kezébe, jó huszonkilenc esetben számol be zsinagóga gyújtogatásról egyetlen év leforgása alatt. Meggyalázott temetőkről, ahol horogkeresztekkel mázolták össze a sírköveket. Zsidó tulajdonosok üzleteiről, amelyeket a csődbe menésig bojkottáltak. Verésekről és olyan típusú szóbeli agresszióról, mint például: „Csak azt sajnálom, hogy Hitlernek nem sikerült befejeznie a munkát.” Olyannyira, hogy Sáron ezt üzenté a Franciaországban élő zsidóknak: „Gyertek Izraelbe élni.” És Chirac felelete erre az volt: „Monsieur Sáron nem szívesen látott vendég Franciaországban.”

Térjünk vissza a Falhoz. A Hágai Nemzetközi Bíróság is törvénytelennek nyilvánította.

Nyilván. Ahhoz, hogy akcióba léphessen, és ehhez megnyerje Eurábia támogatását, az ENSZ-nek szüksége volt erre az Ítéletre. És múlt év december 18-án Kofi Annán felkérte a Hágai Bíróságot, hogy nyilvánítson-véleményt-mielőtt-a-Közgyűlés-szavazna. Ez egy

gondosan összehangolt akció volt, és akkor a Baloldal bírásaival, azaz palesztinpártijaival még nem is számoltunk. És a Hágai Bíróság meghozott egy igazságtalan ítéletet. A Münchener Egyezményt aláíró Chamberlainhez és Daladierhez méltó ítéletet. Úgy vélem, hogy az Európai Unió azzal, hogy úgy szavazott, ahogy szavazott, az 1938-as Európához hasonlóan viselkedett. És emiatt illene szégyellnie magát. Úgy vélem, azzal, hogy sikerült ezt suba alatt összehoznia, az ENSZ aljasságot követett el. Úgy vélem, hogy Simon Wiesenthal^[84] részéről méltóságos lépés volt, hogy szembeszállva a Közgyűléssel kihívást intézett hozzájuk, hogy foglaljanak végre állást az iszlám terrorizmussal szemben, sorolják végre „Emberiség elleni Bűntettek” közé. És én ebben teljes mértékben melléállok. Úgy vélem, hogy egy Államnak, kezdve Izraellel, ahol Arafat alattvalói odaadón, napi rendszerességgel gyilkolják az embereket, kötelessége megvédenie a polgárait. A Kínai Nagyfalat pontosan ezért építették. Úgy vélem, hogy a saját hazájában bárkinek joga van olyan falakat építenie, amelyeket csak akar. Kiváltképp, ha arra szolgál, hogy távol tartsa a kamikazékat. Én is bezárok ajtót-ablakot, rácsokat és reteszeket szerelek fel, hogy megvédjem magam a rablóktól és a gyilkosoktól. És ha valaki megpróbál engem ebben megakadályozni, hát előveszem a vadászpuskámat. Akkor is, ha valaki azért jön, hogy kiraboljon vagy megöljön. Másrészt úgy vélem, hogy azokon a szakaszokon, ahol a Fal, ha csak pár méterre is, de áthalad nem izraeli területeken, azt Saronnak le kellene bontania és áthelyezni olyan területre, ami hozzájuk tartozik. Még bocsánatot is kérhet érte. Vidéken, ha egy szomszéd elvesz tőlem egy félméternyi területet, én feljelentem. És elvárom, hogy bocsánatot kérjen. Ám mindenekelőtt úgy vélem, hogy ezzel a suba alatti egyezkedéssel az Európai Unió és a Hágai Bíróság és a Kofi Annán alá tartozó ENSZ újabb ajándékot adott Arafatnak.

Jaj, istenem. Tudom, hogy ennek a névnek az említésére még jobban kikel magából, mint amikor Kadhafi vagy Castro, vagy a kommunisták kerülnek szóba, akik kisajátítják az Ellenállást...

Kikelek magamból, igen, kikelek. Minden egyes alkalommal. Az a pojáca a vizenyős tekintetével és koromsötét lelkével! Az a faragatlan, az az agyalágyult, az a kapzsi és korrump zsarnok, aki úgy uralkodik

fölöttük, mint valami mafliavezér, sőt mint egy király, koronával a fején, és aki a rendőrség (egy olyan rendőrség, ami nem-rendőrség, mivel kizárólag öt szolgálja) élére a még nálánál is korruptabb unokatestvérét nevezte ki. Az a pénznyelő automata, aki a népét szegénységben, nyomorban tartja, és aki naponta tizenhatezer dollárt költ el a kis szőke felesége szállására Párizsban. Naponta! A mindenit, ha belegondolok, micsoda éhenkórász volt, amikor a Hetvenes Évek elején Jordániában megismertem. Most rajta van a *Forbes* listáján, annak a magazinnak a listáján, amelyiket Berlusconi kapcsán emlegettem, és ha csak a lista végén is, de ott van a világ leggazdagabb emberei között. Tudja, mekkora összegre rúg Arafat személyes vagyona? Kétszáz millió dollárra, ami négyszáz milliárd régi olasz lírának felel meg. Nagyobb összeg, mint amekkora a kommunista Fidel Castróé, akinek a személyes vagyona csak százötven millió dollárra rúg, ami háromszáz milliárd régi olasz lírának felel meg.

Tényleg?!?

Igen, igen. Ezt is a *Forbes* magazinban írták. Signor Castro talán Kari Marxot akarta felbosszantani azzal, hogy a cukornád learatásából jutott hozzá ehhez a hatalmas szajréhoz. A szakszervezetek védelme nélkül. Amikor Kubába mentem, hogy megszervezzem az interjút vele, ami végül nem készült el, mert rögtön az elején összevesztünk, elmondta, hogy gyakorta félbeszakította a Nagy Vezérként magára vállalt fáradtságos munkát, hogy beálljon segíteni a munkásoknak learatni a cukornádat. És mivel nem szívesen hinném, hogy ő is úgy aratott, ahogy Mussolini a búzát aratta, amikor kitört a Búza Csatája, azaz öt percig, arra a következtetésre jutottam, hogy ő is egy Berlusconi-típusú self-made ember. Egy Dagobert bácsi, aki a saját verítékével jutott oda, ahol most van. Arafat nem ilyen. Arafat homlokáról soha nem hullott egyetlen csepp veríték sem. Kivéve talán azt az időszakot, amikor a harcos szerepében tetszelgett, aki öregeket és gyerekeket gyilkol a kibucokban, vagy amikor a Baader-Meinhof jóképű ifjait képezte ki, valamint terroristákat, akik repülőgépeken vagy reptereken gyilkolnak minket, nem tett egyebet, mint ült a trónján. És mindenki

tudja róla, hogy azt a négyszáz milliárd régi olasz lírát nem a homloka veritékével gyűjtötte össze. Hacsak nem... Ismeri a Mecca-Colát?

Nem. Mi az a Mecca-Cola?

Az olasz kommunisták, pardon, olasz exkommunisták új itala. Máris megmagyarázom. Július 15-én megnyitották Firenzében a *L'Unitá* évente sorra kerülő ünnepségét. Figyelem, a Demokraták^[85] Főtitkára, vagyis személyesen Fassino nyitotta meg. És hogy kinyilvánítsák az Egyesült Államok iránti utálatukat, a baloldali hívek Firenzében úgy döntöttek (idézni fogom azt a mondatot, ami a Sajtóosztályuk jelentésében olvasható), hogy bojkottálják „azokat a termékeket, amelyekkel az amerikaiak kizsákmányolják a munkásaikat: a Coca-Colát, a Pepsi-Colát, a Nestlé tejtermékeit és csokoládéit (ami egyébként egy svájci nemzetközi vállalat, nem amerikai - *a kiadó megjegyzése*) és a Philip Morris cigarettáit”. Csupa olyan termék, amiből normális körülmények között bőségesen fogyasztunk, csakúgy, mint az abszolúte amerikai hamburgerből és az abszolúte amerikai farmernadrágból és az abszolúte amerikai edzőcipőkből. De valami egzotikus üdítőitalt azért mégiscsak fel kellett szolgálni, hogy megünnepeljék a lapot, amely még ma is egy hatvan évvel ezelőtti nyelvezetet használ. Manapság a pártkatonák korántsem elégednek meg vízzel és borral és narancslével, az proletároknak való, nem sznob burzsujoknak, akik a Fidzsi-szigetekre meg a Seychelles-szigetekre járnak! És találja ki, mit árusítottak a Coca-Cola és a Pepsi-Cola helyett: Mecca-Colát. Egy olyan olasz-palesztin cég által gyártott italt, amely a bevételeinek 10 százalékát átutalja a palesztin fennhatóság alatt lévő területek fejlesztésére. És hirtelen megrohant a kétely, hogy talán csak nem annak köszönhetően lett Arafat ennyire gazdag, hogy keményen robotolt a Mecca-Colaüzemben. Most meg miért csóválja a fejét?

Mert azt hiszem, tényleg érdemes lenne kivizsgáltatni a Földönkívüli ellen hadat viselő antitesteit. Úgy egy tucatnyi kérdéssel ezelőtt nagyon fáradt volt. Tiltakozott, hogy interjú helyett már inkább egy újabb könyvet írunk, és nem is akarta

folytatni. Most meg, különösen, amikor Fidel Castróról vagy Arafatról beszél...

Pont olyan fáradt vagyok most is. Sőt még fáradtabb. Ne hagyja, hogy a látszat megtévevse. A helyzet az, hogy mindig felvillanyoz, ha ezekről az úriemberekről beszélek, és én is úgy fogok meghalni, mint Emily Bronté. Az Üvöltő szelek szerzője. Emily Bronté állva halt meg. Éppen krumplit hámozott. És ahelyett, hogy összeesett volna a földön, állt tovább, mint egy ciprusfa, egyik kezében a hámozókéssel, másikban a krumplival. Erről jut eszembe: hány krumplit kell még megpucolni, hogy a végére érjünk ennek a rögtönzött könyvnek?

Hármat vagy négyet. És mivel szeretném egy teljesen más témával befejezni, már csak egyetlen olyan kérdésem maradt, ami az olasz politikára vonatkozik. íme a kérdés: hogyan reagált az Alkotmánybíróságunknak arra a sokat vitatott ítéletére, hogy alkotmányellenesnek nyilvánította a BossiFini törvény 13. cikkelyét, amelyik megtiltja azoknak az illegális bevándorlóknak a letartóztatását, akiket hivatalosan kiutasítottak ugyan, mégsem távoztak?

Először el sem akartam hinni. Mindez harminchét szudáni ügyének a kellős közepén történt, akik valójában nem is szudániak voltak, ennek dacára politikai menedékjogot kértek és úgy tettek, mintha nem utasították volna ki őket, tehát nem voltak hajlandóak távozni, ezért aztán először csak annyit tudtam dünnyögni az orrom alatt: „Ez lehetetlen, ez nem lehetséges. Ezeknek a bírácoknak elment az esze.” Aztán végeztem egy kis kutatást, és rájöttem, hogy a legtöbbször baloldali vagy baloldali szimpatizáns, egyszóval olyan valaki, aki az anyatejjel szívta magába a kulturális hegemóniát, és a hitetlenlencedésem rémületté vált. Elképzelttem őket a vörös tógájukban, mint a püspököké, a fehér hermelinprémes süvegükben, mint valami Mikulás, és azt mondtam magamnak: „Nyilván jellemes emberek, tudósok, akik észszerűen és nem érzelmi alapon alkalmazzák a törvényt, de ki garantálja számomra, hogy nem befolyásolja őket az anyatejjel magukba szívott kulturális hegemónia?” És most hozzáteszem: az Alkotmányunk kinyilvánítja, igen, hogy politikai menedékjogot kell adni mindazoknak, akik olyan

országból menekülnek el, ahol nem rendelkeznek a mi demokratikus szabadságunkkal. Csakhogy ez egy olyan korszakban fogalmazódott meg, amikor a bevándorlás tragédiája még nem létezett, nem volt előrelátható, elképzelni sem lehetett, és ezt a nagylelkűséget józan mértékletességgel gyakorolták. A földgolyó háromnegyed részén nem rendelkeznek demokratikus szabadságjogokkal. Kínában például, és az összes iszlám országban. Ázsiában, Afrikában, a Közel-Keleten. Ezek szerint Olaszországba kéne hoznunk egymilliárd kínait és tudom is én hány milliárd muzulmánt? Eltekintve attól, hogy ez fizikailag sem lehetséges, felmerül a kérdés, amit már feltettem a Szavazatot a Külföldieknek örültsége kapcsán: kinek íródott az Alkotmány? Nekünk vagy a külföldieknek? Hová lesznek a polgárok jogai a külföldieknek adott jogokkal? Ezt a kérdést azonban senki nem teszi fel, máskülönben...

Máskülönben... ?

Máskülönben a Comboni barátok, a színes kendőkkel illetlenül felcicomázott fehér reverendájukban, és nem ritkán kövér püspökeik bátorítására, kivonulnának a Polgármesteri hivatal elé ricsajozni. Máskülönben a szakszervezeti hívek, akik egészen mostanáig a legelvadultabb sztrájkokra specializálódtak, ma meg már a politikai menedékjog specialistái is, szenvedélyes találkozókat szerveznek. (És magyarázza már meg nekem valaki, mi a csuda köze van a Cgil-nek olyan külföldiekhez, akiknek politikai menedékjog sem jár?) Máskülönben összeverődik három- vagy négyszáz neofasiszta, csuklyás öltözékben, amit az a divatdiktátor tervez nekik, aki a Tepidarium tökfilkói körében árusítja aranyáron a katonai kreálmányait, és elmennek Rómába bajt keverni, ahogy a nagyapáik vagy dédapáik tették Mussolini idején. És az utazáshoz ingyenjegyet igényelnek az állami vasúttársaságtól. A kalauznak, aki a jegyeiket ellenőrzi, majd azt mondják, fizettesse-ki-a-jegyeinket-Bushsal, a vonat meg majd megáll egy mező közepén, nagy kárt okozva a munkába siető utasoknak, akik rendszeren kifizetik a jegyüket. Ott áll majd egész éjjel, vagyis egészen addig, amíg a képviselőtestület zöld tagja, a Sportminisztérium képviselője újra nem indíttatja, azzal az ígérettel, hogy az útiköltséget Velence önkormányzata fogja állni. (És

magyarázza meg nekem végre valaki, miért kell egy önkormányzatnak arra költeni a polgárok pénzét, hogy rendezze a neofasiszták randalírozásához szükséges kiadásokat?) Máskülönben a zöldek, akiket felajzott az az elképesztően arrogáns biszexuális és a szelindekei, csatlakoznak hozzájuk, és együtt emelik a magasba tábláikat a felirattal, hogy „Itália egyenlő Guantanamóval”. Igazából ezek a vörösnél is vörösebb zöldek nem is értik, kik is ők valójában és mit is akarnak. A politikának ezek az élősködői, ezek a vérszívók, egész Európában a bolondját járatják a választókkal, a környezetvédelemről fecsegnek, az ózonlyukról csacsognak, Szent Ferencnek állítják be magukat, akik rajonganak a madárkákért és a kecskékéért és a tengeri emlősökért és az elefántokért. Tényleg a környezetet akarják megvédeni, tényleg a vadászatot akarják megakadályozni nemzeti parkok területén, a kőszáli kecskéket és a pintyeket akarják megmenteni, tényleg meg akarják győzni Brazíliát, hogy szavazzon a bálnavadászat ellen, vagy inkább a nácifasiszták, azaz náci-iszlámisták jövőbeli Kominternjét^[86] akarják dirigálni?

Ön mit gondol?

Azt gondolom, hogy fikarcnyit sem törődnek a bálnákkal. Ahogy a madárkákkal és a kecskéekkel sem. Azt gondolom, hogy a pintyekből és a kőszáli kecskékből nagyokat lakmároznak a grillétkémben, a lemészárolt elefántok agyarából csinos nyakékeket gyártanak a transzvesztitáknak, és az ózonnál azt sem tudják, hogy mérgező vagy gyógyító hatású. Azt gondolom, hogy úgy használják a Környezetvédelem kifejezést, ahogy a kommunisták használták a Nép szót, és éppen emiatt nagyon veszélyes emberek. Ideálok és ötletek nélküli emberek, üres kagylóhéjak, akik a Baloldalt követik és összekacsintanak az Iszlámmal, mivel abban reménykednek, hogy ők irányíthatják majd a nácifasizmus eljövendő Kominternjét. De talán nem érdemes miattuk aggódni. Nem érnek valami sokat Előbb vagy utóbb széjjel fognak hullani az identitás teljes hiánya miatt.

És a neofasisztákról, akik ingyenjegyet követelnek a vonaton, akik olyan táblákat emelnek a magasba, amire azt írják „Itália egyenlő Guantanamóval, akik eltakarják az arcukat a

csuklyájukkal, amit a divatdiktátorok kreáltak nekik, és így tovább, róluk mit gondol?

Azt gondolom, hogy miattuk viszont nagyon is okunk van az aggodalomra. Ők aztán tényleg hasonlítanak a Hitler Jugend és a Salói Köztársaság katonáira. Azokra a pelyhes állú köztársaságiakra emlékeztetnek, akik azzal szórakoztak, hogy puskatussal verték ki a Mario Caritá által megkínzott apám fogait. Ugyanazok a szlogenek, ugyanaz a hang. Ugyanaz a tekintet, ugyanaz az arckifejezés. Azt gondolom, velük kapcsolatban gondosan nyitva kell tartanunk a szemünket. Ami a nyitva tartott szemeket illeti, én azokon a taknyosokon is rajta tartom, akik szerint egy kilakkozott körmű afgán nő kivégzése mindössze „másfajta szokás, és kész”. Vagy amikor csodálják Vad Szaladint és ferdítenek a Keresztesháborúkkal kapcsolatban. És ne mondja nekem erre, hogy a fiatalok már csak ilyenek, szeretnek túlzásokba esni, és a szélsőséges nézetek hozzátartoznak a fiatalsághoz, és hogy tizenhat vagy tizenhét évesen én sem voltam egy könnyű eset. Igen, így igaz. Tele voltam mindenféle gyerekes utópiával, és a Gimnáziumban, ahová a háború befejeztével visszatértem, az élére álltam egy buta Diákegyesületnek, amit azért alapítottam, hogy megváltoztassuk a világot, és ostoba ülősztrájkokat szerveztem a tanáraink ellen, egyszer pedig az ő teljesen jogos sztrájkjukat is megakadályoztam. Meggyőztem az osztálytársaimat, hogy maradjanak a teremben az üresen álló katedra ellenére, kikényszerítettem, hogy az igazgató küldjön egy helyetteset, aki amint belépett, rögtön rájött a turpisságra: „Ugyan ki más is lehetett volna, aki kitervelte ezt a piszkos trükköt, te kis bajkeverő!” (Manlio Cancogninak hívták ezt a helyettesítő tanárt. Röviddel ezután neves regényíró lett, és tudta rólam, hogy ki vagyok, mert ő is az Igazság és Szabadsághoz tartozott.) Csakhogy az én fiatalkori kihágásaim és a mai ifjak kihágásai között elég nagy különbség van, a mindenit. Az a trükk, ami miatt engem Manlio Cancogni csirkefogónak nevezett, és a Tíz-száz-ezer-Nasszíriát vagy az Itália-egyenlő-Guantanamóval ordítózása között fényévnnyi távolság van. És én nem értem meg ezeket a fiatalokat. Nem tudom felmenteni őket, nem tudok megbocsátani nekik. Krisztusom! Mindenük megvan, ami

nekem, a mi generációnknak soha nem volt meg. A szüleink, a nagyszüleink és így tovább generációjának még kevésbé. Van szabadságuk, ami szabadosságba csapott át, és a kezük ügyébe került mindenféle bűn. Olyan jólétet élveznek, ami átcsapott pazarlásba és elérhetővé teszi számukra, hogy minden vágyukat, minden szeszélyüket kielégítsék. Olyan társadalomban élnek, amelyik védelmet nyújt nekik, és garanciát biztosít számukra mindenfélével kapcsolatban. Nem ismerik az éhséget, nem ismerik a hideget, nem ismerik a háborút, nem ismerik a veszŐdséget. Ingyen járhatnak iskolába, robogójuk és mobiltelefonjuk van már tizennégy évesen vagy akár már korábban is, ha rosszul viselkednek, nem szidják meg űket, pofonok pedig már szóba sem jöhetnek. Lefekszenek egymással, ahol és amikor csak kedvük tartja, áldozatvállalásról még csak nem is hallottak. És ennek jobbá kellene tennie űket, mint mi, akik fiatalon megismertük az éhezést és a fázást, a háborút és a veszŐdséget, ha biciklit akartunk venni magunknak, elmentünk dolgozni, és bőségesen volt részünk szidásban, nem egyszer pofonokban is. A jólétnek és a szabadságnak, amelyet ma élveznek, intelligensebbé kellene tennie űket, a mindent neki. Haladóbb szelleművé, műveltebbé, jobbá. űk mindettől mégis kevésbé intelligensek lettek. Kevésbé haladó szelleműek, kevésbé műveltek, és komiszabbak lettek. Valamint megalkuvók. űgy bizony, megalkuvók. Megalkuvásból pazarolják az idejüket és a pénzüket éjjeli szórakozóhelyeken, megalkuvásból drogoznak, gyilkolják magukat és másokat az utakon az autóikkal. Megalkuvásból gyűjtják fel a szeméttárolókat, fosztják ki az üzleteket, és hordják haza a „kizsákmányolt proletárok” nevében (űk, a zsiros középosztálybeliek) a sonkákat és könyveket és mobiltelefonokat és tévékészülékeket és borokat. Megalkuvásból szurkolnak a megszállóknak, lobogtatják az ellenség zászlaját. Megalkuvásból köpködik a háromszínű nemzeti zászlót, játsszák az Levél egy meg-nem-született gyermekhez amerikaellenest, utasítják el a Nyugatot, magasztalják fel azt az Iszlámot, ami még azt is meg akarja nekünk tiltani, hogy egy kis likórt tegyünk a rizsfánkba. Ugyanakkor...

Ugyanakkor...?

Ugyanakkor ennek a helyzetnek éppen ők az első számú áldozatai. Mert beleszülettek, ebben nőttek fel. Beszippantotta őket, magába olvasztotta őket ez a helyzet. És ez természetesen nem az ő hibájuk. Annak a generációnak a hibája, amelyik megszülte őket, és amelyiket szintén megrontotta az őt megelőző generáció, amelyik a saját elégtelenségéből származó úrben nevelte fel. A saját tudatlanságából, a saját ostobaságából, a saját megalkuvásából keletkezett úrben. És azoknak a tanítóknak a hibája, akik betiltatják a Betlehemet és elűzik a Mikulást. És azoknak a középiskolai és egyetemi tanároknak a hibája, akik agymosással kényszerítik rá a fiatalokra a kilúgozott vagy meghamisított Történelmet. Azoknak a kis bírácoknak a hibája, akik némi kétes hírnév reményében megengedik, hogy kidobálják a feszületeket. Egy olyan politikusi réteg nem-vezető vezetőinek a hibája, akik mindent kockára tesznek. Azoknak az értelmiségieknek a hibája, akik ennek a politikusi rétegnek a hűbéresei, sőt cselédei. Azoknak a papoknak a hibája, akik ahelyett, hogy a papi tevékenységüket végeznék, azaz a lélekkel foglalkoznának, agitprop titkárokká válnak és beleártják magukat a politikába. És mindenekelőtt azoknak a szülőknek a hibája, akik ahelyett, hogy megtanítanák nekik a Jó és a Rossz közötti különbséget, a vakáció kultuszára tanítják őket, a hedonizmusra, a magamutogatásra, a pénzre, és a potyán, munka nélkül szerzett sikerre. Tanulás nélkül, erőfeszítések nélkül. „Ki akarok kerülni a névtelenségből. Híres akarok lenni, sikeres akarok lenni”, mondogatják már tizenöt vagy tizenhat évesen ezeknek a szülőknek a gyerekei. És senki nem mondja erre nekik: „Miben akarsz sikeres lenni, butuskám? Mivel akarsz híressé válni? Tán a köldöködet akarod mutogatni a haszontalan utánzatok haszontalan versenyén? Vagy gyatra sértegetéseket brekegsz, amiben azzal vádolod Fallacit, hogy rajong a háborúért? Azzal, hogy nem vagy hajlandó kifizetni a jegyedat a vonaton, hogy durvaságokat mázolsz a falakra, hogy kifosztod a boltokat a kizsákmányolt-proletáriátus nevében, te kis gazfickó? Ilyesmire gondolsz, amikor arról ábrándozol, hogy kikerülsz-a-névtelenségből, sikeres-leszel, te mamlasz? És miért is kéne neked kikerülni a névtelenségből, sikeresnek lenni, neked, aki még semmit nem tudsz és semmit nem érsz? A sikert ki kell érdemelni, kedvesem.

Meg kell szerezni, munkával és tanulással és fáradozással és érdemekkel, te kis buta!” Ó igen. Azoknak a hibája, akik felnevelték. De ha jobban belegondolok, az olyan emberek hibája is, mint mi, mint én.

Mint mi, mint ön?!?

Mint mi, mint én. Igen, mert egészen tizenöt évvel ezelőttig kerestem a módját, hogyan adhatnám tovább az igazságokat, amikbe az utam során belebotlottam. Lapozza csak át, amiket írtam, és látni fogja, hogy minden egyes írásomban közvetve vagy közvetlenül megszólítom a fiatalokat. Amikor például a háborúról mesélek, amiről azok az akasztófára valók azt állítják, hogy kedvelem. Amikor arról prédikálok, hogy a szabadságot fegyelmezetten, önuralommal kell gyakorolni, nem úgy, mint ők, akik összekeverik a szabadságot a feljogosítással. Akkor is, amikor a kötelességekről beszéltem, amiknek együtt kell járnia a jogokkal, amikor a méltóságról, becsületről beszéltem, amikről manapság már senki nem beszél. Folytattam akkor is, amikor úgy éreztem, félreértene, amikor úgy éreztem, nem figyelnek oda rám. De egy ponton, amikor már belefáradtam abba, hogy a falnak beszélek, azt mondtam, elég. Felégettem magam mögött a hidakat, amik összekötöttek a világgal. Elbarikádoztam magam egy steril elefánttoronyban, bezárkóztam egy fertőtlenített csendbe, és nem nyitottam ki többé a számat. A kisujjamat se mozdítottam többé. A száműzetésemből csak Szeptember Tizenegyedikén jöttem elő, amikor már elmérgesedett a helyzet.

Előfordul, hogy megváltoztatja valamiről a véleményét?

Ezekről a dolgokról nem. Biztosan nem. Más dolgokkal kapcsolatban előfordul. A csudába, hiszen csak a kövek nem gondolják meg soha magukat. Nem gondolkoznak, így aztán nem is szenvednek. Fiatalkoromban például azt hittem, hogy a szocializmussal elérhetővé válik a társadalmi igazságosság. A háború végeztével jelentkeztem az Akció Pártba, ami egy szociálliberális párt volt, vagyis egy olyan párt, ami össze akarta békíteni a liberalizmust a szocializmussal. Aztán az Akció Párt elhalt. Magamra maradtam és elkezdtem végiggondolni a dolgokat, elkezdtem felnőni, és az érésem

küszöbén rájöttem, hogy a fiatalkoromat egy utópia vagy fogalomzavar kergetésére pazaroltam. Mert bizonyosságot szereztem arról, hogy a szocializmus a kommunizmus testvérbátyja, a kommunizmus egyik arca. Még az az emberarcú-szocializmus is, amiről Pietro Nenni beszélt az élete vége felé. Ráébredtem, hogy az apámnak, aki szintén szociálliberális volt, igaza volt, amikor azt mondta, hogy a kommunizmus testvérbátyja ahelyett, hogy mindenkit gazdaggá tenne, inkább mindenkit szegényé tesz, és azzal, hogy tagadja az érdemeket, kiheréli az Emberiséget. Egyszóval arra jutottam, hogy a szocializmus, minden csábítása ellenére, nem összebékíthető a liberalizmussal. Azaz meggondoltam magam. Azonban - és ez itt a lényeg - anélkül, hogy egy másik ideológiát tettem volna magamévá. Vagy kialakítottam volna egy saját ideológiát a helyébe, amennyiben ez egyáltalán lehetséges. A társadalmi igazságosság kérdése ott maradt a szívembe fúródva, mint valami tüske. És azok, akik nem hordoznak ilyen tüskét a szívükben, még ma is ösztönös ellenérzést, sőt ösztönös viszolygást váltanak ki belőlem. Én soha nem lennék képes felsorakozni egy olyan focicsapat mellé, amelyik a Jobboldal nevet viseli. Ez a gondolat még olyankor sem suhan át rajtam, amikor a Baloldalnak nevezett focicsapat feletti felháborodásom már komoly gyötrelmeket okoz. Soha nem lennék képes felsorakozni azok mellett az ájtatos lelkek mellett sem, akik azt képzelik, hogy meg tudják oldani ezt a problémát azzal, hogy alamizsnát osztogatnak, jótékonykodnak, és gyakran kérdezem magamtól, vajon a pénzhez fűződő kapcsolatomat nem ez a szívembe fúródott tüske nehezíti-e. Nem szeretem a pénzt. Kell nekem is, persze, szükségem van rá és jár is nekem. Fizetség a munkámért, a fáradozásomért, és némi enyhülést hoz az én nem könnyű létezésembe. De heves ellenérzést táplálok iránta, egyfajta keménységet vagy dacot. És nem értem azokat az embereket, akik hódolnak a pénznek, akik soha nem elégszenek meg vele, akik élvezettel tapogatják, mint Molière fősvénye. Még kevésbé értem azokat, akik pénzben mérik az érdemeket, és nem látják, hogy a pénz a gyökere minden bajnak, hogy szinte minden balszerencse ebből fakad. A helyzet az, hogy én forradalmár vagyok, szemben azokkal, akik a lelátókról vagy a tereken ordítazzák a szlogenjeiket. A szép

dolgokon és a Tudomány vívmányain túl nem sok mindent értékelek az engem körülvevő világból. Legkevésbé az ő elképzelésüket a forradalomról. A Forradalom nem egy guillotine, amit a Place de la Concorde-on^[87] állítanak föl. Nem a Téli Palota megrohamozása Szentpéterváron. Nem az a türelmetlen és könyörtelen randalírozás, amivel mindent elsöpörnek és lerombolnak, hogy aztán, amikor már mindent elsöpörtek és leromboltak, az utánuk jövőknek kelljen a romokat eltakarítani. Helyrefofozni, toldozni-foldozni, hogy aztán kezdődjön minden előlről. Napóleon kerül Ófelsége XIV. Lajos és Marié Antoinette helyére, Romanov Miklós cár helyére Sztálin, Reza Pahlavi sah helyére Khomeini, a Pápa helyére Bin Láden. A Forradalom az én számomra egyet jelent a türelemmel és az észszerűséggel. A hernyó vértelen metamorfózisa, amelyik úgy alakul át pillangóvá, hogy közben senkiben, még saját magában sem tesz kárt. És szárnyakat bont. Én egyébként mindig is a repülésről álmodoztam. Mint egy pillangó, vagy mint egy sirály.

És mi az, amivel kapcsolatban soha nem változtatta, soha nem változtatná meg a véleményét?

A szabadsággal kapcsolatban, természetesen. Nem arra a szabadságra gondolok, ami alatt feljogosítást, féktelenséget, pimaszságot, egoizmust értünk, vagyis amelyik meg van ittasulva saját magától. Amelyik átengedi magát a szélsőségeknek, amelyik megfoszt másokat a szabadságtól. Én az észszerű szabadságot értem alatta. Amelyik fegyelmezett, sőt, önmagát fegyelmezi. Platón tanította meg ezt nekem, a gimnázium második évében, amikor Morpurgo tanár úr görögből olaszra fordította velünk ezt a féloldalnyi szöveget az Állam című mű nyolcadik kötetéből. Nézze, bekereteztem. Ott tartom a falamon, itt is és New Yorkban is. Valójában persze nem is lenne rá szükségem. Fejből tudom, olyan folyékonyan, mint a papok a Miatyánkot. Hallgassa csak: „Mikor a demokrácia megszomjazik a szabadságra, és véletlenül rossz bortöltögetők jutnak uralomra benne, és a kelletténél több tiszta bortól megrészegül, ilyenkor a vezetőket, akik nem hízelegnek neki és nem engedik teljesen szabadjára, megfenyíti, ártóknak és oligarcháknak vádolja. E vezetőknek engedelmeskedőket - mint

lakájlelkű semmiháziakat - sárral dobálják. Az apa megszokja, hogy egyenrangú a fiaival, sőt retteg tőlük, a fiú meg nem féli, kutyába se veszi a szülőit. Ilyen viszonyok közt a tanító retteg neveltjeitől, és hízeleg nekik; a növendékek lenézik tanítóikat, de még nevelőjüket is; általában a fiatalok az öregekhez mérik magukat, és szóban és tettben vetélkedni akarnak velük; az öregek meg közösködni akarnak a fiatalokkal, nem győznek szellemeskedni, hízelegni nekik, mindenáron utánozva őket, csak hogy ne számítsanak mogorváknek és zsarnokiaknak. (És a szabadságnak ebben a klímájában, az egyenlőség nevében, nincs többé tisztelet és tekintet senkire nézve - *a szerző kiegészítése.*) Ez hát a gyönyörű és fiatalos kezdet, amelyből szerintem a türannisz születik.”^[88] Mondja csak, nem úgy hangzik, mintha ma írták volna, a ma élő olaszok némelyikének?

Ezt mondom én is.

Hát ezért dühítem fel magam ennyire. Ezért van az, hogy amikor a gyomnövényről beszélek, többnyire a fasizmusról beszélek, a kedvenc szüleményeiről, azaz a nácizmusról és a bolsevizmusról, és ennek megtermékenyítő közegéről, a kollaborációról. Erről beszélek, és nem aggódom amiatt, hogy esetleg egyhangúnak tűnök. Nem törődöm vele, hogy a fasisztákhoz, nácikhoz, bolsevikokhoz, kollaboránsokhoz hasonló bizonyos dolgokat nem akarnak hallani vagy nem hajlandók megérteni. Tudom, hogy egy televíziós vitában, amit *Az értelem erejéről* folytattak, valaki azt mondta: „Fallaci a múltban él, ő egy régi vágású antifasiszta.” Idióta! Eltekintve attól, hogy a fasizmusnak nincsen se színe, se kora, ha van valaki, aki teljes mértékben a jelenben él, az én vagyok. Csak annyiból foglalkozom a múlttal, hogy párhuzamokat mutatok ki, figyelmeztetés gyanánt. Hogy emlékeztessenem a feledékenyeket arra, hogy a Történelem ismétli önmagát, és ha nem veszünk tudomást róla, akkor nekünk annyi, és ha...

Mi történt? Megint rosszul érzi magát?

Nem, nem. Legfeljebb egy kicsit. Talán csak a fáradtság. Talán a Földönkívüli védekezik éppen az antitesteim ellen. És talán az öregség is közrejátszik, ami halad előre a maga útján. Egyébként

tetszik nekem az öregség. Szórakoztat. Szerintem elég oktondiak azok, akik visszautasítják, és liftinghez folyamodnak, hogy távol tartsák maguktól, úgy öltözködnek, mint a huszonévesek, és letagadják a korukat. Oktondiak és hálátlanok. Ezt mondtam annak a két barátomnak is, akik *A Harag és a Büszkeség* megjelenése után eljöttek hozzám New Yorkba, hogy interjút készítsenek velem. Nem kapták meg az interjút, azt nem. De meghívtam őket vacsorára, és egy adott pillanatban azt mondtam nekik, hogy az öregség nagyon szép kor. Az Élet aranykora. Nem is annyira azért, mert egyébként úgy halunk meg, hogy nem tudjuk kiélvezni ennek a kiváltságnak a fényűzését, mint inkább azért, mert ez a szabadság kora. Fiatalkoromban szabadnak hittem magam. De nem voltam az. Aggódtam a jövő miatt, nagyon sok embernek és dolognak hagytam, hogy befolyást gyakoroljon rám, gyakorlatilag nem tettem mást, mint engedelmeskedtem. A szüleimnek, a tanárainknak, a szerkesztőknek az újságoknál, ahol már tizenhét éves koromtól fogva dolgoztam... Felnőttkoromban is szabadnak hittem magam. De akkor sem voltam az. Még mindig a jövő aggasztott, hagytam, hogy a rosszindulatú ítéletek hatása alá kerüljek, félttem a választásaim következményeitől... Ma már nem félek. A rosszindulatú ítéletek már nincsenek hatással rám, és már a jövő sem aggaszt. Miért is kéne? Már itt van. És kiürült belőlem minden hiábavaló kívánság, felszínes becsvágy, téves elképzelés, olyan szabadnak érzem magam, amilyen korábban soha nem voltam. Szabadnak, teljesen és tökéletesen szabadnak. Ezenfelül azért is szép az öregség, mert öregkorunkban megértjük mindazt, amit fiatalkorunkban, sőt még felnőttkorunkban sem értettünk meg. Mert az általunk összegyűjtött tapasztalatok, információk, érvek által minden világossá válik. Vagy legalábbis sokkal világosabbá. Vannak, akik ezt bölcsességnek hívják. Hogy én bölcs vagyok-e, azt nem tudom. Néha kizártnak tartom. Azt azonban tudom, hogy ezeknek a tapasztalatoknak, információknak, érveknek köszönhetően az agyam éretté vált, mint egy jó vörösbor. Intenzívvé vált az íze, magába szívta azt az energiát, amit a test többi része elveszített. Nem mintha botránnyosan öreg lennék, jegyzem meg. Csak eljátszom egy kicsit a gondolattal. Egy kis kacérkodás a részemről. Csakhogy közben emészt a Földönkívüli, időnként lábra

sem bírok állni. És ahogy a beszélgetésünk elején már említettem, amikor nem bírok lábra állni, akkor jobban tudok elmélkedni. Mélyebbre merülök a tanulmányozásban, hatékonyabban dolgozom. Mintha a lábaimból, a karjaimból, a tudómból minden erő a fejembe helyeződne át. És ez annyira vigasztaló, hogy soha nem mondom azt magamban „Szeretnék-visszamenni-az-időben, szeretnék-mindent-előlről-kezdeni”. Legrosszabb esetben, mivel tudom, hogy már nem tart sokáig, csak felkiáltok: „Épp most! Istenem, micsoda pocskéolás, A halál igazi pocskéolás.”

Az is pocskéolás, hogy a fiókban tartja azt a nyolcszáz oldalnyi írást, amit „én-gyermekemének hív, vagyis azt a hosszú regényt, amit félbeszakított Szeptember Tizenegyedike.

Tudom. Viszont az a gyermek még él. Nagyon is él. Olyannyira eleven, hogy úgy mocoog az agyamban, mint egy magzat a méhben. Mocorgás közben hívogat engem, keres engem, felhánytorgatja a jogait, végül mindig szinte a szívem szakad meg, és a lelke is odaadna azért, hogy elővehessem a fiókból. Hogy a kezembe vehessem, hogy befejezhessem végre. Csakhogy Szeptember Tizenegyedike valóban megfosztott engem saját magamtól, és mindaz, ami azóta történik, körbefon engem, mint egy mérges pók hálója. A háló minden egyes szála kötél, ami fogságban tart, odaragaszt ahhoz a tragédiához, amiben élünk. Az a mohó, síkos, kétszínű Iszlám. A hódítás, a leigázás utáni éhsége, szomjúsága. A Halál iránti kultusza, a Halállal való kéjelgése. Az alakoskodása és a szöszegése. A Nyugat vaksága, süketsége, elbutulása. Az erkölcsi és intellektuális rákbetegsége, az erőtlensége, a bátortalansága. A mazochizmus. Kötelességem, hogy beszéljek erről, hogy kimondjam, amit az emberek gondolnak, de nem mondanak ki. Olyan kötelesség, aminek az utolsó leheletemig eleget akarok tenni. Az én-gyermekem pedig olyan világban él, ami túlságosan különbözik a mostanitól. A mi múltunkban él, amikor még szóltak a harangok és lovas kocsival közlekedtünk. És amikor hittünk a haza, a becsület fogalmában, amikor vérpadra mentünk a Szabadságért. Ez a gyermek egyben nagyon nehéz természetű, nagyon követelődő is. Csordultig van emberekkel, akik a Történelem tengerében úszkálnak,

és egyszerre repülnek is a fantázia egén. És mint ilyen, teljes figyelmet igényel, derűt, annak az időszaknak az áldását, amikor kizárólag vele foglalkozhattam, és amikor semmi nem érdekelt rajta kívül. Hogyan engedhetném meg magamnak most, hogy kizárólag vele foglalkozzam, hogyan hagyhatnám közben figyelmen kívül azt a valóságot, amiben élünk? Háborúban állunk. Olyan háborúban, amit nem kívántunk, továbbra se kívánunk, de amit az ellenség meghirdetett és ebből következően meg kell vívunk. Egy háború, ami napról napra kiterjedtebb, ami minden nap azzal fenyeget, hogy megsemmisít bennünket, és ami ennél fogva rám személyesen is tartozik. Azzal, hogy bűnösnek kiáltottak ki, sőt démonizáltak, még nem elégszenek meg Allah fiai és a cinkosaik. Az a vágy fűti őket, hogy örökre befogják a számat, hogy ők gyilkolhassanak meg engem, megelőzve a Földönkívülit. És jöllehet erről ritkán ejtettem szót, mert felzaklat, ha erről kell beszélnem, mindazonáltal ez a szál is hozzátartozik annak a mérges póknak a hálójához. Emiatt a szál miatt kell folyton hátrapillantani a vállam fölött, figyelni minden árnyékot és minden zajt, védelem alatt élni és megtöltve tartani a puskámat az ágyam mellett. De ha sikerül kitartanom, be fogom fejezni az én-gyermekeimet. Meg fogom szülni. És higgye el: ha abban a percben fogok meghalni, amikor leírtam az utolsó mondatot is, boldogan fogok meghalni.

Ezzel el is jutottunk oda, hogy feltegyem önnek az utolsó kérdésemet. Egy nagyon kényes kérdést. Kíméletlen és kényes.

Bátorság, tegye csak fel.

Fél a haláltól?

Ez nem kíméletlen kérdés, még csak nem is kényes. Én már nagyon sokszor feltettem másoknak. Például Hailé Szelassziénak, Etiópia császáranak, amikor interjút készítettem vele a királyi palotájában, Addisz Abebában. Szegény Hailé Szelasszié. Már nagyon öreg volt, és úgy feldühödött, mint egy dúvad. „Milyen halál, milyen halál, milyen halál?“, rikácsolta. A rikácsolását hallva a kutyusai, három csivava, akiket az ölében tartott, rám vetették magukat, a fotósom lábikrájába bele is martak. Azután Őfelsége azt ordította: „Kifelé-el-innen-kifelé”, és kitett bennünket. Kirohantunk a parkba,

ahová a trónterem nyílt, az óreivel a nyomunkban, és Jézusom! Egy oroszán volt a parkban. Egy akkora oroszán, amilyen nagyol még életemben nem láttam. És ordított. Na, másnap aztán megtudtuk, hogy egy szelíd oroszán. Hogy egész álló nap bifszteket falatozik, hogy soha nem eszik embert. De akkor ezt még nem tudtuk, és remegtünk, mint a nyárfalevél. „Most mihez kezdjünk, merre menjünk?” dadogta a fotós. „Menj oda hozzá, próbáld megpaskolni a pofáját”, feleltem neki fojtott hangon. „Menj oda te, paskogasd te a pofikáját”, vágott vissza felpaprikázva. És azzal taszított is egyet rajtam, hogy menjek csak, tegyem meg. Az oroszán erre abbahagyta az ordítást, leheveredett, ásított egyet, mint aki azt mondja, micsoda-bolondok-vagytok, és mi szép óvatosan eljutottunk a kijáratig. Abban a tudatban távoztam onnan, hogy Őfelsége borzalmasan fél a haláltól. Én nem. Nincs bennem félelem. Túlságosan jól ismerem. Kislánykorom óta ismerem, amikor a Második Világháború bombái elől futottam és közben olyan emberek holttestein ugrottam át, akik nem futottak elég gyorsan. Ismerem, mert túlságosan is sokszor keresztezte az utamat, sajnos. Túl sok helyen és túl sokféleképpen. Mexikóban például, amikor megtörtént velem az, ami megtörtént. Vietnamban, Kambodzsában, Bangladesben, Jordániában, Libanonban, amikor haditudósító voltam, és mindig valamilyen csata közepén vagy valami más ijesztő helyzetben találtam magam. A szívemben, amikor meggyilkolták Alekos Panagulist, és amikor a rákbetegség elvitte az anyámat, aztán az apámat, aztán a nővéretem, Neerát, aztán a nagybátyámat, Brúnót is. Végül pedig most, köszönhetően a betegségnek, meg az olyan embereknek, akik nem elégszenek meg azzal, hogy bűnösnek kiáltanak ki és démonizálnak engem. Azt akarom mondani: mivel sokszor keresztezte az utamat, sokszor éreztem a jelenlétét magam körül és magamon, különös viszonyulás érlelődött ki bennem iránta. És a meghalás gondolata nem ijeszt meg.

Komolyan?

Komolyan. Nem beszélek hazugságokat. Túl büszke vagyok ahhoz, hogy hazugságokat mondjak. Egyébként is, mi lenne abban méltatlan vagy lealacsonyító, ha beismerném, hogy a Halál engem is megrémít,

éppúgy, ahogy megrémítette Hailé Szelassziét? Teljes lelki nyugalommal megvallom ön előtt: félelem helyett egyfajta melankóliát érzek, egyfajta kelletlenséget érzek, ami ráadásul a humorérzékekre is árnyékot vet. Nem okoz örömet, így van. És soha nem felejttem el, amit Anna Magnani mondott nekem egyszer, még évekkkel ezelőtt: „Orianám! Nem igazság, hogy meg kell halni, ha már egyszer megszülettünk!” Azt sem felejttem el, hogy ez az igazságtalanság már sok-sok milliárdnyi emberi lényel megtörtént énelőttem, és utánam is sok-sok milliárdnyi emberrel fog megtörténni. De akkor is elkésérít. Szenvedélyesen szeretem az Életet, ért engem? Túlságosan meg vagyok győződve arról, hogy az Élet szép, olyankor is, amikor csúnya, hogy a születés valóságos csoda, hogy élni a legszebb ajándék. Akkor is, ha ez az ajándék rendkívül bonyolult, rendkívül fáradságos. És fájdalmas is időnként. És ugyanilyen szenvedélyesen gyűlölöm a Halált. Jobban gyűlölöm, mint egy gyűlöletes személyt, és mélyen megvetem azokat, akik kultuszt űznek belőle. Ezért is haragszom annyira az ellenségeinkre. A nyakelmetszőkre, a kamikazéokra, a drukkereikre. A helyzet az, hogy hiába ismerem jól, nem értem a Halált. Csak annyit értek, hogy az Élet része, és hogy enélkül a pocsékolás nélkül, amit Halálnak nevezünk, nincsen Élet sem.

Oriana Fallaci
valahol Toszkánában,
2004 nyarán

AZ APOKALIPSZIS

(*UTÓIRAT*)

És monda nékem: írd meg, mert e beszédek hívek és igazak.

(A Jelenések könyvéből János apostoltól)

„És láték egy fenevadat feljöni a tengerből, amelynek hét feje és tíz szarva vala, és az ő szarvain tíz korona, és az ő fejein a káromlásnak neve. És látám, hogy egy az ő fejei közül mintegy halálos sebbel megsebesítettett, de az ő halálos sebe meggyógyították; és csodálván, az egész föld követé a fenevadat. És imádák a fenevadat, ezt mondák: ‘Kicsoda viaskodhat övele?’ És adaték néki nagy dolgoknak és káromlásoknak szóló szája. Megnyitá azért az ő száját Isten ellen való káromlásra, hogy szidalmazza az ő nevét és az ő sátorát, és azokat, akik a mennyben laknak. Az is adaték néki, hogy a szentek ellen hadakozzék, és őket legyőzze, és adaték néki hatalom minden nemzetségen, nyelven és népen... Annak okáért imádják őt a Földnek minden lakosai, akiknek neve nincs beírva az életnek könyvébe, amely a Bárányé, aki megöletett, e világ alapítása óta. Ha van füle valakinek, hallja! Ha valaki fogságba visz mást, ő is fogságba megy; ha valaki fegyverrel öl, fegyverrel kell annak is megöletni. Itt van a szentek békességes tűrése és hite.” Nos, sok mindennel ki kell egészítenünk azt az interjút, amit múlt nyáron egy elmélkedéssel fejeztünk be, a Halállal kapcsolatban, aminek nem kéne léteznie, mégis létezik, mert ha nem létezne a Halál, nem létezne az Élet. És hogy felvegyem a beszélgetés fonalát, kiválasztottam ezt a részt a Jelenések könyvéből.

Ismerem. Akkor olvastam újra, amikor a Fenevad követői legyilkolták azt a százötven gyereket Beszlánban. Azok a gyerekek, akik mezítláb, félmeztelenül szöktek ki az iskola épületéből, mint a kismadarak, akik felrebbentek valahol egy fáról, amelyikre rárontottak a keselyúk. Újra elolvastam akkor is, amikor az

újságokban megjelent az a rettenetes fotó egy férfiről, aki feldúlt arccal szalad, karján egy aprócska mezítelen testtel, egy elgyötört kis holttesttel, akinek a sebeiből még szivárog a vér, és teljesen átítatja a szőke fejecskén a szalmaszőke haját. Újraolvastam, mert a harminchat keselyű között két nő is volt. Két nő, akik vagy a férjük halálát akarták így megbosszulni, vagy egy szégyent akartak lemosni, amit egy élő férj mért rájuk, odamentek Allah nevében ölni és meghalni. Mindketten feketébe voltak öltözve és az arcukat fekete nikáb takarta, mintha csak imádkozni mentek volna a mecsetbe az ő irgalmas és könyörületes istenükhöz. Azt kérdeztem magamtól: lehetséges?!? Nem tudták, hogy a kommandó célpontja ezúttal egy iskola lesz, ahol ezernyi gyerek gyűlik össze, köztük óvodás korúak is? Nem éreztek semmiféle anyai ösztönt a bensejtikben és a szívükben? Ők nem érezték át azt a gyötrelmet, hitetlenkedést, kétségbeesést, ami eltorzította annak a férfinak a vonásait, aki a karjában tartotta azt az aprócska holttestet a fotón? Hát ennyire erős, ennyire ellenállhatatlan lenne a hétfejű, tízszarvú Fenevad hatalma? Aztán újra elolvastam ezt a részt, mert miközben feltettem magamnak ezeket a kérdéseket, a pillantásom arra a mappára esett, amelyben azoknak a túsoknak a listáját tartom, akiket Allah oltárán áldoztak föl azok a hóhérok, akiket a mi kollaboránsaink „ellenállóknak” neveznek. A lista mellett van egy kép is (amit a Hamasz tett közzé) egy palesztin női kamikázéról, a fiával. A nő egy viruló huszonéves, a fejét elfedő hijab mellett terepszínű kezeslábast öltött magára, és a kezében büszkén tart egy kalasnyikovot. A fiú, egy szép kisfiú fekete tincsekkkel, négyéves forma, nagyjából egyidős lehet a szalmaszőke hajú kis holttesttel, a kezecskéjében egy hatalmas RPG-vei^[89] boldogan mosolyog, mint aki egy farsangi ünnepségen szórakozik Pinokkió-jelmezben. A szentképekre emlékeztetett engem ez a Hamasz által terjesztett fotó. Szándékosan azokat a festményeket utánozza, amelyek Szűz Máriát ábrázolják a Gyermekek Jézussal, a kalasnyikov helyén egy liliummal. Az RPG helyén pedig egy galambbal. Szándékos utánzás, igen, és azonnal felrémlettek előttem azok a palesztin gyerekek, akiket a Hetvenes Években (én láttam őket) Arafat PFSZ-e^[90] a libanoni vagy jordániai táborokban

kiképzett. Emlékszem, olyan kicsi gyerekek is voltak köztük, akik gyakran alig tudták megtartani a kalasnyikóvot, és az RPG töltetet sem bírták belehelyezni a csőbe. Eszembe jutottak azok az iráni gyerekek is a Nyolcvanas Évekből, akiket a khomeinisták ráküldtek az aknamezőkre az iraki határnál, mert ha felrobbannak, azzal megtisztul a terület, és ezzel előkészítik az utat a katonaság számára. Mollák kísérték oda őket, akik fehér lovaikon ülve tisztos távolságból buzdítottak, egy bádoggardot és egy óriási, kartonból készült kulcsot lengetve. A Dzsanna, a Paradicsom kulcsát. És ismét azt kérdeztem magamtól: lehetséges? Hát ennyire erős, ennyire ellenállhatatlan a Fenevad hatalma azok felett, akiket leigáz? De hogyan tudja olyan szinten leuralni őket, hogy azt a védelmi ösztönt is kiiktatja, ami bármely állatban megvan, egy hiénában vagy egy cápában is, a saját ivadékai iránt?

Az Apokalipszis beszél egy másik fenevadról is. „Azután”, írja János evangélista, Játék más fenevadat feljöni a földből, akinek két szarva vala, a Bárányéhoz hasonló, de úgy szól vala, mint a sárkány. És az előbbi fenevadnak minden hatalmasságát cselekszi őelőtte; és azt is cselekszi, hogy a föld és annak lakosai imádják az első fenevadat, amelynek halálos sebe meggyógyult vala. És nagy jeleket tesz, annyira, hogy tüzet is hoz alá az égből a földre, az emberek láttára. És elhitei a földnek lakosait a jelekkel, amelyek adatának neki, hogy cselekedje a fenevad előtt, azt mondván a Föld lakosainak, hogy csinálják meg a fenevadnak képét, és azt művelje, hogy mindazok, akik nem imádják a fenevad képét, megölessenek. Azt is teszi mindenkivel, kicsinyekkel és nagyokkal, gazdagokkal és szegényekkel, szabadokkal és szolgálakkal, hogy az ő jobb kezükre vagy a homlokukra bélyeget tegyenek. És hogy senki ne vehessen, se el ne adhasson semmit, hanem csak akin a fenevad bélyege van. És akiken nem volt a bélyeg, azok megölessenek.”

Igen. A kollaboránsok bélyege. A másik fenevadé, amelyik akár jó-, akár rosszhiszeműen segíti a Fenevadat. Ez Európa, amit Eurábiának hívok, ez a Nyugat, amelyet morális rákbetegség emészt, az Iszlám játékszabályai szerint játszik. Rezignált, leigázott, beijedt. Az Apokalipszisre történő utalás csupán intellektuális játéknak tűnik,

igaz? Irodalmi leleményességnek, írói fantáziának, mesebeszédnek. Csakhogy ez a tragikus valóság, amelyben benne élünk, kétezer évvel János evangélista után. Ahhoz, hogy ezt megértsük, elég, ha belelapozunk az újságokba és belenézünk a tévébe, vagy meghallgatjuk azokat a képtelenségeket, amiket az európai politikusok mondanak. Gondoljon csak arra, amiket a Francia Köztársaság elnöke, vagyis Chirac mondott Philippe de Villiers-nek: „*Mon cher ami, les racines de l'Europe sont autant musulmanes que chrétiennes!* Drága barátom, Európa gyökerei legalább annyira muzulmánok, mint keresztények!” Felesleges azon tanakodni, vajon ivott-e. Nem ivott, éppen előtte sikerült meggyőznie a szövetségeseit, hogy az Európai Alkotmányban ne említsék meg a zsidó-keresztény gyökereket. Vagy gondoljunk csak arra, amit a francia szocialista, Laurent Fabius mondott 2003 májusában azon a kongresszuson, amelyet a pártja rendezett Dijonban: „Ha majd a polgármesteri hivatalainkat díszítő Marianne^[91] egy olyan francia fiatalasszony vonásait viseli, aki bevándorolt hozzánk és itt állampolgárságot kapott, akkor nagy lépést tettünk előre a Köztársaság eszméinek megvalósításában.” Egyébként nem én vagyok az egyetlen, aki úgy gondolja, hogy a Fenevadnak már sikerült megnyernie a másik fenevad segítségét. Múlt év júniusában Jean Raspail, az az író, aki a *Campo dei Santi*, a Szentek Tábora című könyvében már 1973-ban bejelentette a civilizációnk pusztulását, írt egy cikket a *Le Figaróban* János evangélista stílusában. Olvassa el. Beszél arról a lüktető tamtamról, ami Franciaországban is a befogadás, a multikulturalizmus, az emberi jogok ütemét veri, persze csupán az egyik oldalra érvényesen. Rámutat azokra az önkényeskedő törvényekre, amiket ma antirasszista törvényeknek hívnak. Beszámol az ország öncsonkításáról, amit az iskolákon és a bíróságokon, a pártokon és a szakszervezeteken, az újságokon és a tévécsatornákon keresztül véghezvisz, kiszolgáltatja magát a bevándorlóknak, és így fejezi be a cikkét: „Meg vagyok győződve róla, hogy Franciaország sorsa megpecsételődött. Azért vagyok meggyőződve, mert, ahogy Francois Mitterand mondta, *már otthon érzik magukat az én otthonomban.*”

És a helyzet immár visszafordíthatatlan. 2050-re az eredeti franciák a lakosságnak mindössze a felét fogják kitenni. És már mind öregek lesznek. A másik fele maghrebi, afrikai, ázsiai lesz, a Harmadik Világnak nevezett kifogyhatatlan utánpótlásból fog származni. És egész Európa, az egész, menetel a saját halála felé.”

Azóta, hogy megjelent az „Oriana Fallaci - Az utolsó interjú”-ja, vagyis múlt augusztus első napjai óta, mi volt az, ami a legdermesztőbb módon vetítette előre önnek egy olyan világ apokaliptikus képét, ami már a Fenevad és az őt szolgáló másik fenevad karmai közé került?

Mindenekelőtt az iszlám terrorizmus fokozódása. A lefejezett, elvágott torkú, tarkón lőtt, felnégyelt halottak szűnni nem akaró sora. A halottak, akiket az Olvasókhöz írt előszóban felsorolok a könyv elején. A halottak, akiknek ezt a könyvet ajánlom. És ezzel egyidejűleg az, hogy az emberek, különösen Olaszországban, úgy hozzászórtak ehhez, mintha már tényleg meg lennének jelölve a homlokukon és a jobb kezükön. Ó, eleinte azért kivált még némi reakciót az emberekből. Amikor vacsoraidőben, a tévéhíradóban egy újabb túszejtésről hallanak, ami tízből kilenc esetben egy iszonyatos halálnem előjátéka, vannak azért még olyanok, akik a kezükbe temetik az arcukat vagy elkáromkodják magukat. És akad talán olyan is, aki még emlékszik arra, hogy mások elrablása a Fenevad ősi szenvedélyei közé tartozik. Olyan szenvedély, ami visszanyúlik egészen a *Mama-a-törökök* időszakáig, tehát azokig az időkig, amikor a törökök elárasztották a Földközi-tenger partjait, és túl azon, hogy dúltak, gyilkoltak, romboltak, el is raboltak, hogy eladhassanak a rabszolgapiacokon Tuniszban vagy Algírban vagy Isztambulban. Ehhez jön még az emberek lefejezésének szenvedélye, amit Mohamed megtett, és megteszik a követői is, immár ezerháromszáz éve. És amikor a tévéhíradó hírül adja, hogy az iszonyatos halál bekövetkezett, hogy a túszt lefejezték vagy elvágta a torkát vagy tarkón lőtték, „Ah, micsoda aljasság! Micsoda gyalázat!” mondogatják. De aztán feledésbe merül. Hozzászoknak, ahogy én is hozzászórtam ahhoz, hogy Saigonban bármikor belefuthatok egy merényletbe, és a harcok látványához Dak Tóban vagy Tri Quangban

vagy Da Nangban. Rettenetes élmény volt számomra végigkövetni az első összecsapást Vietnamban. Ott álltam az esőben, láttam, ahogy azok a Tengerészgyalogosok, amint találat éri őket, eldőlnék, mint egy darab fa, hogy ott maradnak vérrel borítva a földön, és azt nyöszörgik mama-mama, és ott találtam magam az egyikük mellett, aki felnyílt hassal, a kezei közt a beleivel haldoklik, és gyötrődtem és éreztem, hogy felkavarodik a gyomrom. És hogy egyszer csak elhánynom magam. Második alkalommal már nem. Már sokkal kevésbé gyötrődtem, és nem hánytam. Harmadszorra már minden különösebb megrendülés nélkül viseltem az egészet. Hozzászoktam. Ami a merényleteket illeti, amiket a vietkongok Saigon éttermeiben vittek véghez, na igen... Eleinte vonakodva mentem étterembe. Minden egyes alkalommal azt kérdeztem magamtól, vajon ez lesz számomra az utolsó étkezés, és evés közben attól féltem, hogy a levegőbe röpítenek, vagy megpillantok egy vietkongot bombával a kezében. Aztán már nem. Annyira hozzászoktam, hogy egy nap azt mondtam saját magamnak: talán kővé váltál, elaludtál? És felébredtem. Bizonyos esetekben vétek hozzászokni valamihez. És mazochizmus is. A hozzászokás kiábrándulást hoz létre, a kiábrándulás fásultságot, a fásultság pedig közönyt. És azon túl, hogy ellehetetleníti az erkölcsi értékítéletet, a közöny megfojtja az önvédelmi ösztönt is. Azt, ami arra indít, hogy megvédjük magunkat, hogy küzdjünk. Kíváncsi lennék, hogy az olaszok vajon hogyan fognak reagálni, amikor a Fenevad a saját házaikban csap le rájuk. Amikor megtámadja őket, miközben együtt vannak a családjukkal, vagy éppen dolgoznak egy felhőkarcolóban, vagy vonaton utaznak, vagy misén ülnek. Mert előbb vagy utóbb nálunk is meg fog történni, ami megtörtént New Yorkban, Madridban, a világ számos más pontján, ami folyamatosan történik Izraelben és Irakban, ahol még templomokban is gyilkolják az embereket. És nem biztos, hogy a szíveslátásról szóló prédikációkkal, azzal, hogy bárkit befogadnak, aki Lampedusánál partot ér, hogy politikai menedékjogot és szavazati jogot adnak nekik, a pacifizmusról és multikulturalizmusról való hablatyolással, hogy „ellenálló”-nak nevezi a hóhérokat, az olaszok úrrá tudnak majd lenni a helyzeten.

Nyilván nem tudnak majd úrrá lenni, pontosan az olyan emberek miatt, akik ellenállás helyett segítenek a Fenevadnak. Akik ahelyett, hogy fellázadnának ellene, elfogadják a jelet a homlokukon és a jobb kezükön.

Azt a jelet, ami megjelöli őket, amikor például a terrorizmusról szólva soha nem ejtik ki az „iszlám” kifejezést. Figyelem: akik magukon viselik ezt a jelet, soha nem mondják, hogy „iszlám terrorizmus”. Annyit mondanak, „terrorizmus”, és kész. Legfeljebb annyit, „nemzetközi terrorizmus”. Mintha létezne keresztény vagy buddhista, kínai vagy eszkimó vagy svéd terrorizmus is. És tovább megyek: amint lehet, a nacionalizmus köntösébe bújtatják ezt a terrorizmust. Vagyis a nemzet iránti szeretet, a jogos követelések köntösébe. Mind. Kommunisták, fasiszták, baloldaliak, a Margarétás mozgalom hívei, katolikus tisztségviselők... Hallotta őket valaha is egymás után kiejteni a „palesztin” és a „muzulmán” kifejezést? Hallotta valaha, hogy ráirányították mások figyelmét, vagy emlékeztették saját magukat arra, hogy a Hamasz kamikázéi Allah fiai, tehát a Koránnak engedelmessé még akkor is tovább öldökölnék a zsidókat, ha Sáron nekik ajándékozná egész Izraelt és maga is áttérne az iszlámra? A csecsenek esetében is hasonló a helyzet. Beszlán tragédiája során az összes újság a legkülönfélébb tornamutatványokat végezte, hogy ne kelljen aláhúzniuk azt a tényt, hogy a hóhérok Beszlánban egytől egyig Allah fiai voltak. Élükön az *Osservatore Románéval*^[92]. És istennek hála, hogy a vérengzés után ez az ájtatos újság végül mégiscsak leköszölte azt a fotót, amelyen egy aprócska fészületet markoló véres kis kéz látható. Az Episzkopális Konferencia napilapja, amelyikkel három évvel ezelőtt sokat veszekedtem, mert durván megsértett, egy egész vezércikket közölt, amelyben azt mondta, hogy a nacionalista harcosokat „iszlám terroristának” címkézni kényelmes kibúvó „Putyin embertelen elnyomásának” igazolására. És az úgynevezett független napilapok alaposan elidőztek azon a tényen, hogy a harmadik napon Putyin Különleges Alakulata támadást indított, hogy megkísérelje a gyerekek kiszabadítását. Sokan egyenesen azt állították, hogy ők okozták a tornacsarnok beomlását. Ennek következtében az olaszok

nagy része úgy gondolta, hogy a vérengzést Putyin Különleges Alakulata idézte elő. Egyszóval, hogy itt igazából Putyin volt a hóhér. Ezt hangoztatta a televízió, a rádió. Nem is szólva a Mortadelláról^[93], aki azonnal sietett elmarasztalni Moszkvát. („Mindenképp Putyin a hibás”, mondta nekem másnap a postás. „A Mortadella is megmondta.”) A tetejébe az az értesülés, hogy a behatolók tizenöt éves diáklányokat erőszakoltak meg és gyilkoltak le, csupán néhány riportban került elő, de ott is elsíkkadt az olyan információk özöne közt, amiknek semmi köze nem volt ehhez a gázsághoz. És *dulcis in fundo*, végül egy kis derű: alig néhányan akadtak, akik méltányolták volna azt a figyelemre méltó vezércikket, amit a szaúdi Abdel Rashman al-Rashed jelentetett meg az újságukban, az *Asharq al-Awsat*ban.

Arról beszél, aki azt írta, hogy Nem-minden-muzulmán-terrorista-de-minden-terrorista-muzulmán?

Hát persze, ki másról?

Mit gondol róla ?

Mélységesen csodálom. Teljes szívemből tisztelem. És ha nem volnék magam is célkeresztben, megkérném, tiszteljen meg azzal, hogy a testőrének fogad, és azzal tölteném az életem hátralevő részét, hogy védelmezem őt. De végigolvasta a cikket? Íme: „Tény, hogy nem minden muzulmán terrorista, de az is ugyanilyen tény, hogy minden terrorista muzulmán. Akik túsul ejtették a gyerekeket Beszlánban, muzulmánok voltak. Akik elrabolták és megölték a tizenkét nepálit, muzulmánok. Akik a levegőbe röpítették Rijád és Koba lakónegyedeit, muzulmánok. Akik túsokat ejtenek és elvágják a torkukat, muzulmánok. Akik öngyilkos merényleteket hajtanak végre, muzulmánok. Bin Ládén muzulmán. A helytartói, a tanácsadói, a segédmunkásai muzulmánok. Ez nem mond el semmit rólunk, a társadalmunkról?” Aztán: „Jusuf al-Kadrawi sejk, aki két tinilány apja, akik az angol rendőrség védelme alatt a hitetlen Nagy-Britanniában folytatják a tanulmányaikat, mentetgeti vagy egyenesen helyesli amerikai civilek meggyilkolását Irakban. Szeretném tudni, hogyan tudna Nick Berg *anyjának a szemébe nézni*. Arra is kíváncsi

lennék, miért gondolja, hogy hisznek neki, amikor azt mondja a tévében, hogy az Iszlám a béke, a könyörületesség és a tolerancia vallása. Mi muzulmánok betegek vagyunk. Nagyon betegek, súlyos betegségben szenvedünk. Meg kéne gyógyítani minket. A baj az, Hogy aki ki akar gyógyulni egy betegségből, előbb be kell ismernie, hogy beteg, fel kell ismernie magát a betegséget. És ezt senki nem ismeri be. Senki nem vallja be, hogy beteg.” Végezetül: „Nem tudjuk tisztára mosni a nevünket, ha nem ismerjük be, hogy a terrorizmus mára teljesen iszlám aljasság lett, a mi kizárólagos monopóliumunk. Nem tudjuk megszabadítani a fiataljainkat, ha nem nézünk szembe a sejkjeinkkel, akik azzal akarják az öntudatukat erősíteni, hogy forradalmárként tetszelegnek előttük, vagy inkább álforradalmárként, és a halálba küldik mások gyerekeit. A saját gyerekeiket viszont amerikai és európai egyetemekre küldik tanulni..Bámulatos, igen. A gond az, hogy egyetlen fecske nem csinál nyarat. Az ő őszinte és bátor kiáltását nem vette át egyetlen más muzulmán se. Az elvitathatatlan igazságokról, amiket ő megjelentetett, az összes többi muzulmán zárva tartotta a száját. És míg neki veszélybe került az élete, azok, akik a homlokukon és a jobb kezükön viselik a jelet továbbra is különbséget tesznek jó Iszlám és rossz Iszlám között. Ami még ennél is rosszabb: divat lett a *Mérsékelt Iszlámról* beszélni.

Itt fontos ponthoz értünk. Mert a Mérsékelt Iszlám maszlagáról szeptember 2-án, vagyis épp a beszláni tragédia alatt a „Corriere della Sera” megjelentetett egy Kiáltványt. Amit az „II Foglio”^[94] szellemesen úgy aposztrofált, „Az Iszlám mifelénk”. És sokan tanakodtak azon, mi lehetett erre az ön reakciója.

Először felnevettem. Kesernyésen. Mert mérsékelt Iszlámról beszélni, miközben egy muzulmán csecsen kommandó ezer gyereket tart fogva túszként és azzal fenyegetőzik, hogy egyenként végzi ki őket, némileg bizarr, sőt nevetséges. Aztán, amikor elhalkult a nevetés, együttérző grimasz váltotta fel. Mert a Kiáltvány kifejezés, nagybetűvel írva, nem vehető félvállról. Ha ezt meglátom, rögtön Marx Kiáltványa vagy Benedetto Croce Kiáltványa^[95] vagy a Brunswick Kiáltvány^[96] jut róla eszembe. Nem azok a kozmetikai

szerek, amelyek ezt a nevet viselik, vagy akár egy azonos nevű újság, az, ami Bush választási győzelme után elkövette ezt a blamázt. Aztán, amikor az együttérző grimasz is eltűnt, a lehangolt riadtság kézmozdulata következett. Mert a Kiáltvány nem Marx Kiáltványa, se nem Benedetto Croce Kiáltványa, se nem a Brunswick Kiáltvány, mégis úgy tárták az olaszok elé, mintha egyenrangú volna ezekkel, és a Belügyminiszter, Beppe Pisanu ajánlója vezette be. Egy olyan emberé, aki híres az óvatosságáról, és az ügyességéről, amivel a legnehezebben hajózható vizeken is képes elnavigálni anélkül, hogy megütközést keltene. Az ajánlója eszembejuttatta, hogy a politikusok logikája soha nincs összhangban Arisztotelész logikájával, mert ezt írta: „Meg vagyok győződve róla, hogy Olaszországban ki lehet építeni *egy olasz Iszlámot*, felelős, azonos jogokkal és kötelezettségekkel bíró *polgárokkal* egy nyitott és plurális társadalomban.” Nos, mivel nyugtalanított az „olasz Iszlám” kifejezés, és gyanakvással töltött el a „polgárok” szóhasználat, sietve elolvastam azt a dagályos kis cikket, ami bevezetőként szolgált. És a lehangolt riadalom olyan haraggá változott, mint amit Szeptember Tizenegyediké után éreztem. Sívölteni kezdtem, mint egy esztét vesztett farkas, hogy ezek után semmit nem fogok írni a *Corrierének*, még a nekrológomat sem írhatják meg.

Miért?

Mert az a dagályos kis bevezető cikk minden szerénység nélkül „kulcsfontosságú dokumentumának nevezte a Kiáltványt, És ennek a „kulcsfontosságú dokumentumának igen kevés köze volt ahhoz az igazsághoz, amit az őszinte és bátor Abdel Rahman al-Rashed hangoztatott két nappal később az *Asharq al-Awsat* hasábjain. Távolról sem ismerte el, hogy a mai időkben minden terrorista muzulmán, sőt még azt a kifejezést is gondosan kerülte, hogy „iszlám terrorizmus”. A címe pedig olyan kétértelműséget fejezett ki, ami még Szent Ferencet is feldühítette volna: „Mi, Olaszország muzulmánjai ellene vagyunk a terrorizmus minden fajtájának.” Ami arra engedett következtetni, ahogy korábban már írtam, hogy létezik keresztény vagy buddhista vagy kínai vagy eszkimó vagy svéd terrorizmus is. Még rosszabb: a Kiáltvány aláírói kifejezték a cikkben,

hogy teljes mértékben-totálisan-erőteljesen-abszolút-egyértelműen-határozottan (nem kevesebb, mint hat jelző) elítélik a terrorizmus-minden-fajtáját. Aztán hirtelen témát váltottak. Miközben elfeledkeztek arról, hogy magyarázattal szolgáljanak, mi a csuda is az a mérsékelt Iszlám, bejelentették, hogy az olaszországi-muzulmánok-túlnyomó-többségemérsékelt, és felfedték a kezdeményezésük valódi indítékát: szorgalmazzák, hogy a megszállóink kapják meg az olasz állampolgárságot. A következő perdöntő érveket sorolták fel emellett: „Ügy gondoljuk, megérett az idő arra, hogy az olasz Állam és társadalom pozitív előjellel vegye fontolóra a lehetőségét egy etnikai, felekezeti és kulturális szempontból plurális Olaszországnak.” (*Sic!*) Vagy másutt: „Kizárólag azok válhatnak építőkövé ebben *az új Olaszországban*, akiknek a tevékenysége a jogok és a kötelezettségek legteljesebb egyenlőségéből indul ki.” Megint máshol: „Ma a muzulmánok nem csupán integráns részei Olaszország gazdaságának és társadalmának: ugyanilyen *integráns részét képezik a szellemi örökségének is*” Végezetül pedig egy bújtatott, ám nyilvánvaló zsarolás: „Ha azt érzik, hogy magukra vannak hagyva és identitási válságba kerülnek, könnyen szélsőséges csoportok ideológiájának hálójába vagy befolyása alá kerülhetnek, különösen az olyan fiatalok, akik Olaszországban születtek és nőttek fel.” Értsd: adjatok nekünk olasz állampolgárságot, különben megmutatjuk, mire vagyunk képesek. Folytathatom?

Folytassa csak, folytassa.

Na, szóval... Abban a reményben, hogy megértem, mi az a szellemi örökség, amivel Olaszország a megszállóinak tartozik, és kik azok a nagyformátumú elmék, akik anélkül, hogy meghatároznák a mérsékelt Iszlám fogalmát, állampolgárságot kérnek a Mérsékelt Iszlám muzulmánjai számára, végigböngésztem az aláírók névsorát. (Huszonhetet.) De nem lettem sokkal okosabb. Az egyikük szokásos módon az az ENSZ nagykövet volt, aki a katolikus Olaszországot képviselve tért át az Iszlámra. Aki mindenhol azt híreszteli, hogy negyven éve ismer engem, és már tegeződünk, miközben soha nem volt szerencsétlenségem találkozni vele, és hazugnak tartom. Egy másika Coreis alelnöke, annak a muzulmán egyesületnek, amiről Az

értelem erejében az elfogadhatatlan Egyezmény Vázlattal kapcsolatban teszek említést, ő is egy áttért olasz. Aztán a Török Testvériség olaszországi Nagymestere, egyben a Tariqa Burhaniya Dusuquiya Shadhliya Szellemi Vezetője, amiről még sose hallottam, de nem is vagyok rá kíváncsi. Egy másik a Baloldali Demokratikus-Olaszország Testvérei Fórumának Országos Koordinátora, vagyis feltehetőleg egy baloldali párttag. Aztán egy albán, aki az albánok újságját irányítja. Aztán Colle Val d'Elsa imámja, ajaj. Vagyis az, aki annak a huszonnégy méter magas mecsetnek az élén áll, amelyik Ducio Boninsega és Simoné Martini és Ambrogio Lorenzetti kedvelt chiantibeli táján a baloldali Önkormányzat kívánságára, sőt kényszerére épült Siena és Provincia muzulmánjai számára. (Erről a tragédiáról is hosszan beszélek *Az értelem erejében*, de ott még nem tértem ki arra, amit csak most fedeztem fel. Vagyis hogy a mecset építéséhez a költségeket a Monté de'Paschi biztosította: az egykori PCI és a mostani DS bankja.) A többiek olyan személyek voltak, akikről még soha nem hallottam. Példának okáért egy muzulmán hölgy, aki a szoptatást pártolja, aztán valaki, aki a Közösségi Tanács tagja Poggibonsiban, aztán valaki Cremonából, aki arról ábrándozik, hogy rendőr lesz, és akinek a vőlegénye az Olaszországi Fiatal Muzulmánok elnöke. Tehát, továbbra is abban a reményben, hogy megértsem a Mérsékelt Iszlám mibenlétét, elkezdtem végigolvasni minden olyan cikket, ami a *Corrierében* megjelent ebben a témában. Többségük egy fiatal muzulmán újságíró tollából származott, akinek annak idején nagy hálával tartoztam, mert a *Repubblicában* támadta azokat az imámokat, akik Dzsihadot prédikálnak. De azokban a cikkekben, amiket ebben a témában írt, mindössze az elragadtatott és hódolatteljes méltatását juttatta kifejezésre Colle imámja és a cremonai jegyespár iránt. Az elsőt úgy írta le, mint egy „talpig becsületes-férfit-aki-megtestesíti-az-új-identitás-iránti-vágyakozás-optimális-erőteljességét, ami a mérsékelt muzulmánok születőben lévő mozgalmát jellemzi Olaszországban, valamint a kivételes bátorság prófétája” (Sic!). A másik kettő pedig „a-muzulmán-polgári-társadalmat-és-a-derék-embereket” testesítik meg. A csütörtöki újságban viszont találtam egy cikket a címlapon, ami egy kevésbé lelkes, kevésbé hódolatteljes, sokkal inkább keresetlen stílusú

újságírótól származott. Az ő cikkéből az derült ki, hogy Colle Val d'Elsa imámja palesztin, és annak a férfinak az unokája, aki megalapította a palesztin kommunista pártot. Hogy a Koránját mindig Mekka felé fordítja, de ő maga még nem járt Mekkában, hogy kedveli az amerikai filmeket, hogy fizioterapeuta és a munkája során saját kezűleg vetkőzteti le a pácienseit. Még a melltartót is ő veszi le róluk. Nem véletlen, hogy szuper-mérsékeltnek, szuper-multikulturálisnak, szuper-integráltnak mondja magát, és igazán modernnek. Ám a felesége nem hajlandó beilleszkedni. Nem beszél olaszul, a tévében csak arab adókat néz, és úgy öltözködik, ahogy azt a Próféta megkívánja. Mi több, vastag *dishdashába* öltözve fürdözik a tengerben, elkendőzött fejjel, kesztyűben, cipőben, és minden egyes alkalommal az a veszély fenyegeti, hogy elsüllyed: Allah nevében vízbe fúl. De azt a mai napig sem sikerült megtudnom, mi is az a mérsékelt Iszlám, milyen is a mérsékelt muzulmán hívő.

És tényleg, milyen?

Ki tudja! Én is ezt kérdezem öntől. Ahhoz, hogy valaki mérsékelt muzulmán legyen, elég, ha nem fabrikál robbanószeret, nem rombol le szállodákat és felhőkarcolókat, nem gyilkol meg százötven gyereket vagy háromezer embert egyszerre? Elég, ha nem követ el öngyilkos merényletet egy autóba rejtett bombával, nem rabol el fegyvertelen embereket, nem vágja le a fejüket, nem vágja el a torkukat, és nem szegődik Bin Ládén mellé? És ha elég, mérsékeltnek számít vagy sem az a muzulmán, aki nincs kapcsolatban a terrorizmussal, de beáll a mi tiz-száz-ezer-Nasszíriát gazfickóink közé és a sokszínű zászlót lobogtatva azt ordítozza, hogy Fallacinak is ki kéne tekerni a nyakát? Mérsékeltnek számít vagy sem az a muzulmán, aki két. vagy három feleséget vesz magának, és rabszolgasorban tartja őket, minden módon megalázza őket, és eltaszítja őket? Mérsékeltnek számít vagy sem az a muzulmán, akinek nincs kapcsolata a terrorizmussal, de nem vesz tudomást arról, hogy Nyugaton törvény bünteti, ha valaki megveri a feleségét és megfosztja őt a szabadságától, ezért van az, hogy a főügyész Milánóban olyan tunéziaiak és algériaiak és marokkóiak és pakisztániak és nigériaiak és szenegáliak ügyeivel tölti a napját, akik

olasz nőket vettek feleségül, és akik most feldagadt arccal jelennek meg a tárgyaláson. Mérsékeltnek számít vagy sem az a muzulmán, akinek nincs kapcsolata a terrorizmussal, de halálra botozza a tizennyolc éves lányát, mert az nem akar hozzámenni ahhoz a férfihoz, akit kiválasztott számára? (Itt az ötvenkét éves Mohammed Lhasnira utalok, Centocelléből, Grantorto városkából Padova körzetében, ahol bőrdíszművesként dolgozik, szabályos munkavégzési engedéllyel és szabályos tartózkodási engedéllyel, és aki halálra botozta a lányát, mert farmernadrágot akart viselni és moziba járni és a barátnőivel találkozgatni. A múlt nyáron szépen betekerte egy szőnyegbe, aztán a mi nem túl szemfüles határőreink orra előtt Marokkóba vitte, odaigérte feleségül valakinek, akit a lány még sosem látott, és miután visszajöttek, megölte őt a már említett okokból.) Mérsékelt vagy sem az a muzulmán, akinek nincs kapcsolata a terrorizmussal, ámde amikor egy kisiskolás megkínálja a gyereket likőrös rizsfánkkal, dühösen beront az igazgatónőhöz az iskolába, jelenetet rendez és ráparancsol, hogy ne engedje meg, hogy az iskolába ilyen alkohollal szennyezett ennivalót hozzanak a diákok? (Arra a történetre utalok, amit egy Castefiorinóból származó gimnazistának köszönhetek, már beszámoltam róla ebben a könyvben, és ami már-már a rögeszmémé vált.) Mérsékeltnek számít vagy sem az a muzulmán, aki nincs kapcsolatban a terrorizmussal, aki szuper-mérsékeltnek mondja magát, aki fizioterapeuta és segít a pácienseinek levetkőzni, még a melltartó levételében is segít, ám arra kényszeríti a baloldali Tanácsot, hogy rondítsa el

Simoné Martini és Duccio Boninsega és Ambrogio Lorenzetti kedves táját egy legalább huszonnégy méter magas mecsettel és minarettel? Mérsékeltnek számít vagy sem az a muzulmán nő, akinek nincs kapcsolata a terrorizmussal, de elutasítja a mi életmódunkat, még olaszul sem akar megtanulni, és a tengerparton olyan alaposan bebugyolálva fürdőzik, mint valami alaszkai vadász?

Szerintem nem.

Szerintem se. Folytathatom?

Folytassa csak, folytassa...

Mérsékeltnek számít vagy sem az a muzulmán nő, akinek nincs kapcsolata a terrorizmussal, de aki ragaszkodik a burka viseléséhez, vagyis egy olyan öltözkéhez, ami nálunk a Biztonsági törvény értelmében tilos, mivel akadályozza a viselője személyazonosságának megállapítását, és a lepel alá akár egy féltonnányi TNT-t vagy egy kis ágyút is el lehet rejteni? (Arra a nőre utalok Drezzóból, Como körzetéből, akit a Liga-párti polgármester megbírságotatott a városi rendőrséggel. A nő erre a Köztársaság elnökéhez fordult, és figyelmen kívül hagyva azt a törvényt, amit Cassazione Legfelsőbb Bírósága jóváhagyott, a Köztársaság elnöke azt válaszolta neki, hogy Olaszországban szabad vallásgyakorlás van. Ami, ha nem tévedek, annyit jelent: viseld-csak-a-burkád-akkor-és-amikor-kedved-tartja.) És *dulcis infundo*, a végére egy kis derű: mérsékeltnek számítanak vagy sem azok a muzulmánok, akik nem állnak kapcsolatban a terrorizmussal és azt állítják, hogy tiszteletben akarják tartani a törvényeinket, ám a Koránnak engedelmessé válnak, ami tízből kilenc esetben teljes egészében a mi törvényeink tagadása? Még mindig a *Corriere della Sera* hasábjain, egy hónappal az értelmetlen Kiáltvány csapása után, a „derékemberes” újságíró is érintette ezt a témát, amelyben összegződik az összes eddigi kérdés. És mint olyan muzulmán, aki ingadozik a Nyugat és az Iszlám között, az agyával Nyugaton, a szívével az Iszlámban él, úgy próbált segíteni ezen, hogy vitába szállt azzal a Korán kiadással, amit az Ucoii alá tartozó muzulmán közösségekben olvasnak. Ebben a kiadásban egyértelműen tetten érhető (az ő szavaival élek) egy erős ideológiai ellenségesség a nyugati civilizációval szemben. Kiváltképp a zsidókkal és a keresztényekkel és az emancipált nőkkel szemben. Tehát a Nyugat kultúrájának (ezt már én mondom) egészével szemben. Egy olyan kultúrával szemben, ami a szabadságot hirdeti, ami ledönti a tabukat, ami elvisz minket más bolygókra... Vitába szállt vele, mert ez a kiadás az antik arab nyelvből lefordított Korán nyomán íródott, és ebből kifolyólag tele van olyan Szúrákkal, amelyek előírják a testi fenyítést, Szent Háborúként magasztalják az intenzív Dzsihadot, isteni büntetést kér a zsidókra és a keresztényekre, elrendeli az iszlám családmódot, dicséri a poligámiát, Ezeket még súlyosbítják az olyan megjegyzések, mint

például: „A zsidók és a keresztények szemében egy muzulmán, akit nem hoznak lázba a molesztátók, aki nem nevelt meg, és aki szembeeségül az emberek által kiszabott törvényekkel, mert ellentétben állnak az isteni törvényekkel, rossz embernek számít, És nagyon ritkán kedvelik meg ezt a „rossz” embert. Legyenek akár kapitalisták, akár marxisták, liberálisok vagy radikálisok, homoszexuálisok vagy feministák,” Az efféle megjegyzések nem segítik az együttélést, vallja be az újságíró. A bigottak malmára hajtja a vizet és összeférhetetlenné teszi a Szent Könyvet a Jogállammal. Aztán, majdhogynem naivan, felhívást intéz a muzulmánokhoz, hogy olvassanak egy másik Koránt, ami jobb fordítás, és jobbak benne a kommentárok, vagyis jobban a szövegekörnyezetbe vannak helyezve: azt a Koránt, amelyiket a Rizzoli adta ki (amiről mindenki tudja, hogy a *Corriere* kiadója). Végül, a szemében könnyekkel: „Lehetséges lenne, hogy a mecsetekben és az olasz társadalomban ilyen haladásellenes, ilyen agresszív, ilyen intoleráns, ilyen nőgyűlölő képet erőltetnek a Koránról és az Iszlámról?” Egyenesen egy elárult Iszlámról beszél. És ez talán még jobban megrázott engem, mint azoknak az Imámoknak az „alapvető-fontosságú-dokumentuma”, akik mecsetet építenek Chiantin, és a mérsékeltek, akik megölik a farmernadrágot viselő lányukat, akik...

Miért?

Mert a megtisztíthatatlant nem lehet tisztogatni, nem lehet cenzúrázni a cenzúrázhatatlant, kiigazítani a kiigazíthatatlant. És még némi szórszálhasogatás után is, még ha összehasonlítjuk is a Rizzoli kiadását az Ucoiiéval, minden minimális intelligenciával bíró iszlamista azt mondaná, hogy akármelyik szöveget választjuk is, a lényeg nem változik. Az intenzív Dzsihádról mint Szent Háborúról szóló Szúra megmarad. Ugyanígy áll a helyzet a testi fenytéssel. A poligámiával, a nők leigázásával, sőt rabszolgasorban tartásával. A Nyugat iránti gyűlölettel, a keresztényeket és a zsidókat, más szóval a hitetleneket sújtó átkokkal. A teokrácia és a Jogállam összeegyeztethetetlenségével. Fölösleges leragadni a részleteknél: a Korán nem az, aminek ez az újságíró látni szeretné, vagyis nem egy olyan könyv, amit a körülményeknek megfelelően lehet magyarázni,

mindig úgy, ahogyan épp megfelel. A Korán az, ami. És a fundamentalisták, a bigottak mindennek nem egy torz megjelenítése, ők a valódi arca, ők a hithű arca. Ergo, egy jó muzulmán nem lehet mérsékelt. Nem teheti meg, hogy elfogadja a Jogállamot, a szabadságot, a demokráciát, az Alkotmányunkat, a törvényeinket. A mérsékelt Iszlám nem létezik.

A Köztársaságunk elnöke azt mondja, hogy létezik. Huszonnégy órával Szeptember Tizenegyedik harmadik évfordulója után a Quirinaléban^[97] fogadta az aláírók huszonhat főből álló küldöttségét. Köztük volt az a hét, köztük Colle Val d'Elsa imámja. És vagy negyvenöt percet töltött el velük.

Hát igen... Hét, mint a Fenevad hét feje, aki a tengerből emelkedik ki. Negyvenöt percet szánt rájuk az idejéből, vagyis háromszor többet, mint az a tizenöt perc, amit Bushra áldozott, azaz a világ legnagyobb demokráciájának elnökére, azé az országé, amely a Második Világháborúban megmentette az egész Nyugatot, vagyis amelynek 299 ezer katonája halt meg ezért, akik nélkül ma mindannyian libasorban menetelnénk. Nem lenne Szabadságunk. És a *Corriere* első oldalán a cím még ennél is hangzatosabb, sőt szemérmetlenebb volt: „Történelmi találkozó az olasz Iszlámmal.” Alig akartam elhinni. Mert amennyire én tudom, a Quirinaléban még sohasem fogadtak zsidókat zsidó mivoltuk miatt, se buddhistákat, akik buddhista minőségükben érkeztek volna. Vagy lutheránusokat vagy valdenseket, vagy evangélikusokat vagy görög-ortodoxokat. Bizonyos kezdeményezések a Vatikán hatáskörébe tartoznak, nem? Ami azt illeti, ezt még a „derék-emberes” újságíró is belátta. A beszámolójában arról beszélt: „Első ízben történt, hogy egy Állam feje muzulmánok küldöttségét fogadta.” Három nappal korábban, Bagdadban annak a hétnek a felekezeti társai elraboltak két pacifistát, egyikük a DS-hez tartozott, másikuk meg a Rifondazione Comunista nevű kommunista párthoz: ez igaz. Ki kellett szabadítani őket, megtenni azt, amit nem tettek meg Quattrocchiért, sem pedig Baldoniért, a Történelmi Találkozóknak tehát megvolt a maga haszna: ezt megértem. Csakhogy miközben arról tájékoztattak bennünket, hogy a negyvenöt perc jó részét a két pacifista ügyének szentelték, az

az újság, amely több mint egy évszázada a legnagyobb presztízű és legnagyobb tiszteletnek örvendő olasz lapnak számít, mindenekelőtt igyekezett kihangsúlyozni „az esemény igen jelentős szimbolikus értékét, amit ez az olasz Állam számára jelentett” (Sic!). „Fordulatról” beszélt (Sic!). „Törekvésekről” beszélt (Sic!). Azt mondta, hogy Ciampi „kezet akart nyújtani a mérsékelt muzulmánoknak, *kedvező feltételeket* akart biztosítani a velük való párbeszédhez”. Az eufória és a pátosz hatása alatt egyenesen „minőségi ugrásról” beszélt. Mintha csak a Jaltai Konferencián lett volna. Mintha csak Cavour és III. Napóleon találkozájáról lett volna szó Plombieres-ben. (Cavour helyett Colle Val d’Elsa imámjával.) Ezek után magától értetődött, hogy egy hónappal később valami még súlyosabbra került sor: arra a bejelentésre, amit a Köztársaság elnöke, tökéletes összhangban a Belügyminiszterrel, azaz a kormánnyal és természetesen a Baloldallal, a mikrofonok és a tévékamerák előtt tett. Amelyben azt mondta, hogy bevándorlóból nincsen elég, hogy szükségünk van rájuk, hogy az, akinek szabályos munkavégzési engedélye van, jól teszi, ha idejön. És hogy azok számára, akik már idejöttek, kívánatos lenne, sőt kívánatos is, hogy felgyorsítsák az állampolgárság megszerzéséhez szükséges eljárást. Mivel érvényes szerződésük van és megfelelő-olasz-nyelvtudással bírnak.

És ezúttal hogyan reagált?

Széttártam a karomat. Még ilyet! Olyan boldog voltam, amikor ő lett a Köztársaság elnöke. Olyan boldog... Végre valaki, aki nem fog nekünk csalódást okozni, mondtam magamban. Írtam neki New Yorkból egy rövid levelet, amelyben az Ellenállásról beszéltem. Válaszolt, egy Risorgimentóról szóló levéllel, és 2002 őszéig, amikor hiába kértem, hogy védje meg Firenzét, amit az antiglobalisták fenyegettek, akik be akarták szennyezni a Történelmi Központ műemlékeit, igazán nem okozott komolyabb csalódást nekem. Csak az volt némileg illúzióromboló a számomra, ahogy megtorolta azt a kis élcelődő cikkemet, amit a *Corrierébcn* írtam. Arra gondolok, amikor a Firenzei Egyetemen azzal szórakozott, hogy „fallacis hitetésről, fallacis illúziókról” beszélt. Nem tűnt túlságosan

méltóságteljesnek, Államfőhöz méltónak. Ami azt a röpke tizenöt percet illeti, amit Bushra szánt, aki hivatalos látogatásra érkezett Rómába, az felkavart engem: igen. Az én szememben ez óriási udvariatlanság volt, súlyos hálátlanságot fejezett ki egy olyan ország felé, amelynek a náci-fasizmus feletti győzelmet köszönhetjük. Vagyis a szabadságunkat. Ezen túlmenően gyengeségnek tűnt előttem azokkal a gazemberekkel szemben, akik Bush ellen tüntettek, Szaddám Huszeint dicsőítve. De ez a gyertek-gyertek, ha-idejöttök-állampolgárságot-adunk-nektek, mindent felülmúlt. Ezzel halálos sebet ütött rajtam. Ezzel az elnök az én szememben oda helyezte magát a Hármasszövetség mellé, a Jobboldal, a Baloldal és az Egyház mellé, akik megnyitották az ajtót a külföldiek előtt, beindították a tűzvészt Trójában és átalakították Európát Eurábiává. És kétségbeesésemben felötlött bennem, hogy nem, nem Martell Károly szavait hallgatom éppen Poitiersben. Nem El Cid Campeador-t hallgatom Valenciában. Nem Sobieski Jánost hallgatom Bécs falai előtt. Még kevésbé Termopülei Leonidészt hallom. És nem, nem a 732-es év Franciaországában vagyok. Vagy 1094-ben Spanyolországban, vagy Ausztriában, 1683-ban. És még kevésbé Görögországban 480-ban Krisztus előtt. Olaszországban vagyok 2004-ben, egy olyan Olaszországban, ahol a külföldiek többet érnek, mint az állampolgárok és a Mameli Himnusz^[98] csak a nemzetközi focimeccseken éneklük. Aztán eszembe jutott, hogy a hétfejű és tízszarvú Fenevad tényleg győzött, teljes győzelmet aratott, és hirtelen nagyon egyedül éreztem magam. Legyőzöttnek és magányosnak.

Woop!

Tudja-e, hogy soha nem jöttem rá, hogy lehetne lefordítani azt, hogy woop?

Én se. Talán úgy, hogy „a mindentit!” Vagy „hoppá!”. Mindenesetre még fel kell tennem önnek egy utolsó kérdést, vagy inkább önnek szegezni egy utolsó provokációt a mérsékelt muzulmánok kapcsán. A mérsékelt iszlám nem létezik, ezzel egyetértek. Mi, nyugatiak találtuk fel, az optimizmusunkból

adódóan. És a liberalizmusunk miatt. Mérsékelt muszlim emberek viszont léteznek.

Persze hogy léteznek. Természetes, hogy léteznek. Már csak matematikai valószínűség alapján is. Gondoljon csak az én kedves Abdul Rahman Al-Rashedemre. Csak éppen ők mindössze egy szűk kisebbséget képviselnek. Annyira szűk, hogy ha rájuk alapozzuk a bizalmunkat, azt remélve, hogy megváltoztathatják azt a világot, amelyhez tartoznak, az pusztán egy utópia. Nyissuk ki a szemünket: tízből kilenc esetben az Ab dei Rahman al-Rashedek már a temetőben vannak, vagy a börtönben. Ahol gyors halálban reménykednek. A saját országaikban teljesen súlytalan személyiségnek számítanak, semmibe veszik őket, tudomást sem vesznek róluk. Ide tartoznak azok az országok is, amelyek engedékenyebbnak tűnnek, például Egyiptom vagy Tünezia vagy Algéria, ám ez az engedékenység csupán szemfényvesztés, ami egyértelműen látszik a demokrácia hiányából. Drága barátném, Nyugaton innen és túl mindössze egyetlen demokrácia létezik, és ez az a demokrácia, amit Izraelben kormányoznak. Akadnak olykor-olykor nálunk is ilyen személyek, persze. Amerikában vagy Európában, ahová elmenekülnek a börtön vagy a temető elől. Értelmiségiek, tízből kilenc esetben. Tollforgatók, tudósok. Művész is akad köztük. Nálunk viszont rákerülnek a számkivetettek hullámvas útjára, se hús, se hal állapotba. És még ha írnak is időnként egy-egy könyvet vagy cikkecskét azok ellen, akik miatt menekülni kényszerültek, nem sokra mennek vele. Túlságosan félnek ahhoz, hogy kitegyék magukat a nyilvánosságnak, hogy veszélybe sodorják az otthon hagyott rokonságukat vagy megölessék magukat idegenben valami orgyilkossal. És mintha mindez nem volna elég, az a tudatlan és bigott tömeg, akik nem a szabadságért, hanem szerencsét látni jöttek hozzánk, lenézi őket. Nem hallgatnak rájuk, nem olvassák az írásaikat, nem akarnak találkozni velük. Egyenesen árulónak nevezik őket, hitszegőnek, hitehagyottnak. Mert nálunk sonkát esznek, bort isznak, zenét hallgatnak, tisztelik a nőket, ritkán vagy sosem mennek mecsetbe, és nem ritkán a Ramadant sem tartják meg. Egyszóval megváltoznak. Olyan muzulmán lesz belőlük, aki már nem

muzulmán, felfedezik, hogy Ernest Renannak^[99] igaza volt abban, hogy az Iszlám a dogmák abszolút tiszteletének a birodalma. A legsúlyosabb béklyó, amit emberi lényekre valaha rákényszerítettek. Felejtse el Abdel Rahman al-Rashedet. ő nem igazi muzulmán. Ő is olyan ember, mint én. Egy törvényenkívüli, egy eretnek. Egy pimasz légy, akit előbb-utóbb lecsapnak egy légyecsapóval. Tudja, ki az igazi muzulmán? A Szír írók Szövetségének elnöke, aki a Damaszkuszi Konferencián bejelentette: „Amikor leomlottak az Ikertornyok, olyan érzés fogott el, mint amit a feltámadáskor érezhet az ember. Amikor kijön abból a sírból, amibe eltemették. Olyan érzés volt, mintha felemelkednék az égbe, elrepülnék az amerikai imperializmus hatalmának holtteste felett, a tudóm megtelt levegővel és édesen áramlott át rajtam. Gyönyörűséges érzés volt, ehhez fogható örömet még sohasem éreztem.” És Cremona eximámja, az a Najib Rouass, akit 2003. december 8-án letartóztattak, mert Cremona mecsetében így prédikált a Dzsihádról: „A mi vallásunk legyen szablya, amivel a keresztényeket kaszaboljuk. Földrengéssel nyíljon meg a föld a lábaik alatt. Robbanjanak bombák felettük és a gyerekeik felett. Törölje el őket Allah a Föld színéről.” Vagy Juszuf al-Quaradawi, a mélyen tisztelt teológus, akit Szeptember Tizenegyediké után a Sant’Egidio Közösség meghívott a Békéért és Igazságért tartott Római Csúcstalálkozóra a Békéért és Igazságért felelős Pápai Tanács nyugalmazott elnökével együtt. Aki arra buzdítja az *al-Dzsazira* képernyőin a mézárókat, hogy mézárólgassanak le bennünket, aki a mi balekságunkat kihasználva a saját lányait Londonba küldte, ahogy azt Abdul Rahman al-Rashed felfedte, és aki 2003 májusában feloldotta a női kamikazék tabuját. Addig ez a tabu életben volt, mivel a Korán alapján egy nő nem léphet ki egyedül az otthonából, és mert ha megcsónkítva végzi az életét, azt is kockáztatja, hogy az intim testrészei fedetlenül maradnak. „A Dzsihad nevében felhatalmazom a nőket, hogy öngyilkos küldetéseket hajtsanak végre, akár a férjük vagy apjuk vagy a fiuk engedélye nélkül is. Ilyen esetekben egy nőnek nem kell befednie a fejét, sem pedig valamelyik közeli rokon kíséretében lennie.”

Szeretném, ha tévednénk.

Tudom. És senki sem értheti meg nálam jobban, tekintve hogy ön én vagyok. Szeretném én is, ha tévednék. Ha tévednék, akkor nyugodtan halnék meg. Csakhogy sajnos nem tévedek. Minden egyes nap engem igazolnak a tények. Minden nap! És most egy újabb megerősítés érkezett, hogy nem túlzok, hogy soha nem túloztam, Bemard Lewistól: az öreg tudóstól, akit az Iszlám történetírójaként tartanak számon. Olvasta az interjút, amit múlt év júliusában adott egy német lapnak? Tudja, mit mondott ott Bernard Lewis? Azt mondta, hogy sok nyugati ember azt az illúziót táplálja, hogy a radikális Iszlám nem veszélyt jelent a jövőnkre nézve, hanem inkább egy Nyugat-fölött-tündöklő-Nap, olyan nap, amiről a náci Sigrid Hunke beszélt, mert teljesen elbűvöli őket a radikális Iszlám. Éppúgy, ahogy annak idején a kommunizmus. Azt mondta, hogy emiatt nem biztos a győzelmünk az al-Kaida felett, és hogy a jövőben elkerülhetetlen lesz Európa iszlamizációja. Azt mondta, hogy a 2100-as évekre Európa teljesen, vagy csaknem teljesen muzulmánna fog válni, egyfajta Arab Nyugatként a Maghreb része lesz. És tudja, hogyan kommentálta ezt a próféciát a mérsékelt-muzulmán Bassam Tibi, vagyis a mérsékelt Iszlám hivatalos képviselője Németországban? Ezekkel a szavakkal kommentálta: „A kérdés nem az, hogyan állapítható meg, hogy vajon a többség vagy a teljes európai lakosság fog-e muzulmánna válni. Inkább azon érdemes elgondolkodni, hogy az Európában elterjedő Iszlám a Sáría Iszlámja lesz, vagy az Euroiszlamizmus.”

Ez vérfagyasztó. Különösen most, hogy Törökország az Európai Unió részévé akar válni. És most, hogy a kalifáink és vezírjeink készen is állnak arra, hogy befogadják. De sok olasz ezt nem fogta föl. A legtöbben azt hiszik, hogy Törökország egy focicsapat, vagy egy olyan hely, ahol a vakáció alatt meglátogathatják a Topkapi múzeumot, és öngyilkos módon alábecsülik a helyzetet. Mondja csak: ha tanítónő lenne és el kellene magyaráznia egy csapat kisiskolásnak ezt az örületet, milyen szavakat használna?

Hát, valahogy így. Kedves gyerekek, mondanám nekik, Törökország egy olyan hely, ami nem tartozik Európához. Semmi köze Európához. Mert ez az ország mind földrajzi, mind kulturális

szempontból közelkeleti, kilencvenkilenc százalékban muzulmán. Igen, kilencvenkilenc. Mi viszont nyugatiak vagyunk, és ebből következően, bármit gondoljanak is Eurázia kalifái és vezírei, akik megfogalmazták az Európai Alkotmányt, keresztények vagyunk. Ez a kettő pedig sehogyse fér össze. A Pápa azt mondja, hogy össze tudnak férni, hiszen a keresztények és a muzulmánok is egy Istenben hisznek, és ez elég is, csak hogy a helyzet az, hogy ez az egy-Isten dolog egy félreértésen alapszik, ezt akármelyik teológus el tudja magyarázni nektek, és ő maga is csak kétségbeesésében kapaszkodik ebbe. Törökország valamikor a Tizenegyedik Század során jött létre, amikor a szeleukidák és az ottománok és a türkmének letelepedtek Anatóliában, és a nyelvükkel együtt a Koránt is az ottaniakra kényszerítették. Ennek köszönhetően csupán néhány kisebbség tudott fennmaradni, például a kurdok és az örmények. Egyébként örmények ma már nincsenek arrafelé. Mivel a nagy többségük keresztény volt, a törökök szép apránként kivéztették őket, mint Ramadankor a bárányokat. Ami a kurdokat illeti, na igen: ha kurd vagy Törökországban, akkor jobban teszed, ha máshová költözel. Az 1300-as években Törökország, amely az Ottomán Birodalom örököse, annak a nagy birodalomnak, amelyik arról álmodott, hogy egész Európára kiterjessze a határait, Gallipolitól a Dardanellákig terjedt ki. Innen indult meghódítani Trákiát, Macedóniát, azután Nagy-Szerbiát, Bulgáriát, Romániát, Magyarországot, és lépésről lépésről haladva eljutott Bécsig. Amit két alkalommal is sikerült ostrom alá vennie. Másodszorra 1683-ban, hatszázezer férfival, akiket sokezernyi ló, ökör, kecske, tevé kísért, egy egész háremnyi feleség és ágyas. Milyen szerencse, hogy Jézus Krisztus nevében sikerült visszavernünk őket. Egyébként két évszázaddal korábban, azaz 1453-ban ez a birodalom eltörölte Konstantinápolyt, Isztambulnak nevezte át, a templomokat pedig átalakította mecsetté. Ezeket a dolgokat a törökök sosem felejtették le, és nagy nosztalgiával tekintenek vissza rá. A gond az, hogy mi sem felejtettük el mindezt. Olaszországban még ma is úgy kiáltanak fel az emberek rémületükben vagy szörnyülködésükben, hogy „Mama a törökök”. De vigyázat, gyerekek. Ha kiszalad a szátokon ez a mondás, a Politikailag Korrekt gazdáitok, különösen az Olajfa részéről, ami a Béke és

Testvériség növényjelképe, hamar rátok sütik a rasszizmus bélyegét. Nemrégiben Strasbourgban a Mortadella száján is kicsúszott egy mama-a-törökök, pedig nagy barátja a törököknek, és nem sokon múlt, hogy börtönbe csukják. Ahová engem is szívesen bedugnának, mert én lépten-nyomon mondogatom, hogy mama-a-törökök.

És ha a gyerekek nem értik ezt?

Értik ők, értik. A gyerekek mindig megértik. Csak a felnőttek nem értik, vagy úgy tesznek, mintha nem értenék. Különösen, ha olaszok vagy franciák vagy angolok vagy spanyolok vagy németek satöbbi. De hadd folytassam. Kedves gyerekek, az Ottomán Birodalom Isten segedelmével az Első Világháborúval megszűnt. És 1924-ben egy török tábornok, akit Musztafa Kemal Atatürknek hívtak, nem mindennapi forradalmat vitt véghez. Ilyesminek arrafelé nem túl nagy a valószínűsége. Bezáratta a háremeket, a nőkkel levetette a fátylat, a férfiakkal a fezt, eltörölte a poligámiát. Áttért a Gergely-naptárra, bevezette a latin betűs írásmódot, és felszámolta az összes vallási rendet, kezdve a dervisekkel. Azokkal a furcsa papokkal, akik úgy imádkoztak Allahhoz, hogy közben kiáltozva forogtak maguk körül, mint valami bűgócsiga. Egyszerűen elsöpörte az iszlám igának minden alakját és formáját és a helyébe felépített egy szigorúan laikus alapokon álló Államot. Egy nyugati típusú Alkotmányra építette fel, vagyis egy megválasztott Parlamentre, és vagy fél évszázadon keresztül működött is. Emlékszem, milyen nagy benyomást gyakorolt rám, amikor 1959-ben fiatal újságíróként Ankarába érkeztem egy nőkről készülő riport miatt. Ahol a saját szememmel láttam, hogy a török nők tényleg nem hordanak fátylat és gyakorlatilag ugyanolyan ruhában járnak, mint én. Kedves gyerekek, határozottan állíthatom: nagyjából húsz évvel ezelőttig ez a Törökország annyira hisztérikusan laikus volt, hogy amikor Wojtyła pápa hivatalos látogatást tett Isztambulban és Ankarában és Szmírnában, igencsak mostohán bántak vele. Nem voltak fogadások, nem celebrált tengernyi ember előtt Misét, mindezek helyett olyan fagyosan hideg fogadtatás várta, hogy Őszentsége majdnem tüdőgyulladást kapott tőle. Egyébként húsz évvel ezelőtt Törökország nem hagyta magát elcsábítani Khomeinitől sem: a muzulmán

pápától, aki elűzte Reza Pahlavi sahot, mindenkit, aki nem akarta követni őt, lelövette, megköveztette vagy elvágatta a torkát, és azon nyomban újra csadort húzott a nőkre. Gondoljatok bele, Khomeini korszaka alatt Törökországban a török nők akár még politikával is foglalkozhattak. Miniszterek is lehettek, mint Meral Aksener és az a rémes Tansu Ciller, akiknek az intrikái és visszaélései még Lukrécia Borghesét^[100] is megbotránkoztatták volna. És oda se neki, ha a többi török nővel, kiváltképp a városokon kívül, rosszabbul bántak, mint Iránban, Mit számít, ha Törökországban a hatalmat valójában maga a Hadsereg gyakorolta. Aminek a keze messzire ért, és nagyon súlyos volt: akadtak olyan baljós figurák a tábornokok közt, akik mellett a mai fejnyiszálók már-már pacifistának tűnnének. Kit zavar, ha egy ilyen demokráciában a kínzás bevett gyakorlat volt, és a börtönök olyanok voltak, mint a *Midnight Expressben*: abban az amerikai filmben, amiből kiviláglott, hogy Törökországban az emberek bármit el tudnak viselni, tényleg bármit, kivéve a börtönt. Kit érdekel, ha irántunk, európaiak iránt erős ellenérzéseket tápláltak, és az egykori miniszterelnökük, Erbakan, az Erény Pártjának vezetője azt mondogatta: „Európa egy keresztény érdekcsoport, amelyik a halálunkat kívánja.” Kit érdekel, ha Ciprus szigetén, amelyet kettéosztottak, félig török, félig görög volt, a fent említett hadsereg rettentő csúnyán viselkedett. Talán nem kéne elmondanom nektek, gyerekek, de 1974-ben, vagyis amikor megszállták a görög zónát, törőlmetszett törökös dolgok történtek Cipruson. Az egyik házban példának okáért, ahová bement egy török katona, megerőszakolta majd megölte a hetvennégy éves nagymamát és a tizenkét éves unokáját. Azt mondom ugyan, hogy „kit érdekel”, de nem mintha hiányozna belőlem az érdeklődés, hanem csak azért, mert a politikusok ezt mondogatták. És az ok, amiért ezt mondogatták az volt, hogy Törökország ellenszegült a Szovjetuniónak, jó kapcsolatot ápolt Izraellel, és 1952 óta a NATO-hoz tartozott. A politikusok szerint ez a három dolog elegendő volt ahhoz, hogy Törökországra a Nyugat csatolmányaként lehessen tekinteni. Egy focicsapat, egy olyan hely, ahová vakációzni mehetnek

és ellátogathatnak a Topkapi múzeumba. Aztán megváltoztak a dolgok. Találjátok ki, miért.

Mert ha egy rózsa az egy rózsa az egy rózsa, ahogy Gertrúd Stein szokta volt mondani, akkor a Korán az a Korán az a Korán! És Atatürk laikus forradalma ellenére megtörtént Törökországban is az, ami Reza Pahlavi nyugatiassága ellenére Iránban történt. Az Iszlám feléledt Feléledtek a mollák, újra megnyitották a mecseteket, amiket amúgy soha nem zártak be, és szép apránként azoknak a nőknek az unokái, akik 1924-ben levetették a fátylat, most újra fátylat öltöttek. A bátyjaik elkezdtekfezt viselni. Aztán jött Bin Láden. Jött Szeptember Tizenegyedike. Legyőzte a pillanatnyi zavar által keletkezett Mindannyian-Amerikaiak-Vagyunk-ot, és átváltott Mindannyian-Muzulmánok-Vagyunk-ra, és a 2002-es választásokon felbukkant egy „mérsékelt” muzulmán: Recep Tayyip Erdogan.

Pontosan. Olyan mérsékelt, hogy négy hónapot töltött börtönben szélsőséges hitvédő fanatizmus miatt. Olyan mérsékelt, hogy amikor 2003-ban Ankarában fékevesztett kamikaze támadásoktörténtek, egyszer sem ejtette ki a száján az „iszlamista terrorizmus” kifejezést, ő is csak „terrorizmusnak” nevezte. Vagy maximum „vallási terrorizmusnak”. Olyan mérsékelt, hogy ő volt az első, aki újra a Büntető Törvénykönyvbe akarta iktatni a házasságtörés vétségét. Olyan mérsékelt, hogy a lányait evekkel ezelőtt elküldte tanulni az Egyesült Államokba, ahol „vannak olyan Főiskolák, ahol lehetővé teszik a fátyol viselését, ami a muzulmán hagyomány jelképe”. Olyan mérsékelt, hogy a felesége (és ihletforrása), Emine mindig is fátylat viselt, és fatwát^[101] kért azokra, akik flörtölnek házasság előtt. Olyan mérsékelt, hogy magáévá tette az iszlám Két Igazságának Elvét (az egyik igazság, amit minden muzulmán a maga számára vall meg, és a másik igazság, amit a hitetlen-kutyáknak mond, egyszóval a Hazugság Elve), és nem izgatja, ha Janus-arcúnak nevezik. Az Iszlám Párt színeiben jelentkezett, alias Igazság és Fejlődés Pártja, amelyet a Jólét (Sic!) Pártja alapított, amelyik a Szélsőjobboldalon a török-proletáriátust-képviseli (Sic!). A választási kampánya során mindenekelőtt a nőket szólította meg, és minden egyes

megszólalásában benne volt a következő mondat: „Sok országban lehetséges hordani a fátlyat, ha valaki hordani szeretné. Törökországban ugyanakkor, amelynek a lakossága kilencvenkilenc százalékban muzulmán, ez számos régióban nem lehetséges. Ennek meg kell változnia.” 34 százalékos előnnyel győzött. Ami egy kusza törvénynek köszönhetően a parlamenti helyek 66 százalékát juttatta neki. De mintha elfeledkeztünk volna a gyerekekről!

Annyi baj legyen...

Nem, nem, hadd fussak neki újra. Hiszen, ahogy már mondtam: a gyerekek több mindent megértenek, mint a nagyok. Kedves gyerekek, a már nem laikus Törökország olyan diadalt ajándékozott a Janus-arcúnak, amivel szemben még azoknak a tábornokoknak a hadserege sem tehetett semmit, akikhez képest a mai fejnyiszálók igazi pacifistának tűnnek. Van rosszabb is. Alighogy megválasztották, belevetette magát abba a vállalkozásba, amihez laikus elődeinek még nekilátni sem sikerült: bevezetni Törökországot az Európai Unióba. Chirachoz fordult, vagyis ahhoz az emberhez, aki szerint Európa-gyökerei-legalább-annyira-muzulmánok-mintamennyire-keresztények, tiszteletét tette Schrödernél, akiknél több török van, mint Törökországban, meghívta Berlusconit a legidősebb fia esküvőjére, és amikor megszerezte a támogatását ez utóbbinak is, aki kész lenne a piac bővítését a Holdra, vagy akár a Saturnusz holdjaira is kiterjeszteni, szabályos kérvényt nyújtott be az Európa Tanácshoz. A Tanács továbbította az Európai Bizottságnak, azaz a Mortadellának, és elfeledkezve a mama-a-törökökről, a Mortadella azt javasolta Erdogannak, hogy szerezzen egyfajta szüzességet, vagyis hozzon pár reformintézkedést az emberi-és-polgári-jogok-terén, aminek ő hanyatt-homlok engedelmeskedett, kényszerítette a Parlamentet, hogy hozzon egy úgynevezett Harmonizációs Törvényt, és... De innentől aztán tényleg nem beszélhetek tovább a gyerekekhez. Már elkövettem azt a hibát, hogy elmeséltem nekik azt a történetet Cipruson, a török katonáét, aki előbb megerőszakolta, aztán megölte a nagymamát és a kisunokáját, a többi csúf dolog már nem gyerek fülének való.

Akkor most kihez beszél?

Önhöz, saját magamhoz. És az olyanokhoz, akik nem tudják, vagy úgy tesznek, mintha nem tudnák. Valamint a cinikusokhoz és az esztelenekhez, akik támogatják Törökország belépését és fel sem fogják, hogy az Ottomán Birodalomról szőtt álmhoz segédkeznek. Az az álom, amit Dicsőséges Szulejmán egész életében kergetett, és ami arra vitte őt, hogy megszállja Magyarországot, eljusson Ausztriába, és 1529-ben első ízben ostrom alá vegye Bécsset, Az az álom, amit a fia, Részeges Szelim továbbvitt azzal, hogy elfoglalta a tőről metszett keresztény Ciprust, mielőtt 1571-ben Lepantónál megállították Itália köztársaságai, hercegségei és nagyhercegségei összefogva Spanyolhonnal, Máltával és a Szentszékkal. Az az álom, amit 1683-ban Kara Musztafa összeűzött ugyan Bécsnél, de ami ezzel sem hunyt ki. Arról az álmról beszélek, hogy létrehozzák az „Európai Iszlám Állam”-ot, Rendben, már más idők járnak. Az Ottomán Birodalom serege nem létezik többé. Törökország bekerült a NATO-ba, és tekintve, hogy Európának nincsen hadserege, ha Erdogan meggondolná magát, megint az amerikaiak segítségét kérhetnék, akiket folyton pocskondiázunk. Talán nem ők azok, akikhez mindig fordulni szoktunk, amikor már minden kötél szakad? Nem ők azok, akik mindig elmennek mások helyett meghalni? Értünk már kétszer is elmentek meghalni, kezdve az Első Világháborúval. (Száztizenhatezer-ötszáztizenhat halott katona.) De ahhoz, hogy testet ölthessen végre Fényes Szulejmán álma, hogy megvalósíthassa végre az ő „Európai Iszlám Államát”, nincs szükség hadseregekre. A megszállás ma már teljesen más természetű. Vallási, kulturális megszállás. Területek elfoglalása helyett arra tör, hogy az emberek lelkében uralkodjon, olyan nézeteket fogadtat el velünk, amelyek nem a mi nézeteink, olyan fogalmakat, amelyek nem a mi fogalmaink, olyan szokásokat, amelyek nem a mi szokásaink, olyan rémségeket, amelyek nem (vagy már nem) a mi rémségeink, és Krisztusom! Hogyan fogadhatunk magunk közé egy olyan országot, amely kilencvenkilenc százalékban muzulmán?!? Hogyan lehet behozni Európába hatvanmillió törököt, akik még a legalapvetőbb emberi jogokkal sem barátkoztak meg, amiket a modern világ elfogad és védelmez?!? A jelentés, amit az Amnesty International kiadott az Erdogan által kierőltetett „Harmonizáció” után, hátborzongató.

Letartóztatott, megkínzott, meggyilkolt emberek, kegyetlenkedésekkel, amelyek továbbra is érvényben voltak, olyan törvényeknek köszönhetően, amelyek igencsak hasonlítottak a már módosított vagy megsemmisített törvényekhez. Elektrosokk alkalmazásával lefolytatott kihallgatások, a plafonhoz erősített kötéllel a karjuknál fogva lelógatott emberek, szexuális visszaélések, alvás és evés megvonásával bebörtönzött emberek, *falaka*, vagyis a talp ütlegelése. (A *falaka* talán nem tűnik olyan szörnyűnek. De nyolc évvel azután, hogy elszenvedte ezt a görög rendőrség részéről, egy olyan rendőrség részéről, amelyet négyszáz éven át fertőzött a török fennhatóság, Alekos Panagulis még mindig bicegett. Csak enyhén, de bicegett. És egy nap azt mondta nekem: „Hát tudod, szörnyű dolog ez a *falaka*. Minden egyes ütlegelésnél az agyadig hat a fájdalom, mintha tüzes vas lenne, a végén már csaknem beleőrülsz, bármit képes lennél bevallani.”) A jelentésben szó esett emberekről, akiket civil ruhás rendőrök raboltak el, vádemelés és ügyvéd nélkül börtönben tartottak, és akiket a fent említett módokon kínoztak meg. Szó esett benne a szólásszabadság és sajtószabadság durva korlátozásáról, és ami a nők elleni erőszakot illeti... Ez már elkezdődik családi körben, ahol az apák, férjek, fivérek bántalmazását szenvedik el, magyarázza a jelentés. Általában a „becsület-büntényeket” büntetik ezzel, vagy egy nem kívánt vagy túl korai házasságot kényszerítenek így ki. A veréstől a gyilkossáig terjed, és a gyilkosságot nemegyszer öngyilkosságnak álcázzák. Hallgassák csak a következő szöveget: „Törökországban a lázadó leányok meggyilkolása vagy öngyilkosságra készítése teljes mértékben elfogadott és a helyi közösség vezetőinek jóváhagyásával történik. Ez történik a legmagasabb végrehajtói és az igazságszolgáltatás szintjén is. Csak ritkán fordul elő, hogy a hatóságok komolyabb vizsgálatot folytatnak ilyen típusú gyilkossági vagy öngyilkosságnak látszó ügyekben.” Egyébként ahhoz, hogy megértsük, hogy bánnak a nőkkel abban a Törökországban, amely ismét átadta magát a Koránnak, elég, ha felidézzük azt az esetet, amit elmeséltem *Az értelem erejében*. A harmincötéves Cemse Allak esetét, akit egy brutális alak megerőszakolt és teherbe ejtett, a családja pedig halálra kövezte őt ezért. (A sógornője a következő

választ adta az angol újságíróknak, aki interjút készített velük: „Mi mást tehettünk volna? Vénkisasszony volt és elveszítette a becsületét. Megerőszakolták vagy sem, foltot ejtett a mi becsületünkön is.”)

Elég felidézni azt az esetet is, ami Szmirnában a strandon történt tavaly júliusban.

Igen. Annak az öt tizenhat éves diáklánynak az esetét, akik a tanáraikkal és vallásoktatójukkal iskolai kiránduláson vettek részt a tengernél. Akik a tanáraik éberségét kijátszva csadorban gázoltak bele a vízbe. Akiket a csador miatt elborítottak a hullámok. És akiket az úszni tudó tanáraik, akik készek lettek volna utánuk vetni magukat, nem tudtak kimenteni a vízből, mert a vallásoktató megakadályozta őket ebben. „Senki ne mozduljon. Ne érjenek hozzájuk. A Korán megtiltja.” Azok a szegények ott kapálóztak a vízben, kiáltoztak, segítségért könyörögtek, ő meg csak azt ismételte, hogy a-Korán-megtiltja. És az úszni tudó tanárok nem mertek fellázadni ellene, hagyták hát őket megfulladni. (Nagyjából ugyanez esett meg nemrégiben Szaúd-Arábiában, ahol a tűzoltók, hogy meg ne sértsék a Koránt, harminchat nőt hagytak elégni egy tűzvészben.) Az öt tizenhat éves diáklány halála után egyetlen panasz sem érkezett Szmirnában segítségnyújtás elmulasztása miatt. És amikor a *Hurriyet* című napilapban megjelent a hír, Erdogan gondosan zárva tartotta a száját. A felesége úgyszintén. Igen, tudom: akadnak még tanítványai Atatürknek. A pártja is megvan még, de már nem rúg labdába. A hadserege is megvan, de már édeskeveset számít. Így fest ma annak a Törökországnak a valósága, amely visszatért a Próféta igéjéhez, és ez pontos képet ad a mérsékelt Iszlám hazugságáról.

Egyetérték, itt valami nem stimmel. De vajon az Európai Bizottság ismerte az Amnesty International jelentését, amikor közzétette a Törökország jelöltségét támogató állásfoglalását?

Persze hogy ismerte. A holland Frits Bolkestein és az osztrák Franz Fischler, ketten azon kevés képviselők közül, akik a jelöltséget „euro-inkompatibilis”-nek ítélték meg, azonnal átadták a jelentést a Mortadellának. Feltételezem, a Mortadella ismerte az öt vízbe fulladt tizenhat éves lány történetét is: mindegyik újság megírta. Mindegyik.

Ő ennek ellenére közzétette a támogató állásfoglalást. Kijelentette, hogy néhány „homályos terület” dacára Törökország „kielégítő módon” teljesíti a Koppenhágában megszabott politikai felleteleket, és ezzel zárta a mondanivalóját: „A Bizottság csaknem egyhangúan javasolja az Államfőknek és a Kormányfőknek, hogy indítsák el a szükséges tárgyalásokat a jelölés elfogadásáról. Ezzel egyidejűleg, tekintettel arra, hogy bizonyos reformok nem kerültek végrehajtásra, továbbra is figyelemmel fogjuk kísélni a fejleményeket.” A szavait Erdogan melegen megköszönte. És ha egy kicsit piszkálta is a csőrét ez a továbbra-is-figyelemmel-fogjuk-kísélni, hazatérve már azzal dicsekedett, hogy „zöld lámpát” kapott... Hogyan végződik majd ez a történet? Nem tudom. Valaki elmondhatná nekem végre, mi volt a valódi indíték, hogy az úgynevezett Alkotmányból töröljék a keresztény gyökereket... Talán a laicizmus előtti tisztelgés volt, vagy inkább a kalifáink és a vezíreink véleménye előtti tisztelgés, esetleg a muzulmán Törökországnak szóló tiszteletadás? Azt mindenesetre tudom, hogy rengeteg türelmetlen barátja van a piacbővítésének, vagyis a Janus-arcú Törökországra való kiterjesztésének. Különösen Franciaországban és Németországban. Még ha a jelölés végül elutasításra kerülne is, rögtön megtalálnák a módját, hogy fű alatt előbb vagy utóbb elfogadtassák. Az Ottomán Birodalom leszármazottja túlságosan is szeretné visszaszerezni az egyeduraltat a Földközi-tengeren, és Eurázia túlságosan is ki van szolgáltatva a tengerből felemelkedő Fenevadnak. És túlságosan ki van szolgáltatva a félelemnek és az illúzióknak is. Mindenekelőtt annak az illúzióknak, hogy Törökország révén megállíthatja Bin Ládent. A félelemnek, hogy a zsaroláshoz fognak folyamodni, ami ott lóg a levegőben: „Nem kértek belőlünk? Akkor átállunk a másik oldalra, magunkra vállaljuk, vagyis inkább ismét felvállaljuk a vezető szerepet az arab világban.” De a jövőnk irányítása nem kerülhet egyes emberek kezébe. A népnek kell kézben tartania. Talán valóban referendumot kellene hirdetni Törökország ügyéről. Istenre bízni a kimenetelét és az ügyefogyott Európai Unió minden egyes országában megtartani. A baj az, hogy a nép rendkívül félre van tájékoztatva, rá van szedve, meg van tévesztve. És mivel már ennyire összezavarták, egyre könnyebben megtéveszthető...

Mindennek ellenére mit mondana nekik, ami segítene meggyőzni őket a Nem szavazatról egy esetleges népszavazás esetén?

Mindazt, amit mostanáig elmondtam. És még azt, amit az egyik legnagyobb élő történész, az öreg Jacques Le Goff mond. „Az én elutasításom oka nem kizárólag kulturális természetű. Földrajzi természetű is. Törökország integrálásával Európa határai kitolódnának egészen Irakig. És ha Irak ugyanezt kérné tőlünk, őt is felvennénk?” Ehhez a kérdéshez hozzáteszem azt is: Irak Szíriával és Szaúd-Arábiával és Iránnal határos. Ha Szíria és Szaúd-Arábia és Irán szintén ezt kérné tőlünk, akkor őket is felvennénk? És kérdem én: mi a csudát értenek ezek az agyalágyultak az Európa kifejezés alatt? Sose láttak még földgömböt, sose láttak még földrajzi térképet? És ha Törökország jó nekik, akkor vajon miért grimaszolnak, amikor Oroszország a tudtukra adja, hogy örülne neki, ha jelöltnek tekintenék? ők legalább csak papíron számítanak Keletnek. Ugyanazokat a hibákat követik el, mint mi, éppúgy szenvednek az iszlám terrorizmustól, mint mi, és nem a Prófétát, hanem Krisztust és a Madonnát tisztelik. Ó, el is felejtettem... A keresztény gyökerek felszámolásával az Alkotmányuk törölte Krisztust és a

Madonnát is... Igen, ezt mondanám a Népnek. Azután emlékeztetném őket arra, mi történt Görögországgal, a kultúránk ükanyjával, amikor bejöttek hozzájuk a törökök és náluk ragadtak négyszáz évre. Még Szókratész és Platón emlékezetét is eltüntették. Emlékbe hagyták viszont nekik a *falakát*. Olyan jól megtanították őket a használatára, hogy másfél évszázaddal később a görög rendőrség még mindig ehhez folyamodott, hogy vallomásokat csikarjon ki. Aztán ezzel fejezném be: kedves Nép, Lewis professzor túlságosan optimista, amikor arról prófétál, hogy Európa 2100-ra teljes egészében muzulmánna fog válni. Ha ti nem álltok ellene ennek az új örületnek, legkésőbb 2017-re be fog teljesedni.

Elhiszem. És ez a keserű okfejtés el is vezet az utolsó kérdésemhez, ami közvetlenül a tengerből felemelkedő Fenevadra vonatkozik. Az utolsó, vagy majdnem az utolsó, tekintve hogy minden további ettől függ majd. Soha nem fordult elő önnel, miután tavaly nyáron találkoztunk, hogy kedve lett volna meghátrálni? Tudja, a

fáradtság, amitől fásultság vesz erőt az emberen, amikor valami az elviseíhetőség határain túl felháborítja vagy megrémíti, és lesújtottságában megelégszik a csendes morgolódással. Elegem van, ennyi volt. Kitűzöm a fehér zászlót.

Ó, dehogyisnem. Többször is. De megadni magam, kitűzni a fehér zászlót nem vallana rám. Még soha életemben nem tűztem ki a fehér zászlót. Viszont az utóbbi hónapokban émelyítő dolgok történtek, és hazudnék, ha azt válaszolnám, hogy soha nem gondoltam és szenvedtem el olyan dolgokat, amikről beszél. Hogy soha nem estem mély depresszióba, és hogy soha nem lett volna kedvem meghátrálni. Első ízben a Kiáltvány miatt, A-Muzulmánok-akik-Állampolgárságot-Akarnak, egyszóval a *Corriere* miatt, és... Nézze, a *Corrierében* én mindig is alkalmi vendég voltam, ennyi. Átutazóban lévő vendég.

Az újságírást egyértelműen nem a *Corrierének* köszönhetően fedeztem fel. Az újságírást Brúnó bácsikámnak köszönhetően fedeztem fel, aztán meg egy napilapnál Firenzében, ahol kislányként dolgoztam, aztán meg egy mostanra már megszűnt hetilapnál, amit *VEuropeónak* hívtak. És a *L'Europeónak* (és külföldi lapoknak, tekintettel arra, hogy a legnevesebb lapokban jelentek meg cikkek a nevem alatt) köszönhetően élhettem úgy, mint egy szú, aki beleásta magát a Történelembe. Benne élhettem a Történelemben, akkor, amikor éppen formálódott. Szemtanúja lehettem a háború borzalmainak és a béke ostobaságainak. Ismerhettem és megismertethettem azokat a személyiségeket vagy személyiség-nélkülieket, akik a hatalom lottófőnyereményének megütésével döntenek a sorsunk felett. Mindazonáltal a *Corriere* mindig is különleges helyet foglalt el a szívemben. Brúnó bácsikám lapja volt, ha érti, és fiatal koromtól fogva, nagyon-nagyon fiatal koromtól fogva azt kívántam, bárcsak az enyém is lenne. (Ami lehetetlen volt, mivel akkoriban nem kerülhettek oda nők. „Kész eretnecség lenne, ha egy nő neve alatt jelenne itt meg egy cikk!”, méltatlankodott Brúnó bácsikám.) Aztán amikor otthagytam az akkor már haldokló *L'Europeót*, átjöttem a *Corrieréhez*, ahol addigra már nem volt férfi-egyeduralom. Franco Di Bella vezette azokban az években, és istenem, micsoda igazgató volt! Ez a Di Bella úgy tudott bánni az

újságírással, ahogy Picasso bánt a festészettel. Olyan szenvedélyesen szerette, olyan intelligensen, hogy aznap, amikor elvittem neki a Khomeinivel készített interjút, sírva fakadt a boldogságtól. Rendesen, könnyekkel. Emlékszik? Amikor meg a Teng Hsziao-pinggel készített interjút vittem neki, térdre esett, és egy piros ászt kezdett el lobogtatni a feje felett. Emlékszik? Nagy újságíró volt ez a Di Bella. Nem olyan, mint azok, akik nagyképűsködnek, azt hiszik, hogy ők az atyaúrsten, közben fabatkát sem érnek. És szellemes is volt. De elment. Én pedig visszahúzódtam a könyvírás magányába, és a Corn'eréből nem láttam egyebet, mint igazgatók hosszú sorát a nagy messzeségben. Volt, hogy tisztelettel figyeltem őket, volt, hogy nem. De a szívem mélyén megmaradt ez a különleges hely. Tehát kötődtem hozzá. És Szeptember Tizenegyedike után a *Corriere* volt az, akinek odaadtam (vagyis ajándékoztam, tekintve hogy nem kértem érte fizetséget) a cikkemet, amiből végül *A Harag és a Büszkeség* lett. A *Corrierén* keresztül fogtam bele a Fenevad és az őt szolgáló másik fenevad ellen folytatott haromba. És még ha utálatos és súlyos kellemetlenségekbe is került, még ha nem is mindig értettem egyet a politikai irányultságával, a Politikai Korrektségével, hogy azokról a dolgokról beszél, ami kifizetődő a számára és nem azokról a dolgokról, amikről beszélnie kellene, megmaradt a kötődésem iránta, olyan szálak kötnek hozzá, amelyeket nem hagyhatok figyelmen kívül. Közeli rokon, akivel nemegyszer szerettem volna megszakítani a kapcsolatot, kitagadni, mégis nagyon szeretem. Tehát azt az esztelen kiáltványt rendkívül sértőnek találtam. Majdnem annyira nyomasztott, mint az a fogadás, ahová a Köztársasági Elnök meghívta azt a hét mérsékelt-muzulmánt is, köztük Colle Val d'Elsa imámját, aki tönkreteszi az én Toszkánám tájait. Majdnem úgy megsebzett, mint az elnöki beszéd a bevándorlókról, akikből szerinte nincsen még elég. Gyertek-gyertek-olyan-nagy-szükségünk-van-rátok. (És még szerencse, hogy nem azzal fejezte be, hogy „Ha idejöttök, az állampolgárság mellé kaptok egy csinos kis telket is Chianti környékén. Talán éppen Fallaciét, aki egy kőhajításnyira lakik a felépítendő mecsettől és minarettől”)

És mikor támadt önre a kifáradás, a meghátrálás második rohama?

A két sokszínűség-párti pacifista Simonetta visszatérésekor. Még időm sem volt magamhoz térni a Heródesi öldöklés és a többi vérfürdő után, amiket Allah mészárosai követtek el, ha érti. És amikor megláttam őket leszállni a repülőgépről, hetykén, arab stílusú öltözetben, dishdashába bugyolálva, amit a fogvatartóik az egymillió dolláros váltságdíjért cserébe nekik adtak, a Koránok és a karamellás cukorkák mellé, szánakozóan megvető mosolyra húztam a szám. Modortalanok, gondoltam. Nem mondta nektek az anyukátok, hogy amikor elrabolják az ember lányát Allah hóhérai, nem a tőlük kapott dishdashában jövünk haza, hanem rendesen felöltözve? És azt kívántam, bárcsak ezt a nagymérvű nevetlenséget, vagyis inkább az önbecsülés és a méltóság teljes hiányát helyrehoznák legalább azzal, hogy az alkalomhoz méltóan, azaz illendően nyilvánulnak meg. Ejtenek mindenekelőtt pár szót arról a háromszáznegyvenkilenc halottról Beszlánban, és azokról, akiket Irakban lefejeztek vagy elvágták a torkukat vagy tarkón lőttek. Nem beszélve azokról a túszookról, akik még mindig ott senyvednek valahol egy pince mélyén, megkötözött kézzel és bekötött szemmel, példának okáért az a két francia újságíró, akikről már semmit nem tudunk. És aztán megköszönik a kormánynak és az ellenzéknek is, akik olyan sokat tettek azért, hogy kiszabadítsák őket, akik azért, hogy kiszabadítsák őket, kifizették a váltságdíjat, valamint azoknak a személyeknek, akik a bőrüket vitték vásárra, hogy megtalálják őket és tárgyaljanak az elengedésükről. És aztán üdvözlik az olaszokat, akik annyit imádkoztak értük, gyertyákat gyújtottak, és persze leperkálták azt az egymillió dollárt. Ám ahelyett, hogy sírdogáltak volna azokért, akik kevésbé szerencsések voltak vagy lesznek náluk, alighogy leszálltak a repülőről, máris a csapataink visszavonását követelték. Ahelyett, hogy köszönetet mondtak volna a kormánynak és az ellenzéknek és a Vörös kereszt vezetőjének Bagdadban, az elrablóiknak mondtak köszönetet, akik olyan kedvesen bántak velük. Olyan rendesek, tisztelettudóak voltak, szinte egy ujjal sem értek hozzájuk. Ahelyett, hogy az olaszokat üdvözölték volna, üdvözölték (és köszöntötték) az

irakiakat és minden-muzulmánt-a-Földön. És akkor a szánakozóan megvető mosolyom lehervadt. Modortalanok és hálátlanok, gondoltam. Nem mondta nektek a mamátok, hogy a hálát azoknak kell kifejezni, akik megmentették az életünket, és nem azoknak, akik el akarták venni tőlünk? Aztán arra gondoltam, hogy a mamának ehhez igazából már nem sok köze van. Két harminc körüli nő, a mindenit neki, nem naiv és tájékozatlan kislányok.

És ez még nem minden.

Nem, nem minden. Mert ott volt az az estély, amelyen Róma polgármestere azzal tüntette ki kettejük közül a hetykébbiket, hogy fogadta a Campidoglióban^[102] és a társaságában mutatkozott az ünnepi díszbe borult teraszon, amit egy hatalmas sokszínű zászló ékesített. Aztán ott volt az a délelőtt, amikor a Pápa mindkettőjüket fogadta a Vatikánban. (Ezúttal blézert és nadrágot viseltek, a fejüket viszont kihívó módon fedetlenül hagyták. Most nem volt rajtuk az a kendő, amit olyan gondosan magukra szoktak öltetni, amikor a muzulmán barátaik kedvében akarnak járni, Az istenért, még a királynők, még a forradalmárok is befedik a fejüket, ha a Pápa előtt jelennek meg. Én talán nem öltöttem magamra csadort, hogy Khomeini elé járulhassak? Bizonyos dolgokat illendőségből tesz meg az ember, faragatlan nőszemélyek! Pökhendiek és faragatlanok! Ráadásul Wojtyła még fohászzkodott is értetek.) Egyszóval mindebből az következik, hogy Olaszországban vannak A kategóriás és vannak B kategóriás túsok. Ha Quattrocchinak hívnak és a Risorgimentohoz méltó hősként halsz meg, csak éppen politikai szempontból nem a megfelelő oldalon állsz, még az állami temetést is megtagadják tőled. És mindig akad majd olyan bíró, aki nyugodtan rád sütheti, hogy zsoldos vagy, nem fogják beperelni emiatt becsületsértésért vagy halottgyalázásért. De ha te egy szimonettácska vagy, aki a balosokhoz vagy a Rifondazione Comunista (Újjáalakult Kommunistapárt) kommunistáihoz kötődik, minden követ megmozgatnak érted. A Jobboldal tüzszünetet köt érted a Baloldallal, a Baloldal leül a Jobboldal asztalához, és ha csak átmenetileg is, de felhagynak azzal, hogy mindenféle ürüggyel a kormányt ócsárolják és a csapataink kivonását követeljék Irakból. Róma polgármestere szélesre tárja

előtted a Campidoglio kapuit, ahol úgy fogadnak téged, mint Szent Johannát, aki legyőzte az angolokat Orléans-nál. És a Pápa fogad téged a Vatikánban, és nem sértődik meg, ha fedetlen fővel jelensz meg előtte, amivel azt jelzed, hogy te az Iszlámot kedveled jobban. Hasonló gesztusért Kabulban vagy Rijadban nyomban lelőnének. Aztán még ott volt Jessica és Sabrina Rinaudo halála, az a két nagyon ifjú lánytestvér Piemontéből, akik nem az iraki-vagy-palesztinellenállás dicséretét zengeni mentek Egyiptomba, csupán egy kis nyaralásra készültek, és akiket darabokra szakított egy ötszáz kilós iszlamista robbanószerkezet. Az ő halálukat rettenetesen igazságtalannak és szívbemarkolónak találtam. A legtöbben viszont egyfajta közönyösséggel reagáltak rá. A legtöbben azt sem hangsúlyozták, hogy a bűnösök ez esetben is Allah fiai voltak. És ez mélyen elkésértett. Vajon mire jó harcolni, fáradozni, emészteni magam, megírni az igazságot, kérdeztem magamtól. Mire jó az életemet kockáztatni ezért, és csőre töltött vadászpuskával az ágyam mellett aludni? Belefáradtam abba, hogy a falnak beszéljek, nem bírom ezt tovább.

És a harmadik meghátrálás?

A harmadik dupla meghátrálás volt, két fázisban történő meghátrálás. Igazából senor Zapatero handabandázásával indult, aki San Francisco polgármesterének nyomdokait követve (amerikaellenesek vagyunk, igen, de nem olyankor, ha az amerikaiaktól haszontalan ötleteket leshetünk el), félrehajította a család biológiai fogalmát és engedélyezte a melegházasságot. És ami ennél még rosszabb, ezerszer rosszabb, az örökbefogadást a melegek számára. Mindezt úgy, hogy senki nem szólalt fel, hogy ez már mindennek a teteje. Senki nem mondta neki, hogy örült: a világ lángokban áll, a Nyugat léket kapott és mindenhol szivárog a víz, az iszlám terroristák nagyüzemben vagdossák a fejünket, te meg a melegházassággal meg az örökbefogadással vesztegeted az idődet? És anélkül, hogy a Katolikus Egyház fellázadna, vagy a Pápa (megint ő) ellenkezne. Pedig most megszólíthatná a Cz[^]stochowai Madonnát, aki iránt annyira elkötelezett, és aki egész biztosan nem támogatná Zapatero javaslatát. Mindenki csendben maradt. Mindenki meg volt

félemlítve, rémült volt, képtelen volt arra, hogy racionális vagy spontán módon reagáljon az ügyre. Mindenkit megszarolt a Politikailag Korrektek önkénye. Mert ha megmondanád a magadét a melegházasságról, a melegök örökbefogadásáról, a máglyán végeznéd, éppen úgy, mint ha az Isz^ Iámról mondd meg a magadét. Rasszistának neveznek, meg fasisztának, meg bigottnak, meg civilizálatlannak, meg reakciónak. A legkevesebb, hogy azzal vádolnak, hogy te is úgy gondolkozol, mint Hitler, aki a zsidókkal együtt a krematóriumok kemencéjébe dobatta a homoszexuálisokat is. Egyszóval kipellengéreznek. Nos, miután kiadtam az első dühömet, ezúttal is nagyfokú fáradtság vett erőt rajtam. Sokkal nagyobb fokú, mint a két Simonetta miatt. Mert a homoszexualitás elfogadásáról senor Zapaterónak nemigen van tanítanivalója számomra. (És magától értetődik, hogy semmi egyébről sincs számomra semmiféle tanítanivalója.) Egy csomó homoszexuális barátom van, akiket nagyon kedvelek, és jaj annak, aki bántani próbálja őket. Mi több: jaj annak is, aki azért bánt egy homoszexuálist, mert az homoszexuális. Bárki legyen is az illető homoszexuális, függetlenül attól, hogy ismerem-e őt. Sok évvel ezelőtt Toszkánában, a városkámiban a postás elmesélte nekem, hogy két környékbeli homoszexuális szállás nélkül maradt, mert a szállásadójuk felfedezte, hogy úgy élnek együtt „mint-férj-és-feleség”. És elüldözte őket. Nem ismertem őket, nem is láttam őket soha. De amikor ezt meghallottam, elfutott a méreg. Nem könnyörületből, jegyzem meg. Elvi alapon. És azt mondtam a postásnak: „Szeretnék találkozni velük. Hozza el őket hozzám.” Elhozta őket, és ott állt előttem két nagyon udvarias, nagyon jólnevelt fiatalember, akik méltóságukat megőrizve panaszolták: „A hotel túl sokba kerül, nem tudjuk, hová mehetnénk.” Ezért aztán rámutattam egy festői házikóra, ami az enyém mellett állt és a vendégeimnek tartottam fenn, és: „Ha megfelel, ott lakhatnak.” Pár évig ott laktak. Azaz, amíg külön nem váltak és el nem hagyták mindketten Olaszországot. Ami elszomorított, hiszen az ismeretségünk már-már családias jelleget öltött. Hozzájuk szoktam, nem okoztak nekem semmilyen kellemetlenséget, legfeljebb azzal, hogy időnként túl hangosra tekerték fel a rádiót, és az egyikük imádta, ha *gaynek* nevezik. Ami

egy abszolút helytelen, sőt ostoba kifejezés, és ki nem állhatom, többek közt azért, mert angolul a „gay” annyit jelent, „vidám”, és amikor angolul írok, nem tudom, mi a csudát használjak a vidámra. Ha innen nézzük, a „gay” kifejezés valóságos lopás a szókincs szempontjából, és nagyon szeretném tudni, ki volt az a felelőtlen, aki forgalomba hozta, aki alkalmazni kezdte. New Yorkban egyébként bármerre járok, mindenütt találkozom homoszexuálisokkal. Itt több van belőlük, mint San Franciscóban, a titkárainak például legalább a fele homoszexuális volt. Titkárként remekül végezték a dolgukat és bármikor rendelkezésre álltak. Ezzel azt akarom mondani: a homoszexualitás önmagában egyáltalán nem zavar engem. Az sem foglalkoztat igazán, hogy mitől függ. Ellenben bosszant, amikor a feminizmushoz hasonlóan átalakul ideológiává. Tehát kategória lesz belőle, párt, gazdasági-kulturális-szexuális lobby, és mindezeknek köszönhetően politikai eszközzé válik. Zsarolásra alkalmas fegyverré, a Politikai és Szexuális Korrektség visszaélésévé. Vagy-megteszed-amit-kérek-vagy-elintézem-hogy-elveszítsd-a-választásokat.

(Gondoljon csak a szavazatok tömegére, amivel Amerikában Clintont zsarolták, Spanyolországban pedig Zapaterót zsarolták. Ezért volt Clinton első rendelkezése a megválasztása után az, hogy a homoszexuálisokat felvegyék a hadseregbe. Nevetségesnek tartottam ezt a sietséget. Zapatero első rendelete, a csapataik visszavonásán túl, a melegházasság és a melegök örökbefogadása volt.) Akkor is bosszankodom, amikor az ő lobby tevékenységükből kifolyólag pont a homoszexuálisok diszkriminálják az embertársaikat. És még inkább bosszant, amikor a kategória arcátlanságából következően ők azok, akik megsértik az embertársaikat a Gay Parade-dal, a Melegfelvonulásukkal, amelyen félmeztelenül vagy a másik nem ruhájába öltözve és prostituálnak maszkírozva mutogatják magukat. És végezetül bosszant, amikor az ideológia nevében (netalán mártíromkodásból) a homoszexualitás boldoggá avatását, sőt megszentelését, sőt istenítését igénylik. Mintha a homoszexualitás egyfajta kegyelmi állapot lenne, mi több, felsőbbrendűséget jelentene. Mintha a normalitás hátrány volna, vagy egy alsóbbrendű állapot. „Leonardo-da-Vinci-homoszexuális-volt. Michelangelo-úgyszintén. Ahogy-Julius-Cézár-is.” (Amit bizonyítani is kéne.) Vagy:

„Kleopátra a rabszolganőit vitte az ágyába. A Nagy Erzsébet királynő meg az udvarhölgyeit.” (Amit bizonyítani is kéne.) Vagy: „A homoszexualitás a zsenialitás záloga.” Az ilyen esetek tényleg megütközést okoznak bennem. Ilyenkor epésen visszavágok, és emlékeztetem őket arra, hogy Leonardo ide, Michelangelo oda, ennek a feltételezett felsőbbrendűségnek van egy gyenge pontja. Mégpedig az, amivel kapcsolatban senor Zapatero úgy tett, mintha elfelejtené, amikor félresöpörte a biológiai család fogalmát. A homoszexualitás nem teszi lehetővé a nemzést. Ha most egyszeriben mindenki homoszexuálissá válna, az az emberi faj végét jelentené. Kihalnánk, mint a dinoszauruszok.

Soha nem beszélt erről egyik barátjával sem?

Dehogynem! Egy ízben még Pasolinivel is. Egy étteremben ültünk a via Appián, emlékszem, és az egyik asztalnál vártunk Alekosra, aki sokat késett egy repülőtéri sztrájk miatt. Egyszer csak Pier Paolo megsimogatta a kezemet és a *Levél egy meg nem született gyermekhez* című könyvemre utalva (gyűlölte azt a könyvet) azt dörmögte: „Ha boldogtalanságról van szó, te sem tréfálsz.” Mivel azt hittem, a könyvemre céloz, megkérdeztem, mire utal ez a *sem*, és a beszélgetés egyszeriben az ő kontrollálhatatlan homoszexualitására terelődött, és... Drága barátnóm, az ember két különböző nemű egyéntől születik. A halak, a madarak, az elefántok, a rovarok úgyszintén. A fogantatáshoz szükség van egy petesejtre és egy hímvarsejtre. Akár tetszik, akár nem, a mi planétánkon így működik az élet. Ja, a biogenetika azt állítja, hogy a jövőben hímvarsejt nélkül is menni fog a dolog. De petesejt nélkül már nem. Akár emlősökről van szó, akár tojásról szaporodókról, petesejtre mindig szükség lesz. A petesejt, a tojás, ami az emberi lények esetében a nőkben található, a megtermékenyüléssel egy varázslat folytán átalakul egy cseppnyi Életté, aztán egy csírányi Életté, amiből a terhesség csodálatos útja során egy újabb Élet lesz, egy újabb emberi lény. Szent meggyőződése, hogy a szerelembe esés egész folyamatát vagy akár az érzékiség hevét is a túlélési ösztön, a faj fenntartásának szükséglete irányítja. Hogy éljünk akkor is, amikor már meghaltunk, éljünk azok által, akik utánunk születnek, és akik majd őutánuk

születnek. Az anyaság teljesen lenyűgöz engem. Ó, ne vessen meg ezért: értem én az apaság fogalmát is. Meglátja majd a regényemből, ha még lesz időm befejezni. Olyan jól megértem, hogy teljes szívből együtt érzek az elvált apákkal, akik a gyerekük felügyeletét kérik, elítélem azokat a bírákat, akik a gyereket minden esetben a volt feleségnél helyezik el, és úgy vélem, a mi társadalmunkban manapság több a jó apa, mint a jó anya. (Olvasson utána a hírekben. Amikor egy felbőszült apa megöli a gyerekét, saját magával is végez. Amikor egy eszement anya gyilkolja meg a gyerekét, korántsem öli meg magát.) De mivel én nő vagyok, ráadásul olyan nő, akit az a szerencsétlenség ért, hogy nem sikerült gyerekeket szülnie, jobban megértem az anyaság fogalmát. És talán éppen azért, mert az én gyerekeim mind meghaltak még a születésük előtt, én mi/dent az anyaság szemüvegén keresztül szemlélek. Amikor például könyvet írok, azt mondom: „Mefogant bennem egy könyv.” Amikor megjelenik egy könyvem, azt mondom: „Sikerült megszülnöm a könyvet.” És a könyveimet mindig úgy hívtam, „az én papírgyermekem”. Hogy kapcsolódik mindez ahhoz a meghátráláshoz, ami az elviselhetetlen Zapatero esete miatt tört rám, meg azok miatt, akik szokás szerint egyetlen szót sem szóltak, nem volt bátorságuk tiltakozni?

Én nem kérdeztem semmi ilyesmit.

De bárki rákérdezhet. Szóval elmondom. Egy homoszexuális férfiben nincsen petesejt. Női méh sincs benne, amibe be lehetne ültetni. És nincs a világon olyan biogenetika, ami meg tudná oldani ezt a problémát. Beleértve a klónozást is. A homoszexuális nőkben van petesejt. Női méh úgyszintén, amelyben bejárhatja azt a csodálatos utat, ami egy cseppnyi Életet egy csírányi Élet felé visz, amiből egy másik Élet jön létre, egy újabb emberi lény születik meg. De a társa nem képes őt megtermékenyíteni. Így tehát, ha nem egy férfivel egyesül vagy nem kér meg egy férfit tegye-meg-neki-azt-a-szívességet-hogy-ad-egy-kis-spermiumot, ugyanabban a helyzetben találja magát, mint egy homoszexuális férfi. És eleve nem vesz részt az emberi faj fenntartásának körforgásában, nem pedig azért, mert olyan szerencsétlenül járt, hogy az összes gyermeke meghalt még

megszületése előtt. Nem vesz részt abban a küldetésben, hogy folytatódjon az élet azokban, akik utána születnek, és akik majd őutánuk születnek. Vagyis milyen joggal akar egy homoszexuális (hímnemű vagy nőnemű) pár örökbe fogadni egy gyermeket? Milyen joggal várja el, hogy gyermeket nevelhessen fel ebben az Életről alkotott torz szemléletben, amelyben két apuka vagy két anyuka van apuka és anyuka helyett? És hímnemű homoszexuálisok esetében ez a pár milyen joggal használja egy nő méhét arra, hogy gyermekhez jusson, netalán vásároljon magának, mintha mondjuk autót venne? Egyszóval milyen joggal foszt meg ez a pár egy nőt az anyaság kínjától és csodájától? Azon a joggal, amelyet signor Zapatero talált ki, hogy megfizesse az adósságát a homoszexuálisok felé, akik rá szavaztak?!? Amikor a melegpárok örökbefogadásáról beszélnek, az nőként olyan érzés számomra, mint akinek megrabolták a méhét. Még akkor is, ha nem sikerült megszülnöm a gyermekeimet, elhasználnak, kizsákmányoltnak érzem magam tőle, mint egy tehén, amelyik csak azért szül borjakat, hogy a vágóhídra vigyék őket. És az a kép, amelyen két férfi vagy két nő pózol egy újszülöttel Mária és József paródiájaként, irtózatossan elhibázottnak tűnik. Valami olyasminak, ami sért, sőt megaláz engem női mivoltomban, félresikerült anyaként, balszerencsés anyaként, és állampolgárként is. Így hát megsértve és megalázva azt mondom: felháborít az a csend, az a képmutatás, az a hitványság, ami körülveszi ezt az egészet. Felbőszítenek azok az emberek, akik hallgatnak, akik félnek megszólalni, kimondani az igazságot. És az igazság az, hogy az Állam törvényei nem hagyhatják figyelmen kívül a Természet törvényeit. Nem hamisíthatják meg az Élet törvényeit azzal, hogy kétértelműen használják a „szülők” és a „házaspár” kifejezést. Az Állam nem bízhat rá egy gyereket, tehát egy védtelen és tapasztalatlan teremtményt olyan szülőkre, akik mellett abban a hitben fog élni, hogy két apától vagy két anyától születünk, nem pedig egy apától és egy anyától. És akik az éhező, fedél nélküli gyerekekkel zsarolnak (ez az érvelés már csak azért sem áll meg, mert a társadalmunkban bőségesen akad olyan normális házaspár, aki kész örökbe fogadni), nekik azt felelem: egy gyerek nem egy kiskutya vagy egy macska, akit elég táplálni, fedelet nyújtani a számára, és kész is. Emberi lény,

állampolgár, elidegeníthetetlen jogokkal. Sokkal inkább elidegeníthetetlen jogokkal, mint annak a két homoszexuálisnak a joga, vagyis inkább feltételezett joga, akik az anyai vagy apai szerep után epekednek. És az egyik első ilyen jog, hogy megtudja, hogyan születünk erre a földre, hogyan működik az Élet a mi bolygónkon. Erre teljes mértékben megvan a lehetősége egy férj nélküli anya mellett, és teljes mértékben hiányzik erre a lehetősége két azonos nemű „szülő” mellett. Ennyi, pont.

Woop! Hoppá! És a homoszexuális házasságról mi a véleménye?

Na igen... Akármelyik társadalomban, akármelyik országban, a Föld bármely pontján, Zapatero Spanyolországát kivéve^[103], a házasság egy férfi és egy nő szövetsége. Abban az esetben is, ha ebből a szövetségből nem születnek gyermekek. Én így értelmezem annak a népszavazásnak az eredményét, amely tizenkét amerikai államban a Nem elsőpró győzelmével zárult, tehát a homoszexuális házasság fülsiketítő elutasításával. De azt nem értem, hogy egy olyan társadalomban, ahol bárki szabadon együtt élhet bárkivel anélkül, hogy ezzel botrányt okozna, hogy elítélnék ezért vagy alávalónak tartanak, miért érzik a homoszexuálisok azonnali és sürgető szükségét annak, hogy házasságot kössenek egy polgármester vagy egy pap színe előtt. Netán fehér ruhában, csinos kis csokorral a kézben, és a válás rémképével, ami rengeteg időbe és egy halom pénzbe kerül. Remélem, hogy ez csak egy múló hisztéria, egy divatos szeszély, a magamutogatás vagy a konformizmus egyik fajtája. Mert ha nem, akkor itt olyan provokációról van szó, ami a gyerekek örökbefogadásának követeléséhez kötődik, és a biológiai család fogalmának szétbomlasztásához. Egyszóval, egyfajta megfélemlítésről. Nem kedvelem a provokációkat, nem kedvelem a megfélemlítéseket. Bárhonnan nézzük is, mindig politikai természetük van. És ez azt mondatja velem ezeknek a házasulandó nőknek és férfiaknak: elégedjetekek meg azzal a szent és sérthetetlen joggal, amit a civilizált világ mindenki számára elismer. A joggal, hogy azt és úgy szeressük, akit és ahogyan akarunk.

Ezt is elmondta Pasolininek?

Dehogyan. Nyilván nem: 1975-öt írtunk. Harminc évvel ezelőtt senki nem gondolt a meleg házasságára vagy örökbefogadására. A homoszexuálisoknak messze nem volt akkora hatalma, mint manapság. Semmilyen választói erőt nem képviseltek, politikai szempontból egyáltalán nem számítottak tényezőnek. De a dinoszauruszok példáját neki is felhoztam. Emlékeztettem rá, hogy a homoszexualitás nem teszi lehetővé a nemzést. Hogy az ember úgy születik, hogy megfogon egy férfitől és egy nőtől, és egy nő méhéből jön a világra, és hogy ő is így született.

És ő mit válaszolt erre?

Figyelmesen hallgatott. És néha alig észrevehetően bólogatott. Mint aki érti. Vagy mint aki szenved. Egy ponton azonban elsötétült a tekintete. Felpattant és azon a nagyon lágy hangján (rendkívül lágy hangja volt, már-már nőiesen, élesen elütött férfias arcvonásaitól) valami olyat mondott, amit nem felejtettem el. Amit soha nem fogok elfelejteni. Azt mondta: „Megmagyarázom neked, miért utálok, miért gyűlölöm, miért irtózom annyira a *Levél egy meg nem született gyermekhez* című könyvedtől. És miért fog el az émelygés, amikor arról beszélsz, hogy mi megy végbe egy nő méhében. Nem akarom tudni, mi történik egy nő méhében. Elborzadok, ha azt hallom, mi van egy nő méhében. Egyszer az anyám megpróbálta elmagyarázni nekem, mi is zajlik egy nő méhében. És én összevesztem vele. Én, aki annyira szeretem az anyámat.” Azután elmosolyodott. Megint megsimogatta a kezemet, az ajka megmozdult, mintha egy kedves szóval készülné enyhíteni a dühkitörését. De ekkor megérkezett Alekos, és...

És attól a naptól fogva nem látta őt többé. Tudom. Két hónappal később meggyilkolták Ostiában a strandon, ahová egy romlott fiút vitt magával. Tudom. Agyonrugdosták, aztán végighajtottak rajta egy autóval, és önnek ettől összetört a szíve. Tudom. Térjünk most rá a harmadik meghátrálás második fázisára.

Ez a második fázis úgy ékelődött a meleg házasság és a meleg örökbefogadásának ostobaságába, mint túske a köröm alá. A Buttiglione-Üggyel^[104] ékelődött be ez a túske, és még senior

Zapatero eseténél is jobban megviselt. Mert ebben a mi *cupiodissolvirik* (kívánok-inkább-elköltözni) végső bizonyítéka érhető tetten, a Nyugat önfelszámolásra irányuló vágya, ami már emészti őt az intellektuális és erkölcsi rákbetegségén keresztül. És itt engedje meg, hogy előrebocsássam, nem rajongok különösebben Buttiglione professzorért, az egykori kereszténydemokrataért és a filozófia mesteréért. Neki nem engedném át a festői vendégházikót a szomszédságomban. Már csak azért sem, mert biztos vagyok benne, hogy arra használná, hogy egy újabb pártot alakítson. A *cupiodissolvi*, a kívánok-inkább-elköltözni nála abban nyilvánul meg, hogy pártokat tesz tönkre és új pártokat alapít, amikből mindig ugyanaz a párt lesz. Nem rajongok érte egy kicsit sem. Ingerel a Mortadella iránti mézesházossága, a finomkodó fellengzőssége D'Alemával szemben, és az a leereszkedő stílus, amivel arra biztat, hogy olvassuk el újra Renato Cartesiótól, azaz René Descartes-tól a *De Captivitate Babylonica Ecclesiaét* vagy a *Regulae ad directionem Ingeniit*. Valamint az, hogy lépten-nyomon Kantot idézi. Mindezek tetejébe az én ízlésemnek ő túlságosan katolikus. De liberális katolikus. Olyan katolikus, aki tudja, mi a különbség a vallás és az észérvek között, aki csukott szemmel védelmébe veszi a laicizmus elveit, aki ugyanolyan mértékben hajt fejet a Pápa előtt, mint Kant előtt. És ha azóta nem változott meg, ha nem tiltja meg nekem, hogy én másképpen gondolkodjak, mint ő, ha nem küld máglyára azért, mert én másképp gondolkodom, mint ő, akkor neki éppúgy joga van ahhoz, hogy katolikus legyen, ahogy nekem jogom van ahhoz, hogy ateista legyek. Vagy ahogy egy muzulmánnak joga van ahhoz, hogy muzulmán legyen, a lükéknek meg ahhoz, hogy lükék legyenek. És senkinek sincs joga ahhoz, hogy visszadobja a jelentkezését az igazságügyért, a szabadságért és a biztonságért felelős biztosi pozícióra az Európai Bizottságban, csupán azért, mert ő katolikus, és hiszi, hogy a homoszexualitás bűn. Senkinek. Legkevésbé a Politikailag Korrekt szocialistáknak, kommunistáknak, baloldaliaknak, zöldeknek, radikálisoknak, liberálisoknak vagy feltételezett liberálisoknak, vagyis azoknak az alakoknak, akik olyan nagy tiszteletet mutatnak a Korán iránt és olyan nagy lelkesedéssel veszik a védelmükbe. És ugyanilyen lelkesen segítik a követőiket az országunk

megszállásában, a törvényeink áthágásában, a tájaink rombolásában az elviselhetetlen mecseteikkel. Milyen galádságot követett el ez a kegyes Professzor, amikor megválaszolta azoknak az úriembereknek és úrihölgyeknek a kérdését, akik csapdát állítottak neki Strasbourgban? Mindössze annyit, hogy azt felelte, az ő személyes meggyőződése, az ő katolikus meggyőződése, az ő katolikus erkölcsi érzéke szerint a homoszexualitást-lehetséges-bűnként-is-értelmezni. (Nem „bűntény”-ről beszélt, vigyázat: „bűn”-ről.) Viszont soha, de soha nem bánt volna diszkriminatív módon egy homoszexuálissal. Soha, de soha, azon egyszerű oknál fogva, hogy szükségszerű a különbségtétel az Erkölcs és a Jog között, a Hit és a Törvény között, a személyes meggyőződés és a társadalmi meggyőződés, sőt a polgári kötelesség között. És itt egy hosszadalmas beszéd következett Kantról. Csakhogy az inkvizítorai kevésbé voltak tisztában Kanttal. Az Európai Parlamentben több a tudatlan, mint Iszlámábád vagy Bagdad utcáin. (Kérdezze csak meg a mi europarlamenti képviselőinket, mi is az a kanti „kategorikus imperatívusz”, és meg fogja látni.) Egyébiránt, még ha mindegyikük a filozófia doktora lenne is, a „bűn” kifejezés akkor is elegendő lett volna számukra. Emlékszik, milyen nagy elánnal vádolták őt, hogy „megsértette a laicizmust”, és hogy „támadást intézett a liberalizmus ellen”, azok az ultra-laikusok, azok az ultra-liberálisok, akik akkor, amikor valaki nem úgy gondolkodik, ahogy ők, azonnal rávetik magukat és befogják a száját, sőt kipellengérezik? Semmilyen jelentőséget nem tulajdonítottak a Kantról szóló hosszadalmas beszédének. Kizárólag annak a kifejezésnek az alapján ítélték meg, ami a vádlott személyes meggyőződését fejezte ki. Megfeledkezve arról, hogy a Katolikus Egyház doktrínája Szent Ágostontól fogva a bűn fogalmára épül, hogy erre a fogalomra épült fel az Ellenreformáció is, ami a Tridenti Zsinatban csúcspontot ért el, néhányuk egyenesen azt követelte, hogy a kegyes Professzor törölje ezt a kifejezést a szótárából. És Európa, amely felett már öt éve a Mortadella őrökölt, és amely a Mortadellának sosem tette fel azt a kérdést, hogy vajon a homoszexualitás bűnnek számít-e vagy sem, Bottiglionét kivetette magából. „Elfogadhatatlan.” Ezt az ítéletet D'Alema teljes megaláztatással így nyugtázta, „Ez az Európai Parlament győzelmét

jelenti”, Bertinotti pedig kijavította, „Ez a Negyedik Köztársaság győzelme”. Ami oda vezetett, hogy Olaszországban valóságos hajtóvadászat indult a homoszexualitás szinonimái után, és újra előkerültek olyan kifejezések, mint a homokos, buzi, köcsög, meleg. Aminek következtében, *dulcis in fundo*, egy mosollyal befejezve: a Professzor bocsánatot kért.

Ön nem kért volna, igaz?

A világ minden kincséért sem. Vannak olyan ügyek, amelyek kapcsán a bocsánatkérés nem méltányos és civilizált, bátor és elegáns tett, hanem méltánytalan és meghunyászkodó, gyáva és esetlen gesztus. Azokra az esetekre gondolok, amikor valaki nem azért kér bocsánatot, mert rájött, hogy tévedett, hanem azért, mert úgy ítéli, hogy előnye származik abból, ha bocsánatot kér. Például feloldozást kap, azaz odaadják neki a Bizottsági széket. Krisztusom, ő nem egy Galileo Galilei volt a Szent Hivatal színe előtt! Nem az forgott kockán, hogy esetleg megperzselve végzi, mint Giordano Bruno! Nem is olyan valaki, mint én, akinek annyi homoszexuális barátja van, amennyit csak akar, akiket akár el is szállásol, és jaj annak, aki bántani merészeli Őket, de nekik is jaj, ha gyereket akarnak örökbe fogadni, hogy eljátszhassák Mária meg József színjátékát. (Ezért a nézetemért soha nem fogok bocsánatot kérni. Soha! Akkor sem, ha élve égetnek el.) És hozzáteszem: ha valaki a lelkiismerete szerint bűnnek tartja a pénteki húsevést, ahogy azt a Katolikus Egyházban hallottam kislánykoromban, nem kérhet bocsánatot azért, mert nem eszik húst pénteken. Nem csereberélheti el a meggyőződését, a hitét egy székre Strasbourgban. Azt lehet (és kell) tennie, amit meg is tett Még ha az is az ára, hogy később elmormolja a bajsza alatt, ahogy a tanai megtagadásának nem túl hősies tette után Galilei mormolta a fogai közt, „Azért mégis mozog a föld”. Egyszerűbb nyelvezettel: De még mennyire a Föld az, ami a Nap körül forog, ti fafejek!” Egyébként pedig egész más oka volt, hogy ezúttal kis híján felhúztam a fehér zászlót.

Mégpedig?

Az, hogy megértettem, hogy a „bűn” szónak valójában nem volt jelentősége. Hogy Buttiglionét azért utasították vissza, mert

Németország-Franciaország kettősfogata már azelőtt meghagyta, hogy utasítsák el, mielőtt még vizsgálatnak vetették volna alá. Még ha azt válaszolta volna is Strasbourg jakobinusainak, Uraim, olyan-homokos-vagyok-mint-a-sivatag-és-alig-várom-már-hogy-a-polgármester-összeadjon-minket-a-párommal, akkor is ugyanúgy visszautasították volna a jelentkezését. És azért utasították volna vissza ugyanúgy, mert katolikus. Nem a Balközéphez tartozó katolikus, mint a Mortadella, aki egy szalmaszálat sem tett keresztbe, hogy megakadályozza, hogy az úgynevezett Európai Alkotmány eltöröljön kétezer évnyi Történelmet, amelynek a gyökerei mélyen bele vannak ágyazódva a zsidó-kereszténységbe, hanem egy Jobbközéphez tartozó katolikus. Egy Berlusconi-féle katolikus, tehát az Egyesült Államokhoz kötődik, amit Franciaország és Németország, és Eurázia különféle kalifátusai nem néznek jó szemmel. Ez az amerikaellenes és izraelellenes Eurázia, ahol nem elégedtek meg azzal, hogy kiküldtek Ohióba ötvenezer levelet, amelyben arra kértek mindenkit, hogy ne szavazzanak Bushra, a *The Guardian* című lap még azt is megengedte magának, hogy a vezércikkében azt írja „Egy jól irányzott fenékbe rúgással kéne elzavarni Busht”. És ahol a SBC televízió a *The 11 o’Clock Show* című műsorában felhívást intézett Bush kiiktatására, a következő szlogennel: „John Wilkes Booth, Lee Harvey Oswald, John Hinckley, hol bujkáltok most, amikor szükségünk lenne rátok?” (Az első Lincoln gyilkosa volt, az isten szerelmére. A második Kennedy gyilkosa. A harmadik Reagant kísérelte meggyilkolni.) Ez az antiszemita és keresztényellenes Eurázia, ahol a bolsevizmus kiment az ajtón, de visszaszökött az ablakon, és ha egy ujjal is hozzáérsz a Baloldalhoz, vagyis ahhoz, amit ők Baloldalnak neveznek, rögtön bajba kerülsz. Ez az európaellenes és nyugatellenes Eurázia, ahol már az olasz modell dívik, vagyis amelyik azon az elven alapszik: „Aki elveszíti a választásokat, az parancsol, aki megnyeri, az befogja a száját.” A Buttiglione-Ügy újra eszembe juttatta Jörg Haider esetét az osztrák Jobboldalról, aki azért nyerte meg választásokat, mert nem akarta, hogy az országát továbbra is megszállva tartsák Allah fiai. Aztán, amikor Olaszországba jött, a Fenevad karhatalma köpködte, meg akarták verni, vagy megakadályozni, hogy kijöjjön a szállodából. És senki

nem tiltakozott: mi az, megbolondultatok? Signor Haidert szabályosan és törvényesen megválasztották az emberek! Ausztria önálló Állam, azt választanak meg, akit csak akarnak! Strasbourg kalifái és vezírei egy ponton egyenesen azzal fenyegetőztek, hogy kizárják az Európai Unióból. Vagy-választotok-valaki-mást-vagy-nem-maradhattok-velünk. És Ausztria engedelmeskedett... Annak a gerinctelen és hazug Eurábiának, ahol ma már kellemetlen érzés kimondani, laikus-vagyok, liberális-vagyok, mivel az ál-laikusok szégyent hoznak a laicizmusra és az ál-liberálisok szégyent hoznak a szabadságra. Nézze, Guiliano Ferrarának igaza van, amikor a *Foglio* hasábjain egy bigottan-laikus Európáról beszél, amit úgy jellemez, „eltompult és dogmatikus világ, olyan világ, ahol az igazságról egyes számban beszélnek, olyan világ, ahol nem veszik figyelembe a különböző, összetett igazságokat.” Igaza van Martino bíborosnak is, amikor végre-valahára megtöri az Egyház kísérteties hallgatását, és azt mondja, „Európában egy keresztényellenes Inkvizíció zajlik. Egy hadművelet, ami a pénz és az arcátlanság irányításával máglyára akarja küldeni a keresztényeket..

Itt megállunk,..?

Ó, a végtelenségig lehetne folytatni. Minden nap egy újabb eset. Felidézhetnénk példának okáért, hogy ebben az évben a

Nobel-békedíjat Wangari Maathainak adták. Egy környezetvédő nőnek Kenyából, aki a Nairobi Egyetemen tanít, és azt mondja: „Az AIDS egy biológiai fegyver, amit a nyugatiak találtak fel, hogy kipusztítsanak bennünket, feketéket. Egy olyan nyugati tudós hozta létre a laboratóriumában, aki gyűlöli Afrikát.” (És ha erre azt felelik neki, hogy ilyen ostobaság hallatán az egész tudóstársadalom elszörnyed, hogy az AIDS-et sajnálatos módon a majmok hozták magukkal, visszavág: „Az lehetetlen. Mi már az idők kezdete óta együtt élünk a majmokkal.”) Mindenesetre tény, hogy ez vezetett a végleges meghátráláshoz. Ekkor mondtam azt magamnak, hogy elég volt, nem maradok tovább Eurábiában. Olaszország többé nem a hazám, többé nem az anyám, oly mértékben behódolt egyik is, másik is a Fenevadnak, hogy ha itt maradok, a végén még engem is megjelölnek a homlokomon és a jobb kezemen. És életemben először

meg akartam változtatni az állampolgárságomat, vissza akartam adni azt az útlevelet, amire az van írva „Repubblica Italiana - Unione Europea”, hogy egy távoli kis országban politikai menekültjogért folyamodjak, amit nálunk olyan könnyen osztogatnak. Egyszóval, meg akartam szökni.

És hová? Örök száműzetésbe zárkózni New Yorkban?

Nem. Amerika még mindig a Szabadság bástyája, a legdemokráciább demokrácia a földön, és minden kétséget kizáróan a Nyugat egyetlen védelmezője. Vagy az egyetlen, akire a Nyugat számíthat. De ő is ugyanúgy benne van a slamasztikában, mint mi. Gondoljon csak arra az eltompult és bigott radikalizmusra, ami elvakítja az amerikai értelmiség nagy részét. Gondoljon az egyetemekre, amelyeket elárasztanak az olyan diákok és tanárok, akik az Iszlámnak szurkolnak. Gondoljon csak a neves újságokra, például a *New York Timesra* és a *Washington Postm*, és a televíziós csatornáikra (élükön a

CNN-nel), amelyek támogatják a Politikai Korrektek ügyeit. Egyébiránt a Politikai/Korrektek Amerikában születtek, nem Európában. Gondoljon csak a bátortalan vagy megalkuvó kiadók eseteire, akik az egyoldalú kulturális sokszínűség játékát játsszák. Gondoljon Hollywood csillagaira, akik olyan gazdagok, mint Midász király^[105], mégis besorozták őket szolgának a Fenevad számára, gondoljon arra a szörnyű Michael Moore-ra, akinek Oscar-díjat adtak egy filmért, ami a legdicstelenebb szobor, amit valaha a Fenevad dicsőségére állítottak. Az az intellektuális és erkölcsi rákbetegség, ami a Nyugatot emészti, itt is létezik. Itt is azok a bűnsegédek irányítják a gondolkodást és manipulálják az érzelmeket, félemlítik meg a népet és hallgattatják el őket, akikről János evangélista beszél az Apokalipszisében. New Yorkban pedig olyan súlyos ez a nyavalya, hogy utoljára egy éve tettem be oda a lábam, akkor is csak a Földönkívüli miatt. Az én kedves házamat benőtte a lián és felverte a gaz. Nézze, ezt a megoldást csupán közvetett értelemben vettem fontolóra. Csak annyiban, amennyiben a Marshall-szigetek, Mikronézia szigetvilága az Egyesült Államokhoz tartozik. Egy aprócska, megközelíthetetlen hely után kutattam, és a Marshall-

szigetek között ott találtam Bikinit: azt a korallgyűrűt, ahol 1946-ban és 1958-ban nukleáris kísérleteket végeztek a hidrogénbombához. Azt hittem, nyilván teljesen elhagyatott, mindössze pár teknősbéka lakja. Úgy okoskodtam, hogy ott még politikai menedékjogért sem kell majd folyamodnom. És el is kezdtem bepakolni a bőröndömet. Ám amikor megtudtam, hogy azóta turistaparadicsommá vált és odajárnak a milliárdos kommunisták, a sejkek, a *New York Times* és a *Washington Post* újságírói, oda jár Colle Val d'Elsa imámja, a két

Simonetta, a Viminale^[106] és a Quirinale funkcionáriusai, egyszóval mindenki, aki a Prófétát tiszteli, és aki úgy gondolja, hogy a bevándorlók számunkra az égből származó manna, rögtön felhagytam ezzel a gondolattal. És eszembe jutott Szent Ilona.

A sziget, ahol Napóleon befejezte az életét?

Eh, igen...

És azt választotta?

Nem. Túlságosan rá emlékeztetett. Napóleon iránt mindig egyfajta ellenérzés élt bennem, és ráadásul Szent Ilonán a Földönkívüli miatt halt meg. Lévén, hogy nekem is van egy Földönkívülim, elég vészterhes hangulatot áraszt számomra, ezért némi gondolkodás után a Déli-sark felé kezdtem kacsingatni: az egy olyan hely, ahol az előbb felsoroltak tényleg nem szoktak megfordulni. A gond az, hogy a Déli-sarkon csak hó és jég van, semmi egyéb. Iszonyatosan hideg van, és én a meleget szerelem. Azokat a háborúkat, ahová hagytam magam elcsalogatni, kizárólag azért tudtam elviselni, mert olyan országokban voltak, ahol meleg van. Beleértve Vietnámot is. Hagytam tehát a Déli-sarkot, és inkább Niuatoputaput választottam. Igazi paradicsom a Tonga-szigetekenél, más néven Barátság-szigetekenél a Csendes-óceán déli részén, és őfelsége IV. Taufa'ahau Tupou kormányozza: egy ártalmatlan polinéz, aki gyönyörű, kagylókból készült nyakékeket visel, és nyom vagy kétszáz kilót. Ez a tekintélyes súly igen nagy benyomást gyakorolt rám, aki alig negyvenkilós vagyok. Niuatoputapura nem csak miatta és a meleg miatt esett a választásom, hanem azért is, mert oda soha nem járnak muzulmánok. Se milliárdos kommunisták, se sejkek, se szimonetták,

és így tovább. Olyan bonyolult eljutni oda, hogy a National Geographicnak is csak nagy nehezen sikerült. Ráadásul őfelsége IV. Taufa'ahau Tupou protestáns keresztény, ha a Mérsékelt Iszlámot emlegetik előtte, ugyanúgy dühbe gurul, mint én, és biztos, hogy nekem egyből megadná a politikai menedékjogot. Újra elkezdtem hát bepakolni a bőröndjeimét. Eljött a pillanat, hogy a magasba emeljem a fehér zászlót, és ez óriási megkönnyebbüléssel töltött el. Halleluja, halleluja: nem kell többé kiáltványokat olvasgatnom, amelyeket az állampolgárság kieszközölésére írtak, ám elhítetik róla, hogy „alapvető-fontosságú-dokumentum”. Nem kell többé hallanom az elnöki hívást, gyertek-gyertek, nagy-szükség-van-itt-rátok. És pláne nem kell hallanom az el rablottak köszönetnyilvánítását az elrablóiknak, akik egymillió dollár fejében nem vágják el a torkodat, sőt Koránokat és dishdashákat és karamellás cukorkákat is adnak neked. Nem fogok többé hallani professzorokról, akiket laikus-bigottak által elutasítottak, mert titokban, a lelkiismeretük mélyén azt gondolják, hogy a homoszexualitás bűn. És pláne nem hallok majd olyan gyerekekről, akiket két apuka vagy két anyuka fogadott örökbe, és úgy nőnek fel, hogy azt hiszik, két azonos nemű embertől születtek. Ámde, miközben készülődtem az utazásra, hogy megadjam magam...

...megtörtént a nagyjelenet a Horatiusok és Curiatiusok termében a Campidoglióban^[107], rákerült a huszonöt aláírás az úgynevezett Római Egyezményre, vagyis arra az úgynevezett Európai Alkotmányra, amely nem beszél arról, hogy kik vagyunk és honnan jöttünk.

Az ám... És annak a kétezer éves Történelemnek a helyére, ami szorosán kapcsolódik az általunk ismert gyökerekhez, a „lélek nélküli Európa” került, amit Pera^[108] nevezett el így. A szokásos hiúságok vására, ünnepélyességbe burkolva és hazugságokkal felcicomázva. A szokásos kalifák nyakkendőben, a szokásos vezírek kétsoros kék öltönyben, a Nagy-Állam bábuja, ahogy leírtam *A Harag és a Büszkeség* egyik részében, akik arra hajtanak, hogy egy Nagy-Nemzetet kormányozzanak, és kieroöltessenek egy Nagy-Hazát, amit a Fenevad szolgálatába állítanak. És mindeközben a Köztársaságunk

elnöke azt mondja: „Születőben van az az Európa, amiről álmodtam.” Én azonban nem tulajdonítottam túlzott jelentőséget ennek a nagyjelenetnek. Ez egy előre bejelentett csalás volt, egy borítékolható átverés. Sokkal inkább aggasztott Bin Láden, aki huszonnégy órával később, ezúttal elegánsan, mint valami szultán, nem terepszínű harcosnak öltözve, hanem fehér szakállas államférfiként, ismét felbukkant, hogy elmondjon egy amerikaiaknak címzett váratlan televíziós propagandaszónoklatot. Hogy felolvasson egy beszédet, amelyben arra szólítja fel őket, hogy ne szavazzanak Bushra, különben ismét meg fognak fizetni. „Azért szólok önökhöz, hogy elmondjam, ez a legjobb módja annak, hogy elkerüljék az újabb Manhattant. Azért szólok önökhöz, hogy elmondjam, ha ő csöknyösen folytatja ezt a politikát, az a Szeptember Tizenegyedikei incidens (Sic!) megismétlődéséhez fog vezetni.” És aztán: „Az okok, amelyek ahhoz vezettek, hogy eltervezzük mindazt, ami Szeptember Tizenegyediken történt, visszanyúlnak 1982-ig, amikor Amerika megengedte Libanon megszállását, ami romlást és pusztulást hozott a palesztin testvéreink számára. Amikor lerombolták Libanon tornyait, akkor azt mondtuk, mi is le fogjuk rombolni Amerika tornyait.” És még: „Ifjabb Bush úgy lépett be a hatalomba, mint az apja örököse, és a floridai választási csalással választották meg. Csodálkozom önökön, hogy ezt nem értik. Három év telt el Szeptember Tizenegyedike óta, beléptünk a negyedik évbe, és Bush továbbra is megtéveszti önöket, továbbra is hazudik önöknek. Tehát továbbra is fennállnak az okok, hogy megismétlődjön, ami történt.” Végezetül: „Azt az utasítást adtam Attának^[109], hogy az összes merényletet húsz perc leforgása alatt vigyék véghez, de az önök tábornokai és a Főparancsnokuk lomhasága ennél sokkal több időt hagyott nekünk, ami biztosította számunkra a teljes sikert.”

Tényleg ennyire felkavarta?

A lélegzetem is elakadt. Nem Hitler volt, érte, aki egyenruhában rikoltozik az Alexanderplatzon összegyűlt tömeg előtt, mint egy hisztérikus őrült. Nem Mussolini, aki kitüntetésekkel teletűzdelt mellkassal, csípőre tett kézzel, mint egy mosónő, elmebeteg dolgokat ordít az a Palazzo Venezia teraszáról. Üriember volt, fehér

dzsellabában, fehér turbánban, aranszínű köntösben, és nyugodt hangon szólt hozzánk a televízió képernyőjéről. Nyugodt hang, higgadt kézmozdulatok, semleges hangszín, teljes magabiztosság. És az a fehér szakáll, szokatlanul fehér, ha meggondoljuk, hogy mindössze negyvenhét éves, tovább fokozta a papos hatást. Tiszteletet parancsolóvá tette. Hasonlított Khomeinire, bár Khomeini ennél bárdolatlanabb volt. Földhözragadtabb. És ha félretesszük a náci-izlamizmus másik oldalát, vagyis a hóhérai barbár arcát, a fejnyiszálókét, a gazemberekét, akik darabokra vagdossák a holttesteket, és aztán győzelmi trófeaként mutogatják, volt benne számomra valami egyértelműen apokaliptikus. Valami, ami ráadásul eszembe juttatta azt a közjátékot, amiről múlt nyáron beszélünk, és amivel kapcsolatban a múlt nyáron először úgy döntöttünk, hogy nem fog belekerülni ebbe az interjúba, mert attól tartottunk, hogy esetleg tévedünk, most mégis belekerült, ott, ahol arra a kérdésre válaszolok, hogy „szeretne-e-interjút-készíteni-Bin-Ládennel”. Arról a fiataleberről beszélek, akit 1982 júliusában láttunk Bejrútban. Arról a hihetetlenül magas és önérzetes, makulátlan dzsellabába öltözött fiataleberről, aki lassú léptekkel sétált fel-alá a szállodánk halljában, ahová éppen akkor költöztettek be minket, jópárszor elment a kanapénk mellett és meglehetősen ellenszenvvel méregetett minket. Sőt ellenségesen. Annyira, hogy azon tanakodtunk, vajon tudja-e, kik vagyunk, hogy talán a kérdések miatt haragszik-e ránk, amiket Khomeininek tettünk fel, vagy azok miatt a butaságok miatt, amiket Khomeini mondott velem kapcsolatban azon a videofelvételen Kóban. És mivel rossz érzés fogott el, inkább arrébb mentünk onnan... Nézze, bár ez a rossz érzés minden egyes alkalommal elfogott, akárhányszor megjelent a tévé képernyőjén, és minden egyes alkalommal azt kérdeztem magamtól, vajon ez volt-e az a férfi, akit Bejrútban láttunk, ezalatt a három év alatt egyszer sem bírtam igennel felelni erre. Túlságosan regényesen hangzott ez a dolog, túlságosan hihetetlennek. De aztán azon az estén, amelyen megtartotta ezt a televíziós propagandabeszédét, és a Libanonban lerombolt tornyokra utalt, vagyis 1982-re Bejrútban, elgondolkoztam. Bejrútban nem voltak tornyok. Semmi olyasmi, ami

az Ikertornyokra^[110] emlékeztetne... Voltak viszont felhőkarcolók, és 1982 júliusában az egyik ilyen lerombolta az izraeli légierő egy épületrobbantó bombával^[111]. Erre nagyon jól emlékszem. És az összeomlásakor szinte elolvadt, pont úgy, mint az Ikertornyok, Mintha saját magát nyelné el, és vele azt a négy vagy ötszáz embert, aki benne volt, és amikor megláttam, hogy mi maradt belőle, kirázott a hideg. Mindössze a legfelső szint teteje maradt. Egy hatalmas betonlap, ami befedte az alatta tátongó mélységet, mint egy doboz teteje. Vajon ő is látta? Talán ő is ott volt akkor Bejrútban? 1982-ben Bin Ládén huszonöt éves volt, és már nem egy nyugatiasan öltözködő playboy. Az átalakulása addigra már végbement. Afganisztánban harcolt, de Afganisztánból oda utazgatott, ahová neki tetszett. Megegyezett az amerikaiakkal, és... Jobban megnéztem. Annak a fiatalembernek, aki a szálloda halljában azzal a meglehetősen ellenszenvvel, sőt ellenségességgel a tekintetében méregetett, rövid fekete szakállal volt. Sima volt az arca, a fiatalság üdeségével. De a vonásai ugyanilyenek voltak. Ugyanaz az összetéveszthetetlen orr, ugyanaz az összetéveszthetetlen száj. És mindenekelőtt ugyanolyan szemek. Ugyanaz a merev, komor tekintet, amiben ugyanakkor némi melankólia is vegyül. Egyfajta lágyság. Ugyanaz az ünnepélyesség, ugyanazok a higgadt mozdulatok, és a magabiztosság. A hangját nem tudom. Nem nyitotta ki a száját, emlékszik, és a néma találkozás nem tartott tovább két percnél. De tudja, mit mondok önnek? Bin Ládén volt az.

Ért is így gondolom. És már csak az marad hátra, hogy feltegyük magunknak a kérdést, miért nem akartuk ezt máig bevallani még saját magunknak sem. Soha nem akartuk elhinni, soha nem akartuk bevallani, hogy igen: ő volt az. Miért?

Mert láttuk az Ördögöt. Láttuk a Sátánt, a Fenevadat a hét fejjel és a tíz koronával, akiről János evangélista beszélt. És ez nagyon megijesztett. Nagyon.

A televíziós szónoklat estéjén is meg volt ijedve?

Nem. Épp ellenkezőleg. Ami azt illeti, a bőröndjeimét is letettem. Megértettem, hogy nem volna helyes elmenni Niuatoputapuba,

politikai menedékjogért folyamodni Ófelsége IV. Taufa'ahau Tupounál, felvonni a fehér zászlót, elmenekülni, És jóllehet nagyon fáradt voltam, elviselhetetlenül fáradt, maradtam.

És mikor kezdett múlni ez a fáradtság?

Amikor Amszterdamban a holland állampolgárságú marokkói, Mohammed Bouyeri megölte Theo van Gogh filmrendezőt, aki abban volt bűnös, hogy kisfilmet forgatott a nők alávetettségeről az Iszlámban. Nagyon megrázott engem, igen, Theo van Gogh meggyilkolása. Annyira megrázott, hogy bizonyos részletek, amik a sajtóban megjelentek, úgy hatottak az elmémre, mint a mérge, és úgy magam elé tudom idézni az egészet, mintha én magam láttam volna. November 2-án reggel történt, fontos nap volt, mert november 2-án Amerikában választások zajlottak, és Európában is mindenhol visszafojtott lélegzettel várták: Kerry győz, Bush győz? Ezen gondolkozhatott Theo van Gogh is. És ezen a kérdésen gondolkozva kilép az ajtón, szokása szerint kijátssza a védelmére kirendelt rendőröket, amit ő nem akar, mert azt hiszi, nincs szüksége rá. Nem olyan fontos személy ő, még ha a nagy festő volt is a dédnagybátyja. Ő csak egy egyszerű polgár, egy kedélyes és korhely holland, mi dolga van neki a fejnyiszálókkal és a betolakodókkal, akik elbitorolták az országát, kezdve a saját városával. Nem adott ki törvényt, hogy úzzék ki őket Hollandiából, ahogy Mózes idejében a zsidókat űzték ki Egyiptomból. Csupán egy rövidke dokumentumfilmet forgatott le a megalázott és leigázott muzulmán nők védelmében Ayyan Hirshi Ali segítségével, egy gyönyörű, szomáliai származású parlamenti képviselővel, aki megírta a forgatókönyvét. Emiatt érkeznek hozzá fenyegetések, így van. Telefonon, levélben. Az-Iszlám-megbüntet-téged, a Gonosz Katonája vagy, satöbbi, satöbbi. De nem gondolja, hogy ezeket komolyan kéne vennie. A rendőrség eltúlozza. Azon kívül nem Bagdadban vagyunk. Amszterdamban vagyunk. És elgondolkodó arckifejezéssel, felhőtlen hangulatban felül a biciklijére. Amszterdamban mindenki biciklivel jár. Elégedett, hogy sikerült kijátsszania a rendőröket, és a belváros felé veszi az irányt a Linnaeusstraaton, egy utcán, ami átvezet a parkon. És itt már várja őt valaki. Valaki, aki egy ideje figyeli őt, és ismeri a szokásait. Ügy

hívják, Mohammed Bouyeri. Huszonhat éves, és itt született. Itt járta ki az általános iskolát, itt végezte el a gimnáziumot, amiről Marokkóban nem is álmodhatott volna, és a gimnázium után vállalati informatikát tanult. A családjával él. Három öccsével és az apjával. Az anyja meghalt. Nemrég még velük élt az egyik nővére is. De aztán terhes maradt, és az apja elzavarta őt, azt ordítózva, hogy örülhet, hogy megússza ilyen enyhe büntetéssel. Ugyanazon a héten Iránban egy tizenhárom éves kislányt köveztek halálra, mert a bátyja megerőszakolta és teherbe ejtette. De ez az apa „beilleszkedett”. „Mérsékelt” és „beilleszkedett”. Három évvel azelőtt még azt is megengedte, hogy Mohammed sört igyon, éjszakai bárókba járjon és nyugatiasan öltözködjön. Azért mondom, hogy három évvel azelőtt, mert három évvel azelőtt történt egy Szeptember Tizenegyediké elnevezésű dolog, és Mohammed megváltozott. Nem ivott többé sört, nem öltözködött többé nyugatiasan, szakállat növesztett, és nem éjszakai bárókba járt, hanem elkezdte látogatni az El-Tawheed mecsetet, ahol (micsoda meglepetés) az imám a keresztények ellen prédikál. Azt mondja, hogy menjenek és öljék meg őket, égessék el őket, mert a zsidókkal és a keresztényekkel úgy kell bánni, mint „a tűzre való fával”. Ha homoszexuálisok, akkor viszont ki kell őket hajítani az ablakon a legfelső emeletről. És amikor Mohám meg ezeket a dolgokat hallotta, nagyon vallásos lett. Még dzsihádistavégrendeletet is írt, vagyis beállt az olyan fiatal muzulmánok sorába, akik Európában is készek megtenni, amit a kamikázék Irakban és Izraelben visznek véghez, vagy ahol éppen lehetőség adódik rá. A végrendeletét kézzel írta, egy papírlapra, arab és holland nyelven. Így szól: „Vérben fogtok fürödni! Ezek az utolsó szavaim mielőtt átjárnának a golyók.” Mohammed Bouyeri mindig magánál hordja ezt az ostoba végrendeletet. De úgy tűnik, ezzel nincs egyedül. Az Al-Owna mecset elnöke azt mondja: „Igen, a város fiatal muzulmánjai között nagyon elterjedt a mártíromságra való küldetéstudat.” (Talán erre gondolnak a sokszínű vezércikkírók, amikor azt írják az újságaikban: „Az európai városok Rómától Londonig, Párizstól Berlinig a multikulturalizmus étellel teli olvasztótégelyei”) Folytathatom?

Folytassa csak, folytassa.

Mohammed Bouyeri aznap barna dzsellabát visel és fekete köntöst. A köntös alatt egy töltött revolver, egy kis szablya, egy tőr, és egy levél bújik meg, annak a szomáliai származású parlamenti képviselőnek címezve, aki egy bátor forgatókönyvvel segített Theo van Goghnak leforgatni a rövidfilmjét. Egy ötoldalas levél, amelyik így kezdődik. „Igen tisztelt Hirsi Ali asszony! Amióta csak belépett Hollandia politikai arénájába, szüntelen rettegésben tartja a muzulmánokat és az Iszlámot. És azzal, hogy ateista és liberális, azzal, hogy megtagadja a hitet, ön nem egyszerűen hátat fordított az Iszlámnak: felsorakozott a Gonosz Katonái közé. Ezt jutalmazták a parlamenti székkal, nem?” És aztán idézi a vészterhes 80-as és 81-es szúrákat a Koránból: „Hirsi Ali asszony, ön a méltánytalanságaival egy bumerángot hajított el, és még mielőtt észbe kaphatna, ez a bumeráng meg fogja pecsételni az ön sorsát. Hirsi asszony, a halál a közös nevező mindenki számára, aki létezik. A Gonosz Katonái számára ez a nap rettenetes kínokkal és gyötrelmekkel fog eljönni, ez áll a Könyvben. Azon a napon rettenetes üvöltés szakad majd fel a tüdejükből és az egész atmoszféra megtelik Félelemmel. Mivel, ön hitetlen, nem hisz majd nekem. Azt hiszi, hogy egy képzelt tragédiáról szól, amit kivettek a Könyvből. Ám a fejemet teszem rá, hogy amikor ezeket a szavakat olvassa, az egész testét ellepi a veríték. A Félelem Verítéke. Ayyan Hirsi Ali, az Iszlám ízzé-porrá fog zúzni téged! És a mártírok vérének köszönhetően az Iszlám diadalt fog aratni. A szablyájával felkutatja majd a rosszat a búvóhelye homályában, a fényével be fogja világítani a Föld minden sötét sarkát. A harc, amit magunkra vállaltunk, más, mint a korábbiak. Ebben a harcban nincs vita, nincs tüntetés, nincs felvonulás, nincs petíció. A mi számunkra csak a Halál választja szct az Igazságot a Hazugságtól.” Végezetül, öt bekezdés, csupa nagybetűvel: „Amerika, el fogsz veszni. Európa, el fogsz veszni, Hollandia, el fogsz veszni. Ayyan Hirsi Ali, el fogsz veszni. Ti hitetlenek, mind el fogtok veszni.” De Theo van Gogh ezt nem tudja. Tudatlanul kanyarodik rá a Linnaeusstraatra, és csak akkor jön rá, hogy butaságot követett el, amikor kijátszotta az őrzőit, amikor már túl késő, hogy felgyorsítson

vagy irányt váltson. Vagyis amikor Mohammed Bouyeri elétoppan a kereszteződésben a kis utca felől a járdán, és rászegezi a revolverét. „Ne tegye, ne tegye!” kiált fel Theo van Gogh kétségbeesetten. Ezt kiáltja oda neki a biciklijéről egy nő is, aki pár lépésre halad el mellettük. Mohammed Bouyeri ennek ellenére természetesen lő. Kilenc lövés, egy kivételével, ami a nőt súrolja, mind a hitetlen testébe fúródik. Ezután Mohammed Bouyeri visszateszi a pisztolyt a táskájába. Előveszi a kis szablyát, odamegy Theo-hoz, aki agonizálva fekszik a járdán, és elvágja a torkát. Pont úgy, ahogy Bagdadban szokták. Miután elvágta a torkát, többször is beledöf a mellkasába, majd elteszi a szablyát is. Egy másik zsebéből előveszi az ötoldalas irományát, az Ayyan Hirsi Alinak írt levelet, szabályos kis lyukat fúr Theo hasába a köldöke magasságában, és belehelyezi a levelet. Teljesen nyugodtan, állítja a nő, akit súrolt a revolvergolyó. Gondosan. Folytathatom?

Folytassa...

A letartóztatás után a rendőrség azt mondta, hogy Mohammed Bouyeri esetében nem egy örültről van szó, nem is egy magányos gyilkosról. Nem hirtelen felindulásból követte el a tettet, és nem is egyéni kezdeményezés volt, egy szó mint száz: *fatwa* volt érvényben a rendező ellen, ezt pedig egy al-Kaidához köthető csoport adta ki. Egy lövöldözés során, amelyben három rendőr súlyosan megsérült, végül hat embert tartóztattak le ebből a csoportból. És nem került hosszú időbe, hogy beismerjék, közreműködtek, ha csupán közvetve is, az akcióban. (A gyilkosságokat „akciónak” szokták nevezni.) Marokkóiak voltak ők is. Hollandiában háromszázezer marokkói él. Nagyjából ugyanennyi török, és összességében a muzulmánok egymillióan vannak, és figyeljünk csak jól: Hollandiának mindössze tizenhat millió lakosa van. Azt is jegyezzük meg, hogy a muzulmánok a Hatvanas Években kezdtek érkezni, akkor az országban még csak öt mecset állt. A Hetvenes Években harmincra nőtt a mecsetek száma, a Nyolcvanas Években pedig kétszázötvenre, és mára négyszáznegyvenhat áll belőlük. Aztán jegyezzük meg, hogy ezeknek a muzulmánoknak a nagyrésze holland állampolgár lett, ugyanolyan jogokkal rendelkeznek, mint a hollandok. Hollandia tényleg

módfelett liberális, módfelett toleráns. Baruch Spinoza országa: azé a férfié, filozófusé, aki a legliberálisabb demokrácia alapjait tette le, ami Európában létezik. Annyira liberális ez a Hollandia, olyan toleráns, hogy amikor egy bevándorlót vesznek őrizetbe, a kormány megtiltja a lapoknak, hogy felfedjék a nemzetiségét és a vezetéknevét. (Általában a keresztnévét is, és már azért hálát adhatunk Istennek, ha a kezdőbetűi megjelennek.) Ugyanígy, ha olyasvalakiról van szó, akinek mindössze tartózkodási engedélye van, vagy aki letelepült. „Ha nyilvánosságra hoznánk, hogy egy bűntényt marokkói vagy algériai vagy nigériai követett el, az nem kedvezne a multikulturalizmusnak”, mondja Amszterdam ultra-toleráns polgármestere. A muzulmánok mégsem szeretik a hollandokat. Egy friss közvélemény-kutatás kiderítette, hogy a muzulmánok 78 százaléka „romlott”-nak tartja őket. Így inkább egymás között maradnak a gettóikban, amiket azért hoztak létre, hogy kikerüljék a „nyugati nem-civilizált civilizáció” fertőjét. És ne felejtsük el, hogy 2002. május 6-án Hollandiában, mintegy mellékesen, meggyilkoltak egy másik hollandot is, aki nem tetszett a muzulmánoknak. Pim Fortuynnak hívták. Nagyon népszerű politikus volt, és kampányt indított a bevándorlás ellen. Ennek köszönhetően Rotterdamban a helyhatósági választásokon 34 százalékos támogatást sikerült szereznie, és mindenki azt hitte, nyerni fog a parlamenti választásokon is. Pim Fortuyn gyilkosa egy holland állatvédő és környezetvédő volt. Nem muzulmán. De senki nem nyomozott tovább azon a szálon, ami arra utalt, hogy a gyilkost egy muzulmán bujtotta föl. Furcsa. Éppolyan furcsa, mint az, hogy soha senki nem beszélt arról, hogyan halt meg Bob Kennedy. Egy muzulmán ölte meg, akit Siran Sir annak hívtak, emlékszik? Egy muzulmán, aki még ma is (életfogytiglanra ítélték) azt mondja, hogy azért gyilkolta meg, mert a zsidók barátja volt. Tehát ártott a palesztin ügynek. Váltsunk témát.

Igen, beszéljünk az annyira gyűlölt Bush fényes győzelméről. Mit gondolsz, minek volt köszönhető?

Van egy elméletem erről a győzelemről, ami bizarrnak tűnhet. De akik ismerik annyira az amerikaiakat, mint ahogy én ismerem őket,

komolyan fogják venni. Én nem gondolom, hogy Bush azért győzött, mert jelöltként meggyőzőbb volt Kerrynél. Mert összeszedettebb, mert őszintén eltökélt a Bin Ládén által meghirdetett háború megnyerésében. Hisz ebben a háborúban, éppúgy, ahogy az amerikaiak nagy része is hisz benne. Egy háború megnyeréséhez (és sok más dologhoz) hinni kell. Az amerikaiak elveszítették a háborút Vietnamban, mert nem hittek benne. A vietnamiak megnyerték, mert hittek benne. Nem hiszem azt sem, hogy Bush azért győzött, mintha az Isten-Haza-Család Amerikája erősebb lenne annál az Amerikánál, amelyik szembehelyezkedik (ha valóban szembehelyezkedik) ezekkel az elvekkel. Én azt gondolom, hogy Bush a Bin Ládén által elmondott televíziós szónoklat révén győzött. Maga az a gondolat, hogy az amerikaiakhoz fordult, és megerősítette, hogy Szeptember Tizenegyedike a fejében fogant meg, ő akarta, azután pedig azt mondja nekik, hogy nem szavazhatnak Bushra, hacsak nem akarnak egy újabb Szeptember Tizenegyedikét, túl provokatív volt, túl basáskodó. Egy nép, amelyik nem egy elpuhult nép, egy nép, amelyik büszke, az nem tehet mást, mint az ellenkezőjét ennek a diktátumnak. Soha ne próbáld diktátumok elé állítani az amerikaiakat. Soha. Mert ez a nép megsértődik, dühbe gurul. Eszükbe jut a Függetlenségi Háború, az Amerikai Forradalom, ahogy egy maréknyi kis gyarmat átváltozott a világ legerősebb országává, és pontosan az ellenkezőjét fogják tenni. Valójában nem is nép: mindenki a maga kategóriája, ennyi. Ez az igazi nép. Ott vannak a földművelők Ohióból, Missouriból, Oklahomából. Ott vannak a cowboyok Texasból, a hegylakók Idahóból és Montanából, a halászok Floridából és Louisianából. A nép, amely New Yorkban nem látható, nem látható Los Angelesben, sem azokban a városokban, ahová a turisták járnak, mert ők vidéken élnek. Például a végeláthatatlan síkságokon, ahol repülőgéppel vetik a magot, de az a vidéki ember, aki repülőgéppel veti a magot, megmarad vidékinek, a pionírok leszármazottjának, harcias és büszke férfinak (vagy nőnek). És ehhez hozzá kell tenni még azt is, hogy az amerikaiak memóriája nagyon messzire ér. Így aztán soha nem felejtették el a japánoknak azt a disznóságot, amit Pearl Harborban elkövettek, és nem is fogják soha elfelejteni, és nem felejtették el Szeptember Tizenegyedikét. És soha

nem is fogják elfelejteni. Egyébként, amikor néztem, ahogy a Fenevad, aki szultánnak öltözött, elmondja a mondókáját, arra gondoltam: „Micsoda ajándék ez Bushnak!” Aztán az jutott eszembe: „Bin Láden túlságosan intelligens ahhoz, hogy ne ismerje fel, milyen ajándékot ad ezzel. Miért csinálja akkor? Mit forralhat, mit akar vajon ledobni ránk? Atombombát?” Eszembe jutottak az amerikaiak, akik ezt nézik és hallgatják. És szinte hallottam, ahogy felordítanak: „*Youfucking bastard!* Átkozott gazfickó, a mi televíziómat használsz arra, hogy megmondd nekünk, mit tegyünk a saját hazánkban, és még fenyegetőzöl is?!? *I'll show you*, majd én megmutatom neked, ki az úr minálunk. Én vagyok, *fucking bastard*.” És azon a választáson az is Bushra szavazott, aki különben nem rá szavazott volna. Az is, aki el se szokott menni szavazni. (Amerikában rettentő fáradtságos a szavazási procedúra. Mert a választói igazolványt nem küldik ki a címedre: ha szeretnél ilyet, fel kell iratkoznod a szavazói névjegyzékbe, érte kell menni, és ki is kell fizetni. Ettől a szavazatod erkölcsileg és lélektanilag is értékessé válik, de sok időt kell rá pazarolni.) Ó igen: Bin Láden bosszantására az amerikaiak ezúttal a legmagasabb részvételi arányt produkálták, amit Amerikában valaha is láttak. Azzal válaszoltak a provokációjára, hogy órák hosszat álltak sorban a szavazóhelyiségeknél és Bushra szavaztak, szinte nagyobb arányban adták rá a szavazatukat, mint George Washingtonra 1789-ben. Ó, micsoda nagyszerű nép tud lenni az amerikai, ha akar! És micsoda példát adtak nekünk!

ön hogyan reagált a győzelmére?

Nagyon jól szórakoztam. Valóban jól szórakoztam. Elsősorban az újságok miatt, amelyek olyan kétségbeesetten kívánták Bush vereségét, annyira várták, hogy a végén már kezdték elhinni. Nem gondolkodtak, csak belekapaszkodtak a Politikai Korrektek felméréseibe, amelyek azt hozták ki, hogy Kerry áll győzelemre. A *Corriere della Sera*t is beleértve. A *Corriere della Sera* fél Olaszországban azzal jött ki, hogy Kerry győzött Floridában és Ohióban is, két olyan Államban, ami ki tudja miért, de jelezni szokta a választás kimenetelét. Mindig arra a jelöltre szavaznak, aki végül nyer. És akkor még nem is említettük a *Manifesto*^[112] azóta

hírnevessé vált baklövését, amely egy egész oldalon jelentette meg a vicces címet, hogy „Good Morning America, Jó reggelt, Amerika”, mellette Kerry fotójával, aki a győzelem V betűjét mutatja. Csak a *Fogtio* jött ki jól ebből az egészből. Mivel tudták, hogy a szerencse a merészek mellé szegődik, lehozták a *Chicago Tribüné* fotóját 1947-ből, ami Truman vereségét jelezte Dewey-val szemben, és volt bátorságuk nyomtatásba adni a Bush győzelméről szóló bejelentést, még mielőtt magát Busht informálták volna erről... A szórakozás aztán a Balközép politikusainak köszönhetően is folytatódott, akik fékezhetetlen hévvel áhítozták Kerry győzelmét, tehát Bush győzelme után azt se tudták, hova kapjanak, hogy mentsék a helyzetet. És a legjobbat a szegény Mortadellán nevettem, aki mindig kígyót-békát kiáltozott Bushra. „Tragédia lenne, ha ő győzne! Tra-gé-dia!” Aztán mégis az elsők közt gratulált neki, hosszasan áradozva: „Szívből gratulálok Bush elnöknek, hogy sikerült megismételnie a győzelmét ezen az igazán nem könnyű és nem borítékolható választáson! Bush elnök az országa Történelmének legdrámaibb (Sic!) pillanatában kormányozott, amikor drámai (Sic!) terrortámadással kellett szembenézniük...” (És persze az „iszlám” kifejezés hiányzott.) Ami Kerryt illeti, íme: ő aztán megérdemelte volna, hogy egy kicsit nevensenek rajta. Ha másért nem, hát büntetésképpen a katonáinkról mondott szavaiért, amikor Irak került szóba. Azt mondta: „Az iraki hadsereg olyan szánalmas állapotban volt, hogy még az olasz hadsereg is el tudta volna őket zavarni néhány fenékbe rúgással.” De inkább nem töltöttem ki rajta a mérget. Akárhogy is, örültem, igen, hogy Bush győzött. És Bushsal együtt a feleségének, Laurának, aki annyira hasonlít a mammánkra. Valójában a bőröndjeim attól a naptól fogva már nincsenek bepakolva, és már eszembe se jut Niuatoputapu.

Ugyanakkor múlt nyáron azt mondta, hogy Bush nem egy szárnyaló tehetség.

Nem, nem az. De van úgy, hogy meg kell elégedni azzal, ami a piacon fellelhető. És tudja, mivel egészítem még ki ezt? Soha nem tudtam egyetérteni Kissingerrel, bármit is mondott, és a múlt nyáron jó kis leckét kapott tőlünk. De amikor találkoztam vele a Fehér

Házban, hogy egyeztessenem vele a híres interjúnkat, olyasmit mondott, ami megfontolásra érdemes. Azt mondta nekem: „Egy vezetőnek nem szükséges intelligensnek lennie. Arra van szüksége, hogy erős legyen, határozott, energikus. Egy vezetőnek nem szükséges zseninek lennie. Arra van szüksége, hogy céltudatos legyen, és eltökélt. Szükség esetén akár csökönyös is.” Na, szerintem Bush sokkal inkább ilyen, mint amennyire az látszik. Akkor is, ha nem egy szárnyaló tehetség. A hibái ellenére ellenszegült és jelen pillanatban is ellenszegül a Fenevadnak, és Blairen kívül senki mást nem látok Nyugaton, aki úgy védené a Nyugatot, mint ő.

És mikor kerekedett felül a lelki fáradtságán, ami a meghátráláshoz vezetett? Mikor talált újra magára?

Amikor megtörtént az, ami Arafat halálakor történt. Amikor egy bizonyos Olaszország megsiratta Arafatot, és dicshimnuszokat zengett róla. Mintha csak Garibaldi halt volna meg. Nem Garibaldi halt meg. Egy terrorista halt meg, mi több, a terrorizmus atyja: az, aki a repülőgépek elrablásával és a reptereken és hajókon elkövetett merényleteivel elhozta Olaszországba is a terrorizmust. Egy olyan férfi halt meg, aki csakis rosszat szított, és csakis azt tanította, hogyan kell rosszat szítani. Aki a jelentéktelensége, a saját kicsinyessége miatt minden alkalmat elszalasztott, amit a Történelem felkínált neki, hogy jövőt építsen a népe számára. Gondoljon csak Camp Davidre, ahol egy ponton Barak kifejezte, készen áll arra, hogy tárgyaljon Jeruzsálem helyzetéről, ő azonban, egyenruhában, mint mindig, makacskodni kezdett: nem, én-egész-jeruzsálemetakarom. Egy eszmék nélküli férfi halt meg. Olyan férfi, aki csak robbanószerekkel és puskákkal tudott bánni, aki a saját népét csak a halálba tudta küldeni. Gyilkolni és meghalni. Aki a saját népét mindig szegénységben, tudatlanságban, korrupcióban, nyomorúságban tartotta. És aki úgy intézte, hogy hozzá viszont özönöljön a pénz. A szédületes gazdagság. Drága barátném, a Halál nem törli el a bűnt. Aki szépen beszél a halottakról, csak azért, mert halottak, éppúgy felbosszant ezzel, mint azok a papok, akik azt hiszik, hogy egy pillanatban kimondott *ego-te-absolvo*, feloldozlak-téged eltünteti egy élet során elkövetett bűnöket, öntsünk hát tiszta

vizet a pohárba: Arafat után nem maradt semmi, a személyes hagyatékán kívül. Egy Mídász királyéval vetekedő hagyaték, amin a temetést megelőzően a palesztin vezetők összevesztek Szuhával: a szóke vagy szókített hajú kis asszonykájával. „Ide vele. Az a pénz a palesztin népé.” „Nem, az az enyém. Rám hagyta.” „Ide a lóvét. Az Palesztináé.” „Nem, az az enyém. Én voltam a felesége.” A *Forbes* magazinra hivatkozva azt mondtam a múlt nyáron, hogy a személyes hagyatéka kétszáz millió dollárra rúgott, ami négyszáz milliárd régi olasz lírának felel meg. Tévedés. Sokkal több volt. A *New York Post* beszél még hétszáz millió dollárról. A *Maariv International*^[113] még egymilliárd és háromszázezer dollárról. Álneveken és különféle kódszámokon, bankokban felhalmozott összegek Svájcban, Franciaországban, az Emirátusokban, és isten tudja még hány országban. Befektetések házakban, birtokokban, mindenféle vállalkozásban. Példának okáért egy légitársaságban a Maldív-szigeteken, egy szállítmányozási cégben Görögországban, egy gyémántbányában Afrikában, egy banánültetvényben tudomisen hol. Hogyan szerezte? Először is a Szaúdi Királyi Ház bőkezű alapítványaiból, az akkori Olajügyi miniszteren, Zaki Yamanin keresztül. Azután az Emirátusokból, valamint olyan intézményekből, mint az Európai Unió. Vagyis mondhatjuk, hogy tőlünk, akik adót fizetünk. Már 1972-ben, amikor interjút készítettem vele Ammanban, annyira felháborított a kapzsisága, hogy bizalmasan megkérdeztem Farouk el Kaddoumit (aki ma a PFSZ-t irányítja): „De hát miért tartják őt meg, miért támogatják?” És Farouk el Kaddoumi, egy nagyon intelligens férfi, aki szintén terrorista, de intelligens, azt felelte: „Azért, mert nála van a pénz. Magánál tartja.” Aztán összedörzsölte a jobb kezén a mutatóujját és a hüvelyujját, és rám kacsintott. (Ezt még sosem meséltem el, mert nem akartam Kaddoumit kitenni a Nobel-békedíjasunk bosszújának.) Folytassam?

Folytassa, folytassa.

Nobel-díj a Békéért, na szép! Palesztinából, a Palesztin Ügyből Arafattal egy pénzcsináló automata lett. Senki nem tudja ezt jobban, mint az, aki váratlanul betoppant Párizsba, hogy elrendezze a szajré sorsát, és kifizette Szuhát egy csinos kis húszmilliós lelépési díjjal,

ami mellé járt még harmincöt millió havonta, valamint különféle ingatlanok, amik átkerültek az ő nevére. Köztük az a Párizs külvárosában található villa. Aprópénz, jöttem rá, ahhoz a százmillió dollárhoz képest, amit Midász király minden hónapban levett a Palesztin Hatóság számlájáról, hogy elküldje a hitvesének, akit Párizsba költöztetett. Az a helyzet, hogy a hagyatékát már soha senki nem fogja tudni visszaszerezni teljes egészében, és tudja, mi ennek a legfőbb oka? Az, hogy a valóban titkos kódokat kizárólag ő ismerte, azzal kész. Fejben tartotta. Így aztán, amikor elveszítette az öntudatát, ezek is mind elvesztek. Ah! Egy Shakespeare kéne ide, hogy rendesen elmesélje Arafat nyomorúságos halálának történetét. Az a véget érni nem akaró kóma. Azok a csövek, amelyek csak azért tartották életben, hogy elég időt hagyjanak Szuha ellenségeinek az anyagi érdekkellentétek megoldásához. De tudja, mi volt a legtragikusabb része ennek a történetnek? Arafat agya, ami eltompult, és amiben tompulás közben felszívódott az összes titkos szám, titkos álnév, titkos kód, amelyeket egyedül ő ismert. És minden egyes szám, minden egyes név, minden egyes kód mögött halottak végeláthatatlan sora. Emberi lények, akiket meggyilkolt vagy meggyilkoltatott. Izraeliek, palesztinok, olaszok, angolok, franciák, amerikaiak... Egyébiránt nem is ez volt, ami hozzásegített, hogy felülkerekedjen a lélek kifáradásán, hogy ismét magamra találjak.

Mi volt az?

A könny-özön, amit érte ontottak Olaszországban. Meg a dicshimnusz, amivel neki adóztak a Parlamentben, amikor már Arafat nevének az említésére mindenki felugrált a helyéről és tapsolni kezdett, mintha tényleg Garibaldi-ról lett volna szó. Aztán a temetés Egyiptomban. Mert ahelyett, hogy tudomást sem vettek volna róla, a Chigi palota, a Quirinale és a Vilminale és a Farnesina^[114] gondoskodott arról, hogy valaki hivatalosan képviselje Olaszországot annak a férfinak a temetésén, aki egészen az otthonunkig hozta a terrorizmust. És Olaszország hivatalos képviselőjével az Állam második személyét bízták meg, azaz a Szenátus elnökét, akinek semmi köze nem volt ehhez az egészhez. Aki soha nem volt Arafat csodálója (hál' istennek), és aki ebből

kifolyólag nem is akart elmenni. Nem-megmondtam-hogy-nem. De ahelyett, hogy tovább hajtogatta volna, hogy nem-megmondtam-hogy-nem, végül mégis hagyta magát meggyőzni. A Köztársaság elnöke nagyon ragaszkodott hozzá, mondják. És mivel maga nem tudott, nem mert odamenni személyesen, ragaszkodott ahhoz, hogy ő menjen. És a Szenátus elnöke ment. Komor arckifejezéssel, de ment. És pláne mentek, itt a bökkenő, a siránkozók. A dicshimnuszosok és a siránkozók. Ők már önként. Elhomályosult tekintettel és szomorú arccal. És a kormány biztosította a repülőgépet az utazásukhoz, vagyis az állampolgárok fizették nekik. Baloldali Demokraták, Újjáalakult Kommunisták, Olasz Kommunisták. Vörösök, Zöldek, Rózsaszínűek, Kékek, Feketék, Fehérek, pettyesek. És még szerencse, hogy késve érkeztek, számolt be róla Feltri^[115] a *Liberóban*^[116], amikor a temetés már véget ért és Midász király földi maradványait már átvitték egy helikopter fedélzetére, hogy Ramallahba szállítsák. Így hát a saját maguk megvigasztalására rendeltek egy szép nekrológot róla a *Corriere della Serában*. Tehát...

Tehát, mi történt?

Megfújták Jerikó kürtjeit. Józsúé papjai belefújtak a kosszarvakba. Józsúé azt mennydörögte „Rajta, emberek!”, és a nép harcolni kezdett. Jerikó falai leomlottak, a Chigi palota és a Quirinale és a Vilminale és a PCI egykor nagy, most már kisebb Lottózójának falaival együtt, egyszóval a Hatalom és a valódi hatalmat képviselő anti-Hatalom minden székével együtt. Én meg itt fütyörészek vígan. Még jobban is vagyok egy kicsit, ezt lekopogom. Akarom mondani, ahhoz képest jobban, mikor azt hittem, hogy már csak pár hét vagy hónap van hátra. Nem szabad meghátrálni. Ki kell tartani. Én nem akarok meghátrálni. Ki akarok tartani. Mert látni akarom a Fenevad vereségét, látni akarom az Angyal győzelmét, aki fogságba ejti őt. Azok között szeretnék lenni, akik úgy hálnak meg, hogy soha nem vették fel a homlokukra és a jobb kezükre a leigázottság vagy cinkosság jelét. Ismeri, ugye, azt a szép bekezdést, ahol János evangélista beszél ezekről a dolgokról? „És láték egy angyalt leszállani a mennyből, akinél vala a mélységnek kulcsa, és egy nagy lánc a kezében. És megfogá a sárkányt, azt a régi kígyót, aki az ördög

és Sátán, és megkötözté azt ezer esztendőre. És veté őt a mélységbe, és bezára azt és bepecsételé ő felette, hogy többé el ne hitesse a népeket. És láték királyi székeket, és leülének azokra, és adaték nékik ítélettétel; (és ítélik a Fenevadat és akik annak szolgáltak) és látám azoknak lelkeit, akiknek fejőket vették a Jézus bizonyágtételéért és az Isten beszédéért, és akik nem imádták a fenevadat, sem annak képét, és nem vették annak bélyegét homlokukra és kezeikre; és éltek és uralkodtak a Krisztussal ezer esztendeig.”

Oriana Fallaci

valahol Olaszországban

2004. október/november

Kínálatunk megtekinthető az interneten is: www.muveltnep.hu

Művelt Nép Könyvkiadó, Budapest
Felelős kiadó dr. Szilvásy György
Sorozatszerkesztő Kepets András
Nyomás és kötés Print City Europe Zrt.

Jegyzetek

[1] Kim Sun-il dél-koreai tolmács és keresztény misszionáriusi 2004. május 30-án rabolta el az iraki Falludzsa közelében egy iszlamista csoport. Három héttel később a terroristák lefejezték - a főni

[2] Fabrizio Quattrocchi: olasz biztonsági tiszt, 2004-ben ejtették foglyul Irakban. Elrablói megásatták vele a saját sírját, majd arra akarták kényszeríteni, hogy csuklyával a feiére belefelaidjön. Quattrocchi azonban levette a csuklyát, és azt kiáltotta: „*Vi faccio vedere come muore un italiano!*” - „Megmutatom, hogyan hal meg egy olasz!” - a ford.

[3] Joseph Conrad: *A titokzatos idegen* (The Secret Sharer), 1910 - a ford.

[4] Az olasz Parlament épülete - a ford.

[5] Enel: Ente nazionale per l'energia elettrica, olasz multinacionális cég, elektromos és gáz energetika - a ford.

[6] Massimo D'Alema, olasz miniszterelnök (1998-2000) - a ford.

[7] Umberto Cupertino, az egyik kiszabadított olasz túszer - a ford.

[8] Donald Rumsfeld, amerikai védelmi miniszter (2001-2006) - a ford.

[9] a hegyi lakosságot nevezték így Vietnámban az ország középtáján és déli részein, akik nem tartoztak a vietkongokhoz.

[10] Sean Flynn Amerikai fényképész, 1971-ben 28 évesen Kambodzsában halt meg - a ford.

[11] A Szerző megjegyzése. 2004. október 21-én folytatták le annak a három katonának a perét, akik ellen az Abu Ghraib börtönben elkövetett fizikai és szexuális erőszak miatt emeltek vádat az Egyesült Államok hadbírósága előtt. A harmincnyolc éves Tvan „Chip” Frederick, akit azzal vádoltak, hogy önkielégítésre kényszerített egy foglyot, egy másikat pedig arra, hogy egy sámlin egyensúlyozzon,

miközben elektródákat erősített a testrészeihez, a fejére pedig zsákot húzott, kapta a legsúlyosabb büntetést: nyolc év szabadságvesztést. Annak ellenére, hogy beismerte tettét és kifejezte a megbánását, lefokozták és törölték a Tengerészgyalogság kötelékéből. A két másik katona közül az egyik, feremy Sivitz bűnösnek vallotta magát, és egy évet kapott. Az elit alakulat tagját, Annin Cruzt, aki szintén bűnösnek vallotta magát, nyolc hónapra ítélték. A huszonegy éves Lynndie England (aki pórázon tartott egy iraki foglyot, és akit szabadon engedtek, mert állapotos volt, aztán meg újdonsült anyuka) ügyét a Hadbírósághoz irányították és 2005. január 17-re halasztották a tárgyalását. Nem sokkal ezután négy másik katona perét folytatták le. A katonai bíró, Michael Holley azt a kifejezést használta rájuk, hogy „rohadt almák, az ítélő- és döntésképeségük teljes birtokában, tehát a Jó és a Rossz megkülönböztetésére”

[12] Magna Charta Alapítvány: olasz jobbközép think-tank, elemző-műhely - a ford.

[13] olasz közéleti és gazdasági napilap, 2012-ben pénzügyi okok miatt megszűnt - a ford.

[14] CEE: Communauté économique européenne, Európai Gazdasági Közösség (EGK), 1957-ben alapította egy közös piac létrehozására Nyugat-Németország, Belgium, Franciaország, Olaszország, Luxemburg és Hollandia - a ford.

[15] Salói Köztársaság: az Olasz Szociális Köztársaság fasiszta állam volt, Észak-Olaszország területén, Benito Mussolini vezetésével, 1943 és 1945 között - a ford.

[16] Democratici di Sinistra, Baloldali Demokraták pártja - a ford,

[17] Általános értelemben a római korban a termálfürdők részeként kialakított melegedő. Firenzében egy hatalmas üvegpalota, amit Giacomo Roster épített az 1800 évek második felében, növényház larlozikhozzá és rendezvényekre szolgál - a ford.

[18] Cortina d'Ampezzo, Olaszország leghíresebb és legismertebb síparadicsoma - a ford.

[19] Confederazione Generale dell'Industria Italiana, 150 ezer olasz vállalkozást tömörítő gyáriparosok szövetsége - a ford.

[20] La Confederazione Generale Italiana del Lavoro, a legrégebbi olasz szakszervezet - a ford.

[21] Ministero della Cultura Popolare, 1937-1944 között az olasz kormány minisztériuma volt, 1933-ban Sajtó- és Propagandaosztály néven alapították, a német kormánypropaganda minisztériumának mintájára - a ford.

[22] Eredetileg az olasz kommunista párt, a PCI hivatalos lapja - a ford.

[23] Olasz térspecialitás - a ford.

[24] Alberto Sordi (1920-2003): az egyik legnépszerűbb 20. századi olasz színész a ford.

[25] Az athéni Akropoliszon található templomépület, ahol a demokrácia született - a ford.

[26] Indro Montanelli (1909-2001), olasz újságíró és történész, a 20. század legjelentősebb olasz újságírójának tartják - a ford.

[27] Prato város Toszkána régió északi részén, Firenzétől 16 kilométerre - a ford.

[28] Pietro Sandro Nenni (1891 -1980), olasz szocialista politikus, az olasz baloldal egyik központi alakja az 1920-as évektől az 1960-as évekig. 1951-ben Sztálin-díjat kapott - a ford.

[29] Partito Socialista Italiano, Olasz Szocialista Párt - a ford.

[30] Benedetto „Bettino” Craxi (1934-2000), olasz politikus, 1976-1993 között a PSI vezetője, 1983-1987 között miniszterelnök - a ford.

[31] Lengyel reformkommunista miniszterelnök 1989-1990 között - a ford.

[32] Vittorio Sgarbi és Giorgio La Malfa, a Partito della Bellezza, a Szépség Pártja alapítói - a ford.

[33] Giovanni Spadolini (1925-1994), olasz republikánus politikus, Olaszország 44. miniszterelnöke, valamint újságíró és neves történész - a ford.

[34] Carlo Azeglio Ciampi (1920-2016), olasz miniszterelnök, majd köztársasági elnök - a ford.

[35] Michael Bongiorno televíziós műsorvezető, Stefania Sandrelli színésznő - a ford.

[36] Alekszandr Fjodorovics Kerenszkij, orosz mérsékelt szocialista és polgári politikus. Az 1917-es februári forradalom során jelentős népszerűsége tett szert, az ország miniszterelnöke, valamint a fegyveres erők főparancsnoka lett - a ford.

[37] Democrazia é Liberta - La Margherita, DL vagy la Margherita, olasz centrum-párt, 2002-ben alapították és 2007-ig működött - a ford.

[38] Francesco Rutelli, olasz politikus, jelenleg a PDE Európai Demokrata Párt elnöke, korábban a La Margherita vezetője volt, még korábban Róma polgármestere. Giulio Tremonti politikus, ügyvéd, akadémikus, a Forza Italia listájáról került a parlamentbe Berlusconi második elnöksége alatt - a ford.

[39] *Mani pulite, Tiszta kezek*, az 1990-es évek politikai korrupcióját követő országos vizsgálat után felmentettek szlogenje volt - a ford.

[40] Enrico Berlinguer (1922-1984), az olasz kommunista párt, a PCI főtitkára volt 1972-től haláláig, valamint az eurokommunizmus fő szószólója - a ford.

[41] Giorgio Amendola 1948-tól haláláig, 1980-ig az olasz kommunista párt képviselője volt - a ford.

[42] Giancarlo Pajetta (1911-1990), olasz partizán volt és a kommunista párt képviselője - a ford.

[43] Piero Fassino, olasz baloldali politikus, igazságügyminiszter (2000-2001) - a ford.

[44] Giuseppe Pisanu, olasz jobboldali politikus, belügyminiszter (2002-2006) - a ford.

[45] Jósé Luis Rodrigucz Zapatero, spanyol baloldali miniszterelnök (2004-2011) - a ford.

[46] Yul Brynner (1920-1985), orosz születésű Oscar-díjas amerikai színész, a **Tízparancsolat** című filmben az egyiptomi Ramszeszt alakította - a ford.

[47] Gusztáv-vonal: A német hadsereg Rómától délre, Monté Cassino bencés apátság közelében kialakított védelmi vonala, amelyet 1944. február-május között sikeresen védelmeztek, ezt követően viszont az angol-amerikai csapatok elfoglalták - a ford.

[48] I,e Front national de libération du Sud-Viét Nam (FLN): Nemzeti Felszabadítási Front (Viel Kong) - a ford.

[49] Livia Turco és Giorgio Napolitano nevéhez fűződő törvény 1998-ban, ami a bevándorlás menetét volt hivatott szabályozni - a ford,

[50] Gianfranco Fini és Umberto Bossi nevéhez fűződő törvény 2002-ben a bevándorlással kapcsolatban, ami a korábbiakhoz képest jelentős szigorításokat ír elő - a ford.

[51] Sigrid Hunke (1913-1998), náci szerző, a **Cermanistischer Wissenschaftseinsatz**, az SS „germán- tudomány” részlegének munkatársa - a ford.

[52] Romano Prodi, kereszténydemokrata politikus, kétszer volt olasz miniszterelnök, vezette az Európai Bizottságot is. Massimo D'Alema 1998-ban Prodit követte a miniszterelnöki székben, az olasz kommunista párt tagja - a ford.

[53] Híres itáliai festők a trecento, azaz az 1300-as évekbeli reneszánsz sienai iskolájából – a ford.

[54] L'Unione dei Democratici Cristiani e dei Democratici di Centro, Kereszténydemokrata és Centrum Demokrata Unió - a ford.

[55] Jobbközép, liberális beállítottságú napilap, 2000-ben alapították - a ford.

[56] Silvio Berlusconi, olasz üzletember és politikus, háromszor volt miniszterelnök (1994-1995, 2001-2006, 2008-2011) - a ford.

[57] Szent Sebestyén, Diocletianus császár alatt a császári törvényszék elé került, és keresztény hite miatt halálra ítélték. Kikötözték, hogy a katonák halálra nyilazzák, de felépült - a ford.

[58] Balközép-Olajfa szövetség, lényegében a kormánypártokat ésszövetségeseiket egyesíti, Francesco Rutelli neve fémjelzi - a ford.

[59] Fausto Bertinotti, olasz baloldali politikus, az erőszakmentes padfizmus elkötelezett híve. Armando Cossutta, az antifasiszta Garibaldi Brigád tagjaként harcolt a II. világháborúban, 1943-tól a PCI olasz kommunista párt tagja - a ford.

[60] Régi toszkán település - a ford

[61] Agnelli család: neves olasz vállalkozók, ők alapították a FFAT márkái

[62] Palmiro Togliatti (1893-1964), az olasz kommunista párt vezetője

[63] Giulio Tremonti, gazdasági- és pénzügyminiszter több Berlusconi-kormányban - a ford.

[64] A Fehér-házi évek, 1968-1973 - a ford.

[65] Le Duc Tho (1911-1990), vietnami forradalmár, tábornok, diplomata és politikus, Ho Si Minh mellett egyike a kommunista párt alapítóinak Észak-Vietnamban, Hanoi-ban. 1973-ban Henry Kissingerrel közösen jelölték őt Nobel-bé- kedíjra, de nem fogadta el - a ford.

[66] Híres dominikánus szerzetes a 15. században, az Itália-szerte tapasztalt erkölcsi romlottság ellen hirdetett hadjáratot, kipellengérezte a „Nagyszerű” Lorenzo de Medici szerinte erkölcstelen életmódját is. Miután a katolikus VIII. Károly francia király a csapataival bevonult Itáliába, S. négy évig Hrenze korlátlan ura lett - a ford.

[67] Lorenzo di Piero de' Medici, közkeletű nevén **Lorenzo il Magnifico**: „a nagyszerű” vagy „a tündöklő”, 15. századi firenzei államférfi, a művészetek és a tudomány patrónusa, a Medici család legkiemelkedőbb alakja - a ford.

[68] Palota a 16. századból Róma belvárosában, 1916 óta intéznek állami ügyeket benne, 1961 óta az olasz kormány székháza, az olasz miniszterelnök rezidenciája - a ford.

[69] Abul-Haszan Baniszadr, az 1979-es iszlám forradalom után Irán első elnöke (1980-81), miután leváltották, Franciaországba vonult száműzetésbe - a ford.

[70] Jean-Louis Tauran bíboros, a Vallásközi Párbeszéd Pápai Tanácsának elnöke - a ford.

[71] II. János Pál a könyv megjelenése után néhány hónappal hunyt el, 2005. április 2-án - a ford.

[72] Collin Powell, tábornok, külügyminiszter (2001-2005) - a ford.

[73] Donald Rumsfeld kétszer volt védelmi miniszter, először Gerald Ford elnöksége alatt (1975-1977), majd George W. Bush idején (2001-2006)

[74] John Kerry amerikai külügyminiszter (2013-), a demokrata párt elnökjelöltje volt 2004-ben George W. Bushsal szemben - a ford.

[75] Edvvard Kennedy (1932-2009), szenátor, John Fitzgerald Kennedy öccse - a ford.

[76] Szaddám Húszéin (1937-2006), iraki elnök (1979-2003). Az amerikai csapatok 2003. december 13-án elfogták, elítélték és 2006. december 13-án kivégezték - a ford.

[77] Abdullah. Öcalan (1948-), a Kurd Munkáspárt vezetője, amelyet gerillaszervezetként tartanak számon Törökország mellett több államban és szervezetben, beleértve a NATO-t, az USA-t és az EU-t. 2000-ben hivatalosan felhagytak a merényletekkel és politikai eszközökkel kívánják folytatni harcukat a kulturális szabadság kivívásáért.

[78] kikötőváros Szicíliában - a ford.

[79] Eugenio Montale (1896-1981), olasz költő, prózaíró, műfordító, 1975-ben Irodalmi Nobel-díjat kapott - a ford.

[80] ENSZ-főtítkár (1972-1981), osztrák elnök (1986-1992). Náci múltja miatt elnöksége idején nemkívánatos személynek tekintették az Egyesült Államokban - a ford.

[81] Ghanai diplomata, ENSZ-főtítkár (1997-2007) - a ford.

[82] Ariel Saron (1928-2014), izraeli miniszterelnök (2001-2005) - a ford.

[83] Hadzs Amin al-Husszeini (1897-1974), jeruzsálemi főinufti, a második világháború alatt Adolf Hitler szövetségese - a ford.

[84] A holokauszttúlélése után életének (1908-2005) legnagyobb részét a szökésben lévő náci katonai vezetők és háborús bűnösök felkutatásának és bíróság elé állításának szentelte. A róla elnevezett emberjogi szervezet, a Simon Wiesenthal Center a neonáci csoportok megfigyelését és az antiszemitizmus elleni harcot tűzte ki céljául.

[85] Democratici di Sinistra, Baloldali Demokraták. A Kommunista Párt utódja - a ford.

[86] Kommunista Internacionálé, röviden Komintern, 1919-ben Lenin alapította, nemzetközi kommunista szervezet volt, önmeghatározása szerint antimüitarista, valójában az irányítás eszköze volt a Szovjetunió kezében a más országokban működő kommunista mozgalmak és szervezetek felett - a ford.

[87] A Concorde tér egy fontos csomópont Párizsban. A forradalmi terroruralom alatt 1200 embert végeztek ki itt guillotine-nal, körtük XVI. Lajos francia királyt, Mária Antóniát és Robespierret - a ford.

[88] Platón: *Az Állam. Nyolcadik könyv.* Ford. Jánosy István. Gondolat, 1988 - a ford.

[89] Kézi páncéltörő gránátvető - a ford.

[90] Palesztin Felszabadítási Szervezet - a ford.

[91] A francia köztársaság allegorikus alakja, egyfajta népi jelkép. Szokás a polgármesteri hivatalokat Marianne-szoborral díszíteni. Általában népszerű színésznőkről mintázzák - a ford.

[92] Olasz katolikus közéleti napilap.

[93] Romano Prodi, olasz miniszterelnök (1996-1998, 2006-2008) és az Európai Bizottság elnökének (1999-2004) beceneve - a ford.

[94] országos olasz napilap. 1996 óta

[95] Manifesto degli Intellettuali de! Fascismo (A fasiszta értelmiségiek kiáltványa, 1925): Giovanni Gentile olasz filozófus írása, a fasizmus eszmei alapvetése - a ford.

[96] Ferdinánd herceg, az osztrák-porosz szövetséges hadsereg főparancsnokának fenyegető üzenete Párizs lakóihoz - a ford.

[97] A Quirinale-palota Rómában található, 1946 óta az Olasz Köztársaság elnökének székhelye, rezidenciája, a politikai közbeszédben az olasz köztársasági elnök szinonimája - a ford.

[98] olasz himnusz, azaz az In no di Mameli zenéjét Michel Novarro írta 1847-ben Goffredo Mameli, egy fiatal költő versére - a ford.

[99] francia katolikus orientalista, vallástörténész és író, a 19. és 20. századi szabadgondolkodás szimbolikus alakja - a ford.

[100] A Borgiák aranykora a 16. század elejére tehető. Lukrécia hercegnő veszélyes méregkeverő hírében állt, s hatalmas hírnevet szerzett magának a politikai intrikák területén.

[101] törvényerejű rendelkezés az iszlámban - a ford.

[102] Az olasz Capitolium, azaz Parlament - a ford.

[103] A könyv megírásakor, 2004-ben ez az állítás még megállt - a ford.

[104] Rocco Buttiglione olasz kereszténydemokrata politikus, az olasz kormány európai uniós biztosnak jelölte 2004-ben, de az Európai Bizottság visszautasította kinevezését a homoszexualitásról vallott konzervatív katolikus nézete miatt - a ford.

[105] A legenda szerint Midász király azt kívánta, hogy mindaz, amit megérint, változzék arannyá - a ford.

[106] A Palazzo del Viminale az olasz belügyminisztérium központja - a ford.

[107] Amikor Tullus Hostilius, az ókori Róma harmadik uralkodója Alba Longa királya ellen háborúzott, mindkét seregben három-három fivér harcolt, a Horatiusok és a Curatiusok. A hadseregeik helyett őket állították ki egymás ellen. Az erről készült

freskó díszíti az olasz parlament, a Campidoglio egyik termet, erről kapta a nevét - a ford.

[108] Marcello Pera, olasz újságíró, XVI. Benedek pápával készített interjúkötetet - a ford.

[109] Mohamed Atta, az egyik fő szeptember 11-i merénylő - a ford.

[110] Twin Towers, a World Trade Center lerombolt ikertornyai New Yorkban - a ford.

[111] Az 1982-es libanoni háborút Izrael a Palesztin Felszabadítási Szervezet terrortámadásai nyomán indította, és sikerült kiszorítania Jasszer Arafat terrorszervezetét Libanonból - a ford.

[112] Il Manifesto, olasz kommunista napilap - a ford.

[113] Izraeli napilap Tel-Avivban, 1948 óta, az online verzió számos nyelven elérhető - a ford.

[114] Az olasz külügyminisztérium elnevezése - a ford

[115] Vittorio Feltri, olasz író, újságíró

[116] olasz napilap